

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Minister do spraw Unii Europejskiej
DKSE.901.1.3.2022/ASz

Druk nr 2001

Warszawa, 25 stycznia 2022 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

w związku z realizacją zobowiązań wynikających z ustawy z dnia 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 213, poz. 1395), w załączeniu przekazuję przygotowaną w trybie art. 3 ust. 1 ustawy

- Informację dla Sejmu i Senatu RP o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w pracach Unii Europejskiej w okresie lipiec - grudzień 2021 r. (przewodnictwo Słowenii w Radzie Unii Europejskiej).

Jednocześnie informuję, że ww. dokument został przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich w dniu 24 stycznia 2022 r.

Z poważaniem

Konrad Szymański

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

STRUKTURA I HARMONOGRAM PRAC

**INFORMACJA DLA SEJMU I SENATU RP
O UDZIALE RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
W PRACACH UNII EUROPEJSKIEJ
W OKRESIE LIPIEC – GRUDZIEŃ 2021 R.**

**/PRZEWODNICTWO SŁOWENII
W RADZIE UNII EUROPEJSKIEJ/**

**Dokument przygotowany w związku
z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 8 października
2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem
i Senatem w sprawach związanych
z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej
w Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 213, poz. 1395)**

I.	Wprowadzenie.....	3
II.	Prezydencja słoweńska i jej znaczenie dla interesów Polski w UE	3
III.	Aktywność Polski w priorytetowych dla prezydencji słoweńskiej obszarach funkcjonowania UE	9
	3.1 Odporność, odbudowa i autonomia strategiczna UE	9
	3.1.1 Odporność	9
	3.1.1.1 Wzmocnienie trwałości i odporności systemów ochrony zdrowia; budowa Europejskiej Unii Zdrowia	9
	3.1.1.2 Wzmocnienie odporności i zapewnienie skutecznej odpowiedzi na cyberataki	11
	3.1.1.3 Wzmocnienie efektywności odpowiedzi na kryzysy naturalne (zarządzanie kryzysowe, ochrona ludności).....	11
	3.1.2 Autonomia strategiczna UE	12
	3.1.3 Odbudowa	13
	3.1.3.1 Wdrożenie Next Generation EU (NGEU).....	13
	3.1.3.2 Wdrożenie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF); Krajowy Plan Odbudowy	13
	3.1.3.3 Polityka spójności, polityka regionalna i polityka miejska	14
	3.1.3.4 Polityka klimatyczna i środowiskowa.....	15
	3.1.3.5 Gospodarka o obiegu zamkniętym	19
	3.1.3.6 Wzmocnienie cyfrowej i technologicznej suwerenności UE	20
	3.1.3.7 Odbudowa gospodarki UE, przemysł i jednolity rynek	23
	3.1.3.8 Wzmocnienie międzynarodowych relacji handlowych.....	32
	3.1.3.9 Rola nauki i badań.....	40
	3.1.3.10 Responsywny i inkluzywny rynek pracy.....	41
	3.2 Konferencja ws. przyszłości Europy (CoFE)	43
	3.3 Europejski styl życia, wzmocnianie UE w kontekście rządów prawa (RoL), równe kryteria dla wszystkich	44
	3.3.1 Praworządność	44
	3.3.2 Wymiar sprawiedliwości	45
	3.4 Wiarygodna i bezpieczna UE, zdolna zapewnić bezpieczeństwo i stabilność w swoim sąsiedztwie	49
	3.4.1 Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania strefy Schengen	49
	3.4.1.1 Wzmocnienie bezpieczeństwa UE, w tym granic zewnętrznych UE	50
	3.4.1.2 Polityka migracyjno-azylowa	52
	3.4.1.3 Wymiar zewnętrzny polityki migracyjnej.....	54
	3.4.2 Proces rozszerzenia UE, w tym relacje z państwami Bałkanów Zachodnich	55
	3.4.3 Polityka sąsiedztwa	57
	3.4.4 Region Indo-Pacyfiku	58
	3.4.5 Relacje transatlantyckie.....	58
	3.4.6 Współpraca z kluczowymi aktorami globalnymi w ramach Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa	59
	3.4.7 Współpraca z NATO, Wspólna Polityka Bezpieczeństwa i Obrony, zapobieganie konfliktom międzynarodowym, przemysł obronny, zagrożenia hybrydowe, dezinformacja	66
	3.4.8 Polityka sankcyjna.....	71
IV.	Pozostałe obszary funkcjonowania UE	71
	4.1 Budżet UE	71
	4.2 Polityka finansowa i podatki.....	75
	4.4 Polityka energetyczna	88
	4.5 Polityka transportowa	91
	4.6 Polityka rolna.....	94
	4.7 Polityka rybołówstwa	97
	4.8 Relacje pomiędzy UE a Zjednoczonym Królestwem	98
	4.9 Polityka rozwojowa	99
	4.10 Prawa człowieka	100
	4.11 Ochrona konsumentów	103
	4.12 Edukacja i młodzież	105
	4.13 Kultura	107
	4.14 Sport i turystyka	109
V.	Lista załączników	110

I. Wprowadzenie

Niniejsza Informacja jest trzydziestym szóstym półrocznym sprawozdaniem Rady Ministrów dla Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z udziału Rzeczypospolitej Polskiej w pracach Unii Europejskiej w okresach kolejnych prezydencji. Została opracowana w związku z realizacją postanowień art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 213, poz. 1395), na mocy którego Rada Ministrów ma obowiązek poinformować Sejm i Senat – nie rzadziej niż raz na sześć miesięcy – o udziale Polski w pracach Unii Europejskiej. W dokumencie, przygotowanym wspólnie przez wszystkie ministerstwa i urzędy centralne, podsumowano działania realizowane przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej w okresie prezydencji Słowenii w Radzie UE.

Pierwszy rozdział Informacji podsumowuje w syntetyczny sposób przebieg i dokonania prezydencji słoweńskiej przez pryzmat jej priorytetów oraz kwestii kluczowych z punktu widzenia Polski. Rozdział drugi dotyczy aktywności Polski w priorytetowych dla prezydencji słoweńskiej obszarach. Rozdział trzeci podsumowuje działalność Rządu w obszarach nieujętych w poprzednich rozdziałach.

Dokument koncentruje się na elementach współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem, które są kluczowe z perspektywy politycznego, społecznego i gospodarczego interesu Polski w Unii Europejskiej. W Informacji zwrócono szczególną uwagę na postulaty i inicjatywy, które miały na celu realizację polskich interesów, przede wszystkim w odniesieniu do projektów o najpoważniejszych długofalowych konsekwencjach, zarówno w zakresie pozytywnych bodźców oddziaływujących na rozwój wielu obszarów, jak i elementów niosących ze sobą potencjalne zagrożenia.

W załącznikach zamieszczono informacje o transferach finansowych pomiędzy Polską a Unią Europejską, o wykorzystaniu środków z funduszy strukturalnych i funduszu spójności, a także wykazy stanowisk do aktów prawnych i dokumentów poza legislacyjnych Unii Europejskiej, przygotowanych przez Rząd zgodnie z ustawą z 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej, przekazanych do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w drugiej połowie 2021 roku. Podstawą przygotowania planu prac nad projektami ustaw wykonujących prawo Unii Europejskiej (zamieszczonego w załączniku nr 5.3) jest ust. 1a art. 125a Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

II. Prezydencja słoweńska i jej znaczenie dla interesów Polski w UE

Słowenia sprawowała prezydencję w Radzie UE w okresie od 1 lipca do 31 grudnia 2021 r., jako trzeci kraj z Trio PREZ (po DE i PT). Program Trio został opublikowany 5 czerwca 2020 r. Program szczegółowo wymieniał priorytety PREZ, które stanowiły odzwierciedlenie założeń Agendy Strategicznej (AS) na lata 2019-2024 uzupełnionych o odniesienia do inicjatyw zapowiedzianych przez KE w swoim Programie Prac (struktura Programu Trio została oparta na strukturze AS) oraz wynikających z bieżącej sytuacji pandemicznej.

Program Trio główny nacisk kładł na potrzebę zwalczania skutków kryzysu wywołanego przez pandemię COVID-19 i zwiększenia odporności UE, zachowując jednocześnie europejskie wartości i styl życia. Działania miały pogłębić wspólny rynek, kontynuować zieloną i cyfrową transformację, zapewnić strategiczną autonomię UE poprzez dynamiczną politykę przemysłową, wsparcie dla MŚP i start-up'ów, przegląd inwestycji zagranicznych, budować bardziej odporną infrastrukturę, w szczególności w obszarze zdrowia i produkcję dóbr krytycznych w Europie, aby zmniejszyć nadmierną zależność od krajów trzecich. Wskazywano, że globalna odpowiedź na kryzys wymaga multilateralizmu i zwiększonej regionalnej współpracy w szczególności w pracach nad diagnostyką, terapią i szczepionkami.

Trio podkreślało swoje przywiązanie do wdrożenia zasad Europejskiego Filaru Praw Socjalnych oraz wierność wartościom UE (praworządność) oraz jej podstawowym zasadom, przede wszystkim

pomocniczości i proporcjonalności. Rola porozumienia ws. WRF oraz legislacji sektorowej jak również kompleksowej umowy UE-UK została także zaznaczona.

Sześciomiesięczny program prezydencji Słowenii w Radzie Unii Europejskiej został opublikowany 1 lipca 2021 r. Pod hasłem **"Razem.Odporna.Europa"**. Słowenia dążyła do ufatwienia ożywienia gospodarczego w UE i wzmocnienia jej odporności. Przedmiotem jej zainteresowania były również kwestie przyszłości Europy, wzmocnienia praworządności i wartości europejskich, a także zwiększania bezpieczeństwa i stabilności w europejskim sąsiedztwie. Priorytety prezydencji słoweńskiej były realizowane w podziale na 4 filary będące priorytetami strategicznymi:

1. Odporność, odbudowa i autonomia strategiczna UE.
2. Konferencja ws. przyszłości Europy (CoFE).
3. Europejski styl życia, wzmocnienie UE w kontekście rządów prawa (RoL), równe kryteria dla wszystkich.
4. Wiarygodna i bezpieczna UE, zdolna zapewnić bezpieczeństwo i stabilność w swoim sąsiedztwie.

Realizacja priorytetów prezydencji:

1. Odporność, odbudowa i autonomia strategiczna UE.

Polska popierała priorytety prezydencji słoweńskiej wpisujące się w aktualne wyzwania stojące przed UE, w szczególności w kontekście ożywienia po pandemii i złożonej sytuacji międzynarodowej. Polska podkreślała, że prace nad odpornością i przygotowaniem do ewentualnych przyszłych kryzysów są kluczowe. Po wybuchu pandemii, w ramach urzeczywistniania **Europejskiej Unii Zdrowia**, Komisja Europejska przedstawiła pakiet trzech rozporządzeń dotyczących: poważnych transgranicznych zagrożeń dla zdrowia, wzmocnienia mandatu Europejskiej Agencji Leków (EMA) oraz wzmocnienia mandatu Europejskiego Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC). Celem tych rozporządzeń jest zwiększenie poziomu ochrony zdrowia obywateli UE, większa gotowość UE i państw członkowskich do zapobiegania ewentualnym pandemiom w przyszłości i do reagowania na nie oraz solidniejsze systemy opieki zdrowotnej w Europie. W odniesieniu do wzmocnienia mandatów EMA i ECDC podczas prezydencji słoweńskiej osiągnięto wstępne porozumienie z Parlamentem Europejskim (porozumienie w kwestii rozporządzenia dotyczącego poważnych transgranicznych zagrożeń zdrowotnych powinno zostać osiągnięte w styczniu 2022 r.). Polska z zadowoleniem przyjmuje ich obecny kształt wskazując równocześnie, że niektóre kwestie wciąż wymagają doprecyzowania.

Dodatkowo, celem wzmocnienia odporności systemów ochrony zdrowia, powołano do życia **Europejski Urząd ds. Gotowości i Reagowania na Wypadek Stanu Zagrożenia Zdrowia (HERA)**. Równoległe do decyzji powołującej HERA opublikowano projekt rozporządzenia ws. ram środków służących zapewnieniu zaopatrzenia w medyczne środki przeciwdziałania mające znaczenie w sytuacjach kryzysowych w przypadku stanu zagrożenia zdrowia publicznego na poziomie Unii, które stanowić będzie podstawę do działania HERA w trybie kryzysowym. Kompromisowy tekst rozporządzenia został przyjęty 20 grudnia 2021 r. bez sprzeciwu Polski. Polska z zadowoleniem przyjmuje systemowe powiązanie HERA z działaniami realizowanymi w ramach czwartego Programu UE dla Zdrowia oraz z wdrażaniem Strategii Farmaceutycznej dla UE w kontekście zapobiegania niedoborom leków.

Rynek wewnętrzny ma fundamentalne znaczenie dla ożywienia gospodarczego UE po pandemii i osiągnięcia przez Europę strategicznej autonomii w wielu obszarach kluczowych dla rozwiązania tymczasowych niedoborów niektórych towarów lub usług. Polska aktywnie brała udział w kontynuacji prac nad projektem rozporządzenia ws. subsydiów zagranicznych zakłócających rynek wewnętrzny w celu zapewnienia równych warunków do funkcjonowania wszystkich przedsiębiorców na jednolitym rynku UE. Polska popiera wprowadzenie w życie nowych instrumentów, opowiadając się jednocześnie za doprecyzowaniem kilku kwestii w zakresie instrumentu ogólnego i instrumentu związanego z zamówieniami publicznymi. Konieczne jest zachowanie równowagi pomiędzy możliwością

przeprowadzenia rzetelnego badania przez Komisję Europejską, a minimalizowaniem skutków zawieszenia udzielenia zamówienia w związku z prowadzonym dochodzeniem.

Prezydencja słoweńska podjęła także działania na rzecz **zwiększenia odporności na ataki cybernetyczne**, a także na ataki na infrastrukturę krytyczną. Kontynuowano prace nad rewizją dyrektywy dot. bezpieczeństwa sieci i informacji – NIS2 oraz nad zmienionymi Europejskimi Ramami Zarządzania Kryzysami Cybernetycznymi. Polska konsekwentnie podkreślała, że NIS2 ma kluczowe znaczenie dla podniesienia poziomu cyberbezpieczeństwa w UE i w państwach członkowskich UE w świetle rosnącej liczby cyberincydentów i cyberataków.

Podczas prezydencji słoweńskiej, omawiano także kwestię autonomii strategicznej UE. Polska z zadowoleniem odnosi się do implementacji zaktualizowanej Europejskiej Strategii Przemysłowej, która wzmocni autonomię strategiczną oraz niezależność technologiczną. W obszarze zdrowia konieczne jest zapewnienie stałych dostaw leków oraz możliwości ich wytwarzania poprzez wzmocnienie możliwości produkcyjnych UE w zakresie substancji aktywnych (API) będących istotnymi składnikami leków.

W obszarze cyfrowej i zielonej transformacji, prace w minionym półroczu związane były przede wszystkim z negocjacjami dotyczącymi pakietu legislacyjnego „**Gotowi na 55**” (ang. *Fit for 55 package* – zwany dalej pakiet Fit for 55), który został opublikowany przez KE w dniu 14 lipca 2021 r. Prezydencja rozpoczęła negocjacje pakietu w poszczególnych formacjach Rady a następnie w grudniu 2022 r. dokonała przeglądu postępów w pracach nad całym pakietem, aby zapewnić spójne podejście do negocjacji. Polska w toku dyskusji zwracała uwagę m.in. na następujące kwestie: potrzeba zachowania konkurencyjności europejskiej gospodarki, miejsc pracy oraz równych warunków funkcjonowania w ramach samej UE, konieczność praktycznego wdrożenia zasady sprawiedliwej transformacji, rozwiązania rynkowe nie powinny powodować nadmiernego obciążania najuboższych grup społecznych, bo będzie to pogłębiało zjawisko ubóstwa energetycznego oraz wykluczenia komunikacyjnego, brak konkretnej propozycji dotyczącej rozwiązania strukturalnego problemu nierównowagi uprawnień (deficytów uprawnień dla niektórych państw) w systemie ETS, eliminację możliwości finansowania w ramach funduszy inwestycji gazowych, bez których nasza transformacja z 70% udziału węgla w miksie energetycznym nie będzie możliwa, sprzeciw wobec utworzenia środka własnego UE opartego o ETS, konieczność zapewnienia państwom członkowskim większej elastyczności w realizacji ambitnych celów polityki klimatycznej UE, zachowanie zasady neutralności technologicznej..

Ponadto Polska podkreślała konieczność podjęcia przez RE i KE decyzji umożliwiających zahamowanie szybko rosnących cen na rynku ETS, a następnie wprowadzenie do systemu ETS strukturalnych rozwiązań rozwiązujących problem gwałtownych zmian cen i związanej z tym przewidywalności systemu i jego efektywności kosztowej. Odnosząc się do sektora LULUCF Polska zaznaczała, że ma zastrzeżenia co do sposobu dystrybucji proponowanego celu na kraje członkowskie mając na uwadze niestabilny charakter tego sektora i postępujący wpływ zmian klimatu. Polska wskazała także na potrzebę dodatkowych analiz w zakresie podstawy prawnej projektowanych aktów prawnych, w tym w szczególności zmian w systemie EU ETS (mającym znaczący wpływ na kształtowanie krajowego miksu energetycznego) oraz mechanizmu dostosowania cen na granicach (CBAM).

Podczas prezydencji słoweńskiej Rada UE przyjęła podejście ogólne wobec dwóch projektów rozporządzeń, które składają się na unijny pakiet usług cyfrowych – **DSA (akt o usługach cyfrowych)** oraz **DMA (akt o rynkach cyfrowych)**. Zdaniem Polski rozporządzenie o rynkach cyfrowych DMA będzie stanowić skuteczne narzędzie wspierające uczciwą konkurencję na jednolitym rynku europejskim, które pomoże zapobiegać stosowaniu nieuczciwych praktyk. Przyczyni się ono również do zagwarantowania sprawiedliwych warunków funkcjonowania małym i średnim przedsiębiorcom w gospodarce cyfrowej, którzy korzystają z usług strażników dostępu, oferując za ich pośrednictwem swoje produkty i usługi. W zakresie DSA Polsce zależało na zagwarantowaniu, że rozporządzenie nie doprowadzi do nadmiernego blokowania treści, które nie mają charakteru bezprawnego, a wolność wypowiedzi i prawa użytkowników platform internetowych będą należycie chronione.

Polska z zadowoleniem odnotowała również zawarcie ostatecznego porozumienia ws. **aktu o zarządzaniu danymi DGA**. W szczególności, Polska wyraziła poparcie dla rozwiązania kompromisowego dot. 15-miesięcznego okresu na implementację rozporządzenia do krajowego porządku prawnego oraz warunkowego obowiązku udzielenia przez organy administracji pomocy wnioskującym o ponowne wykorzystanie danych publicznych. Polska jednocześnie zwróciła uwagę na konieczność zapewnienia przestrzegania zasad ochrony danych osobowych w kontekście stosowania DGA.

2. Konferencja ws. przyszłości Europy (CoFE).

Prezydencja słoweńska kontynuowała prace w ramach **Konferencji w sprawie przyszłości Europy** zapoczątkowane przez prezydencję portugalską. Podczas prezydencji słoweńskiej zoperacjonalizowano prace organów Konferencji oraz dyskusje z udziałem obywateli, przedstawicieli organizacji pozarządowych, parlamentów narodowych, rządów państw członkowskich UE. W trakcie prezydencji słoweńskiej odbyło się drugie posiedzenie plenarne w Strasburgu w dniu 23 października 2021 r. Kolejne posiedzenie, zaplanowane na 18 grudnia 2021 r., zostało odroczone z uwagi na sytuację epidemiologiczną i odbędzie się w dniach 21-22 stycznia 2022 r.

Jednym z najistotniejszych organów Konferencji, który będzie miał znaczący wpływ na kształt wniosków końcowych z całości procesu oraz zawartych w nich rekomendacji dla przyszłości Europy, są **cztery Europejskie Panele Obywatelskie**: 1) Silniejsza gospodarka, sprawiedliwość społeczną, zatrudnienie; Edukacja, młodzież, kultura, sport; Transformacja cyfrowa; 2) Demokracja europejska; Wartości i prawa, praworządność, bezpieczeństwo; 3) Zmiany klimatyczne i środowisko; Zdrowie; 4) UE w świecie; Migracja. Sesje Paneli odbywają się zgodnie z uzgodnionym przez Zarząd Konferencji kalendarzem. Z uwagi na sytuację pandemiczną harmonogram spotkań został jednak zmieniony, a niektóre z Paneli – odroczone. W toku prezydencji słoweńskiej swoje rekomendacje przyjął Panel 2) Demokracja europejska; Wartości i prawa, praworządność, bezpieczeństwo - będą one przedmiotem obrad Sesji Plenarnej w styczniu 2022 r.

Polska postulowała zakończenie w trakcie prezydencji słoweńskiej prac nad kwestiami organizacyjnymi i skoncentrowanie procesu na walorze merytorycznym. Rząd RP prezentował swoje stanowisko w trakcie posiedzeń Sesji Plenarnych oraz grup roboczych ds. zmian klimatu i środowiska oraz ds. zdrowia. Konferencja jest w Polsce postrzegana jako inicjatywa zdecentralizowana, zatem priorytetem jest zaangażowanie obywateli – bezpośrednio i poprzez parlamenty narodowe. Niezbędne jest także zapewnienie inkluzywności procesu, pod względem tematyki, doboru uczestników oraz formatów wydarzeń organizowanych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym.

3. Europejski styl życia, wzmocnienie UE w kontekście rządów prawa (RoL), równe kryteria dla wszystkich.

20 lipca 2021 r. Komisja Europejska, w ramach **corocznego przeglądu praworządności**, opublikowała drugie *Sprawozdanie na temat praworządności w 2021 r. – Sytuacja w zakresie praworządności w Unii Europejskiej*. Prezydencja słoweńska kontynuowała na jego podstawie przegląd praworządności w kolejnych pięciu państwach członkowskich. Dyskusja na forum Rady ds. Ogólnych 23.11.2021 r. objęła Chorwację, Włochy, Cypr, Litwę i Łotwę. Polska dostrzegła różnice w ocenie rozwiązań przyjętych w omawianych 5 państwach członkowskich w zestawieniu z rozdziałem krajowym dotyczącym systemu wymiaru sprawiedliwości w Polsce. Podkreślamy, że podstawą działań KE, zwłaszcza w procesie przygotowania sprawozdań nt. praworządności powinny być przejrzystość, obiektywizm, inkluzywność, równość p.cz. wobec Traktatów, a także poszanowanie tożsamości narodowych, związanych ze strukturami politycznymi i konstytucyjnymi państw członkowskich.

W ramach **procedury art. 7 TUE** stan praworządności w Polsce (oraz na Węgrzech) był przedmiotem prac Rady ds. Ogólnych w formule State of play 14.12.2021 r. Po wysłuchaniu uwag państw członkowskich i informacji Komisji Europejskiej Polska przedstawiła aktualną sytuację w zakresie praworządności, w tym na temat trwającego postępowania przed TSUE i wykonania jego wyroków. Polska stoi na stanowisku, że procedura nie przynosi żadnych znaczących rezultatów i pogłębia podziały

między państwami członkowskimi. Państwa członkowskie powinny kontynuować wysiłki na rzecz jej zakończenia.

4. Wiarygodna i bezpieczna UE, zdolna zapewnić bezpieczeństwo i stabilność w swoim sąsiedztwie.

W kontekście funkcjonowania strefy Schengen, prace podczas prezydencji słoweńskiej koncentrowały się wokół reformy mechanizmu ewaluacji SEMM, tj. prac nad projektem rozporządzenia Rady w sprawie ustanowienia i funkcjonowania mechanizmu oceny i monitorowania w celu weryfikacji stosowania dorobku Schengen oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 1053/2013, w których Polska brała aktywny udział.

W kontekście dyskusji na forum UE w zakresie zarządzania granicami zewnętrznymi podczas prezydencji słoweńskiej trwały prace nad rozporządzeniem wprowadzającym kontrolę przesiewową obywateli państw trzecich na granicach zewnętrznych. Nadrzędnym celem przedmiotowego rozporządzenia jest wzmocnienie granic zewnętrznych i uszczelnienie procedur azylowych poprzez wprowadzenie kontroli przesiewowej dla wszystkich obywateli państw trzecich nielegalnie przekraczających granicę zewnętrzną lub zatrzymanych w związku z nielegalnym pobylem.

Podczas prezydencji słoweńskiej na nieformalnym spotkaniu ministrów sprawiedliwości i spraw wewnętrznych w lipcu 2021 r. omówiono dalsze działania związane z **Nowym paktem o migracji i azylu**, w tym rozporządzenie w sprawie kontroli przesiewowej. W oparciu o tę wymianę poglądów Komitet Mieszany na szczeblu ministerialnym omówił dalsze działania w zakresie zwiększonych wyzwań w zakresie bezpieczeństwa, zharmonizowanych kontroli bezpieczeństwa i zdrowia na granicach oraz omówił możliwe rozwiązania na posiedzeniu Rady WSISW w październiku 2021 r. W tym czasie prezydencja zapoznała się z obawami zgłoszonymi przez niektóre delegacje i stwierdziła, że nadal istnieją ważne kwestie polityczne, które należy rozwiązać, zanim negocjacje w sprawie wniosku dotyczącego przeglądu mogą zostać potraktowane priorytetowo.

Przywrócenie pełnej funkcjonalności strefy Schengen, wzmocnienie granic wewnętrznych, zapobieganie ruchom wtórnym oraz uszczelnienie procedur azylowych stanowiły jeden z istotnych obszarów działań PREZ, wspierany przez PL. Polska aktywnie wspierała PREZ w powyższych działaniach i uznaje kierunek prac za właściwy w kontekście podnoszenia bezpieczeństwa UE.

Podczas prezydencji słoweńskiej Polska podkreślała konieczność realizowania priorytetów w **zewnętrznym wymiarze migracji** poprzez rozwijanie wszechstronnych, zrównoważonych i dostosowanych do potrzeb obu stron partnerstw z kluczowymi krajami pochodzenia i tranzytu migrantów. Podkreślaliśmy, że skuteczne partnerstwa z krajami trzecimi mają zasadnicze znaczenie dla powodzenia polityki migracyjnej UE, a drogą do jej realizacji jest pogłębiony dialog polityczny i praktyczna współpraca z naszymi partnerami, zwłaszcza w kwestiach zwalczania źródłowych przyczyn migracji oraz zarządzania i ochroną granic.

Polska aktywnie wspierała prezydencję słoweńską w realizacji agendy polityki rozszerzenia UE. Podczas prezydencji słoweńskiej odbył się Szczyt UE-Bałkany Zachodnie (Brdo, 6 października 2021 r.), który koncentrował się na wzmocnieniu współpracy, w tym w zakresie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, oraz odbudowy gospodarczej po pandemii COVID-19 m.in. poprzez implementację Planu Gospodarczego i Inwestycyjnego dla Bałkanów Zachodnich. Przyjęto również konkluzje dot. procesów rozszerzenia oraz stabilizacji i stowarzyszenia. W trakcie negocjacji Polska wykazywała konstruktywne podejście. Zachowano oczekiwane przez nas zapisy, m.in. dotyczące statusu Turcji jako państwa kandydującego.

Podczas prezydencji słoweńskiej nie udało się przełamać impasu w sprawie przyjęcia ram negocjacyjnych dla Albanii i Macedonii Północnej. Polska, podobnie jak większość państw członkowskich UE, w pracach Rady oraz w kontaktach dwustronnych postuluje jak najszybsze rozpoczęcie negocjacji akcesyjnych z tymi państwami, biorąc pod uwagę, że decyzja polityczna w tej sprawie została podjęta już w marcu 2020 r.

W okresie prezydencji słoweńskiej Polska wspierała przygotowania do szczytu **Partnerstwa Wschodniego (PW)**. Szósty szczyt PW, zakończony deklaracją uwzględniającą szereg polskich postulatów, odbył się 15 grudnia 2021 r. w Brukseli.

Przed szczytem Polska brała aktywny udział w dyskusji na forum unijnym nt. przyszłości tej polityki, postulując uwzględnienie aspiracji państw, które utworzyły w ramach PW Stowarzyszone Trio (Gruzja, Republika Mołdawii, Ukraina), włączenie kwestii bezpieczeństwa do nowej perspektywy PW, kontynuację współpracy z białoruskim społeczeństwem obywatelskim oraz opozycją demokratyczną. W kontekście zawieszenia przez władze białoruskie udziału w PW Polska optowała za polityką „pustego krzesła” na szczycie i organizacją spotkania z opozycją białoruską (spotkanie odbyło się 12 grudnia 2021 r.). W toku przygotowań do szczytu Polska opowiadała się za potrzebą wzmocnienia odporności państw PW (główna oś PW po 2020 r.) i pozytywnie oceniła jego priorytety: „odbudowa, odporność i reformy”.

Podczas prezydencji Słowenii **stosunki z Rosją** uległy dalszemu pogorszeniu z uwagi na intensyfikację agresywnych działań tego kraju. Polska pozostawała jednym z najaktywniejszych uczestników debaty o polityce UE wobec Rosji. Naszym priorytetem było utrzymanie jednolitego i spójnego stanowiska UE wobec Rosji. Konkluzje Rady Europejskiej z czerwca 2021 r. w sposób istotny wzmocniły pięć zasad przewodnich polityki UE wobec Rosji (ang. *five guiding principles*) i stanowiły silny sygnał jedności państw członkowskich UE wobec Moskwy. W trakcie prezydencji Słowenii trwały prace nad ich operacjonalizacją (tj. przedstawieniem przez ESDZ i KE opcji w zakresie środków ograniczających, selektywnego zaangażowania oraz stosunków międzyludzkich i wsparcia dla społeczeństwa obywatelskiego). Podczas Rady Europejskiej 16-17 grudnia 2021 r. Polska i jej partnerzy z grupy tzw. państw podobnie myślących uzyskała korzystne zapisy konkluzji, w których zapowiedziano dotkliwe konsekwencje ew. agresji Rosji na Ukrainę, w tym środki ograniczające przyjęte w koordynacji z sojusznikami.

W trakcie prezydencji słoweńskiej Polska aktywnie działała na forum instytucji unijnych **w związku z atakiem hybrydowym Białorusi na wschodnią granicę UE**. Reakcja na działania reżimu białoruskiego była – m.in. z polskiej inicjatywy – tematem posiedzeń Rady Europejskiej (21-21 października 2021 r. oraz 16 grudnia 2021 r.) oraz Rady do Spraw Zagranicznych (18 października, 15 listopada oraz 13 grudnia 2021 r.). Została także uwzględniana w konkluzjach Rady Europejskiej z października i grudnia 2021 r.

W odpowiedzi na postulaty Polski oraz Litwy ESDZ oraz KE podjęły skuteczne działania, na poziomie centrali oraz delegatur UE, wobec państw pochodzenia i tranzytu migrantów na rzecz ograniczenia ich napływu na Białoruś. Ponadto, 23 listopada 2021 r. KE oraz WP J. Borrell przedstawili pakiet propozycji dot. przeciwdziałania instrumentalizacji migracji na granicy zewnętrznej UE, którego najważniejszym elementem jest projekt rozporządzenia umożliwiającego podejmowanie działań przeciwko przewoźnikom zaangażowanym w proceder nielegalnego przetrzutu migrantów i handel ludźmi (tzw. *blacklisting*). Przy bardzo dużym zaangażowaniu Polski udało się poszerzyć kryteria reżimu sankcyjnego w odniesieniu do Białorusi o kwestie związane z instrumentalizacją migracji (15 listopada 2021 r.), a następnie przyjąć piąty pakiet sankcji (2 grudnia 2021 r.) wymierzony przede wszystkim w osoby i podmioty uczestniczące w tym procederze.

Podczas prezydencji Słowenii Polska pozostawała aktywnie zaangażowana w prace UE dot. **kwestii transatlantyckich**. Postulowaliśmy konieczność proaktywnego podejścia do USA oraz podtrzymywania ożywionego dialogu z Waszyngtonem, dla którego nowy asumpt dał czerwcowy szczyt UE-USA. Polska zwracała uwagę, że bliska współpraca UE-USA jest szczególnie istotna w kontekście przezwyciężenia pandemii COVID-19, odbudowania gospodarek, stworzenia dodatkowych miejsc pracy oraz zahamowania kryzysu energetycznego. Istotne znaczenie w osiągnięciu tych celów ma Inicjatywa Trójmorza, o poparcie której konsekwentnie zabiegaliśmy w rozmowach z USA i z europejskimi partnerami. Jednocześnie, Polska wraz państwami członkowskimi UE pozytywnie odpowiedziała na inicjatywę organizacji przez USA Szczytu na rzecz Demokracji 9-10 grudnia 2021 r., w którym

uczestniczył prezydent A. Duda, gdzie poruszono m.in. kwestię solidarności z narodem białoruskim w obliczu autorytarnych działań A. Łukaszenki oraz wojny hybrydowej inspirowanej przez Kreml.

W związku z ofensywą Talibów i przejściem władzy w Afganistanie, Polska aktywnie uczestniczyła w działaniach podejmowanych na poziomie politycznym w ramach UE, ukierunkowanych na zapobieganie eskalacji zagrożeń w zakresie terroryzmu, przestępczości zorganizowanej i nielegalnej migracji. Z inicjatywy Polski między innymi, w oświadczeniu Ministrów po specjalnej Radzie WSISW poświęconej sytuacji w Afganistanie w dn. 31 sierpnia 2021 r., uwypuklono potrzebę przeciwdziałania instrumentalizacji migracji i innych zagrożeń hybrydowych, jak również konieczność zapobiegania aby Afganistan ponownie stał się bezpieczną przystanią dla zorganizowanych grup przestępczych i organizacji terrorystycznych.

III. Aktywność Polski w priorytetowych dla prezydencji słoweńskiej obszarach funkcjonowania UE

3.1 Odporność, odbudowa i autonomia strategiczna UE

3.1.1 Odporność

Prezydencja słoweńska przygotowała konkluzje Rady w sprawie zwiększenia gotowości, zdolności reagowania i odporności UE na przyszłe kryzysy, które zostały przyjęte, przy poparciu Polski, podczas posiedzenia Rady ds. Ogólnych 23 listopada 2021 r. Konkluzje odnoszą się do wszystkich wymiarów zarządzania kryzysowego w UE, także w kontekście wyzwań transgranicznych i zagrożeń hybrydowych. W zakresie odporności – wskazują na potrzebę wzmocnienia jednolitego rynku, w tym redukcję zależności; wzmocnienie odporności podmiotów infrastruktury krytycznej oraz sieci i systemów informacyjnych; w zakresie gotowości – na potrzebę spójnego wdrażania sektorowych mechanizmów gotowości, także w ramach IPCR; wagę ustanowienia HERA i konieczność zagwarantowania odpowiedniego zaangażowania p.cz w zarządzanie tą strukturą; istotę planów awaryjnych dla sektora transportu i sektora żywnościowego; konieczność dalszych prac nad rozwijaniem unijnych ram zarządzania kryzysowego w cyberbezpieczeństwie; w zakresie reagowania kryzysowego – akcentują konieczność dalszych prac nad udoskonaleniem mechanizmów koordynacji politycznej Rady w tym zakresie, operacyjną rolę Centrum Reagowania Kryzysowego i Koordynacji (ERCC), a także rolę instrumentu nadzwyczajnego jednolitego rynku (SMEI).

3.1.1.1 Wzmocnienie trwałości i odporności systemów ochrony zdrowia; budowa Europejskiej Unii Zdrowia

Pandemia COVID-19 pokazała, że wysiłki na rzecz walki z nią, a także innymi stanami zagrożenia zdrowia w przyszłości, wymagają lepszej koordynacji na szczeblu UE. Środki ochrony zdrowia publicznego muszą być spójne, konsekwentne i skoordynowane, aby można było zmaksymalizować ich działanie i zminimalizować szkody dla ludzi i przedsiębiorstw. Sytuacja zdrowotna w jednym państwie członkowskim zależy od sytuacji w innych państwach członkowskich, a rozdrobnienie działań na rzecz przeciwdziałania transgranicznym zagrożeniom zdrowia sprawia, że wszystkie państwa członkowskie są wspólnie bardziej podatne na zagrożenia.

Mając na uwadze doświadczenia z walki z pandemią, Komisja Europejska przedstawiła pakiet trzech rozporządzeń dotyczących poważnych transgranicznych zagrożeń dla zdrowia, wzmocnienia mandatu Europejskiej Agencji Leków (EMA) oraz wzmocnienia mandatu Europejskiego Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC). Celem tych rozporządzeń, zaproponowanych w ramach Europejskiej Unii Zdrowia, jest zwiększenie poziomu ochrony zdrowia obywateli UE, zwiększona gotowość UE i państw członkowskich do zapobiegania ewentualnym pandemiom w przyszłości i do reagowania na nie oraz solidniejsze systemy opieki zdrowotnej w Europie.

Wszystkie trzy projekty stanowiły w drugim półroczu 2021 r. przedmiot intensywnych prac, które zbliżają się do końca i zostaną najprawdopodobniej sfinalizowane w pierwszej połowie 2022 r. W odniesieniu do wzmocnienia mandatów EMA i ECDC osiągnięto wstępne porozumienie z Parlamentem Europejskim; porozumienie w kwestii rozporządzenia dotyczącego poważnych transgranicznych zagrożeń zdrowotnych powinno zostać osiągnięte w styczniu 2022 r. Polska z zadowoleniem przyjmuje ich obecny kształt wskazując równocześnie, że niektóre kwestie wciąż wymagają doprecyzowania.

Ponadto, decyzją Komisji Europejskiej we wrześniu 2021 r., powołano Europejski Urząd ds. Gotowości i Reagowania na Wypadek Stanu Zagrożenia Zdrowia (HERA). Równolegle opublikowano projekt rozporządzenia ws. ram środków służących zapewnieniu zaopatrzenia w medyczne środki przeciwdziałania mające znaczenie w sytuacjach kryzysowych w przypadku stanu zagrożenia zdrowia publicznego na poziomie Unii, które stanowić będzie podstawę do działania HERA w trybie kryzysowym.

Polska brała aktywny udział w pracach nad projektem. Jego najbardziej dyskusyjnym elementem była kwestia zamawiania, zakupu i wytwarzania medycznych środków przeciwdziałania i surowców mających znaczenie w sytuacjach kryzysowych, szczególnie w kontekście spójności różnych procedur dot. realizowania wspólnych zamówień w UE. Z tym związana jest też konieczność zadbania o spójność przepisów dotyczących działania HERA w trybie kryzysowym z przepisami dotyczącymi poważnych transgranicznych zagrożeń zdrowia. W tekście kompromisowym rozporządzenia wzmocniono rolę państw członkowskich w zarządzaniu ramami reagowania na sytuacje kryzysowe. Dokonano też kilku zmian w odniesieniu do Rady ds. Kryzysu Zdrowotnego w celu zapewnienia silniejszej roli państw członkowskich. Kompromisowy tekst rozporządzenia został przyjęty 20 grudnia 2021 r. bez sprzeciwu Polski. Polska poparła projekt rozporządzenia ze względu na jego podstawowy cel – zapewnienie niezakłóconych dostaw niezbędnych medycznych środków zaradczych w przypadku zagrożenia zdrowia publicznego w UE, stworzenie procedur monitorowania dostępności takich środków, ich kontraktowanie i zakupy. Z zadowoleniem należy przyjąć powiązanie funkcjonowania HERA z działaniami realizowanymi w ramach czwartego „Programu UE dla Zdrowia” oraz z wdrażaniem Strategii Farmaceutycznej dla UE w kontekście zapobiegania niedoborom leków. Należy podkreślić, że istotnym elementem tak ukształtowanego systemu będzie pełna operacjonalizacja funkcjonowania HERA w obu trybach – gotowości i kryzysowym.

Ocena Technologii Medycznych

Zakończono prace nad rozporządzeniem w sprawie Oceny Technologii Medycznych (HTA). Polska podzielała pogląd, iż należy wspierać ujednoczenie narzędzi, źródeł danych, i metodyk oceny technologii medycznych, ograniczyć powielanie działań przez instytucje do spraw HTA i sektor przedsiębiorców, a także umożliwić wykorzystanie rezultatów wspólnych prac (badań klinicznych, w tym rejestrów, badań obserwacyjnych) w państwach członkowskich. Niemniej jednak projekt rozporządzenia nie stanowi oczekiwanej odpowiedzi na potrzeby związane z prowadzeniem wspólnych prac nad metodologią i ujednoczaniem wykorzystywanych w ocenie HTA narzędzi, udostępnianiem danych klinicznych czy koniecznością działań mających na celu podnoszenie jakości gromadzonych danych. Polska nie poparła projektu rozporządzenia, wstrzymując się od głosu, ze względu na fakt, że o ile kompromisowy projekt stanowił duży krok naprzód, nadal istnieją kwestie budzące wątpliwości, w szczególności, w zakresie zobowiązań dla państw członkowskich wynikających z przyjęcia rozporządzenia oraz wpływu rozporządzenia na krajową politykę lekową i refundacyjną. W wielu obszarach projekt pozostał zbyt niejasny, pozostawiając szerokie pole do interpretacji. W ocenie Polski, rozporządzenie wpływa na krajowe regulacje dotyczące prowadzenia oceny technologii medycznych oraz wprowadza wieloznaczność w zakresie danych przekazywanych w krajowym procesie, co może prowadzić do sporów prawnych z aplikującymi o poddanie produktu refundacji.

Polska złożyła oświadczenie wskazujące, że projekt kompromisowy nie wyjaśnia wszystkich kwestii związanych z wspólnymi pracami nad metodologią i ujednoczaniem wykorzystywanych narzędzi oraz danych klinicznych. Dodatkowo wpływa on negatywnie na procedury refundacyjne poszczególnych

państw członkowskich, ograniczając im możliwości dostosowania zakresu raportu do ich własnych potrzeb oraz ograniczając możliwości pozyskiwania niezbędnych, bieżących danych od posiadacza dopuszczenia do obrotu oraz wykonywania analiz opartych o te dane.

Wyroby medyczne

W drugim półroczu 2021 r. przedstawiono także projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie (UE) 2017/746 w odniesieniu do przepisów przejściowych dotyczących niektórych wyrobów medycznych do diagnostyki pozaustrojowej oraz odroczonego stosowania wymogów dotyczących wyrobów na własny użytek. Jego celem było przedłużenie obecnego okresu przejściowego dla wyrobów objętych certyfikatem wydanym na podstawie dyrektywy 98/79/WE (która uchylana jest rozporządzeniem (UE) 2017/746) oraz wprowadzenie dostosowanych okresów przejściowych dla wyrobów, które muszą po raz pierwszy zostać poddane ocenie zgodności z udziałem jednostek notyfikowanych na podstawie rozporządzenia (UE) 2017/746. Przepisy przejściowe nie obejmują wyrobów medycznych wprowadzanych do obrotu po 26 maja 2022 r., które muszą być zgodne z rozporządzeniem (UE) 2017/746. Polska pozytywnie odniosła się do projektu rozporządzenia i nie sprzeciwiała się jego przyjęciu.

3.1.1.2 Wzmocnienie odporności i zapewnienie skutecznej odpowiedzi na cyberataki

Polska wzięła aktywny udział w kolejnej fazie prac projektem dyrektywy dotyczącej bezpieczeństwa sieci i informacji (NIS2) oraz konstruktywne poparła przyjęcie podejścia ogólnego podczas posiedzenia Rady UE ds. Transportu, Telekomunikacji i Energii 3 grudnia 2021 r.

Podczas prac Polska konsekwentnie podkreślała, że NIS2 ma kluczowe znaczenie dla podniesienia poziomu cyberbezpieczeństwa w UE i w państwach członkowskich UE w świetle rosnącej liczby cyberincydentów i cyberataków. W szczególności Polska kładła nacisk na to, aby:

- zapewnić, że dyrektywa NIS2 będzie głównym horyzontalnym aktem prawnym w obszarze cyberbezpieczeństwa, a inne regulacje sektorowe będą go uzupełniać;
- utrzymać podejście do cyberbezpieczeństwa oparte na ocenie ryzyka;
- rozszerzyć zakres dyrektywy NIS2 na dodatkowe sektory gospodarki oraz administrację publiczną;
- zapewnić, że nie będziemy nakładać na podmioty, jak również na właściwe organy krajowe nadmiernych obciążeń administracyjnych;
- wypracować czytelne przepisy, aby podmioty wiedziały, czy podlegają zakresowi dyrektywy, pod jaką jurysdykcją i jakie obowiązki muszą spełnić;
- wypracować mechanizmy, które umożliwią państwom członkowskim UE efektywne wykorzystanie ograniczonych zasobów właściwych organów;

Polska podnosiła też postulat wypracowania jednolitego mechanizmu stabilnego finansowania tego sektora.

3.1.1.3 Wzmocnienie efektywności odpowiedzi na kryzysy naturalne (zarządzanie kryzysowe, ochrona ludności)

Ochrona ludności

Podczas prezydencji słoweńskiej prace skupiły się na wdrożeniu postanowień rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/836 z 20 maja 2021 r. zmieniającego decyzję nr 1313/2013/UE w sprawie Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności. Celem działań było wzmocnienie Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności na wszystkich etapach cyklu zarządzania katastrofami.

W związku z zaaprobowaniem przez Komitet Ochrony Ludności (CPC) decyzji w sprawie ustanowienia i organizacji Unijnej Sieci Wiedzy Ochrony Ludności, miała również miejsce jej inauguracja. Wydarzenie odbyło się 7 grudnia 2021 r. i zostało poprzedzone pierwszym posiedzeniem Rady Sieci Wiedzy Ochrony Ludności. Polska jest reprezentowana w pracach Rady poprzez udział przedstawicieli

Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej. Sieć Wiedzy ma m.in. stworzyć nowe możliwości współpracy dla instytucji ochrony ludności czy środowisk naukowych i akademickich.

Polska włączyła się również w działania pomocowe w ramach Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności, zapewniając w drugiej połowie 2021 r. wsparcie krajom dotkniętym pandemią, presją migracyjną oraz pożarami lasów. Przedstawiciele Polski aktywnie brali udział także w kontynuowanym przez prezydencję słoweńską procesie wyciągania wniosków i doświadczeń z operacji reagowania Mechanizmu, uczestnicząc w wydarzeniach *lessons learned* poświęconych powodziom i pożarom lasów.

Ponadto przedstawiciel Polski wziął udział w warsztatach prezydencji słoweńskiej poświęconych opracowaniu unijnych celów w zakresie odporności na klęski i katastrofy w obszarze ochrony ludności. Potrzeba opracowania tych celów wynika z nowelizacji Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności, która weszła w życie w 2021 r. Następnie przedstawiciele Polski kontynuowali prace nad celami odporności w ramach Grupy Eksperckiej UE ds. Przeciwdziałania Katastrofom. Prace nad opracowaniem celów odporności będą kontynuowane w 2022 r.

Jednocześnie przedstawiciele Polski uczestniczyli w pracach zwołanej ad hoc grupy roboczej poświęconej tworzeniu scenariuszy dotyczących zapobiegania klęskom i katastrofom na poziomie Unii. Konieczność wytworzenia powyższych scenariuszy wynika z nowelizacji Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności, która weszła w życie w 2021 r. i jest bezpośrednio powiązana z opracowaniem celów odporności. Prace w tym obszarze będą kontynuowane w 2022 r. Ponadto przedstawiciel Polski uczestniczył w spotkaniu Sieci Dyrektorów Generalnych Krajowych Centrów Zarządzania Kryzysowego.

3.1.2 Autonomia strategiczna UE

W ramach kontynuowanej w UE dyskusji nt. „autonomii strategicznej”, Polska we wrześniu 2021 r. przygotowała i przedstawiła w państwach członkowskich i instytucjach UE non-paper *„Stronger EU in a turbulent world. Contribution to the discussion on the concept of EU strategic autonomy”*. W dokumencie kompleksowo zaprezentowano priorytety i oczekiwania Polski dot. koncepcji „autonomii strategicznej”. Należy ją postrzegać przede wszystkim w wymiarze ekonomicznym, jako sposób na budowanie wewnętrznego potencjału UE w zakresie zwiększenia odporności gospodarki UE przed przyszłymi kryzysami, przebudowy niektórych procesów produkcyjnych w celu możliwej relokacji łańcuchów wartości do UE, ułatwienia dekarbonizacji unijnej gospodarki, tak aby zapewnić jej konkurencyjność, wzmocnienia międzynarodowej pozycji UE w czasach zwiększonej rywalizacji geopolitycznej i wyzwań dla multilateralizmu. Jednocześnie Polska podkreślała potrzebę utrzymania pozycji UE jako silnego aktora globalnego, kierującego się zasadami demokracji, rządów prawa oraz wolnego rynku, przy zachowaniu i wzmocnieniu relacji transatlantyckich oraz kluczowej roli NATO jako filaru bezpieczeństwa europejskiego i euroatlantyckiego. W obszarze rozwoju zdolności UE w dziedzinie bezpieczeństwa i obronności istnieje konieczność wspierania efektywności działań UE oraz zrównoważonego rozwoju Europejskiej Bazy Technologiczno-Przemysłowej Sektora Obronnego w całej UE, przy zachowaniu spójności z działaniami Sojuszu Północnoatlantyckiego.

Koncepcja strategii autonomicznej UE w obszarze zdrowia wpływa ze skutków bieżącego kryzysu pandemicznego. Pokazał on, jak istotne jest zapewnienie odporności systemów ochrony zdrowia, jak również zapewnienie stałych dostaw leków oraz możliwości ich wytwarzania.

Pierwszym krokiem do podjęcia konkretnych działań jest prowadzony obecnie przegląd legislacji farmaceutycznej. Rozważane jest wprowadzenie zmian w prawodawstwie farmaceutycznym w celu zwiększenia bezpieczeństwa dostaw i rozwiązania problemu niedoborów za pomocą konkretnych środków, takich jak nałożenie surowszych obowiązków w zakresie dostaw i przejrzystości, wcześniejsze powiadamianie o niedoborach i wycofywaniu produktów z obrotu, zwiększenie przejrzystości zapasów oraz wzmocnienie koordynacji i mechanizmów na szczeblu UE w celu monitorowania niedoborów, zapobiegania im oraz zarządzania nimi.

W ocenie Polski w tym obszarze należałoby się skupić na wzmocnieniu możliwości produkcyjnych UE w zakresie substancji aktywnych (API) będących istotnymi składnikami leków. Powinno to pozwolić na zwiększenie zdolności produkcyjnych, w szczególności w odniesieniu do leków na choroby najbardziej powszechne w Europie bądź dotykające największą liczbę osób. Dodatkowo należałoby również rozważyć regulację cen maksymalnych dla innowacyjnych leków dopuszczanych do obrotu w ramach scentralizowanej procedury Europejskiej Agencji Leków, aby umożliwić dostęp do leków i zapewnić opiekę zdrowotną wymaganą przy zwalczaniu takich chorób.

3.1.3 Odbudowa

3.1.3.1 Wdrożenie Next Generation EU (NGEU)

Podczas sześciu miesięcy prezydencji słoweńskiej w RUE dyskutowano także nt. pakietu finansowego na rzecz odbudowy po COVID-19 – Next Generation EU. Na mocy przepisów decyzji w sprawie systemu zasobów własnych z grudnia 2020 r. (decyzja nr 2020/2053) Komisja Europejska została upoważniona do zaciągnięcia pożyczek do kwoty 806,9 mld EUR w latach 2021-2026 (w cenach bieżących), w tym 250 mld EUR w formie zielonych obligacji. Emisje wyniosą średnio ok. 150 mld EUR rocznie w okresie 2021-2026 r., co czyni UE jednym z największych emitentów obligacji denominowanych w euro.

W okresie obowiązywania NGEU, tj. od czerwca 2021 r. Komisja pożyczyła 71 mld EUR poprzez emisje obligacji długoterminowych, w tym 12 mld EUR w zielonych obligacjach oraz dodatkowo 23 mld dzięki krótkoterminowym bonom UE. Od początku trwania programu KE przeprowadziła 5 emisji obligacji, w tym 3 w czasie prezydencji słoweńskiej oraz 8 aukcji bonów i obligacji UE.

Obligacje i bony UE cieszą się od początku dużym zainteresowaniem inwestorów z całego świata. Wpływ na to ma m.in. wysoki rating kredytowy emisji NGEU wynikający z licznych warstw gwarancji, w tym zabezpieczenia spłaty zadłużenia z budżetu UE. Dzięki temu możliwe jest zapewnienie korzystnych warunków zaciągania pożyczek zarówno dla budżetu UE, jak i państw członkowskich.

14 grudnia 2021 KE wydała decyzję w sprawie pożyczek na 2022 r. w której określiła górny limit emisji obligacji na 140 mld EUR oraz krótkoterminowych papierów wartościowych na 60 mld EUR.

54,15 mld EUR zostało wypłacone państwu członkowskiemu w formie zaliczek w ramach RRF, a kolejne 6 mld EUR zasiliło inne programy UE (np. ReactEU).

3.1.3.2 Wdrożenie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF); Krajowy Plan Odbudowy

Ważnym tematem dyskusji podczas prezydencji słoweńskiej była kwestia Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (ang. *Recovery and Resilience Facility, RRF*). Instrument przewiduje środki w wysokości ok. 750 mld euro w postaci grantów i pożyczek na nowe inwestycje, głównie w zieloną i cyfrową gospodarkę. Instrument ten będzie realizowany w okresie od 1 lutego 2020 r. do 31 sierpnia 2026 r. W celu uruchomienia środków, państwa członkowskie przedkładają krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności (KPO), w którym planują reformy oraz inwestycje w poszczególnych obszarach polityki.

Wszystkie kraje, z wyjątkiem Niderlandów, przedłożyły już Komisji Europejskiej swoje KPO. Polska uczyniła to 3 maja 2021 r. Komisja nie wydała jeszcze decyzji wobec czterech KPO – Szwecji, Polski, Węgier i Bułgarii.

Polska projektowała KPO z myślą o możliwie szerokim wsparciu gospodarki. Zawarte są w nim reformy w skali makro i wielkoskalowe inwestycje. Oczekiwany efektem jest lepsza aktywizacja całej gospodarki, w tym zwiększenie potencjału lokalnych przedsiębiorców i poddostawców oraz wsparcie w realizacji celów zielonej i cyfrowej transformacji.

3.1.3.3 Polityka spójności, polityka regionalna i polityka miejska

Prace w zakresie polityki spójności

Prezydencja słoweńska zorganizowała posiedzenie Rady do Spraw Ogólnych dedykowane polityce spójności, które odbyło się 18 listopada 2021 r. w Brukseli. Podczas posiedzenia przeprowadzona została debata ministrów nt. wkładu programów polityki spójności w odbudowę, konkurencyjny zrównoważony wzrost, zieloną i cyfrową transformację, odporność oraz gospodarczą, społeczną i terytorialną spójność – wyzwania i szanse w nadchodzących latach. Ministrowie zwracali uwagę na utrudnienia w procesie konwergencji rozwojowej wynikające z kryzysu finansowego 2008 r., jak i kryzysu związanego z pandemią COVID-19. Zaznaczono potrzebę wprowadzenia skutecznych mechanizmów koordynacji polityki spójności z innymi instrumentami UE (szczególnie RRF), potrzebę wzmocnienia odporności gospodarek regionów UE oraz na konieczność wsparcia rozwoju „obszarów pozostawionych w tyle” np. mniejszych miast i wsi.

Polska podczas posiedzenia podkreśliła, iż wysoka dynamika procesów globalnych wymusza stałe dostosowywanie się unijnych polityk i instrumentów do bieżących wyzwań. Wskazano, iż wprowadzone do polityki spójności 2014-2020 mechanizmy elastyczności w odpowiedzi na pandemię (CRII, CRII Plus i React EU) były dobrym krokiem i w przyszłości należy je wzmacniać. Wskazano również na wybrane metody zwiększania rezultatów polityki spójności – m.in. lepszą koordynację różnych instrumentów skierowanych do tych samych terytoriów (np. w zakresie obszarów wiejskich), lepsze ukierunkowanie wsparcia na specyficzne potrzeby regionów i terytoriów (przykład programu dla makroregionu Polski Wschodniej), szersze wykorzystanie projektów hybrydowych czy dalsze uproszczenia w zasadach wdrażania oraz zmniejszanie obciążeń administracyjnych.

Na forum Rady UE Polska aktywnie uczestniczyła w pracach grupy roboczej ds. działań strukturalnych i regionów najbardziej oddalonych (B.5). W związku z zakończeniem prac nad pakietem legislacyjnym dla polityki spójności na lata 2021-2027, podczas prezydencji słoweńskiej zadania grupy dotyczyły przede wszystkim:

- wypracowania konkluzji Rady UE do sprawozdania KE nt. przygranicznych regionów UE - żywe laboratoria integracji europejskiej;
- wypracowania konkluzji Rady UE do sprawozdań specjalnych Europejskiego Trybunału Obrachunkowego (ETO):
 - "Współpraca międzyregionalna – potencjał regionów transgranicznych w Unii Europejskiej nie jest jeszcze w pełni wykorzystywany" (nr 14/2021);
 - "Finansowanie oparte na wynikach w obszarze polityki spójności – pomimo ambitnych zamierzeń w okresie 2014–2020 nadal występowały przeszkody" (nr 24/2021);
- wypracowania konkluzji Rady UE do projektu włączenia San Marino do strategii UE na rzecz regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego (EUSAIR);
- omówienia stanu programowania w odniesieniu do rozporządzeń wchodzących w skład pakietu legislacyjnego dla polityki spójności na lata 2021-2027 oraz w odniesieniu do rozporządzenia ws. React EU.

Ponadto, w II półroczu 2021 r. wysiłki państw członkowskich skupiły się na procesie przygotowania projektów Umowy Partnerstwa i programów oraz rozpoczęcia z Komisją Europejską negocjacji w celu przyjęcia dokumentów programowych na nową perspektywę finansową.

Prace w zakresie polityki miejskiej

W ramach prezydencji słoweńskiej w obszarze współpracy międzyrządowej z zakresu rozwoju miast Polska aktywnie uczestniczyła w spotkaniach grupy roboczej ds. rozwoju miast, spotkaniu Dyrektorów Generalnych (27 października 2021 r.), oraz w nieformalnym spotkaniu ministrów ds. polityki miejskiej (26 listopada 2021 r.), podczas którego przyjęta została Deklaracja z Lublany wraz z jej dokumentem implementacyjnym. Dokument jest wstępem planowanej nowej Agendy Miejskiej dla UE, ponadto

proponuje cztery nowe tematy priorytetowe wypracowane w gronie państw członkowskich przy aktywnym udziale Polski. Nowe tematy priorytetowe to: sprawiedliwe miasta, bezpieczeństwo żywnościowe, zazielenianie miast oraz zrównoważona turystyka.

W ramach tych spotkań Polska promowała XI sesję Światowego Forum Miejskiego (WUF11), które odbędzie się w czerwcu 2022 r. w Katowicach. W szczególności podkreślała, że opracowanie i realizacja Deklaracji z Lublany, Karty Lipskiej oraz Agendy Miejskiej dla UE są dobrymi przykładami współpracy europejskiej na rzecz rozwoju miast, które warto uwzględnić w programie Forum. Ponadto, Polska zachęcała państwa członkowskie do aktywnego udziału w tym wydarzeniu.

Działania na rzecz wymiaru terytorialnego i spójności terytorialnej

Prezydencja słoweńska kontynuowała prace nad wzmocnieniem wymiaru terytorialnego polityk publicznych i spójnością terytorialną, koncentrując się przede wszystkim na komunikacji i wdrażaniu Agendy Terytorialnej UE 2030, wzmocnieniu powiązań pomiędzy Agendą Terytorialną UE i Agendą Miejską UE oraz terytorialną jakością życia.

W trakcie prezydencji słoweńskiej Polska brała aktywny udział w pracach i spotkaniach Sieci Krajowych Punktów Kontaktowych ds. spójności terytorialnej, dyrektorów generalnych do spraw spójności terytorialnej, a także w badaniach i spotkaniach realizowanych w ramach Europejskiej Sieci Obserwacyjnej Rozwoju Terytorialnego i Spójności Terytorialnej (ESPON, ang. *European Observation Network for Territorial Development and Cohesion*). Wspólnie z ESPON prezydencja słoweńska realizowała badania nad terytorialną jakością życia (ESPON Policy Brief „Quality of Life for territorial and citizen-centric policies – how to empower people as actors of change”). Polska kontynuowała działania związane z promocją zintegrowanego podejścia do rozwoju i profilowania metod wsparcia dostosowanego do specyfiki danego obszaru, rozwijanych w Polsce m.in. w ramach projektu strategicznego Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju. „Zintegrowane dokumenty”.

Prezydencja słoweńska kontynuowała prace nad wdrażaniem Agendy Terytorialnej UE 2030 (przyjętej 1 grudnia 2020 r. przez ministrów państw UE i stowarzyszonych odpowiedzialnych za spójność terytorialną). Wdrażanie Agendy odbywa się m.in. poprzez realizację sześciu działań pilotażowych, którym przewodniczą Polska, Niemcy, Luksemburg, Norwegia, Portugalia i Szwajcaria. W ramach działań i projektów pilotażowych odpowiednie podmioty lokalne i regionalne, przy wsparciu podmiotów krajowych, opracowują i testują innowacyjne podejścia oraz wymieniają się pomysłami na rozwój swoich obszarów. Tematy poruszane w sześciu działaniach pilotażowych to: ocena wpływu terytorialnego polityk i strategii (lider: Polska), wsparcie wdrażania strategii przestrzennych w obszarach słabo zaludnionych (lider: Niemcy), rola małych miejsc w rozwoju terytorialnym oraz wzmocnienie współpracy i koordynacji (lider: Norwegia), wizja transgraniczna 2050 o zerowej emisji dwutlenku węgla (lider: Luksemburg), działania klimatyczne w miastach alpejskich (lider: Szwajcaria) oraz adaptacja do zmian klimatu, w tym odporność krajobrazu (lider: Portugalia).

Polska oprócz realizacji swojego działania pilotażowego (projekt *Territorial Impact Assessment, TIA*) uczestniczy w realizacji pilota norweskiego.

3.1.3.4. Polityka klimatyczna i środowiskowa

Priorytety prezydencji słoweńskiej w zakresie polityki klimatycznej i środowiskowej stanowiły w znacznej mierze kontynuację działań prezydencji portugalskiej. Prace w minionym półroczu związane były przede wszystkim z negocjacjami dotyczącymi pakietu Fit for 55, który został opublikowany przez KE w dniu 14 lipca 2021 r. Pierwsza, wstępna wymiana poglądów przedstawicieli państw członkowskich na temat ww. pakietu miała miejsce podczas nieformalnego posiedzenia Rady Ministrów UE ds. Środowiska (ENVI) w dniach 20-21 lipca 2021 r. Polska w swoim stanowisku podkreśliła, że dyskusja nad elementami pakietu w żadnym wypadku nie może doprowadzić do ich wychodzenia poza już przyjęte ustalenia Rady Europejskiej bądź sprawy zarezerwowane do decyzji liderów Państw i Rządów. Polska zwróciła uwagę m.in. na następujące problemy: rozwiązania rynkowe nie powinny powodować

nadmiernego obciążania najuboższych grup społecznych, bo będzie to pogłębiało zjawisko ubóstwa energetycznego oraz wykluczenia komunikacyjnego, brak konkretnej propozycji dotyczącej rozwiązania strukturalnego problemu nierównowagi uprawnień (deficytów uprawnień dla niektórych państw) w systemie ETS, eliminację możliwości finansowania w ramach funduszy inwestycji gazowych, bez których nasza transformacja z 70% udziału węgla w miksie energetycznym nie będzie możliwa, sprzeciw wobec utworzenia środka własnego UE opartego o ETS, konieczność zapewnienia państwom członkowskim większej elastyczności w realizacji ambitnych celów polityki klimatycznej UE.

Od września 2021 r. trwały intensywne prace nad poszczególnymi częściami pakietu Fit for 55 w ramach grup roboczych Rady, w których aktywnie uczestniczyli przedstawiciele Polski.

Na posiedzeniu Rady Ministrów UE ds. Środowiska w dniu 6 października 2021 r. miała miejsce wymiana poglądów na temat 5 wniosków w ramach pakietu Fit for 55:

- a. Przegląd dyrektywy 2003/87/WE ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych (ETS);
- b. Przegląd rozporządzenia (UE) 2018/842 w sprawie wiążących rocznych redukcji emisji gazów cieplarnianych przez państwa członkowskie od 2021 r. do 2030 r. (ESR);
- c. Przegląd rozporządzenia (UE) 2018/841 w sprawie emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w wyniku działalności związanej z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem (LULUCF);
- d. Zmiana rozporządzenia (UE) 2019/631 określającego normy emisji CO₂ dla nowych samochodów osobowych i dla nowych lekkich pojazdów użytkowych;
- e. Rozporządzenie ustanawiające Społeczny Fundusz Klimatyczny.

Polska wskazywała, że przedstawione przez KE projekty nie są spójne z konkluzjami Rady Europejskiej z grudnia 2020 r. Dotyczy to w szczególności zobowiązania KE do rozwiązania problemu nierównowagi pomiędzy liczbą uprawnień do emisji otrzymywanych przez państwa-beneficjentów Funduszu Modernizacyjnego oraz instalacje na ich terenie, a rzeczywistymi emisjami z terytorium tych państw członkowskich. Polska zwracała uwagę także na problem braku respektowania prawa państw członkowskich do decydowania o swoim koszyku energetycznym i do wyboru najodpowiedniejszych technologii (neutralność technologiczna), w tym technologii przejściowych (takich jak gaz ziemny) oraz na problem zapewnienia energii po przystępnych cenach dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw. W tym kontekście Polska skrytykowała włączenie transportu drogowego i budynków do systemu handlu uprawnieniami do emisji (ETS), wskazując, prowadzi ono do znaczącego wzrostu cen energii i paliw ze źródeł kopalnych, co uderzy najdotkliwiej w najuboższych. Polska zwróciła także uwagę na niewystarczające mechanizmy wsparcia finansowego.

Na posiedzeniu Rady Ministrów UE ds. Środowiska 20 grudnia 2021 r. prezydencja słoweńska przeprowadziła debatę orientacyjną na temat pakietu Fit for 55, która została poprzedzona sprawozdaniem z postępów prac nad tym pakietem. Polska zaznaczyła, że dyskusję na temat propozycji legislacyjnych pakietu Fit for 55 należy prowadzić mając na uwadze również aktualną sytuację na rynku energii oraz rynku uprawnień do emisji. Polska zgłosiła potrzebę ponownej szczegółowej analizy wszystkich elementów pakietu Fit for 55 pod kątem ich wpływu na wzrost kosztów, zarówno energii, jak i innych produktów, które mogą mieć negatywne konsekwencje społeczne i gospodarcze. Polska niezmiennie prezentowała stanowisko, że nie zgodzi się na żadne rozwiązanie, które będzie odbywało się kosztem najsłabszych grup społecznych. Ponadto Polska podkreśliła konieczność podjęcia przez RE i KE decyzji umożliwiających zahamowanie szybko rosnących cen na rynku ETS, a następnie wprowadzenie do systemu ETS strukturalnych rozwiązań rozwiązujących problem gwałtownych zmian cen i związanej z tym przewidywalności systemu i jego efektywności kosztowej. Odnosząc się do sektora LULUCF Polska zaznaczyła, że ma zastrzeżenia co do sposobu dystrybucji proponowanego celu na kraje członkowskie mając na uwadze niestabilny charakter tego sektora i postępujący wpływ zmian klimatu. Polska wskazała także na potrzebę dodatkowych analiz w zakresie podstawy prawnej projektowanych aktów prawnych, w tym w szczególności zmian w systemie EU ETS (mającym znaczący wpływ na kształtowanie krajowego miks energetycznego) oraz mechanizmu dostosowania cen na

granicach (CBAM). Polska zaznaczała, że ze względu na wagę i kompleksowość pakietu Fit for 55 jego przyjęcie wymaga jedności. Ponadto, Polska zgodziła się, że wprowadzanie standardów emisji CO₂ dla nowych samochodów osobowych i nowych lekkich pojazdów użytkowych stanowi ważny czynnik sprzyjający redukcji emisji CO₂ w tym sektorze. Jednocześnie, w kontekście propozycji wycofania z rynku UE nowych samochodów z silnikiem wewnętrznego spalania od 2035 r., Polska wskazała na ryzyko zwiększenia napływu samochodów używanych, wysokoemisyjnych, z krajów o wyższych dochodach do krajów o niższym poziomie zamożności, co podważy efekty środowiskowe tego rozwiązania.

Pakiet Fit for 55 z perspektywy jego wpływu na konkurencyjność gospodarki UE oraz europejski przemysł był przedmiotem Rady UE ds. Konkurencyjności i wzrostu (COMPET) we wrześniu i listopadzie 2021 r., o czym niżej w części *Przemysł*.

Podczas nieformalnego posiedzenia Rady Ministrów UE ds. Środowiska w lipcu 2021 r. odbyła się także dyskusja nad przygotowaniem do COP26 w Glasgow. Polska podkreślała, że sukces na COP26 powinien być mierzony wzrostem ambicji, przypominała też o konieczności sfinalizowania wytycznych z katowickich zasad wdrażania Porozumienia paryskiego (tzw. Katowice Rulebook).

Ponadto w trakcie prezydencji słoweńskiej, Rada UE ds. Środowiska 6 października 2021 r. zatwierdziła konkluzje w sprawie przygotowań do posiedzeń w ramach konferencji Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) (Glasgow, 31.10-12.11.2021 r.). Polska stanowczo zaznaczyła, że nie poprze tekstu konkluzji, który nie będzie wykluczał przedstawiania NDC UE co 5 lat bez uzgodnienia decyzji zobowiązującej wszystkie strony Porozumienia paryskiego do 5-letnich wspólnych ram czasowych. Dzięki wysiłkom Polski, ostatecznie Rada zgodziła się, żeby poprzeć cele 5-letnie pod warunkiem że będą one dotyczyły wszystkich Stron. COP26 w Glasgow okazał się sukcesem całej społeczności międzynarodowej. Nie tylko udało się wznowić globalne negocjacje klimatyczne po dwóch latach spowodowanych pandemią, ale również osiągnąć bardzo dobre rezultaty, które przyczynią się do skuteczniejszej walki z zachodzącymi zmianami klimatu.

Z punktu widzenia Polski najważniejsze było dokończenie katowickich zasad wdrażania Porozumienia paryskiego. Udało się opracować przewidziane w decyzji COP24 w Katowicach wspólne dla wszystkich państw świata wzory tabel do raportowania emisji, co przyczyni się do większej przejrzystości i porównywalności działań. Po drugie zaś, uzgodniono zasady dla wdrażania jednego elementu Porozumienia paryskiego, dla którego nie udało się wcześniej znaleźć kompromisu w Katowicach, ani rok później w Madrycie – międzynarodowego systemu handlu efektami redukcji emisji. Częścią kompromisu jest ustanowienie uznanego przez ONZ dobrowolnego rynku offsetów, w którym będą mogły brać udział podmioty prywatne, takie jak firmy dążące do osiągnięcia neutralności klimatycznej.

Ponadto, ważnym osiągnięciem COP26 z punktu widzenia Polski jest rozwój światowej debaty na temat potrzeby sprawiedliwej transformacji, w tym w sektorze energetyki węglowej. Zarówno w decyzjach COP26 popartych przez wszystkie Strony, jak i dobrowolnych deklaracjach przyjmowanych przez część uczestniczących państw, dostrzeżono konieczność zacieśnienia współpracy międzynarodowej i wsparcia dla państw, które mierzą się z wyzwaniem sprawiedliwej transformacji. Debata ta została zapoczątkowana Śląską Deklaracją Solidarnej i Sprawiedliwej Transformacji podczas COP24 w Katowicach. Polska wzięła również aktywny udział w wydarzeniach na marginesie COP26 akcentujących rolę energetyki jądrowej w walce ze zmianami klimatu. Dodatkowo ważnym wydarzeniem na COP26 było przyjęcie Deklaracji Liderów z Glasgow dotyczącej lasów i użytkowania gruntów popartej także przez Polskę. Ponadto Polska poparła deklarację dot. transformacji od węgla do czystej energii oraz deklarację popierającą rozwój elektromobilności (tzw. ZEV).

W trakcie prezydencji słoweńskiej toczyły się również prace nad projektem Globalnych ram dla Bioróżnorodności po 2020 r. (*ang. post-2020 GBF*). Był to temat wymiany poglądów ministrów UE ds. środowiska podczas nieformalnej Rady w dniach 20-21 lipca 2021 r. Polska podkreśliła wówczas znaczenie precyzyjnych, uzgodnionych pojęć i precyzyjnego jednoznacznego sformułowania celów, a

także wypracowania takich wskaźników, które pozwolą następnie na skuteczne monitorowanie postępów w realizacji GBF.

W dniach 11-15 października 2021 r. odbyła się pierwsza część Konferencji ONZ Bioróżnorodność (COP-15), której celem było przygotowanie do przyjęcia skutecznych globalnych ram dla bioróżnorodności po 2020 r. po wznowieniu spotkania w 2022 r. Efektem tej konferencji było przyjęcie tzw. Deklaracji z Kunming, w której Strony CBD zobowiązały się do wynegocjowania skutecznych globalnych ram różnorodności biologicznej po 2020 r., które mogą zatrzymać utratę różnorodności biologicznej na świecie poprzez zapewnienie niezbędnych środków wdrażania - zgodnie z Konwencją oraz odpowiednich mechanizmów monitorowania, raportowania i przeglądu. Bioróżnorodność powinna znaleźć się na drodze do odbudowy najpóźniej do 2030 r., by osiągnąć pełną realizację do roku 2050 wizji „Życie w zgodzie z naturą”.

Przełomowe ramy, które mają zostać przyjęte po wznowieniu Konferencji ONZ na temat różnorodności biologicznej w 2022 r., po dalszych formalnych negocjacjach w I poł. 2022 r., wyznaczają wyraźny kierunek polityczny dalszych działań na rzecz zachowania różnorodności biologicznej na świecie.

Ponadto UE ogłosiła, że podwaja zewnętrzne finansowanie różnorodności biologicznej. Polska z zadowoleniem przyjmuje Deklarację z Kunming jako podstawę do dalszych prac nad ramami dla globalnej różnorodności biologicznej na okres po 2020 r., które mają na celu osiągnięcie wszystkich trzech celów Konwencji, liczy też na to, że przełomowe ramy, które mają zostać przyjęte po wznowieniu Konferencji ONZ na temat różnorodności biologicznej w 2022 r. wyznaczą wyraźny kierunek polityczny dalszych działań na rzecz zachowania różnorodności biologicznej na świecie.

17 listopada 2021 r. Komisja przyjęła komunikat w sprawie Strategii glebowej UE do 2030 r. – czerpanie korzyści ze zdrowych gleb dla ludzi, żywności, przyrody i klimatu. Prezydencja słoweńska przeprowadziła pierwszą wymianę poglądów na ten temat na grudniowym posiedzeniu Rady UE ds. Środowiska 20 grudnia 2021 r., na którym Polska przedstawiła swoją wstępną opinię.

Polska zaznaczyła, że cele określone w ww. Strategii będą wymagały wdrożenia bardzo ambitnych działań, a wdrażanie zapisów zawartych w Strategii, w dużym stopniu będzie zależało od tego, w jaki sposób zostaną skonstruowane przepisy prawne oraz jakie zostaną zaproponowane szczegółowe rozwiązania. Polska wskazuje na potrzebę opracowania i uzgodnienia na szczeblu UE wskaźników dotyczących zdrowia gleby i zakresu ich wartości, które powinny zostać osiągnięte do 2050 r. w sposób zapewniający równe warunki działania dla państw członkowskich. Dla Polski ważnym jest, aby przy konstruowaniu przyszłych rozwiązań legislacyjnych brać pod uwagę zróżnicowany sposób użytkowania gruntów oraz uwzględniać właściwości gleb charakterystyczne dla poszczególnych państw członkowskich. Istotne jest także, aby przyszłe rozwiązania legislacyjne wynikające ze Strategii uwzględniały aktualne ustawodawstwo krajowe i przedstawiały wartość dodaną na poziomie europejskim w stosunku do istniejących rozwiązań krajowych w zakresie ochrony gleb. Ponadto, przyszłe rozwiązania powinny przewidywać odpowiednio długi czas na dostosowanie prawa krajowego.

W zakresie zagadnień horyzontalnych prezydencja słoweńska kontynuowała prace nad opublikowanym przez KE w dniu 14 października 2020 r. projektem decyzji w sprawie ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2030 r. (8 EAP). Porozumienie międzyinstytucjonalne zostało osiągnięte 1 grudnia 2021 r. W toku negocjacji Polska zwracała uwagę przede wszystkim na kwestię wycofania subsydiów szkodliwych dla środowiska i odniesień do rozporządzenia UE nr 2020/852 w sprawie taksonomii. Ostatecznie w projekcie nie wskazano konkretnej daty wycofania subsydiów. W zamian konieczne było wzmocnienie języka określającego ścieżkę wycofania subsydiów dla paliw kopalnych, tj. prawnie wiążący monitoring i sprawozdawczość zgodnie z uzgodnioną metodologią oraz zobowiązanie do późniejszego określenia daty wycofania, spójnej z ambicją (nie celem) ograniczenia wzrostu globalnego ocieplenia do 1,5°C. W przypadku subsydiów innych niż dla paliw kopalnych opracowana zostanie metodologia ich identyfikowania oraz konieczność ich raportowania. Data wycofania subsydiów dla paliw kopalnych zostanie określona w

osobnym akcie prawnym i w ramach osobnych negocjacji. Jeśli chodzi o nawiązania do taksonomii, to w uzgodnionej wersji projektu znalazły się one jedynie w motywach, a nie jak pierwotnie chciał Parlament, w części operacyjnej tekstu. Przyjęte rozwiązania są zgodne z postulatami Polski. Dodatkowo Polska złożyła oświadczenie co do rozumienia kwestii zobowiązania do określenia daty wycofania subsydiów.

Ponadto prezydencja słoweńska przeprowadziła pierwszą wymianę poglądów na temat Strategii Leśnej UE do 2030 r. (opublikowana w dn. 16 lipca 2021 r.) na posiedzeniu Rady UE ds. Środowiska 6 października 2021 r. Polska wzięła aktywny udział w dyskusji podczas Rady, zaznaczając, że Strategia nie gwarantuje zachowania lasów w odpowiednim stanie i widoczne jest w niej nadanie funkcjom środowiskowym charakteru nadrzędnego wobec funkcji gospodarczych i społecznych. Zdaniem Polski zaproponowane w Strategii rozwiązania nie stanowią dobrej podstawy dla zapewnienia wielofunkcyjnego charakteru lasów oraz nie sprzyjają prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej w Europie.

3.1.3.5 Gospodarka o obiegu zamkniętym

Prace prezydencji słoweńskiej w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) skupiły się w szczególności na kontynuacji prac nad ustanowieniem nowych ram prawnych dla rynku baterii. Polska aktywnie uczestniczyła w pracach nad projektem rozporządzenia PE i Rady w sprawie baterii i zużytych baterii, uchylającego dyrektywę 2006/66/WE i zmieniającego rozporządzenie (UE) 2019/1020 (publikacja 10 grudnia 2020 r.). Efektem prac prezydencji słoweńskiej jest raport z postępu prac, który został przedstawiony państwu członkowskiemu na posiedzeniu Rady ds. Środowiska 20 grudnia 2021 r.

W trakcie prac nad ww. projektem rozporządzenia Polska podkreślała w szczególności następujące kwestie: (1) terminy – potrzeba dostosowania terminów do możliwości technicznych i projektowych wytwórców baterii. Polska podkreślała, że przypadki aktów delegowanych i wykonawczych terminy przejściowe powinny zacząć biec od momentu publikacji danego aktu w Dzienniku Urzędowym. Opóźnienie wydania aktu powinno oznaczać opóźnienie stosowania obowiązku; (2) ślad węglowy – Polska wyrażała obawę, że większy ślad węglowy dla zakładów produkcyjnych zlokalizowanych w Polsce może zmniejszyć atrakcyjność naszego kraju dla inwestorów. Zaproponowana w rozporządzeniu metodologia obliczania całkowitego śladu węglowego baterii powinna odzwierciedlać rzeczywisty miks energetyczny wykorzystywany przez konkretną fabrykę/podmiot gospodarczy. Zmiana miksu energetycznego jest procesem długotrwałym, dlatego Polska zabiegała o urealnienie terminów wprowadzenia obowiązków związanych z pomiarem śladu węglowego; (3) podstawa prawna - ze względu na wyraźny komponent środowiskowy, Polska opowiedziała się za przyjęciem podwójnej podstawy prawnej (zgodnie z rekomendacją Służby Prawnej Rady), czyli art. 114 oraz art. 192 TFUE, (4) neutralność technologiczna - Polska wskazywała, że rozporządzenie powinno być neutralne pod względem technologicznym. Definicje lub jakiegokolwiek inne elementy rozporządzenia nie powinny negatywnie wpływać na innowacyjność; (5) problem podwójnej regulacji – Polska stwierdziła, że rozporządzenie powinno uwzględniać istniejące prawodawstwo UE i powinno unikać nakładania się regulacji np. z istniejącym prawodawstwem dotyczącym odpadów oraz substancji niebezpiecznych, (6) poziom ambicji celów w zakresie zbierania zużytych baterii – Polska wyrażała wątpliwości co do wykonalności celu 70% poziomu zbierania w 2030 r.; (7) naruszenia istniejących przepisów dotyczących poufności i własności intelektualnej - Polska podkreślała, że wszelkie informacje udostępniane innym operatorom rynku lub opinii publicznej muszą respektować własność intelektualną i prawa do tajemnicy handlowej; (8) problem odpowiedzialności za drugi cykl życia baterii – Polska zabiegała o to, by było jasne, że odpowiedzialność przejmują firmy zajmujące się ponownym użyciem i regeneracją, (9) podejście, jakie należy przyjąć w odniesieniu do akumulatorów lekkich środków transportu.

3.1.3.6 Wzmocnienie cyfrowej i technologicznej suwerenności UE

Podczas prezydencji Słowenii Polska uczestniczyła w pracach nad kilkoma inicjatywami legislacyjnymi, które będą miały kluczowy wpływ na funkcjonowanie sektora cyfrowego w UE w najbliższej przyszłości.

Prezydencja Słowenii przeprowadziła debatę orientacyjną nt. deklaracji praw i zasad cyfrowych dla Unii Europejskiej, którą Komisja Europejska planuje przedstawić w pierwszym kwartale 2022 r. Podczas dyskusji na posiedzeniu Rady UE ds. Transportu, Telekomunikacji i Energii 3 grudnia 2021 r. Polska zwróciła uwagę, że nie jest konieczne formułowanie na nowo i w osobnym dokumencie praw i zasad cyfrowych, ponieważ Unia Europejska już od wielu lat dysponuje katalogiem wartości, które leżą u podstaw rozwoju sektora cyfrowego w UE. Przenikają one wszystkie akty prawne, które UE wypracowała w ciągu minionych lat i są wciąż aktualne. W szczególności transformacja cyfrowa powinna mieć ludzką twarz, czyli opierać się na podstawowych prawach i wolności człowieka, demokracji i ochronie prywatności.

Polska wzięła też udział w dyskusji nt. kluczowych barier związanych z rozwojem gospodarki opartej o dane (podczas posiedzenia Rady UE ds. Transportu, Telekomunikacji i Energii 3 grudnia 2021 r.). Polska zwróciła uwagę, że kluczowe w tym kontekście jest stawienie czoła barierze braku zaufania co do faktycznych działań związanych z przetwarzaniem danych osobowych. Jest to kluczowe dla pozyskiwania większego poparcia indywidualnych obywateli i całych społeczeństw do dzielenia się danymi: w sposób transparentny, bezpieczny i uwzględniający ochronę danych osobowych i prywatność jednostek. Istotne w tym kontekście jest zapewnienie większej pewności prawnej. Dlatego Polska pokłada duże nadzieje w przygotowywanych i planowanych regulacjach prawnych, takich jak akt o zarządzaniu danymi (DGA) czy akt o danych (DA – Data Act).

Polska przypominała, że punktem wyjścia dla przetwarzania danych osobowych powinno być nadal rozporządzenie ogólne o ochronie danych osobowych (RODO). Dlatego należy je wkomponowywać w powstające, nowe regulacje, starając się nie tworzyć równoległych, niezależnych, a tym bardziej wykluczających się przepisów prawnych.

Konieczny jest także rozwój interoperacyjności poprzez ustanowienie wspólnych i kompatybilnych formatów danych – bez niej wymiana czy przenoszalność danych jest niemożliwa do spełnienia.

Ponadto niezbędny jest rozwój infrastruktury zapewniającej bezpieczne dzielenie się danymi.

Uzupełnieniem tej debaty było rozpoczęcie prac nad projektem decyzji ustanawiającej program „Droga do cyfrowej dekady” dla Unii Europejskiej. Podczas wstępnych dyskusji Polska poparła kluczową ideę leżącą u podstaw projektu – stymulowanie cyfrowej transformacji Unii Europejskiej w celu zwiększenia jej innowacyjności oraz poprawienia odporności na kryzysy, jak również wzmocnienia jej konkurencyjności i cyfrowej suwerenności. Polska podkreślała, że szczególnie istotne dla sukcesu tej inicjatywy jest:

- wypracowanie sprawnego i inkluzywnego dla wszystkich państw UE mechanizmu współpracy i wdrażania programu (poprzez projekty wielonarodowe oraz konsorcja na rzecz europejskiej infrastruktury cyfrowej), który pozwoli na szybkie wypracowanie i wdrożenie innowacyjnych rozwiązań cyfrowych w skali całej UE;
- zaprojektowanie sprawnego i nowoczesnego systemu monitoringu na poziomie UE, który będzie pokazywał realne postępy p.cz. oraz UE jako całości w osiągnięciu ambitnych celów.

Podczas prezydencji Słowenii toczyły się prace nad jedną z kluczowych inicjatyw dotyczących funkcjonowania platform internetowych – projektem rozporządzenia o usługach cyfrowych (Digital Services Act – DSA). W trakcie prac udało się wprowadzić do tekstu rozporządzenia kilka rozwiązań postulowanych przez Polskę. W szczególności Polsce zależało na zagwarantowaniu, że rozporządzenie nie doprowadzi do nadmiernego blokowania treści, które nie mają charakteru bezprawnego, a wolność wypowiedzi i prawa użytkowników platform internetowych będą należycie chronione. W tym zakresie:

- wprowadzono zapisy wskazujące na możliwość wydawania przez władze krajowe na podstawie prawa krajowego właściwego dla użytkownika nakazu przywracania treści, które zostały błędnie usunięte lub zablokowane;
- doprecyzowano obowiązki dostawców usług hostingu i platform internetowych dotyczące uzasadnienia dlaczego dana treść została usunięta lub zablokowana. Obowiązek ten został przy tym rozszerzony także na uzasadnienie dla ograniczania widoczności treści lub pozbawiania zysków z treści (demonetyzacja);
- doprecyzowane zostały także zapisy w zakresie jurysdykcji sądowej.

Nie wszystkie oczekiwania Polski udało się spełnić. Dotyczy to postulatu sprawowania jurysdykcji nad usługami serwisów społecznościowych przez regulatorów krajowych, świadczonych przez bardzo duże platformy internetowe. W tym zakresie prezydencja wprowadziła zasadnicze zmiany polegające na przekazaniu nowych uprawnień do nadzoru, w szczególności nad bardzo dużymi platformami internetowymi, Komisji Europejskiej. Ponadto, brzmienie przepisów dotyczących nakazów usunięcia i nakazów udzielenia informacji nie odzwierciedla ambicji Polski. Obecna konstrukcja zamiast postulowanego obligatoryjnego charakteru nakazów, rodzi ryzyko uznaniowości w sprawie ich wykonywania przez dostawców usług. Przedstawione przez prezydencję zmiany do tekstu mają charakter zasadniczy dla skuteczności nadzoru nad przestrzeganiem obowiązków wynikających z DSA. Jest wiele znaków zapytania związanych z przedstawionymi propozycjami natomiast tempo prac nie pozwoliło na przeprowadzenie należytej analizy i wewnętrznych konsultacji krajowych. Zasadniczym pytaniem jest, czy Komisja Europejska podoła nowym obowiązkom nadzorczym nad VLOP, gdyż pierwotnie zakres uprawnień Komisji miał być zdecydowanie węższy. To sprawia, że dołączony do wniosku legislacyjnego „Szacunkowy wpływ finansowy wniosku/inicjatywy” jest nieaktualny, mając na uwadze zasadniczą zmianę filozofii nadzoru nad VLOP. Rząd RP zwracał także uwagę na zawężenie wprowadzonego tekstu i związane z wprowadzonymi rozwiązaniami wątpliwości co do tego na ile przyjmowane procedury będą szybkie, przejrzyste i skuteczne.

Podczas posiedzenia Rady UE ds. Konkurencyjności 25 listopada 2021 r. Polska wyraziła poparcie dla przyjęcia podejścia ogólnego, składając jednocześnie oświadczenie wskazujące na istotne elementy, które należy wziąć pod uwagę w trakcie dalszych negocjacji w ramach trilogów. W oświadczeniu wskazano, że w ramach DSA należy zwrócić uwagę na:

- zapewnienie równowagi między ochroną wolności wypowiedzi a potrzebą szybkiego usuwania nielegalnych treści z Internetu,
- potrzebę wprowadzenia ulepszeń, aby projekt rozporządzenia DSA w pełni wzmocnił pozycję konsumentów w UE i zapewnił skuteczne egzekwowanie przepisów DSA;
- odpowiednie zaangażowanie regulatorów z państw członkowskich, w których znajduje się odbiorca usługi,
- zagwarantowanie kanałów dwustronnej komunikacji pomiędzy dużymi platformami i wyszukiwarkami internetowymi a organami ze wszystkich państw członkowskich,
- zachowanie w tekście rozporządzenia przepisów doprecyzowujących, że DSA pozostaje bez uszczerbku dla prawa odbiorców usługi do odwołania się od decyzji do sądu lub organu administracyjnego w kraju, w którym mają siedzibę, miejsce zamieszkania lub stały pobyt, zgodnie z obowiązującym prawem tego kraju.

Podczas prezydencji Słowenii odbyła się seria trilogów dotyczących projektu rozporządzenia w sprawie europejskiego zarządzania danymi (DGA). Podczas negocjacji Polska podkreślała poparcie dla nadrzędnego celu projektu, jakim jest stworzenie europejskiego modelu wymiany danych alternatywnego dla tego wykorzystywanego przez duże pozaeuropejskie korporacje. Pozwoli to zapewnić impuls dla rozwoju gospodarki opartej na danych w UE. W szczególności Polska:

- wyraziła poparcie dla wypracowanej definicji „data intermediation services”, która z jednej strony gwarantuje, że duże pozaeuropejskie firmy nie będą mogły obejść wymogów DGA świadcząc usługi „not for profit”, z drugiej zaś oferuje pośrednikom większą jasność, czy podlegają regulacji;

- sprzeciwiała się wprowadzaniu obowiązku udzielenia pomocy podmiotom wykorzystującym dane ze strony administracji, zarówno w przypadku uzyskiwania zgód na ponowne wykorzystanie, jak i wykonywania obowiązków informacyjnych wobec podmiotów danych;
- podkreślała konieczność zapewnienia przestrzegania zasad ochrony danych osobowych w kontekście stosowania DGA i wyraziła nadzieję, że uzgodniony tekst pozwoli na zachowanie prywatności i zasad określonych w RODO podczas wdrażania rozwiązań określonych w DGA.

Finalnie Polska wyraziła zgodę na przyjęcie tekstu w wersji uzgodnionej w trakcie negocjacji z PE, w tym- określenie 15-miesięcznego okresu na implementację rozporządzenia do krajowego porządku prawnego oraz warunkowego obowiązku udzielenia przez organy administracji pomocy wnioskującym o ponowne wykorzystanie danych publicznych.

Polska uczestniczyła w wypracowaniu kompromisu w sprawie nowego rozporządzenia dotyczącego roamingu międzynarodowego w UE (porozumienie polityczne między PE a Radą zostało osiągnięte w połowie grudnia 2021 r.). Polska stała na stanowisku, iż negocjacje ws. rozporządzenia powinny zakończyć się jak najszybciej. W przeciwnym razie zachodzi poważne ryzyko, że nowe rozporządzenie roamingowe nie zacznie obowiązywać na czas (nowe przepisy muszą obowiązywać najpóźniej od czerwca 2022 r.). Polska podkreślała, że konieczne jest zapewnienie obywatelom UE możliwości dalszego swobodnego korzystania z usług roamingu podczas podróży po Europie dzięki wydłużeniu w czasie funkcjonującego obecnie rozwiązania „roam-like-at-home”. Polska opowiadała się także za znaczną obniżką stawek hurtowych w roamingu, szczególnie jeżeli chodzi o transmisję danych. Stawki powinny być ustalone tak, aby uwzględniały koszty ponoszone przez operatorów, ale jednocześnie nie odbiegały znacznie od stawek krajowych. Ponadto Polska dążyła do uregulowania polityki uczciwego korzystania (FUP) oraz regulacji połączeń międzynarodowych (intra EU calls). Polska- podobnie jak Parlament Europejski- opowiadała się za jak najniższymi stawkami hurtowymi w roamingu oraz pełnym przeglądem legislacyjnym w miejsce aktu delegowanego. Jednocześnie podkreślała, że kwestie FUP oraz intra EU calls wymagają bardzo ostrożnego podejścia i wyważenia, z uwagi na brak oceny wpływu tych propozycji na rynek roamingu oraz obowiązujące już regulacje w tym obszarze. Finalnie Polska poparła wynegocjowany projekt jako w pełni uwzględniający polskie postulaty.

Polska uczestniczyła także w pierwszej analizie projektu rozporządzenia ws. sztucznej inteligencji, który stworzy pierwsze w historii Unii Europejskiej ramy prawne dotyczące sztucznej inteligencji (AI). Polska wyrażała poparcie dla wielu rozwiązań zawartych w projekcie. Dotyczy to w szczególności:

- wprowadzenia kategorii zakazanych praktyk w zakresie sztucznej inteligencji,
- wprowadzenia kategorii systemów sztucznej inteligencji wysokiego ryzyka i adekwatnych do nich rozwiązań,
- możliwości aktualizacji wykazu systemów sztucznej inteligencji wysokiego ryzyka w trybie przeglądu i nowego rozporządzenia a nie aktów delegowanych,
- kontroli systemów AI przez człowieka,
- kontroli sądowno-administracyjnej „systemów zdalnej identyfikacji biometrycznej w czasie rzeczywistym w przestrzeni publicznej do celów egzekwowania prawa”,
- wzmacniania koncepcji „wyjaśnialnej” sztucznej inteligencji,
- piaskownic regulacyjnych jako narzędzia wspierającego innowacyjność i skrócenie ścieżki transferu wiedzy i komercjalizacji rozwiązań opartych na AI (z zastrzeżeniem autonomii państwa członkowskiego).

Z drugiej strony Polska:

- skrytykowała zbyt szerokie zdefiniowanie zakresu pojęciowego „systemu sztucznej inteligencji”;
- zwracała uwagę na brak precyzji terminów używanych w projekcie oraz na potrzebę uwzględnienia specyfiki uwarunkowań i zadań organów ścigania podczas wykorzystywania systemów AI;

- sprzeciwiała się idei modyfikacji istotnych elementów rozporządzenia przy pomocy aktów delegowanych (te kwestie powinny być regulowane bądź w treści rozporządzenia, bądź w aktach wykonawczych).

Ponieważ projekt wymaga dalszych prac prezydencja Słowenii przygotowała jedynie raport z postępu prac poparty przez Polskę.

Podczas prezydencji słoweńskiej Polska brała udział we wstępnej dyskusji nad projektem rozporządzenia ws. europejskich ram tożsamości cyfrowej (eIDAS2). Jego celem jest usunięcie niedoskonałości obecnie funkcjonującego rozporządzenia ws. identyfikacji elektronicznej i usług zaufania, zwłaszcza w kontekście ich transgranicznego wykorzystania. Podczas analizy tekstu Polska wyrażała poparcie dla istoty projektu i zaproponowanych w nim rozwiązań. Polska podkreślała zwłaszcza wagę wypracowania wspólnej koncepcji Europejskiego Portfela Tożsamości Elektronicznej, zwracając uwagę, że w Polsce tego typu rozwiązanie już funkcjonuje – jako aplikacja e-Obywatel. Zapewnia ona użytkownikowi dostęp w szczególności do jego danych identyfikacyjnych, prawa jazdy, recept i innych. Polska zaoferowała podzielenie się naszym doświadczeniem i wiedzą, którą zebraliśmy przez kilka lat rozwoju i wdrażania tej aplikacji, które mogą służyć jako wkład w rozwój Europejskiego Portfela Tożsamości Elektronicznej. Polska poparła też przyjęcie raportu z postępu prac jako właściwego podsumowania pracy wykonanej nad projektem rozporządzenia eIDAS 2.

Akt o rynkach cyfrowych – DMA

W trakcie prezydencji słoweńskiej kontynuowane były prace w zakresie projektu rozporządzenia o kontestowalnych i uczciwych rynkach w sektorze cyfrowym (akt o rynkach cyfrowych - DMA). Celem projektu rozporządzenia jest uregulowanie działalności dostawców usług, z których na co dzień korzystają małe i średnie przedsiębiorstwa. Akt ma na celu zapobieganie stosowaniu przez dostawców nieuczciwych praktyk i wzmacnianie konkurencyjności na jednolitym rynku europejskim. Podczas posiedzenia Rady ds. Konkurencyjności w dniu 25 listopada 2021 r. uzgodnione zostało podejście ogólne, które Polska poparła, uznając wypracowany kompromis za odpowiednio wyważony. Jednocześnie Polska poinformowała, że możliwe jest dalsze ulepszenie tekstu w zakresie metodologii liczenia użytkowników ujętej w Aneksie do projektu rozporządzenia oraz ewentualnego rozszerzenia art. 6.1 k na inne usługi.

Większość postulatów Polski, zgłaszanych w trakcie prac na forum grupy roboczej, zostało wziętych pod uwagę. Główne kwestie, które zdaniem Polski wymagały poprawy i doprecyzowania to: zbyt mała rola państw członkowskich w wyznaczaniu strażników dostępu, wprowadzaniu zmian do list obowiązków, okresowych ocenach aktualnej listy strażników dostępu oraz stosowanych przez nich praktyk, brak wystarczającego uregulowania dialogu regulacyjnego, zbyt szeroki zakres aktów delegowanych. W toku negocjacji ww. zagadnienia zostały poprawione zgodnie z postulatami Polski, w tym znacząco doprecyzowano mechanizm dialogu regulacyjnego oraz wpisany został możliwy udział organów krajowych w egzekwowaniu DMA, przy zachowaniu wiodącej roli Komisji. Ponadto szczegółowo doprecyzowano zakres aktów delegowanych w odniesieniu do obowiązków strażników dostępu.

3.1.3.7 Odbudowa gospodarki UE, przemysł i jednolity rynek

W trakcie posiedzenia Komitetu Polityki Gospodarczej (21 października 2021 r.) Polska dokonała oceny opublikowanego 19 października 2021 r. komunikatu pn. Gospodarka UE po pandemii COVID-19: wpływ na zarządzanie gospodarcze - COM(2021) 662. Polska z zadowoleniem przyjęła wznowienie przeglądu Paktu stabilności i wzrostu, a powrót do sytuacji sprzed pandemii uznała za nieuzasadniony. W opinii Polski, debata w zakresie ram fiskalnych nie powinna ograniczać się tylko do korekt i uproszczenia istniejących przepisów, ale również uwzględniać strategiczne wyzwania stojące przed UE. Ponadto Polska zwróciła uwagę, że dbanie o dobro wspólne, jakim jest szeroko rozumiane bezpieczeństwo, wymaga szczególnego traktowania wydatków obronnych państw członkowskich.

Biorąc pod uwagę poszerzenie roli Semestru europejskiego o wdrażanie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (ang. *Recovery and Resilience Facility-RRF*), za zasadne Polska uznała zwrócenie większej uwagi na zasady powiązania Semestru europejskiego i RRF, tym samym możliwie jak najlepsze wykorzystanie istniejących synergii.

Powyższy komunikat był również przedmiotem obrad Komitetu Ekonomiczno-Finansowego (15 grudnia 2021 r.), w kontekście pobudzania inwestycji publicznych oraz reform i inwestycji w zakresie zielonej i cyfrowej transformacji.

Polska zwróciła uwagę m.in. na zalecenia Rady dla poszczególnych krajów (ang. *country-specific recommendations-CSRs*), które jako element zarządzania gospodarczego, mogą przyczynić się do wspierania inwestycji i pro wzrostowej kompozycji finansów publicznych. W związku z powyższym za szczególnie istotne Polska uznała powrót do tego elementu Semestru europejskiego oraz poprawę dialogu z państwami członkowskimi przy ich opracowaniu. W opinii Polski finansowanie publiczne nie wystarczy, aby pokryć znaczące inwestycje potrzebne do pomyślnego przejścia na zieloną i cyfrową gospodarkę, w związku z tym nie należy wypierać inwestycji prywatnych. Kluczową rolą dla sektora publicznego będzie stworzenie przyjaznych inwestycjom ram prawnych, wspieranie dalszego rozwoju rynków kapitałowych w obszarze zrównoważonego finansowania, poprawa koordynacji publicznych i prywatnych inwestycji w badania i rozwój.

W ramach posiedzenia Rady ds. Ogólnych (14 grudnia 2021 r.) Polska wyraziła opinię nt. mapy drogowej Semestru europejskiego 2022. Za zbyt późny uznaliśmy termin (marzec 2022 r.) publikacji wytycznych na temat struktury Krajowych Programów Reform (KPR). W opinii Polski powinna ona nastąpić jeszcze w grudniu 2021 r., a najpóźniej styczniu 2022 r. Jest to szczególnie istotne również w świetle Krajowego Planu Odbudowy, którego monitoring będzie częścią KPR.

Również za zbyt późny Polska uznała termin (maj 2022 r.) publikacji sprawozdania krajowego (ang. *country report-CR*), czyli już po formalnym przekazaniu KPR do Komisji Europejskiej. Oznacza to, że państwa członkowskie będą miały szansę odnieść się do oceny przedstawionej przez Komisję w sprawozdaniach krajowych dopiero w przyszłorocznym KPR. Zmiana ta może poddawać w wątpliwość zachowanie dotychczasowego charakteru sprawozdania krajowego.

W trakcie urzędowania prezydencji słoweńskiej Polska również prezentowała swoje stanowisko odnośnie do zapisów opublikowanego 24 listopada 2021 r. jesiennego pakietu dokumentów Semestru europejskiego 2022.

W ramach posiedzenia Komitetu Polityki Gospodarczej (25-26 listopada 2021 r.) Polska dokonała oceny komunikatu pn. Roczna analiza zrównoważonego wzrostu gospodarczego 2022, pozytywnie oceniając oparcie kierunków rozwoju gospodarczego na czterech priorytetach: zrównoważenie klimatyczne, produktywność, sprawiedliwość i stabilizacja makroekonomiczna. Polska poparła podkreślenie roli Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności jako narzędzia wzrostu zwracając uwagę, że ma on służyć wzrostowi całej UE a jego uruchamianie i wdrażanie powinno odbywać się sprawnie i w miarę równocześnie w całej UE. Ponadto Polska dobrze oceniła powrót do przebiegu procesu Semestru europejskiego sprzed pandemii.

Przemysł

W czasie prezydencji słoweńskiej kontynuowano prace nad wdrożeniem zaktualizowanej nowej strategii przemysłowej z 2020 r. pn. „Tworzenie silniejszego jednolitego rynku sprzyjającego odbudowie Europy” (komunikat KE z 5 maja 2021 r.). Jej poszczególne elementy były przedmiotem dyskusji w posiedzeniu Rady COMPET oraz organach przygotowawczych Rady. Strategia przemysłowa zakłada budowanie odporności gospodarki europejskiej poprzez wzmocnienie jednolitego rynku, przyspieszenie dwójakiej - zielonej i cyfrowej – transformacji, budowanie sojuszy przemysłowych, wykorzystanie instrumentu IPCEI, instrumentów polityki handlowej oraz tworzenie ścieżek transformacji dla wyselekcjonowanych 14 ekosystemów przemysłowych. Kontynuowano również dyskusje nad koncepcją otwartej autonomii strategicznej i praktycznym wymiarem redukcji zależności

w procesie produkcji przemysłowej. Jednym z podstawowych wniosków, jakie wyciągnięto z kryzysu pandemii jest identyfikacja zależności w obszarach strategicznych dla gospodarki europejskiej. Dotyczą one głównie ochrony zdrowia, bezpieczeństwa, dostępu do kluczowych czynników produkcji i technologii niezbędnych do ekologicznej i cyfrowej transformacji. UE pracowała nad znalezieniem odpowiednich środków prawnych, finansowych i politycznych, aby zapewnić autonomię gospodarki europejskiej w procesie odbudowy.

Otwarta autonomia strategiczna w sensie gospodarczym stała się integralną częścią pakietu polityki przemysłowej UE, jak również brana jest pod uwagę w ramach realizacji celów polityki klimatyczno-energetycznej. Odbudowa pokryzysowa i format reagowania na przyszłe trendy/kryzysy będą nieodłącznie związane z wymiarem budowy bezpieczeństwa gospodarczego UE, przy czym należy dążyć do wskazania konkretnych i realnych form rozwijania własnych zdolności UE.

Polska prezentowała stanowisko, iż odbudowa po kryzysie i pandemii, jak również dwojaka (zielona i cyfrowa) transformacja gospodarki europejskiej, powinny być prowadzone w miarę możliwości w oparciu o rodzimą produkcję i technologie. Polska wskazywała na konieczność zwiększenia innowacyjnego i technologicznego przywództwa Unii Europejskiej oraz opowiadała się za wsparciem produkcji przemysłowej i inwestycji w Europie i reindustrializacji Starego Kontynentu. Potencjał zielonej i cyfrowej transformacji z odpornymi i stabilnymi łańcuchami wartości należy budować przede wszystkim na europejskich technologiach i transgranicznej integracji ich „ogniw”. Polska również popiera wykorzystanie takich narzędzi jak IPCEI, czy sojusze przemysłowe, które przynoszą istotne korzyści w obszarach, w których sam rynek nie jest w stanie zapewnić przełomowych innowacji, gwarantując jednocześnie podział korzyści w całej gospodarce UE.

Polska podkreśla, że dwojaka transformacja powinna również koncentrować się na potrzebach sektorów energochłonnych, zmniejszając nierówności między państwami członkowskimi. Poziom zaawansowania gospodarek, jak i koszty transformacji w poszczególnych państwach członkowskich są różne. Ponadto biorąc pod uwagę konieczność zdecydowanie większej suwerenności UE oraz państw członkowskich w łańcuchach wartości, także przemysły energochłonne powinny móc przejść transformację klimatyczną tak, by uniknąć zjawiska ucieczki emisji (*carbon leakage*), które osłabia pozycję i odporność EU, generuje zwiększone emisje w skali globalnej, a dodatkowo negatywnie wpływa na ośrodki, których lokalna gospodarka i lokalny rynek pracy są uzależnione od funkcjonujących tam przedsiębiorstw.

Pakiet *Fit for 55* z perspektywy jego wpływu na konkurencyjność gospodarki UE oraz europejski przemysł był przedmiotem Rady UE ds. Konkurencyjności (COMPET). Na posiedzeniu w dniu 9 września 2021 r. Rada COMPET przeprowadziła debatę orientacyjną na temat wdrożenia zaktualizowanej nowej strategii przemysłowej dla Europy oraz w kontekście przyspieszenia transformacji ekologicznej - Pakiet „Gotowi na 55” z perspektywy przemysłowej.

Polska wskazywała na złożoność pakietu i duże ambicje m.in. w zakresie proponowanego tempa wdrażania inicjatyw z pakietu, a także podkreśliła znaczenie zachowania produkcji i zatrudnienia w Europie oraz przeciwdziałania ucieczce emisji. Delegacje zwracały uwagę na znaczenie zachowania elastyczności decyzyjnej państw w osiąganiu celów transformacji oraz konieczność respektowania zasady neutralności technologicznej oraz zapewnienia akceptacji społecznej dla zmian transformacyjnych i uniknięcia przenoszenia kosztów na obywateli. Kilka delegacji, w tym Polska, zwróciło uwagę na problem rosnących cen energii. Ponadto istotnym elementem debaty były propozycje zmian w systemie EU ETS. Kilka krajów, w tym Polska wyraźnie wskazało na sceptycyzm wobec rozszerzania na nowe sektory (budownictwo i transport) oraz wskazywało na potrzebę zachowania darmowych uprawnień. Ministrowie ds. gospodarki krajów UE wskazali również na potencjalne szanse związane z wdrażaniem pakietu, tj. rozwój OZE (w tym wodór), innowacji, nowych technologii, stworzenia rynku produktów ekologicznych. Delegacje zgodnie podkreśliły ważną monitorującą i koordynującą rolę Rady COMPET w dyskusji nad pakietem i jego późniejszej implementacji. W trakcie ostatniego w czasie prezydencji słoweńskiej posiedzenia Rady COMPET w

dniu 25 listopada 2021 r. ministrowie wysłuchali informacji KE na temat stanu prac nad pakietem *Fit for 55*.

Polityka konkurencji

Podczas posiedzenia Rady ds. Konkurencyjności w dn. 25 listopada 2021 r. Komisja zaprezentowała komunikat Polityka konkurencji gotowa na nowe wyzwania, który został opublikowany 18 listopada 2021 r. Komunikat zawiera zestawienie informacji o prowadzonych przez Komisję przeglądach najważniejszych instrumentów polityki konkurencji (połączeń, kwestii antymonopolowych, kontroli pomocy państwa) w celu dostosowania ich do nowych wyzwań, przede wszystkim związanych z dwojaką transformacją. W komunikacie odniesiono się także do nowych inicjatyw, m.in. do Aktu o rynkach cyfrowych *Digital Markets Act*, rozporządzenia ws. subsydiów zagranicznych zakłócających rynek wewnętrzny, projektowanego Europejskiego Aktu o Czipach *European Chips Act*, a także do szóstej zmiany Tymczasowych ram środków pomocy państwa, która przewiduje przedłużenie obowiązywania istniejących środków do końca czerwca 2022 r., a także nowe przeznaczenia pomocy: wsparcie na inwestycje na rzecz trwałej odbudowy oraz wsparcie wypłacalności.

25 listopada 2021 r. Komisja opublikowała zrewidowany komunikat ws. ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania (ang. *Important Projects of Common European Interest - IPCEI*), który ma zwiększyć otwartość projektów, ułatwić udział MŚP i zapewnić spójność projektów z politykami UE, zwłaszcza z Europejskim Zielonym Ładem. Polska pozytywnie ocenia wprowadzone zmiany i liczy, że komunikat zapewni rzeczywiste ramy dla otwartych i integracyjnych projektów, co podkreśliła podczas posiedzenia grupy roboczej Rady UE ds. konkurencji w dn. 6 grudnia 2021 r. i podczas posiedzenia grupy roboczej Rady UE ds. konkurencyjności i wzrostu w dn. 14 grudnia 2021 r. Polska aktywnie uczestniczy w projektach IPCEI - bierze udział w IPCEI baterijnym (w obu przedsięwzięciach), wodorowym, w projekcie mikroelektroniki i półprzewodników, projekcie chmurowym oraz wstępnie zadeklarowała udział w IPCEI zdrowie (zostało opublikowane zaproszenie do składania założeń projektów).

Ponadto Polska wzięła udział w konsultacjach publicznych dot. projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie nr 651/2014 uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (ang. *General Block Exemption Regulation – GBER*), które trwały od 6 października do 8 grudnia 2021 r. Polska z aprobatą przyjęła cel Komisji, jakim jest dostosowanie przepisów do nowych wyzwań UE, jak również zamysł upraszczania i doprecyzowania zasad w celu zwiększania pewności prawa i ułatwiania wdrażania środków pomocy, zgłaszając jednocześnie szczegółowe uwagi do projektu. Obecnie stosowane rozporządzenie GBER ma obowiązywać do 31 grudnia 2023 r.

Podczas prezydencji słoweńskiej kontynuowano w ramach grupy roboczej Rady UE ds. konkurencji prace nad projektem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ws. subsydiów zagranicznych zakłócających rynek wewnętrzny. Projekt rozporządzenia dotyczy subsydiów zagranicznych, które zakłócają rynek wewnętrzny i podważają równe szanse dla różnych rodzajów działalności gospodarczej w UE. Może to dotyczyć w szczególności koncentracji pociągających za sobą zmianę kontroli nad przedsiębiorstwami unijnymi, gdy takie koncentracje są w całości lub częściowo finansowane z zagranicznych dotacji lub jeżeli przedsiębiorcom korzystającym z zagranicznych dotacji udzielane są zamówienia publiczne w UE. W projekcie rozporządzenia Komisja ustanawia zasady i procedury badania subsydiów zagranicznych zakłócających rynek wewnętrzny w celu usunięcia tych zakłóceń. Polska poparła wprowadzenie w życie nowych instrumentów, opowiadając się jednocześnie za doprecyzowaniem kilku kwestii w zakresie instrumentu ogólnego i instrumentu związanego z zamówieniami publicznymi. Jednocześnie w zakresie instrumentu dot. zamówień publicznych Polska podkreśliła konieczność zachowania równowagi pomiędzy możliwością przeprowadzenia rzetelnego badania przez Komisję Europejską a minimalizowaniem skutków zawieszenia udzielenia zamówienia w związku z prowadzonym dochodzeniem.

Jednolity rynek

Usługi i bariery

Jednolity rynek w obszarze usług jest najslabiej zintegrowany, a ogromny potencjał tego sektora pozostaje niewykorzystany. Jednocześnie w obszarze usług występują liczne bariery, utrudniające działalność przedsiębiorcom pragnącym świadczyć usługi transgranicznie. Zarówno poprzednia jak i obecna kadencja Komisji Europejskiej nie przyniosły niestety zdecydowanych działań na poziomie UE. W okresie prezydencji słoweńskiej odbyły się:

- jedno spotkanie grupy ekspertów ds. implementacji dyrektywy usługowej (w październiku 2021 r.), które było drugim spotkaniem grupy w roku 2021 r. i miało przede wszystkim charakter informacyjny,
- trzy posiedzenia tematyczne grupy Sherpa w ramach SMET (ang. *Single Market Enforcement Task Force*), tj. dotyczące niezharmonizowanych wyrobów budowlanych (07.07.2021), delegowania pracowników (10.11.2021 r.) oraz ubezpieczeń dla usługodawców (30.11.2021 r.),
- dwa posiedzenia ogólnej grupy Sherpa - jedno, którego przedmiotem był raport nt. działalności SMET (14.09.2021 r.) oraz drugie - poświęcone głównie planowaniu przyszłych posiedzeń oraz wyborowi tematów/priorytetów na 2022 r. (22.11.2021 r.),
- SMET spotkał się w okresie PREZ SI trzy razy: pierwsze spotkanie (12.07.2021 r.) poświęcone było gł. raportowi nt. działalności SMET, drugie (13.10.2021) i trzecie (17.12.2021 r.) poświęcone gł. wyborowi tematów/priorytetów na 2022 r.

Polska brała aktywny udział w pracach grupy ekspertów ds. implementacji dyrektywy usługowej, zwracając uwagę na faktycznie występujące problemy przedsiębiorców w korzystaniu z traktatowej swobody świadczenia usług. Niestety spotkania organizowane przez KE mają przede wszystkim charakter informacyjny. W drugiej połowie 2021 r. miało miejsce tylko jedno spotkanie grupy (październik 2021 r.). Przedstawiciel Polski na forum grupy zwrócił uwagę na powtarzający się w niektórych państwach członkowskich problem rozróżnienia w praktyce administracyjnej swobody przedsiębiorczości oraz sytuacji czasowego transgranicznego świadczenia usług. Przedstawiciel Polski niejednokrotnie wnioskował również o uwzględnienie tej problematyki w aktualizowanym przez Komisję Podręczniku wdrażania dyrektywy o usługach na rynku wewnętrznym. Niestety, prace nad aktualizacją Podręcznika, ogłoszone przez KE ponad dwa lata temu, nie zostały jeszcze ukończone, a KE zapowiada brak znaczących zmian w tym zakresie.

Polska angażuje się również w inicjatywy niektórych państw członkowskich, opowiadających się za bardziej zdecydowanymi działaniami KE w obszarze usług. W listopadzie Polska przyłączyła się do non-paper Szwecji, popierając zawarty w nim postulat opracowania przez KE w 2022 r. planu działań dla sektora usług w UE. Polska poparła również non-paper Danii, Holandii i Szwecji dotyczący opracowania wspólnego interfejsu dla wszystkich notyfikacji w ramach jednolitego rynku, które mają być dokonywane przez państwa członkowskie.

Polska angażuje się także w poszukiwanie sposobów na eliminację barier występujących w sektorze usług. Z informacji pozyskanych od przedsiębiorców wynika, że szczególnie liczne są bariery w przypadku delegowania pracowników w ramach transgranicznego świadczenia usług. Polska angażuje się w dyskusję o tych barierach zarówno na poziomie UE (grupa Sherpa w ramach SMET – spotkanie dedykowane barierom w delegowaniu pracowników w dniu 10.11.2021 r.), jak i w ramach spotkań bilateralnych, w szczególności z Francją.

SMEI (ang. *Single Market Emergency Instrument*)

W ramach działań, których celem ma być zwiększenie gotowości i odporności na przyszłe kryzysy w aktualizacji strategii przemysłowej KE zaproponowała utworzenie SMEI (ang. *Single Market Emergency Instrument*), który ma być instrumentem zapewniającym właściwe funkcjonowanie jednolitego rynku, tj. zapewnienie swobodnego przepływu osób, towarów i usług w przypadku przyszłych kryzysów. Celem SMEI będzie stłumienie przeszkód na jednolitym rynku, wzmocnienie odporności łańcuchów

dostaw, zaadresowanie braków i zabezpieczenie krytycznych produktów i surowców. Dyskusja na temat przyszłego kształtu SMEI była prowadzona na posiedzeniach WP COMPET w dn. 20.09., 12.11. i 1.12.2021 r. Projekt legislacyjny (projekt rozporządzenia) spodziewany jest w I kw. 2022 r.

Lepsze stanowienie prawa

W trakcie prezydencji słoweńskiej w grupie roboczej ds. konkurencyjności i wzrostu (lepsze regulacje) państwa członkowskie i Komisja Europejska zajmowały się przede wszystkim poprawą widoczności oceny skutków regulacji w Radzie, jak również przygotowaniem dokumentu zbierającego najlepsze praktyki w zakresie piaskownic regulacyjnych i powiązanych instrumentów.

Między lipcem a wrześniem 2021 r. prezydencja zbierała wśród państw członkowskich odpowiedzi na ankietę dotyczącą funkcjonujących piaskownic regulacyjnych, stosowanych klauzul eksperymentalnych i innych form eksperymentów regulacyjnych prowadzonych w krajach UE. Polska znalazła się wśród krajów, które zgłosiły najwięcej przykładów (DE-9, PL, DK, NL-6). Wyniki ankiety będą wykorzystane przez Komisję Europejską do wypracowania na poziomie UE jednolitych mechanizmów i powiązań między piaskownicami europejskimi i krajowymi.

29 września 2021 r. po raz pierwszy od wielu lat temat lepszego stanowienia prawa był przedmiotem debaty politycznej na posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności. Polska wraz z innymi państwami z zadowoleniem przyjęła wysiłki Komisji na rzecz ulepszenia istniejących narzędzi i instrumentów lepszego stanowienia prawa, aby zapewnić jasne, przyjazne innowacjom i przyszłościowe prawodawstwo, przyczyniając się w ten sposób do realizacji zielonej i cyfrowej transformacji. Podczas dyskusji ministrowie podkreślili, że: zasady lepszego stanowienia prawa, takie jak „najpierw myśl na małą skalę” i „domyślnie cyfrowe” odgrywają kluczową rolę w konkurencyjności i ożywieniu gospodarczym Europy. Wskazali również na konieczność analizowania wszelkich regulacji przez pryzmat MŚP oraz uproszczenie europejskich konsultacji publicznych. Zasada „jeden za jeden” przez wiele państw została uznana za dobre narzędzie w ograniczaniu obciążeń regulacyjnych dla przedsiębiorców i obywateli.

MŚP

Podczas Rady UE ds. Konkurencyjności KE przedstawiła Roczne sprawozdanie Sieci Pełnomocników ds. MŚP za 2021 r., które jest szczególnie ważne w kontekście dyskusji nt. MŚP i potrzeby zwrócenia większej uwagi na te podmioty jako fundamenty gospodarki.

Krajowy Pełnomocnik ds. MŚP przy KE, wziął udział w dwóch spotkaniach Sieci Pełnomocników ds. MŚP (*SME Envoy Network*). Do drugiego z nich doszło w ramach SME Assembly, zorganizowanego w Portorož (Słowenia) w dniach 15-17 listopada 2021 r. W czasie SME Assembly m.in. wręczono Europejskie Nagrody Promocji Przedsiębiorczości oraz zaprezentowano wyniki raportu *SME Performance Review 2020/2021*, który został opublikowany 1 lipca 2021 r.

Polska uczestniczyła również w pierwszym spotkaniu Komitetu SMP-COSME¹. W ramach spotkania Komitetu zostały omówione wybrane działania z Programu prac na 2022, m.in. działanie *SME Performance Review* (SPR). By umożliwić udział Polski w części COSME Programu na rzecz jednolitego rynku przygotowany został nowy program wieloletni na lata 2022-2028, który Rada Ministrów uzgodniła i przyjęła w drodze uchwały 7 grudnia 2021 r. (IC14).

Normalizacja

Prezydencja słoweńska dwukrotnie umieściła tematykę normalizacji w ramach posiedzeń grupy roboczej ds. harmonizacji technicznej (18 października i 9 listopada 2021 r.), co jest ściśle związane z przygotowaniem przez KE nowej strategii normalizacyjnej.

¹ Część COSME Programu na rzecz jednolitego rynku z Rozporządzenia PE i Rady (UE) 2021/690); nowy Program na rzecz jednolitego rynku (SMP-Single Market Programme) skupia różne programy z dziedziny konkurencyjności przedsiębiorstw, w tym dotychczasowy program COSME. Obecny program dotyczący COSME wygasa z końcem 2021 r.

Oba spotkania miały charakter informacyjno-konsultacyjny. KE przedstawiła wyniki konsultacji publicznych oraz mapę drogową przygotowań strategii normalizacyjnej. Inicjatywa ta miała na celu wyjście naprzeciw wyzwaniom stojącym przed europejskim systemem normalizacji i poprawę jego funkcjonowania. Stanowiła ona odpowiedź na potrzebę przyjęcia bardziej asertywnej i strategicznej postawy na szczeblu międzynarodowym i miała na celu poprawę reagowania na potrzeby w zakresie normalizacji wynikające z zielonej i cyfrowej transformacji ekosystemu przemysłowego UE. Opinie były zbierane w okresie 28 czerwca do 9 sierpnia 2021 r. Państwa członkowskie, w tym Polska, zwracają uwagę na znaczenie tematu i prowadzonych prac, zaznaczając:

- potrzebę zaadresowania zidentyfikowanych wyzwań,
- potrzebę silniejszego zaangażowania państw członkowskich,
- zapewnienie międzynarodowego przyjęcia i stosowania norm europejskich,
- potrzebę terminowości i pilności prac normalizacyjnych oraz dostępności i publikacji w Dz. Urzędowym,
- potrzebę uruchomienia skoordynowanych wysiłków i wspólne rozumienie procesu tworzenia norm, w tym na etapie wniosku o mandat;
- konieczność wzmocnienia komunikacji i obecności na poziomie międzynarodowym oraz wsparcie idei przywrócenia celów politycznych i strategicznych do normalizacji tak, aby priorytetyzować elementy dot. zapewnienia strategicznej autonomii UE.

Normalizacja usług biznesowych

Przedmiotem posiedzenia grupy roboczej ds. konkurencyjności i wzrostu w dniu 1.12.2021 r. był stan prac nad normalizacją usług biznesowych. Zgodnie z zapowiedzią zawartą w zaktualizowanej Strategii przemysłowej Komisja ma zbadać zalety wniosku legislacyjnego dotyczącego kluczowych usług biznesowych wspieranych przez zharmonizowane standardy. Cele tej inicjatywy KE to: redukcja barier, zwiększenie zaufania konsumentów do usług, zapewnienie równych reguł gry dla usługodawców z różnych państw członkowskich. Cztery pilotażowe ekosystemy, których ma dotyczyć ten projekt to: budownictwo, turystyka, handel detaliczny i motoryzacja.

Harmonizacja techniczna

W trakcie PREZ SI na 11 posiedzeniach grupy roboczej ds. harmonizacji technicznej (maszyny) trwały prace nad wnioskiem legislacyjnym dot. rozporządzenia w sprawie produktów maszynowych, który został przygotowany przez Komisję Europejską w związku z rewizją systemu dyrektyw nowego podejścia. W dniu 10 grudnia 2021 r. prezydencja słoweńska przedstawiła drugą, kompromisową wersję projektu, obejmującego zaproponowane dotychczas przez państwa członkowskie zmiany. Polska opowiedziała się za następującymi propozycjami rewizji dyrektywy maszynowej:

- wprowadzeniem do projektu tzw. Nowych Ram Prawnych objętych przepisami rozporządzenia 765/2008 oraz decyzji 768/2008;
- dostosowaniem projektu do procedowanego równolegle projektu rozporządzenia UE ustanawiającego zharmonizowane przepisy dotyczące sztucznej inteligencji (akt w sprawie sztucznej inteligencji) i zmieniającego niektóre akty ustawodawcze Unii (COM(2021) 206 final);
- dostosowaniem do zmian bieżących związanych z zasadniczymi wymaganiami zdrowia i bezpieczeństwa użytkowników maszyn (z ang. EHSR) a także określeniem wymagań dla maszyn o wysokim ryzyku;
- z ograniczeniem obciążeń administracyjnych związanych m. in. z wprowadzeniem dokumentacji i częściowo, na życzenie klienta – instrukcji cyfrowej;
- wprowadzeniem dostosowań związanych z postępem technicznym (Internet rzeczy, robotyka);
- poprawą zakresu i definicji w ramach dotychczasowej dyrektywy oraz jej przekształcenie na rozporządzenie UE.

Zamówienia publiczne

W trakcie prezydencji słoweńskiej grupa robocza ds. konkurencyjności i wzrostu w formacji zamówienia publiczne zebrała się dwukrotnie: w dniu 29 września i 3 grudnia 2021 r.

Głównymi tematami posiedzenia w dniu 29 września 2021 r. były kwestie równości płci w zamówieniach publicznych oraz zamówienia społeczne i innowacyjne. W ramach tej części dyskutowany był także projekt Deklaracji Ministerialnej, dotyczącej zamówień publicznych na innowacje, który zainicjowała Grecja poparta przez Włochy oraz Cypr. Polska sprzeciwiła się ustalaniu obligatoryjnych celów czy pułapów dla zamówień na innowacje, podnosząc, iż wymaga to przede wszystkim przygotowania zamawiających. Co więcej, nieuniknione w tym zakresie będzie również istnienie innowacyjnych wykonawców jak i rynku innowacyjnych produktów, dostaw czy usług. Obligatoryjne cele nie zostały ustalone ani dla zamówień zielonych, ani społecznych, a zamówienia innowacyjne są jeszcze bardziej wymagającym obszarem. Dodatkowo, aby zmierzyć poziom zamówień innowacyjnych niezbędna jest odpowiednia metodologia, która aktualnie nie istnieje na poziomie europejskim. Brak jednej definicji skutkuje tym, iż poszczególne państwa mają odmienne sposoby ewaluacji zamówień publicznych na innowacje. Polska zaproponowała, aby to Komisja Europejska zajęła się stworzeniem propozycji metodologii monitorowania zamówień na innowację na poziomie państw członkowskich i europejskim. Podobne stanowiska zajęły Francja, Hiszpania, Austria oraz Niemcy. Dyskusja na temat projektu Deklaracji Ministerialnej będzie kontynuowana w trakcie prezydencji francuskiej.

Ponadto, w trakcie posiedzenia Niemcy zgłosiły potrzebę omówienia tymczasowego wyłączenia stosowania przepisów dyrektyw 2014/24/UE, 2014/25/UE i 2009/81/WE w przypadku zamówień udzielonych w sytuacjach nadzwyczajnych i kryzysowych, a także w sytuacji gdy zamówienia udzielane są w celu natychmiastowego zaspokojenia pilnych potrzeb w sytuacjach nadzwyczajnych i kryzysowych. Polska nie sprzeciwiła się proponowanym rozwiązaniom. Powyższa kwestia będzie również kontynuowana w trakcie prezydencji francuskiej.

Natomiast na posiedzeniu w dniu 3 grudnia 2021 r. omawiano trwający proces ewaluacji skuteczności systemów środków ochrony prawnej w zamówieniach publicznych w poszczególnych państwach członkowskich, którego wyniki spodziewane są w II połowie 2022 r., oraz rozwiązania elektroniczne w postępowaniu odwoławczym na przykładzie Słowenii. Kwestią kolejną była analiza zrealizowanego na zlecenie Komisji Europejskiej badania potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w zamówieniach publicznych.

Przestrzeń kosmiczna

W trakcie prezydencji słoweńskiej Rada UE pracowała nad konkluzjami „Przestrzeń kosmiczna dla wszystkich”, w których określono szereg działań priorytetowych dotyczących m.in.: wzmocnienia zarządzania między Agencją Programu Kosmicznego UE (EUSPA), państwami członkowskimi a Komisją Europejską; opracowanie nowego podejścia do kosmosu, które będzie wspierać europejski sektor „Nowej Przestrzeni” (ang. *New Space*); zapewnienie autonomii strategicznej UE w obszarze przestrzeni kosmicznej poprzez wzmocnienie synergii między inicjatywą CASSINI, Europejskim Funduszem Obronnym, programem „Cyfrowa Europa” i Europejską Radą ds. Innowacji, jednocześnie pracując w ramach Planu Odbudowy (w tym KPO).

W trakcie prac nad ww. konkluzjami podczas prezydencji słoweńskiej propozycje Polski zostały uwzględnione na etapie prac na forum grupy roboczej WP Space, tj. w zakresie zapewnienia wsparcia dla MŚP, aby mogły uczestniczyć w globalnych łańcuchach dostaw i wzmocnić swoją pozycję, jak również podkreślenie dużego znaczenia i potrzeby rozwoju dla programów Copernicus i Galileo.

Ponadto, prezydencja słoweńska we współpracy z państwami członkowskimi opracowała raport nt. zarządzania ruchem kosmicznym (ang. *Space Traffic Management – STM*).

Raport stanowi podsumowanie dotychczasowych działań prowadzonych zarówno na forum UE jak i przez poszczególne państwa członkowskie. Obejmuje on kwestie dotyczące zarządzania ruchem

kosmicznym i zapewnienia bezpieczeństwa infrastruktury kosmicznej (z uwagi na dużą ilość satelitów na orbicie, jak również dużą ilość tzw. śmieci kosmicznych powodujących zagrożenia kolizjami oraz zagrożenia naturalne, wynikające np. z aktywności Słońca). Raport wskazuje także na kierunki dalszych prac, np. możliwość współpracy UE z ONZ w wypracowywaniu standardów i dobrych praktyk.

W odniesieniu do raportu prezydencji dotyczącego STM, Polska prezentowała stanowisko zbieżne z innymi państwami członkowskimi: ochrony interesów UE dla autonomicznego i bezpiecznego dostępu do przestrzeni kosmicznej, poszanowania kompetencji państw członkowskich (zachowanie ich decyzyjności ws. opracowywania, nadzoru i egzekwowania zasad STM), oraz roli UE jako propagatora standardów i miękkiego prawa, w tym, w razie potrzeby, środków rekomendacji lub zachęt. Podkreślano także, że EU SST stoi na czele wszystkich działań operacyjnych i badawczych związanych z obserwacją i śledzeniem obiektów kosmicznych, jego możliwości są kluczowe w rozwoju STM, ponieważ jest to jedyny sposób na operacyjne zapobieganie kolizjom.

Kwestia rozwoju STM jest kluczowa w kontekście budowania autonomii strategicznej Unii. Komisja Europejska wielokrotnie wskazywała na potrzebę zwiększenia synergii między obszarem Space oraz Defence – to kluczowe elementy Strategicznego Kompas, w ramach którego do 2023 r. ma powstać *Space & Defence Strategy*.

Zarówno konkluzje, jak i raport były dyskutowane w grupie roboczej Rady UE ds. przestrzeni kosmicznej (WP Space), a następnie przyjęte przez Radę UE w dniu 26 listopada 2021 r.

Ponadto, w lipcu 2021 r. KE (DG DEFIS, koordynująca kwestie polityki kosmicznej) utworzyła on-line Platformę Konsultacyjną ds. STM (*STM Consultation Platform*) jako forum wymiany opinii między państwami członkowskimi UE i KE – Polska jest reprezentowana przez Polską Agencję Kosmiczną.

W trakcie prezydencji słoweńskiej odbyła się także debata polityczna Ministrów właściwych ds. przestrzeni kosmicznej na temat zrównoważonego rozwoju i finansowania europejskiego sektora „nowej przestrzeni kosmicznej” (ang. *New Space*). Debata odbyła się w trakcie posiedzenia Rady ds. Konkurencyjności w części przestrzeń kosmiczna w dniu 26 listopada 2021 r. W nocie ramowej, wskazującej na znaczenie i potencjał innowacyjny New Space wyrażono zaniepokojenie zjawiskiem związanym z rosnącą liczbą satelitów umieszczanych na orbicie, gdyż ma to związek z rozprzestrzenianiem się śmieci kosmicznych (zjawisko, które jest szczególnie aktualne w przypadku niedawnego zniszczenia przez Rosjan satelity z lat 80.). Delegacje dyskutowały nad sposobami zrównoważonego rozwoju tego rozwijającego się sektora, a także sposobu, w jaki państwa członkowskie mogą wspierać ten rosnący trend, jak też nad dostępnością niezbędnego finansowania dla firm, szczególnie MŚP i start-upów.

Podczas debaty Ministrów, Polska podkreśliła znaczenie New Space dla wzrostu w dopiero tworzących się niszach, m.in. nowych technologii przetwarzania danych wielkoskalowych czy rozwoju technologii chmurowych, dzięki czemu otwierają się nowe możliwości tworzenia innowacyjnych rozwiązań. Polska stwierdziła, że rozwój przestrzeni kosmicznej powinien zatem iść w kierunku nawigacji, w szczególności nawigacji precyzyjnej oraz obrazowania, a także usług telekomunikacyjnych, jakże istotnych w zapewnieniu cyberbezpieczeństwa. W wystąpieniu Polski wskazana została także kwestia finansowania sektora kosmicznego, w tym zabezpieczenie finansowe flagowych komponentów programu kosmicznego UE: tj. Copernicus i Galileo oraz stała współpraca sektora prywatnego i publicznego dla zapewnienia odpowiednich instrumentów finansowych (kosmos to sektor o wysokim stopniu ryzyka inwestycyjnego i często długim czasie zwrotu inwestycji, co może być zniechęcające dla potencjalnych inwestorów).

Własność intelektualna

W czasie prezydencji słoweńskiej kontynuowano również prace w ramach „Planu Działania Unii Europejskiej w zakresie własności intelektualnej - własność intelektualna w służbie innowacji, ozdrowienia i utrzymaniu odporności gospodarki UE” (COM(2020)760). Jednym z jej elementów jest modernizacja systemu ochrony wspólnotowych wzorów przemysłowych w UE w taki sposób, aby lepiej

odzwierciedlić ważną rolę, jaką odgrywają gałęzie przemysłu intensywnie wykorzystujące wzornictwo w gospodarce UE. W tym celu planowane jest przedstawienie projektu zmiany rozporządzenia nr 6/2002 oraz dyrektywy nr 98/71 dot. wzorów przemysłowych.

Polska podkreślała, że istotną kwestią do rozwiązania w tej nadchodzącej legislacji będzie zakończenie harmonizacji przepisów dotyczących ochrony wzorów widocznych i części zamiennych w złożonych produktach, takich jak pojazdy, czyli wprowadzenie do dyrektywy tzw. klauzuli napraw. W wyniku jedynie częściowej harmonizacji ochrony wzorów przemysłowych, istotny gospodarczo rynek części zamiennych jest nadal silnie rozdrobniony, co poważnie zakłóca konkurencję i utrudnia przejście do bardziej zrównoważonej i ekologicznej gospodarki. W tym zakresie Polska wzięła udział w konsultacjach publicznych w sprawie zmiany unijnych przepisów dotyczących ochrony wzorów przemysłowych które trwały do 22 lipca 2021 r.

Ponadto Polska wzięła udział w konsultacjach publicznych dotyczących wprowadzenia ogólnounijnej ochrony oznaczeń geograficznych na produkty nierolne, które trwały również do 22 lipca 2021 r. Jednocześnie, 15 października 2021 r, Polska razem z 8 innymi państwami członkowskimi (CZ, FR, DE, HU, IT, PT, SK) złożyły do Komisji Europejskiej wspólne stanowisko dot. przyspieszenia prac nad wprowadzeniem unijnej regulacji ws. oznaczeń geograficznych na produkty nierolne i jej wybranych aspektów, kontynuując wcześniejsze działania w tym zakresie. Pogłębiona i zharmonizowana unijna ochrona oznaczeń geograficznych produktów nierolnych na poziomie unijnym będzie mieć pozytywne skutki gospodarcze na rynku wewnętrznym, a w szczególności pomoże producentom w uzyskaniu dostępu do nowych rynków eksportowych. Oznaczenie geograficzne może ponadto przynieść promocję danemu miejscu lub regionowi pochodzenia, co może także sprzyjać rozwojowi turystyki na tym terenie, a tym samym zwiększeniu liczby miejsc pracy.

3.1.3.8 Wzmocnienie międzynarodowych relacji handlowych

Nowa strategia handlowa UE

Prace nad nową strategią handlową UE zakończyły się niepowodzeniem jeszcze za prezydencji portugalskiej. Jako główny powód braku konsensusu można wskazać na rozbieżności między krajami członkowskimi w odniesieniu do Otwartej Autonomii Strategicznej (OSA), traktowania Porozumienia Paryskiego jako zasadniczej klauzuli umów handlowych oraz umowy z Mercosurem. Prezydencja słoweńska nie wznowiła tych prac i w drugim półroczu 2021 r. w ramach systemu TPC nie była prowadzona dyskusja na ten temat, w tym również dotycząca OSA. Dopiero w planach prezydencji francuskiej powrót do prac nad nową strategią handlową UE jest wymieniany jako jeden z jej priorytetów.

Światowa Organizacja Handlu (WTO)

W ramach prezydencji słoweńskiej na forum WTO kontynuowane były prace przygotowawcze do 12. Konferencji Ministerialnej (MC12), której termin był już wielokrotnie przekładany. Ostatecznie MC12 miała się odbyć w dniach od 30.11 do 3.12.2021 r. jednak w związku z zaostrzeniem sytuacji epidemiologicznej w dniu 26.11.2021 r. została ponownie przełożona. Obecnie brak jest nowego terminu MC12.

W trwających pracach nacisk położono na cztery główne bloki zagadnień, które mogły mieć decydujący wpływ na sukces MC12: eliminacja niektórych subsydiów w rybołówstwie, odpowiedź WTO na pandemię COVID-19, w tym kwestie utrzymania ochrony własności ochrony intelektualnej dotyczącej szczepionek, diagnostyki i terapii COVID-19, kwestie rolne oraz reformy WTO. Chociaż w niektórych z tych tematów udało się przed MC12 osiągnąć widoczny postęp, to w dwóch kwestiach tj. zniesienia ochrony patentowej na szczepionki przeciw COVID-19 oraz całego bloku związanego z potrzebą reformy WTO w II półroczu 2021 r. nie udało wypracować widocznych rezultatów. Było to również związane z postawą administracji USA, która wciąż nie zdefiniowała swojego stanowiska w wielu kluczowych sprawach.

W najważniejszych sprawach negocjowanych w Genewie Polska popiera stanowisko KE w kwestii zniesienia ochrony patentowej na szczepionki na COVID-19 i sprzęt niezbędny do walki z pandemią, które zakłada, że przeszkodą w walce z pandemią nie są kwestie praw patentowych, gdyż w obecnych uregulowaniach istnieją elastyczności, które można wykorzystać. Rozwiązania należy szukać w mechanizmach stymulujących produkcję szczepionek.

Drugim istotnym wątkiem dyskusji w Genewie jest kwestia reformy WTO, w tym ustanowienia równych warunków handlu i przewrótca normalnego systemu rozstrzygania sporów funkcjonującego w ramach tej organizacji. Jest to temat szczególnie istotny dla Polski, dlatego nasz kraj aktywnie wspiera działania KE w tym względzie. Polska podkreśla także, że EU powinna inicjować i stymulować prace w ramach trylogu UE-USA-JAP, umożliwiające przygotowanie rozwiązań zorientowanych na faktyczną eliminację nieuczciwych praktyk w politykach handlowych i przemysłowych krajów WTO. Byłaby to także podstawa do rozpoczęcia budowy szerszego konsensusu w gronie pozostałych państw WTO w zakresie tworzenia dyscyplin dot. działalności przedsiębiorstw państwowych (SOEs).

W dyskusji dotyczącej sektora rolnego Polska wyraźnie podkreśla, że wszelkie propozycje dotyczące ew. reformy systemu wsparcia dla produkcji rolnej nie mogą dotyczyć instrumentów stosowanych w ramach wspólnej polityki rolnej UE, które były notyfikowane do WTO i uznawane do tej pory jako zgodne z systemem utworzonym w ramach Porozumienia z Marrakeszu o powołaniu WTO (tzw. wsparcie w ramach segmentu „Green Box”).

Równolegle toczyły się negocjacje nad umowami plurilateralnymi ds. regulacji krajowych w usługach, handlu elektronicznego, czy wsparcia udziału małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w handlu międzynarodowym. W sytuacji zastoju w negocjacjach wielostronnych właśnie taka forma poszukiwania rozwiązania dla bieżących problemów okazała się bardzo efektywna i dlatego Polska popiera negocjacje prowadzone w formacie plurilateralnym.

Porozumienie ws handlu elektronicznego WTO

Podczas prezydencji słoweńskiej nastąpił postęp w plurilateralnych negocjacjach dotyczących handlu elektronicznego prowadzonych na forum WTO. Dzięki intensywnej pracy i zaangażowaniu do grudnia 2021 r. udało się uzgodnić 7 artykułów (ochrona konsumenta on-line, e-podpisy i e-autentykacja, spam, otwarte dane rządowe, e-kontrakty, przejrzystość regulacji, *paperless trading*) i prawie uzgodnić artykuł dotyczący otwartego dostępu do Internetu. 8 kolejnych artykułów porozumienia pozostaje nadal przedmiotem prac (cła na transmisje elektroniczne, transgraniczny przepływ danych, lokalizacja danych, kody źródłowe, ramy transakcji elektronicznych, cyberbezpieczeństwo, e-faktury i dostęp do rynku).

Mimo przełożonej 12 Konferencji Ministerialnej WTO współprowadzący negocjacje (Australia, Singapur i Japonia) przedstawili w połowie grudnia swoje oświadczenie, które zawiera: informacje o tym, że handel elektroniczny jest częścią odpowiedzi na pandemię; zobowiązanie do kontynuowania tych negocjacji w celu uzgodnienia wysokich standardów tego porozumienia; odnotowanie znaczącego postępu w tych negocjacjach oraz elementów, które zostały uzgodnione; poparcie dla moratorium na transmisje elektroniczne, które powinno mieć charakter multilateralny, jak dotychczas; włączenie krajów rozwijających się i najmniej rozwiniętych w korzyści wynikające z handlu elektronicznego; wyznaczenie terminu zakończenia negocjacji nad tekstem porozumienia do końca 2022 r. lub do 13 KM; wskazówki w zakresie kontynuowania tych negocjacji. Jeżeli będzie to możliwe wydarzenie na szczęblu ministrów krajów uczestniczących w inicjatywie odbędzie się podczas Forum w Davos na początku 2022 r.

Polska silnie wspiera te negocjacje wskazując, że jest to jedna z najważniejszych inicjatyw plurilateralnych w WTO, a handel elektroniczny w okresie pandemii jest ważnym elementem utrzymania aktywności w handlu międzynarodowym.

Porozumienie ws. regulacji wewnętrznych w handlu usługami WTO

Negocjacje plurilateralne Porozumienia ws. regulacji wewnętrznych w handlu usługami (*reference paper*) zostały sfinalizowane 2 grudnia 2021 r. w Genewie, mimo przełożenia 12 Konferencji Ministerialnej WTO. Porozumienie podpisało 67 krajów (w tym UE jako 27). Negocjacje ws. regulacji wewnętrznych trwały w sumie 24 lata, a ich zintensyfikowanie nastąpiło w 2017 r. w Buenos Aires. Jest to pierwsze porozumienie dotyczące usług wynegocjowane w ramach WTO od ponad 20 lat, obejmujące 90% światowego handlu i stanowiące 150 bln USD na rok oszczędności dla światowej gospodarki. Porozumienie to jest odpowiedzią na potrzeby biznesu, który ma kłopoty z uzyskaniem informacji dotyczących m.in. procedur uzyskania licencji, kompletowania aplikacji, wniosków i dokumentacji, sposobu ich składania, czasu rozpatrywania, opłat oraz metod odwoławczych.

Polska przez cały okres negocjowania porozumienia prezentowała stanowisko o tym jak jest ono ważne w procesie wychodzenia z kryzysu pandemicznego, gdyż wzmacnia przewidywalność i efektywność dostarczania usług. Firmy potrzebują pewności prawnej w kraju eksportu usług, pewności dot. koniecznego czasu i kosztów potrzebnych do otwarcia działalności gospodarczej i informacji z wiarygodnych źródeł internetowych tworzonych przez rządy. Dzięki porozumieniu ws. regulacji wewnętrznych w handlu usługami firmy będą mogły konkurować na bardziej wyrównanych zasadach, będą mieć równy dostęp do informacji i reguł handlu.

Porozumienie ws. wsparcia dla udziału MŚP w handlu międzynarodowym

W grudniu 2020 r. sfinalizowano pakiet rekomendacji ws. MŚP, który zatwierdziło dotychczas łącznie już 96 krajów i czeka on na formalne przyjęcie przez MC12. Deklaracja zawiera propozycję szeregu konkretnych zasad wsparcia dla tych przedsiębiorstw. Priorytetem na ten rok jest zatem wdrożenie w/w pakietu rekomendacji, które są silnie wspierane przez UE, w tym Polskę. W związku z kolejnym przełożeniem terminu MC12 niektóre elementy deklaracji zostają wdrażane w życie, np. w dn. 2.12.2021 r. dokonano inauguracji platformy Trade4MSMEs, która skierowana jest zarówno do przedsiębiorstw, jak i decydentów. Platforma ma być dalej rozwijana i ma dostarczać również informacji o międzynarodowych i regionalnych inicjatywach skierowanych do MSMEs oraz zawierać linki do źródeł danych nt. MSMEs w celach analitycznych.

Handel elektroniczny i przepływ danych

Podczas prezydencji słoweńskiej, Polska niezmiennie prezentowała stanowisko o tym jak ważne dla gospodarki cyfrowej jest uwzględnienie w obecnie negocjowanym Porozumieniu ws. handlu elektronicznego WTO oraz w dwustronnych umowach handlowych UE z krajami trzecimi (FTA), w rozdziałach dot. handlu elektronicznego, postanowień o transgranicznym przepływie danych, zakazie lokalizacji danych oraz ochronie danych osobowych.

Mimo współpracy ponad 15-tu *like-minded* państw członkowskich UE (w tym Polski), nie udało się na razie ponownie doprowadzić do otwarcia dyskusji nt. bardziej ambitnego stanowiska UE w odniesieniu do wolnego przepływu danych nie-osobowych, które poza umożliwieniem transferu i przetwarzania danych umożliwiłoby także dostęp dla firm europejskich do danych nie-osobowych w krajach trzecich. Prezydencja słoweńska nie była przychylna tym dyskusjom będąc bardziej zorientowaną na konieczność ochrony rynku europejskiego i ochrony danych wewnątrz UE.

Dobrym sygnałem są jednakże plany KE do zawierania osobnych Partnerstw cyfrowych z takimi krajami jak Singapur, Korea Płd. i Japonia, dotyczących współpracy regulacyjnej także w zakresie handlu cyfrowego. Warta jest też zaznaczenia nowa platforma współpracy jaką jest Rada UE-US ds. Handlu i Technologii, do której zakresu prac Polska postuluje dodanie elementów związanych z transgranicznym przepływem danych.

Relacje UE-USA

W drugim półroczu 2021 r. UE i USA kontynuowały ożywione relacje handlowe i realizowały ustalenia ze szczytu obu stron z czerwca 2021 r. Ważnym wydarzeniem tego okresu było pierwsze spotkanie Rady

UE-USA ds. Handlu i Technologii (TTC), które odbyło się 29 września 2021 r. W jego trakcie omówiono zakres pracy dziesięciu grup roboczych TTC i zdecydowano, że w pierwszej kolejności strony zajmą się kontrolą eksportu, screeningiem inwestycji, sztuczną inteligencją, globalnymi łańcuchami wartości (GVC) w półprzewodnikach oraz globalnymi wyzwaniami w handlu. Dla zaangażowania w ten proces jak największej liczby interesariuszy (firm, organizacji biznesu, ośrodków analitycznych oraz podmiotów społeczeństwa obywatelskiego, itp.) KE uruchomiła internetową platformę konsultacyjną - Futurium, gdzie wszyscy zainteresowani mogą zgłaszać swoje propozycje tematów i śledzić stan rozmów między UE i USA.

W październiku 2021 r. USA, po osiągnięciu porozumienia z Austrią, Francją, Włochami, Hiszpanią i Zjednoczonym Królestwem, ogłosiły zniesienie dodatkowych taryf celnych na wybrane towary importowane z ww. krajów wprowadzonych na podstawie sekcji 301 amerykańskiej ustawy o handlu w sprawie podatku cyfrowego (DST). W tym samym miesiącu UE i USA doszły do porozumienia w sprawie wzajemnych środków celnych na stal i aluminium wprowadzonych w związku z amerykańskim postępowaniem w ramach sekcji 232. USA zgodziły się znieść od 1.01.2022 r. dodatkowe cła na eksport stali (25%) i aluminium (10%) z UE do poziomu dotychczasowego handlu (w formie bezcłowego kontyngentu). Na tej podstawie KE wydała rozporządzenie (26.11. 2021 r.) zawieszające do końca 2023 r. środki równoważące wobec USA. UE i USA zgodziły się również wstrzymać dwustronne spory w WTO. Ogłosiły też zamiar wynegocjowania w ciągu 2 lat globalnego porozumienia w sprawie zrównoważonej stali i aluminium i otwarcia go na inne kraje, które podzielają te cele.

Pomimo ożywienia w relacjach transatlantyckich USA nie zrezygnowały jednak z wszczynania postępowań w oparciu o kryterium bezpieczeństwa narodowego (sekcja 232 amerykańskiej ustawy o ekspansji handlowej). We wrześniu 2021 r. USA uruchomiły postępowanie dot. importu magnezu neodymowych. UE korzystając z zaproszenia Departamentu Handlu USA do składania uwag w tej sprawie wykazała brak zasadności sięgania po takie środki. Ponadto, pod koniec października 2021 r. Kongres USA rozpoczął prace legislacyjne nad ulgami podatkowymi dla producentów samochodów elektrycznych w USA, które dyskryminują zagraniczne firmy. Interweniował w tej sprawie komisarz V. Dombrovskis w liście do członków Kongresu.

W tym okresie Polska opowiadała się za zapewnieniem jak największej przejrzystości prac TTC i możliwością bezpośredniego zaangażowania ekspertów państw członkowskich w jej prace. Popierając działania KE związane z przygotowaniem do spotkania TTC Polska zwracała uwagę, że przedmiotem dialogu z USA powinny być przede wszystkim sprawy cyfrowe, które są przedmiotem uzgodnienia na forum UE. W naszym stanowisku sugerowaliśmy, aby wykorzystać współpracę w ramach TTC do promowania unijnych standardów w USA celem konwergencji regulacyjnych między UE i USA, jak również wspólnego transatlantyckiego kształtowania standardów globalnych. W przekazanej KE liście tematów do prac na forum TTC, skonsultowanej z organizacjami polskiego biznesu, znalazły się propozycje poprawy warunków w obszarze cel i ułatwień w handlu, potrzeba pogłębienia współpracy regulacyjnej w obszarze baterii litowo-jonowych, druku 3D oraz budowy jachtów. Polska zaproponowała też współpracę w obszarze e-commerce, identyfikacji elektronicznej, sztucznej inteligencji, walki z dezinformacją i zagrożeniami hybrydowymi oraz podjęcie ustaleń dot. przepływu danych nieosobowych. Polska opowiadała się również za znalezieniem rozwiązania dla wzajemnych środków handlowych na stal i aluminium, a osiągnięte porozumienie, choć tymczasowe, uznała za satysfakcjonujące. W tym czasie Polska aktywnie zabiegała o rozwiązanie problemów związanych z dostępem do amerykańskiego rynku. Dotyczyło to m.in. dostępu do kontyngentu taryfowego na tytoń otwartego jedynie dla 15 krajów tzw. starej UE, braku dostępu do rynku USA dla polskich jabłek i gruszek, statków specjalistycznych i przeprowadzania remontów statków.

Relacje UE-Chiny

W trakcie prezydencji słoweńskiej prace dotyczące relacji UE-Chiny miały ograniczony zasięg przede wszystkim ze względu na zamrożenie przez Parlament Europejski procesu zatwierdzenia Umowy Inwestycyjnej UE-Chiny (*Comprehensive Agreement on Investment – CAI*) oraz ograniczone możliwości

współpracy wynikające z pandemii COVID-19. W obszarze handlu kwestie relacji z Chinami podnoszone były przede wszystkim w kontekście narastającego problemu utrudnień w łańcuchach dostaw z Chin oraz niezmiennie utrzymujących się barier handlowych i inwestycyjnych na rynku chińskim.

Negocjacje Umowy inwestycyjnej UE-Chiny (*Comprehensive Agreement on Investment – CAI*) zostały zakończone na poziomie politycznym w grudniu 2020 r. i na przełomie 2021/2022 planowano przyjęcie przez Radę UE projektów decyzji ws. podpisania i zawarcia CAI. Następnie umowa miała zostać przekazana do PE w celu uzyskania zgody na zawarcie CAI, a następnie Rada miała podjąć decyzję ws. zawarcia CAI.

Proces ten stoi obecnie pod znakiem zapytania w związku z przyjęciem przez UE sankcji wobec Chin w dn. 22.03.2021 r. za łamanie praw człowieka w tym kraju i natychmiastowymi chińskimi kontrsankcjami wobec UE. 20 maja 2021 r. Parlament Europejski przyjął rezolucję, w której zapowiedział zamrożenie procesu zatwierdzania CAI do czasu, aż chińskie sankcje nałożone na pięciu europarlamentarzystów (w tym z Niemiec i Francji) nie zostaną zniesione. Ponadto PE wezwał Komisję Europejską do uprzedniego konsultowania z nim wszelkich działań związanych z zatwierdzeniem CAI.

Zgodnie z informacjami otrzymanymi od przyszłej prezydencji UE – Francji, PE oczekuje obecnie na ruch ze strony Chin. Polegać ma on na rozpoczęciu ratyfikacji podpisanych przez Chiny wymienionych w CAI konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy ILO, które zostały wskazane przez PE jako kluczowe i dotyczą pracy przymusowej. Kolejnym krokiem, w zależności od oceny sytuacji przez PE, będzie możliwe zniesienie unijnych sankcji nałożonych w marcu 2021 r. na Chiny.

Polska podczas tej dyskusji podkreślała, że w relacjach z Chinami wiele kwestii w zakresie dostępu do rynku i równych szans (*level playing field*) wciąż pozostaje nierozwiązanych, m.in. niesprzyjające otoczenie regulacyjne, nieuzasadnione pozataryfowe bariery w handlu, nierespektowanie przepisów praw własności intelektualnej, w tym wymuszony transfer technologii, restrykcje dla bezpośrednich inwestycji zagranicznych, dyskryminacja przedsiębiorstw zagranicznych w zamówieniach rządowych, faworyzowanie przedsiębiorstw państwowych (SOEs). Polska opowiedziała się za konsekwentnym wywieraniem przez UE nacisku na Chiny w celu zapewnienia równych szans, w tym dla inwestorów zagranicznych, i ich konkretnego zaangażowania w dyskusję nt. nierównowagi w handlu. Wskazała, że UE powinna również konsekwentnie podnosić kwestię barier w dostępie do rynku chińskiego – zarówno tych, które dotyczą podmioty z całej UE, jak i specyficznych dla poszczególnych państw członkowskich.

Relacje UE-Indie

W trakcie prezydencji słoweńskiej prace dotyczące relacji UE-Indie miały charakter przede wszystkim techniczny i były powiązane z przygotowaniem do realizacji postanowień tzw. Deklaracji z Porto z dnia 8 maja 2021 r., w której zawarto propozycje dotyczące m.in. wznowienia negocjacji umowy handlowej i inwestycyjnej, porozumienia ws. oznaczeń geograficznych (GI) i powołania Grupy Roboczej wysokiego szczebla ws. reformy WTO.

Polska wspierała działania podejmowane w tym zakresie, jednocześnie podkreślając, że Indie stanowią ogromny rynek, z ogromnym potencjałem rozwoju wzajemnych relacji handlowych i inwestycyjnych oraz konieczność zawarcia ambitnej umowy o wolnym handlu (FTA) z tym krajem.

UE-Ukraina

Zgodnie z art. 29 układu o stowarzyszeniu UE-Ukraina, w 2021 r., czyli w okresie 5 lat od momentu stosowania, rozpoczął się przegląd układu, wraz z przeglądem towarzyszącej mu umowy o strefie wolnego handlu (Deep and Comprehensive Free Trade Agreement, DCFTA), obejmującej m.in. przegląd liberalizacji handlu towarami.

W ramach prowadzonych przez Komisję Europejską konsultacji dot. zwiększenia wzajemnej liberalizacji dostępu do rynku, Polska przekazała stanowisko w obszarze m.in. interesów ofensywnych/defensywnych, jak i oczekiwania strony polskiej co do przebiegu procesu rewizji DCFTA.

UE-Afryka i Kraje Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP)

Na przestrzeni II półrocza 2021 r. UE prowadziła szereg prac w obszarze negocjacji ws. pogłębienia i rozszerzenia współpracy o partnerstwach gospodarczych z poszczególnymi państwami grupy AKP (*EU - Africa, Caribbean and Pacific Economic Partnership Agreements, EPA*). Obok cyklicznych spotkań na poziomie technicznym, odbyły się m.in. dwie rundy negocjacyjne z pięcioma państwami Afryki Wschodniej i Południowej: Komory, Madagaskar, Mauritius, Seszele i Zimbabwe (tzw. ESA5) ws. pogłębienia tymczasowo stosowanej umowy o partnerstwie gospodarczym. Polska aktywnie uczestniczy w pracach nad negocjacją tekstu umowy, przekazując na bieżąco nasze stanowisko.

Negocjacje umów o wolnym handlu

W trakcie prezydencji słoweńskiej kontynuowane były negocjacje umów o wolnym handlu UE z krajami trzecimi.

Nowa Zelandia

W trakcie prezydencji słoweńskiej trwały bardzo intensywne prace nad zakończeniem negocjacji umowy o wolnym handlu między UE a Nową Zelandią (NZ). Niemniej pomimo szeregu rozmów na wysokim szczeblu, rundy negocjacyjnej oraz prac technicznych, nie udało się osiągnąć poziomu uzgodnień, który pozwalałby na zakończenie negocjacji do końca 2021 r.

KE w rozmowach z NZ wskazywała na szereg warunków, które NZ musi spełnić, aby doszło do faktycznego porozumienia co do kształtu FTA („political agreement”): poprawa oferty w usługach, w tym transportu morskiego, podniesienie progu screeningu inwestycji co najmniej do poziomu uzgodnionego w umowie o całościowym i progresywnym partnerstwie transpacyficznym (*The Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership – CPTPP*), poprawa oferty w zamówieniach publicznych (szczebel subfederalny), postęp w ochronie oznaczeń geograficznych (GI), wydłużenie ochrony patentowej dla farmaceutyków, ambitny rozdział handel i zrównoważony rozdział (TSD), w tym efektywna implementacja konwencji środowiskowych i konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP), akceptacja unijnego podejścia do przepływu danych oraz ograniczenie żądań dot. dostępu do unijnego rynku dla towarów rolnych wrażliwych.

W ramach negocjacji Polska zabiega m.in. o uwzględnienie wrażliwości unijnego sektora rolno-spożywczego oraz szczególne jego traktowania podczas negocjacji (chodzi m.in. o sektor mleczny) oraz podkreśla także potrzebę większej elastyczności KE w negocjacjach z Nową Zelandią nt. transgranicznego przepływu danych nieosobowych (usługi), dlatego też Polska w pełni popiera powyższe podejście KE do zakończenia negocjacji z NZ.

Australia

W trakcie prezydencji słoweńskiej odbyła się jedna runda negocjacji umowy o wolnym handlu między UE a Australią. W związku z ogłoszonym 15 września 2021 r. porozumieniem w sprawie nowego formatu współpracy technologiczno-obronnej między Australią, Zjednoczonym Królestwem i Stanami Zjednoczonym (AUKUS Pact)² – które spowoduje zerwanie przez Australię wartego około 66 mld USD porozumienia z 2016 r. z francuską Naval Group dotyczącego współpracy przy budowie 12 australijskich okrętów podwodnych o napędzie konwencjonalnym - negocjacje uległy spowolnieniu i zaplanowana na listopad 2021 r. runda została przeniesiona na początek 2022 r.

W toku negocjacji Polska zabiega m.in. o uwzględnienie wrażliwości unijnego sektora rolno-spożywczego oraz szczególne jego traktowanie podczas negocjacji, a także o większą elastyczność KE w negocjacjach z Australią nt. transgranicznego przepływu danych nieosobowych.

² 15 września 2021 r. ogłoszono porozumienie w sprawie nowego formatu współpracy technologiczno-obronnej między Australią, Zjednoczonym Królestwem i Stanami Zjednoczonym (AUKUS Pact). Strony zobowiązały się do ścisłej współpracy i wymiany technologii obronnych w kluczowych dziedzinach, takich jak sztuczna inteligencja, informatyka, technologie kwantowe, program działań podwodnych oraz pocisków rakietowych dalekiego zasięgu. Kluczowym elementem AUKUS jest porozumienie o budowie w oparciu o technologie USA australijskiej floty okrętów podwodnych o napędzie atomowym.

Chile

W związku ze znaczącym postępowaniem w negocjacjach KE w październiku 2021 r. chciała zawrzeć porozumienie co do zasad (*agreement in principle*) w sprawie modernizacji części handlowej Umowy Stowarzyszeniowej z Chile. Na skutek interwencji Francji nie doszło to do skutku. Istotnym czynnikiem skłaniającym obie strony do szybkiej finalizacji prac były wybory w Chile do parlamentu i na urząd prezydenta, które odbyły się w listopadzie i grudniu 2021 r. W ocenie KE całokształtowy wynik negocjacji jest bardzo dobry i wyważony. Dla Polski istotne jest, że w ofercie dostępu do rynku UE zlikwidowano automatyczny, nieograniczony w czasie wzrost kontyngentów taryfowych na mięso i inne produkty rolne. W zamian jednak KE zaoferowała znaczące zwiększenie wybranych kontyngentów.

Meksyk

W II półroczu 2021 r. KE nie udało się zaawansować prac związanych z przyjęciem zmodernizowanej umowy o partnerstwie gospodarczym, koordynacji politycznej i współpracy – tzw. umowy globalnej między UE i Meksykiem. Porozumienie polityczne co do głównych zasad jej części handlowej osiągnięto w kwietniu 2018 r., a uzgodnienia szczegółowe zakończono w kwietniu 2020 r.

Mercosur

W trakcie prezydencji słoweńskiej w Radzie UE nie osiągnięto postępu związanego z przyjęciem umowy stowarzyszeniowej z Mercosur. Zakończenie prac nad nią na razie nie jest możliwe z uwagi na obawy wielu państw członkowskich UE dot. podejścia krajów Mercosur (a w szczególności Brazylii) do kwestii zrównoważonego rozwoju i wylesiania oraz zgłaszane oczekiwania co do zwiększenia ochrony unijnego sektora rolnego. W związku z ww. obawami na początku 2021 r. KE przystąpiła do prac nad instrumentami, które pozwolą stworzyć warunki do podpisania i zawarcia umowy z Mercosur. KE zależy zarówno na wypracowaniu mechanizmów wewnętrznych, jak i na wzmocnieniu zobowiązań krajów Mercosur wynikających z przyszłej umowy.

Raport nt. wdrażania i egzekwowania umów o wolnym handlu

Raport opublikowany został w październiku 2021 r. i jest wszechstronnym przeglądem wszystkich narzędzi wdrażania i egzekwowania umów o wolnym handlu (FTA) zawartych przez UE. Dokument stanowi podsumowanie pracy głównego urzędnika ds. egzekwowania handlu (Chief Trade Enforcement Officer – CTEO) powołanego w lipcu 2020 r. W raporcie skupiono się na 4 priorytetowych obszarach: wdrażanie FTA, prace wspierające MŚP, likwidacja barier i rozwiązywanie sporów. Raport obejmuje rok 2020 i pierwszą połowę 2021 r. Dane statystyczne w zakresie handlu towarowego dotyczą roku 2020, a w usługach 2019 r. Raport zastępuje i łączy w sobie wydawane w poprzednich latach raporty nt. wdrażania umów o wolnym handlu oraz raport nt. barier handlowych. Nowy dokument zawiera szerszy obraz tego czym zajmuje się KE z uwzględnieniem informacji nt. instrumentów ochrony handlu czy praw własności intelektualnej. W załączniku do raportu uwzględniono szczegółowe informacje nt. 37 umów handlowych, a także wykaz nowych i usuniętych barier. Podczas prezentacji raportu Polska podkreślała znaczenie umów jako przeciwwagi dla rosnącego protekcjonizmu oraz zwracała uwagę na potrzebę dalszej pracy nad poprawą egzekwowania i monitorowania ich zapisów.

Zamówienia publiczne

W trakcie prezydencji słoweńskiej nie było prowadzonych dyskusji na forum Rady nad projektem rozporządzenia ws. instrumentu dot. dostępu do zamówień publicznych (IPI). W trakcie trwania prezydencji portugalskiej udało się osiągnąć kompromis w Radzie. Jednakże Parlament Europejski był na dalszym etapie prac. Dopiero w grudniu 2021 r. na forum plenarnym zostało przyjęte stanowisko PE. Trilog będzie prowadzony podczas prezydencji francuskiej.

Postępowania ochronne (subsydia i antydumping)

W okresie prezydencji słoweńskiej, dzięki ścisłej współpracy z polskimi producentami, Polska podejmowała działania mające na celu przeciwdziałanie nieuczciwym praktykom handlowym ze strony

dostawców pozaunijnych, poprzez doprowadzenie do ustanowienia ceł antidumpingowych lub antysubsydyjnych.

Z punktu widzenia interesów polskiego przemysłu, szczególnie istotne są aktualnie obowiązujące cła antidumpingowe lub antysubsydyjne na import następujących towarów: rowerów i części rowerowych z Chin, kół aluminiowych z Chin, zastawy stołowej i kuchennej z porcelany z Chin, rur bez szwu z Chin, stali powlekanej organicznie z Chin, płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno z Chin, płytek ceramicznych z Chin, saletry amonowej z Rosji, rur spawanych z Rosji, Białorusi i Chin, prętów zbrojeniowych z Białorusi.

Obniżenie unijnych ceł ze względów gospodarczych

W okresie prezydencji słoweńskiej Polska, dzięki ściślejszej współpracy z polskimi producentami, podejmowała na forum UE działania mające na celu obniżenie kosztów importu zaopatrzeniowego surowców i komponentów (poprzez zawieszenie ceł albo wprowadzenie preferencyjnych kontyngentów taryfowych) z krajów pozaunijnych do dalszego przerobu i produkcji wyrobów gotowych. Od 1 lipca 2021 r. weszły w życie nowe, dodatkowe zawieszenia poboru ceł oraz autonomiczne kontyngenty. W ramach tzw. rundy 1 lipiec 2021, Polska złożyła 20 wniosków o uzyskanie zawieszek poboru ceł. 13 wniosków zostało zaakceptowanych (dot. surowców i komponentów importowanych na potrzeby przemysłu motoryzacyjnego, chemicznego i produkcji sprzętu AGD). W tym czasie finalizowane były też prace w ramach rundy 1 stycznia 2022 r. W ramach tej rundy, Polska złożyła do KE 13 wniosków i dotyczyły one komponentów dla przemysłu motoryzacyjnego oraz do produkcji sprzętu AGD. Wszystkie wnioski zostały zaakceptowane. W listopadzie 2021 r. rozpoczęły się też prace nad wnioskami złożonymi w ramach kolejnej rundy tj. 1 lipiec 2022 r. Polska przekazała do KE 17 wniosków i dot. one surowców dla farmacji i przemysłu chemicznego oraz komponentów dla motoryzacji. Prace te będą kontynuowane w I półroczu 2022 r.

W ramach innych działań chroniących polskich producentów istnieje możliwość złożenia sprzeciwu do wniosków innych państw członkowskich UE w zakresie zawieszenia poboru ceł lub ustanowienia preferencyjnego kontyngentu taryfowego w sytuacji, w której istnieje w Polsce produkcja danego towaru. W okresie prezydencji słoweńskiej Polska złożyła 4 sprzeciwy do propozycji ustanowienia zawieszek poboru ceł na baterie do samochodów elektrycznych oraz surowca wykorzystywanego w produkcji baterii litowych do pojazdów elektrycznych. Sprzeciwy te są obecnie wyjaśniane pod kątem dostępności towarów na rynku UE. Pozostałe wnioski, złożone przez kraje członkowskie UE, nie budziły zastrzeżeń polskich producentów. Oznacza to, że będą mogli oni w przyszłości również korzystać z bezcłowego importu towarów, które zostaną objęte preferencjami celnymi, na równi z innymi producentami unijnymi.

Eliminacja barier w handlu dla polskiego eksportu

Na forum UE i WTO Polska, we współpracy z KE oraz Delegaturami UE w krajach trzecich, kontynuowała aktywne wysiłki dla znoszenia przez poszczególne kraje pozaunijne nieuzasadnionych barier w handlu i inwestycjach dla polskich eksporterów.

Dotyczyło to min. następujących krajów:

- Turcja – utrudnione procedury celne, farmaceutyki – wymuszona lokalizacja, procedury rejestracji kosmetyków przed importem, brak dostępu dla bydła, brak postępów w procesie renowacji zapisów świadectwa zdrowia dla świeżego, chłodzonego, mrożonego mięsa z bydła domowego,
- Indonezja - grypa ptaków (HPAI) – brak uznawania zasad regionalizacji OIE, uciążliwe procedury dostępu dla zakładów mięsnych, restrykcyjne wymogi dot. certyfikacji Halal, wymagania w zakresie *local content*,
- Meksyk - brak zatwierdzonego dostępu do mięsa wieprzowego, brak procedur zatwierdzania zakładów mięsnych w systemie pre-listingu, brak możliwości eksportu zaoczkowanej ikry, restrykcje w imporcie świeżych owoców i warzyw,

- Panama - problem aktualizacji listy specyficznej polskich zakładów mleczarskich uprawnionych do eksportu,
- Ukraina - nadmierne wykorzystywanie środków antydumpingowych i safeguard, utrzymywanie zakaz eksportu drewna, problemy dla produktów podlegających kontroli weterynaryjnej - brak uznawania regionalizacji (ASF), naruszenia w zakresie ochrony praw własności intelektualnej, problemy z odprawą celną, długim czasem oczekiwania na granicy, zawyżaniem wartości celnej towarów, problemy z wymiarem sprawiedliwości, funkcjonowaniem sądów, problem z uzyskaniem licencji budowlanych,
- Peru/Ekwador/Kolumbia - zakazy importu dla do mięsa wieprzowego i produktów z mięsa wieprzowego. Kolumbia - również brak dostępu dla mięsa wołowego i drobiowego.
- Algieria – wymóg oddzielnego rejestrowania działalności importowej, obowiązek rejestrowania transakcji handlowych, rejestracja kosmetyków przed importem,
- RPA - wszczęte postępowanie antydumpingowe na mrożone mięso z kurczaka, zakaz importu mięsa drobiowego w zw. z HPAI i brakiem uznawania zasad regionalizacji (OIE).
- Egipt – restrykcyjne wymogi dot. certyfikacji Halal,
- Kanada - dostęp do eksportu mięsa wołowego i cielęcego, dostępu do produktów wieprzowych w zakresie zatwierdzenia zakładów (szynki i kabanosy), uzgodnienia świadectwa zdrowia dla poszerzenia zakresu eksportowanych produktów,
- UK – problem w zakresie prawidłowego przeprowadzania procedur celnych po stronie UK,
- USA – spór handlowy UE-USA dot. stali i aluminium – zawieszenie unijnych ceł retaliacyjnych na import wybranych towarów z USA (w odpowiedzi na działania łagodzące spór po stronie USA na import towarów z UE),
- Białoruś – planowany zakaz importu towarów rolno-spożywczych (w odpowiedzi na sankcje UE),
- Korea Płd – brak dostępu do rynku mięsa wołowego, nieuznawanie regionalizacji UE (ASF, HPAI).

W okresie sprawozdawczym doprowadzono do wycofania się Izraela z blokady w rejestracji w dostępie do tego rynku dla polskich urządzeń medycznych. USA uznały równoważności polskiego systemu nadzoru nad mięsem drobiowym, dzięki czemu możliwe będzie zatwierdzenie polskich zakładów do eksportu.

W ramach III posiedzenia Komisji Międzyrządowej Polski z Chinami, omówienie głównych problemów systemowych, regulacyjnych w dostępie do unijnego, w tym i polskiego eksportu do Chin, jak również wskazanie na główne utrudnienia w handlu w dostępie do tego kraju na polskie kosmetyki i meble.

Promocja portalu Access2Markets

Kontynuowano szeroką akcję promocyjną wśród polskiej administracji i polskiego biznesu dot. unijnego portalu: Access2Markets, pomocnego zwłaszcza dla unijnych, w tym polskich małych i średnich przedsiębiorstw w ekspansji eksportowej na rynkach krajów trzecich, w tym eliminacji barier w handlu (informacje m. in. na temat ceł i taryf, procedur celnych i importowych, reguł pochodzenia towarów – narzędzie ROSA, barier w handlu, umów preferencyjnych UE-kraje trzecie, usług, inwestycji, statystyk w handlu, nowego narzędzia: Access2Procurement).

3.1.3.9 Rola nauki i badań

Podczas prezydencji słoweńskiej kontynuowano prace poprzednich prezydencji w zakresie odnowionego podejścia do europejskiej przestrzeni badawczej (EPB). Prezydencja skoncentrowała swoje prace na nowych ramach zarządzania EPB, czego efektem było przyjęcie konkluzji na ten temat. Konkluzje o zarządzaniu europejską przestrzenią badawczą w przyszłości podkreślają rolę Rady w procesie podejmowania decyzji dotyczących kształtu i kierunku rozwoju EPB oraz formułę współpracy z Komisją Europejską oraz interesariuszami. Z kolei przyjęte zalecenie Rady w sprawie

Paktu na rzecz Badań Naukowych i Innowacji w Europie określa wspólny zestaw zasad i wartości dotyczących badań naukowych i innowacji w UE, wskazuje najważniejsze obszary działań, podkreśla znaczenie inwestycji i reform, jak również koordynacji i monitoringu. Polska brała aktywny udział w negocjacjach, wskazując m.in. nadrzędną rolę Rady UE w procesie decyzyjnym dotyczącym EPB.

Polska angażowała się ponadto w dyskusje na temat globalnego podejścia do badań naukowych i innowacji (konkluzje Rady przyjęte podczas Rady COMPET we wrześniu 2021 r.). Główne komentarze Polski dotyczyły zwiększenia roli państw członkowskich w procesie konsultacji programów pracy w zakresie współpracy międzynarodowej, w szczególności w zakresie autonomii strategicznej; zrównoważonej wzajemności w podejściu do partnerów z krajów trzecich w związku z ich różnym podejściem do kwestii związanych z badaniami i innowacjami, ze zwróceniem uwagi na Partnerstwo Wschodnie oraz istniejące zjawisko drenażu mózgów. Komentarze Polski spotkały się z poparciem innych państw członkowskich i zostały w zadowalający sposób uwzględnione w ostatecznym tekście konkluzji.

Podczas prezydencji słoweńskiej sfinalizowane zostały prace związane z partnerstwami w obszarze badań naukowych i innowacji:

- Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady ustanawiającego wspólne przedsięwzięcia w ramach programu „Horyzont Europa”;
- Wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie uczestnictwa Unii w Europejskim Partnerstwie w dziedzinie Metrologii podjętym wspólnie przez kilka państw członkowskich.

W kontekście powyższego należy wspomnieć udział Polski w Partnerstwie European Open Science Cloud i pracach zmierzających do stworzenia godnego zaufania, wirtualnego, federacyjnego internetowego środowiska, wykraczającego poza granice i dyscypliny naukowe, służącego do przechowywania, udostępniania, przetwarzania i ponownego użycia obiektów cyfrowych wykorzystywanych w badaniach naukowych. Polska, reprezentowana przez Narodowe Centrum Nauki, jest czynnym członkiem Stowarzyszenia EOOSC i aktywnie działa w szeregu grup roboczych powołanych przez EOOSC Steering Board, mając udział w kształtowaniu bieżących działań i długoterminowych celów tej inicjatywy.

3.1.3.10 Responsywny i inkluzywny rynek pracy

Adekwatne wynagrodzenia minimalne w UE

Prezydencja słoweńska kontynuowała prace nad projektem dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ws. adekwatnych wynagrodzeń minimalnych w UE. W ramach negocjacji na forum Rady UE Polska dążyła przede wszystkim do tego, aby rozwiązania na szczeblu unijnym były proporcjonalne, odznaczały się odpowiednią elastycznością i uwzględniały uwarunkowania krajowe. Polska postulowała m.in. złagodzenie brzmienia artykułu 4 dotyczącego promowania rokowań zbiorowych w sprawie ustalania wynagrodzeń, artykułu 5 dotyczącego promowania adekwatności ustawowych wynagrodzeń minimalnych oraz artykułu 10 dotyczącego monitorowania i gromadzenia danych, co w dużej mierze zostało wzięte przez prezydencję Słowenii pod uwagę w toku negocjacji.

Z inicjatywy Polski przy wsparciu państw członkowskich zmieniono cykl raportowania z okresu jednorocznego na dwuletni oraz usunięto wymóg przekazywania dodatkowych informacji na żądanie Komisji Europejskiej. W zakresie promowania rokowań zbiorowych podkreślono, że 70% wskaźnik zasięgu rokowań zbiorowych nie jest celem, lecz progiem (*trigger*), którego nieosiągnięcie powoduje obowiązek opracowania i przyjęcia planu działań na rzecz promowania rokowań zbiorowych w sprawie ustalania wynagrodzeń. W odpowiedzi na tekst kompromisowy prezydencji słoweńskiej Polska zaproponowała dalsze uelastycznienie brzmienia artykułu 5 w odniesieniu do obowiązku

stosowania czterech elementów kryteriów³, mechanizmu automatycznej indeksacji oraz orientacyjnych wartości referencyjnych tak, aby wypracowane na forum Rady kompromisowe propozycje w jak największym stopniu uwzględniały polskie rozwiązania w zakresie ustalania minimalnego wynagrodzenia. W rezultacie Polska doprowadziła do uzupełnienia przedłożonej przez prezydencję słoweńską propozycji o możliwość stosowania półautomatycznych mechanizmów indeksacji oraz orientacyjnych wartości referencyjnych na poziomie krajowym. Pomimo nieuwzględnienia postulatu w zakresie dalszego złagodzenia brzmienia art. 5 ust. 2 dotyczącego stosowania czterech obligatoryjnych elementów kryteriów Polska wraz z innymi państwami członkowskimi wyraziła poparcie dla kompromisowej wersji projektu dyrektywy, czego wyrazem było przyjęcie przez Radę EPSCO w dniu 6 grudnia 2021 r. podejścia ogólnego przy sprzeciwie Danii i Węgier oraz wstrzymaniu się od głosu Austrii i Niemiec.

Równe płace i przejrzystość płac

Projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ws. wzmocnienia stosowania zasady równości wynagrodzeń dla kobiet i mężczyzn za taką samą pracę lub pracę o takiej samej wartości za pośrednictwem mechanizmów przejrzystości wynagrodzeń oraz mechanizmów egzekwowania opiera się na założeniu, że większa przejrzystość wynagrodzeń rozwiąże problem niedostatecznego egzekwowania podstawowego prawa do równego wynagrodzenia oraz wpłynie na świadomość społeczną nt. strukturalnych różnic w wynagrodzeniach ze względu na płeć. Projekt dąży do równości wynagrodzeń nie tylko za tę samą pracę, ale i za „pracę równej wartości”. Jest to bardzo istotne wyzwanie. Polska z zadowoleniem przyjęła fakt, iż projekt pozostawia państwom członkowskim wypracowanie narzędzi lub metod oceny i porównywania wartości pracy, co zapewni udział partnerów społecznych oraz umożliwi dostosowanie takich instrumentów do krajowej specyfiki.

Prace grupy roboczej doprowadziły do uwzględniania poprawek zgłoszonych przez Polskę, natomiast przyjęte poprawki proponowane przez inne państwa, zwiększyły elastyczność proponowanego aktu w sposób nawet większy niż oczekiwała tego strona Polska, dlatego projekt w obecnie proponowanej formie spełnia wszystkie potrzeby Polski.

Podczas grudniowego posiedzenia Rady ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Ochrony Konsumentów, przy wsparciu Polski, przyjęte zostało podejście ogólne Rady.

W czasie negocjacji Polska zgłaszała również zastrzeżenia odnośnie do używanych naprzemiennie w dokumencie słów „gender” oraz „sex” – angielskiego słowa określającego płeć. W związku z tym, zgłoszone zostało oświadczenie interpretacyjne dot. rozumienia przez Polskę słowa „gender”.

Koordinacja systemów zabezpieczenia społecznego

W trakcie trilogu w dniu 16 grudnia 2021 r. prezydencja słoweńska oraz Parlament uzgodniły kompromisowy projekt porozumienia w sprawie zmiany rozporządzeń nr 883/2004 i 987/2009, dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Ostatecznie tekst kompromisowy nie znalazł jednak wystarczającego poparcia podczas posiedzenia COREPER I w dniu 22 grudnia 2021 r., a Polska wstrzymała się od głosu.

Polska wraz pozostałymi państwami V4 aktywnie współpracowała z prezydencją słoweńską w celu wypracowania jak najlepszego rezultatu negocjacyjnego. W ramach tego procesu, Polska konsultowała projekty przedstawiane przez prezydencję słoweńską oraz przedstawiała własne propozycje rozwiązań legislacyjnych.

³ Siły nabywczej ustawowych wynagrodzeń minimalnych, z uwzględnieniem kosztów utrzymania oraz udziału podatków i świadczeń społecznych, ogólnego poziomu wynagrodzeń i ich rozkładu, wskaźnika wzrostu wynagrodzeń, poziomów i dynamiki zmian wydajności.

3.2 Konferencja ws. przyszłości Europy (CoFE)

Podczas prezydencji słoweńskiej zoperacjonalizowano prace organów Konferencji oraz dyskusje z udziałem obywateli, przedstawicieli organizacji pozarządowych, parlamentów narodowych, rządów państw członkowskich UE. Odbyło się drugie posiedzenie plenarne w Strasburgu w dniu 23 października 2021 r. Kolejne posiedzenie, zaplanowane na 18 grudnia 2021 r., zostało odroczone z uwagi na sytuację epidemiologiczną i odbędzie się w dniach 21-22 stycznia 2022 r. Dzięki przychylnemu stanowisku prezydencji słoweńskiej oraz zgodnie ze stanowiskiem Polski w dyskusje Sesji Plenarnych zaangażowani zostali przedstawiciele krajów regionu Bałkanów Zachodnich.

Ponadto, miały miejsce pierwsze inauguracyjne spotkania ośmiu grup roboczych w ramach sesji plenarnych 1) zmiana klimatu i środowisko; 2) zdrowie; 3) silniejsza gospodarka, sprawiedliwość społeczna i zatrudnienie; 4) UE na świecie; 5) wartości i prawa, praworządność, bezpieczeństwo; 6) transformacja cyfrowa; 7) demokracja europejska; 8) migracja; 9) oświata, kultura, młodzież i sport. Polska uczestniczy w grupach roboczych do spraw zmian klimatu i środowiska oraz do spraw zdrowia.

Jednym z najistotniejszych organów Konferencji, który będzie miał znaczący wpływ na kształt wniosków końcowych z całości procesu oraz zawartych w nich rekomendacji dla przyszłości Europy, są cztery Europejskie Panele Obywatelskie: 1) Silniejsza gospodarka, sprawiedliwość społeczna, zatrudnienie; Edukacja, młodzież, kultura, sport; Transformacja cyfrowa; 2) Demokracja europejska; Wartości i prawa, praworządność, bezpieczeństwo; 3) Zmiany klimatyczne i środowisko; Zdrowie; 4) UE w świecie; Migracja. Sesje Paneli odbywają się one zgodnie z uzgodnionym przez Zarząd Konferencji kalendarzem. Z uwagi na sytuację pandemiczną harmonogram spotkań został jednak zmieniony, a niektóre z Paneli – odroczone. W toku prezydencji słoweńskiej swoje rekomendacje przyjął Panel 2) Demokracja europejska; Wartości i prawa, praworządność, bezpieczeństwo - będą one przedmiotem obrad Sesji Plenarnej w styczniu 2022 r.

W Polsce Konferencja jest postrzegana przede wszystkim jako inicjatywa zdecentralizowana, stawiająca w centrum zaangażowanie obywateli UE w dyskusję na tematy najistotniejsze z ich punktu widzenia, dotyczące sfery publicznej i dobrobytu Europejczyków. Z tego względu Rząd RP podejmował działania promujące Konferencję i zachęcające społeczeństwo obywatelskie i inne zainteresowane podmioty do bezpośredniego udziału. Ponadto, Rząd RP zorganizował debaty z udziałem przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego i czołowych polskich think tanków zajmujących się tematyką unijną:

- 23 września 2021 r. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów zorganizowała konferencję nt. polskiej wizji autonomii strategicznej UE z udziałem ministra ds. UE Konrada Szymańskiego, przedstawicieli polskich think-tanków, naukowców, wykładowców akademickich oraz studentów.
- 17 listopada 2021 r. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów i Przedstawicielstwo KE w Polsce zorganizowały wspólne wydarzenie w formie warsztatów online z udziałem przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego. W wydarzeniu wzięli udział Minister ds. UE, Konrad Szymański, oraz Janusz Wojciechowski, Komisarz ds. Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Uczestnicy Debaty wybierani byli na podstawie kryteriów mających zapewnić reprezentatywny obraz społeczeństwa (wiek, płeć, wykształcenie, zawód oraz miejsce zamieszkania).

W dyskusjach na forum Rady UE oraz organów Konferencji Polska podkreślała konieczność inkluzywności procesu, który jest kluczem do sukcesu Konferencji, tak pod względem tematów i uczestników dyskusji, jak i formatów wydarzeń organizowanych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym.

Dla Polski istotne obszary to zielona i cyfrowa transformacja oraz rozwój rynku wewnętrznego i jego konkurencyjności, autonomia strategiczna UE, a także zrównoważona polityka migracyjna oraz zdrowotna, uwzględniające traktatowy podział kompetencji między UE i państwami członkowskimi. Kwestie instytucjonalne nie powinny być priorytetem, niemniej w tym kontekście do kluczowych

wyzywań należy podział kompetencji między UE i państwami członkowskimi, równowaga polityczna w Radzie UE po Brexicie, zasada pomocniczości oraz rola parlamentów narodowych.

Polska podkreśla, że w kwestii wniosków końcowych głos Rady Europejskiej będzie kluczowy, zwłaszcza w kontekście działań następczych, w tym wszelkich sugestii zmiany prawa pierwotnego UE.

3.3 Europejski styl życia, wzmocnienie UE w kontekście rządów prawa (RoL), równe kryteria dla wszystkich

3.3.1 Praworządność

Sprawozdanie na temat praworządności w 2021 r. – Sytuacja w zakresie praworządności w Unii Europejskiej

W dniu 20 lipca 2021 r. Komisja Europejska, w ramach corocznego przeglądu praworządności, opublikowała *Sprawozdanie na temat praworządności w 2021 r. – sytuacja w zakresie praworządności w Unii Europejskiej*. Na jego podstawie Rada ds. Ogólnych kontynuowała przegląd praworządności w kolejnych pięciu państwach członkowskich. Dyskusja w dniu 23.11.2021 r. objęła Chorwację, Włochy, Cypr, Litwę i Łotwę.

Ministerstwo Sprawiedliwości, będąc krajowym punktem kontaktowym ds. praworządności, nie podziela uwag zawartych w rozdziale dotyczącym praworządności w Polsce. Komisja Europejska już dwukrotnie zaprezentowała tendencyjny i stronniczy raport dotyczący praworządności w Polsce. Pomimo, iż Polska, kierując się zasadą lojalnej współpracy, rzetelnie przekazywała Komisji zarówno wkłady krajowe do raportu, jak i uwagi do projektów raportu, stanowisko strony polskiej nie zostało uwzględnione w ostatecznych wersjach dokumentów. Fakt, że Komisja prezentuje jednostronną argumentację przytaczając jedynie własne stanowisko w sprawach, bez przywołania stanowiska strony polskiej do poruszanych problemów, wskazuje na jej złą wolę, brak chęci współpracy oraz polityczny charakter oceny zawartej w raporcie. Ponadto w toku prac nad raportem Komisja stosuje podwójne standardy w ocenie tożsamyh lub podobnych rozwiązań prawnych w różnych państwach członkowskich. Jednocześnie Komisja prezentuje postawę bierną wobec innych krajów, które – przy uwzględnieniu wytycznych i standardów organów unijnych, w tym Trybunału Sprawiedliwości UE – powinny zostać uznane za niespełniające wymogów praworządności.

Rząd popiera inicjatywy w zakresie praworządności podejmowane na forum UE, które są zgodne z literą i duchem Traktatów oraz biorą pod uwagę, że „Unia działa wyłącznie w granicach kompetencji przyznanych jej przez Państwa Członkowskie w Traktatach do osiągnięcia określonych w nich celów. Wszelkie kompetencje nieprzyznane Unii w Traktatach należą do Państw Członkowskich” (art. 5 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej; dalej jako TUE), a podejmując takie inicjatywy „Unia szanuje równość Państw Członkowskich wobec Traktatów, jak również ich tożsamość narodową, nierozzerwalnie związaną z ich podstawowymi strukturami politycznymi i konstytucyjnymi, w tym w odniesieniu do samorządu regionalnego i lokalnego” (art. 4 ust. 2 TUE).

Rząd zgadza się z formułą prowadzenia na podstawie Sprawozdania, na forum Rady UE ds. Ogólnych, dyskusji poświęconej państwom członkowskim. Podkreśla konieczność opierania się podczas dyskusji na tych samych kryteriach w odniesieniu do każdego z państw członkowskich zgodnie z zasadą równego traktowania wszystkich państw członkowskich. Jakakolwiek dyskusja i przegląd dotyczący stanu praworządności w państwach członkowskich, prowadzony na forum Rady UE lub w Parlamencie Europejskim, nie może naruszać ani powielać traktatowych mechanizmów dot. praworządności ani też kompetencji instytucji UE wynikających z postanowień art. 7 TUE.

Rząd sprzeciwia się podejściu KE, zgodnie z którym wnioski zawarte w Sprawozdaniu miałyby być wykorzystywane jako punkt odniesienia dla innych instrumentów UE, takich jak np. unijna tablica wyników wymiaru sprawiedliwości, semestr europejski, instrument „Next Generation EU” i mechanizm warunkowości określony w rozporządzeniu 2020/2092. Informacje i wnioski KE płynące ze

Sprawozdania nie powinny stanowić podstawy kolejnych ocen, ustaleń ani formułowania zaleceń dotyczących poszczególnych państw członkowskich, dokonywanych w innych niż praworządność obszarach funkcjonowania UE np. w zakresie polityki gospodarczej i fiskalnej. W szczególności Sprawozdanie KE nie powinno być wykorzystywane przez KE lub inne instytucje i organy UE do stosowania wobec państw członkowskich działań ukierunkowanych na władczą ingerencję w kompetencje państw członkowskich.

Rząd stoi na stanowisku, że metodologia wykorzystana przez KE w trakcie przygotowywania Sprawozdania za 2021 r. nadal nie była w pełni właściwa. Nie wszystkie uwagi przekazywane przez przedstawicieli administracji publicznej tak pisemnie, jak i ustnie podczas wizyty studyjnej przedstawicieli KE wiosną 2021 r., zostały uwzględnione przez KE przy redagowaniu Sprawozdania oraz rozdziału dotyczącego sytuacji w zakresie praworządności w Polsce.

Analiza źródeł wykorzystanych przez KE wskazuje na brak ich dywersyfikacji oraz na prowadzenie wywodu w oparciu o z góry przyjęte założenia. KE prezentuje jednostronną argumentację przytaczając jedynie własne stanowisko w sprawach, bez przywołania stanowiska Rządu do poruszanych problemów. KE tworzy tekst Sprawozdania pomijając informacje istotne dla zrozumienia kontekstu przedstawianych sytuacji i rozwiązań. Takie podejście wskazuje na polityczny, a nie obiektywny, charakter oceny zawartej w Sprawozdaniu i nie pozwala na ukazanie stanu praworządności w państwach członkowskich w rzetelny sposób.

Procedura art. 7 TUE wobec Polski

14 grudnia na forum GAC miała miejsce ostatnia dyskusja na temat sytuacji w Polsce w formule „state of play”.

PL w swoim stanowisku podkreśla, że od rozpoczęcia procedury minęły już 4 lata i nie przynosi ona rozwiązania. Aktualna sytuacja pogłębia podziały między p.cz. i obniża zaufanie ws. projektu europejskiego. PL regularnie przedstawia aktualne informacje na temat stanu praworządności. Instytucje UE powinny powstrzymać się od powielania równoległych procesów na forum unijnym i łączenia wymiaru politycznego, prawnego i ekonomicznego tj. postępowań przed TSUE, rocznego dialogu w sprawie praworządności (omawianie rozdziałów krajowych poszczególnych państw członkowskich), procedury z art. 7 oraz inicjatywy ws. potencjalnych naruszeń w zakresie należytego zarządzania finansami.

Kolejne wysłuchanie planowane jest na posiedzeniu GAC w lutym 2022 r.

3.3.2 Wymiar sprawiedliwości

Współpraca sądowa w sprawach karnych

Negocjacje rozporządzenia oraz dyrektywy w sprawie dostępu do elektronicznego materiału dowodowego w sprawach karnych (e-dowodów)

Od lipca 2021 r. kontynuowano prace w ramach trilogu nad projektem rozporządzenia w sprawie elektronicznego nakazu wydania i zabezpieczenia dowodów dotyczącego elektronicznego materiału dowodowego w sprawach karnych. Stanowiska Parlamentu Europejskiego i Rady różnią się znacząco i ostateczny kształt propozycji nie jest jeszcze znany. W czasie ostatniego półrocza prace na forum Rady skupiały się na negocjacjach dotyczących systemu notyfikacji. Kluczowe w tym zakresie jest czy decyzja będzie zapadała w państwie wydania nakazu czy też będzie musiała być często poddawana weryfikacji w państwie wykonującym nakaz. Polska pozostawała aktywnie zaangażowana w te prace wskazując, że przepisy zaproponowane przez Parlament mogłyby oznaczać, że rozporządzenie byłoby w niektórych przypadkach mniej skuteczne niż istniejące instrumenty i środki (szczególnie europejski nakaz dochodzeniowy). Wartość dodana rozporządzenia byłaby wówczas bardzo ograniczona. W stanowisku PE znalazła się również poprawka, która zakłada brak możliwości wydania danych elektronicznych przez dostawców usług państwu, które jest objęte procedurą z art. 7 TUE, bez zgody

państwa wykonującego wyrażonej wprost. W przypadku pozostałych państw (tj. nieobjętych procedurą z art. 7 TUE) konieczny jest tylko brak sprzeciwu państwa wykonującego w terminie 10 dni co do wykonania. Polska konsekwentnie prezentuje na poziomie roboczym jednoznacznie krytyczne stanowisko, że poprawka PE tworząc nieuzasadnione podwójne standardy wobec państw członkowskich nie może zostać zaakceptowana w żadnym kształcie. Poprawka PE nie stanowiła dotąd przedmiotu szerokiej dyskusji pomiędzy Radą a Parlamentem Europejskim.

Międzynarodowe negocjacje dotyczące dostępu do e-dowodów: drugi protokół dodatkowy do Konwencji Rady Europy o cyberprzestępczości i umowa UE-USA dotycząca transgranicznego dostępu do dowodów elektronicznych

Unia Europejska jest zaangażowana w negocjacje międzynarodowe w obszarze dostępu do e-dowodów. W dniu 6 czerwca 2019 r. Rada ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych przyjęła dwie decyzje upoważniające Komisję Europejską do udziału w negocjacjach dot. drugiego protokołu dodatkowego do Konwencji Rady Europy o cyberprzestępczości (Konwencja budapesztańska) oraz do rozpoczęcia negocjacji UE-USA w zakresie wypracowania umowy o transgranicznym dostępie do dowodów elektronicznych na potrzeby współpracy w sprawach karnych. Dążenie do zawarcia obu umów ma na celu podniesienie na wyższy poziom międzynarodowych standardów współpracy w zakresie zwalczania cyberprzestępczości.

Negocjacje z USA, choć formalnie rozpoczęte, nie posuwają się do przodu z uwagi na fakt, że kształt ewentualnej umowy jest ściśle związany z legislacją unijną, tj. pakietem e-dowodów, który oczekuje na wypracowanie kompromisowego tekstu. Negocjacje z USA będą mogły zostać wznowione po przyjęciu dyrektywy i rozporządzenia.

Prace nad drugim protokołem dodatkowym na forum Rady Europy zostały sfinalizowane pod koniec maja 2021 r. Następnie na posiedzeniu w dniu 17 listopada 2021 r., Komitet Ministrów Rady Europy przyjął tekst drugiego protokołu dodatkowego. Otwarcie do podpisu drugiego protokołu dodatkowego przez państwa-strony Konwencji jest przewidziane na maj 2022 r. w związku z tym w dniu 25 listopada 2021 r. Komisja Europejska opublikowała dwa wnioski legislacyjne: decyzję Rady upoważniającą państwa członkowskie do ratyfikowania oraz decyzję Rady upoważniającą państwa członkowskie do podpisania w imieniu Unii Europejskiej, drugiego protokołu dodatkowego do konwencji o cyberprzestępczości w sprawie wzmocnionej współpracy i ujawniania elektronicznego materiału dowodowego.

W ocenie Polski dążenie do zawarcia obu umów ma na celu podniesienie na wyższy poziom międzynarodowych standardów współpracy w zakresie zwalczania cyberprzestępczości. Prace nad formalnym przyjęciem decyzji Rady będą kontynuowane w kolejnym półroczu.

Dostosowanie do przepisów o ochronie danych osobowych

Zgodnie z art. 62 ust. 6 dyrektywy (UE) 2016/6801 Komisja Europejska miała dokonać przeglądu innych aktów prawa Unii, które regulują przetwarzanie danych osobowych przez właściwe organy do celów określonych w art. 1 ust. 1 tej dyrektywy, oraz przedstawić, w stosownych przypadkach, niezbędne wnioski w sprawie ich zmiany. Przegląd ten doprowadził do wskazania decyzji ramowej 2002/465/WSISW ws. wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych oraz dyrektywy 2014/41/UE w sprawie Europejskiego Nakazu Dochodzeniowego jako aktów, w których należy wprowadzić zmiany. Stanowisko Rządu w odniesieniu do wskazanych wniosków przyjęto w dniu 3 lutego 2021 r. Następnie po szeregu dyskusji w ramach grupy roboczej oraz przedstawieniu opinii przez Europejskiego Inspektora Ochrony Danych Osobowych Polska poparła przyjęcie podejścia ogólnego Rady. Po szeregu spotkaniach technicznych we wrześniu oraz październiku 2021 r. osiągnięto porozumienie w sprawie tekstu obu dyrektyw. Polska poparła wynegocjowane wersje kompromisowe projektów.

Międzynarodowa przestępczość zorganizowana

UE jest stroną Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej (UNTOC) oraz protokołów do niej. Konwencja UNTOC i jej protokoły są umowami o

kompetencjach mieszanych, zawierają postanowienia, które wchodzą zarówno w zakres wyłącznych kompetencji UE, jak i w zakres kompetencji dzielonych wspólnie z państwami członkowskimi UE. Wraz z wejściem w życie traktatu lizbońskiego UE uzyskała nowe kompetencje, dlatego zaistniał prawny obowiązek poinformowania depozytariusza Konwencji o aktualnym zakresie kompetencji Unii Europejskiej. Na posiedzeniu COPEN w dniu 8 grudnia 2021 r. Komisja Europejska przedstawiła końcową wersję tzw. deklaracji kompetencji, wymaganej dla negocjacji prowadzonych przez Unię Europejską w ramach UNTOC. Podkreślono w niej, że na mocy art. 83 ust. 1 TFUE kompetencje UE obejmują możliwość ścigania szczególnie poważnych przestępstw o wymiarze transgranicznym, m.in. terroryzmu, handlu ludźmi, przestępczości komputerowej i zorganizowanej. W celu ich realizacji UE ustanowiła właściwe przepisy i powołała organy odpowiedzialne za prowadzenie dochodzeń i ściganie przestępstw. Polska poparła treść deklaracji.

Zatrzymywanie danych telekomunikacyjnych

W czasie prezydencji słoweńskiej zagadnienie zatrzymywania danych telekomunikacyjnych oraz zasad i warunków ich wykorzystania w celu zwalczania przestępczości było przedmiotem debaty głównie w kontekście orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Z dotychczasowego orzecznictwa Trybunału wynika m.in. zakaz uogólnionego zatrzymywania danych telekomunikacyjnych, ograniczenia w zakresie dostępu do tych danych przez organy ścigania oraz konieczność zapewnienia sądowej kontroli nad zakresem i sposobem udostępniania tych danych. W toku debaty analizowano wydane rozstrzygnięcia Trybunału pod kątem ich wpływu na regulacje krajowe. Komisja Europejska przedstawiła wyniki analizy stanowisk państw członkowskich, co do możliwych kierunków przyszłych działań dotyczących regulacji retencji danych. Z analizy nie wynikało, by którekolwiek z rozważanych rozwiązań (brak działań regulacyjnych na poziomie UE; działania miękkie (wytyczne, opracowanie dobrych praktyk); działania zmierzające do opracowania regulacji na poziomie UE, uwzględniającej orzecznictwo TSUE) zyskało poparcie wyraźnej większości państw członkowskich. W toku dyskusji Polska prezentowała stanowisko, zgodnie z którym zatrzymywane dane telekomunikacyjne stanowią źródło materiału dowodowego o obiektywnym charakterze, którego wykorzystanie jest nieodzowne dla zwalczania przestępczości we współczesnym świecie. Z tego względu wskazane jest utrzymanie możliwie szerokiej retencji danych telekomunikacyjnych, przy jednoczesnej przejrzystej regulacji zasad dostępu do tych danych przez uprawnione organy oraz wskazaniu warunków i zakresu udostępniania danych w zależności od wagi przestępstwa.

Mowa nienawiści

Podczas prezydencji słoweńskiej problematyka zwalczania mowy nienawiści była przedmiotem rozmów eksperckich w trakcie mającej miejsce w dniu 28 października 2021 r. konferencji (High-level conference on combating hate speech and hate crime), jak również dyskusji politycznej w trakcie Rady WSISW w dniach 9-10 grudnia 2021 r. W przedstawionym przez prezydencję dokumencie podsumowującym te dyskusje wskazano na konieczność ustanowienia stałego dialogu pomiędzy państwami członkowskimi i instytucjami UE, w szczególności w kontekście inicjatywy KE rozszerzenia listy przestępstw z art. 83 TFUE o „przestępstwa z nienawiści”, jak również uregulowania prawnego charakteru dobrowolnego porozumienia z przedsiębiorcami z branży IT (tzw. Code of conduct) w ramach procedowanego Digital Service Act. Pod koniec prezydencji zainicjowana została procedura rozszerzenia listy przestępstw, w odniesieniu do których Unia Europejska posiada kompetencje do ustalenia norm minimalnych w zakresie definicji przestępstw i kar za ich popełnienie. Prace nad projektem stosownej decyzji Rady UE toczyć się będą na forum grupy roboczej Rady UE ds. praw Podstawowych, Praw Obywatelskich i swobodnego przepływu osób (FREMP).

Współpraca sądowa w sprawach cywilnych

Prace nad decyzją o przystąpieniu Unii Europejskiej do konwencji haskiej z 2019 r. o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych

W okresie lipiec – październik 2021 r. Polska aktywnie uczestniczyła w pracach Rady, których celem było przystąpienie Unii Europejskiej do konwencji haskiej z 2019 r. o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych.

W trakcie prac, podczas spotkań grupy roboczej ds. prawa cywilnego, Polska wspólnie z pozostałymi państwami członkowskimi wyraziła jednoznacznie pozytywne stanowisko, co do faktu przystąpienia przez Unię Europejską do ww. konwencji. Uznano, że przystąpienie przez Unię Europejską do Konwencji o orzeczeniach niewątpliwie poprawi dostęp do wymiaru sprawiedliwości obywateli Unii Europejskiej, w tym polskich obywateli i przedsiębiorców, poprzez ułatwienie uznawania i wykonywania orzeczeń sądowych przez sądy w Unii Europejskiej, oraz sądy państw trzecich, które przystąpią do rzeczony konwencji. Ponadto, uznano iż przystąpienie do Konwencji o orzeczeniach przyczyni się do zmniejszenia kosztów i czasu trwania postępowań w transgranicznych postępowaniach sądowych.

Projekt decyzji Rady, w zakresie jej merytorycznej treści nie budził większych zastrzeżeń państw członkowskich, z wyjątkiem brzmienia niektórych motywów preambuły, oraz art. 4 dotyczącego oświadczenia z art. 18 Konwencji o orzeczeniach. Polska brała aktywny udział w dyskusji nad tymi kwestiami oraz współpracowała z prawnikami-lingwistami w celu poprawy jakości tłumaczenia polskiej wersji decyzji oraz konwencji.

Ponadto, wskutek uwag Polski wznowiona została dyskusja na temat procedur decyzyjnych Unii w sprawie ewentualnego zgłaszania sprzeciwów w stosunku do przystępowania państw trzecich do konwencji haskich. Dyskusja ta będzie kontynuowana w przyszłości w ramach organów pomocniczych Rady.

Projekt decyzji został przyjęty przez Radę bez dyskusji na posiedzeniu w formacji Sprawiedliwość i Sprawy Wewnętrzne w dniach 9-10 grudnia 2021 r. i oczekuje na stanowisko Parlamentu.

Prace nad rozporządzeniem zmieniającym załączniki A i B do rozporządzenia (UE) 2015/848 w sprawie postępowania upadłościowego

Załączniki A i B w sposób wiążący określają krajowe postępowania, w których mają zastosowanie przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/848 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie postępowania upadłościowego. Z tego względu powinny one być regularnie aktualizowane, aby, w celu odzwierciedlenia zmian sytuacji prawnej w państwach członkowskich.

W wyniku rozpoczętej przez Komisję Europejską w październiku 2020 r. procedury aktualizacyjnej, Niderlandy, Włochy, Litwa, Cypr i Polska powiadomiły Komisję o ostatnich zmianach w przepisach krajowych dotyczących niewypłacalności. Polska pozytywnie oceniła podjęcie przez Komisję Europejską inicjatywy legislacyjnej w tym zakresie i zgłosił postulat dotyczący dodania do załącznika A do rozporządzenia, postępowania o zatwierdzenie układu na zgromadzeniu wierzycieli przez osobę fizyczną nieprowadzącą działalności gospodarczej, uregulowanego w art. 491²⁵- 491³⁸ ustawy – Prawo upadłościowe (Dz.U. z 2020 poz. 1228), który został uwzględniony w toku prac.

Projekt rozporządzenia został przyjęty przez Radę bez dyskusji na posiedzeniu w formacji Sprawiedliwość i Sprawy Wewnętrzne w dniach 9-10 grudnia 2021 r. oraz przez Parlament Europejski w dniu 25 listopada 2021 r.

Rozporządzenie w sprawie skomputeryzowanego systemu łączności w zakresie transgranicznych postępowań cywilnych i karnych (system e-CODEX)

Polska uczestniczyła w uzgodnieniu przez unijnych współustawodawców (PE i Radę UE) ostatecznego tekstu rozporządzenia e-codex, dzięki któremu współpraca sądowa w sprawach cywilnych i karnych będzie mogła być prowadzona od 2023 r. w jednolitym, zdecentralizowanym systemie teleinformatycznym, zarządzanym przez eu-LISA.

Nowy system KRS (współpraca BRIS – Business Register Integration System)

W dniu 1 lipca 2021 r. został udostępniony nowy system KRS, który służy m.in. poprawie dostępu przedsiębiorców do informacji o partnerach gospodarczych w skali jednolitego rynku w ramach współpracy BRIS (Business Register Integration System).

Uzgodnienia dotyczące projektów unijnych aktów wykonawczych w zakresie systemu teleinformatycznego dla współpracy sądowej

Polska uzgodniła projekty unijnych aktów wykonawczych pozwalających na podjęcie prac nad systemem teleinformatycznym dla współpracy sądowej w sprawach cywilnych (należy mieć na uwadze, że jednocześnie zostały w kraju podjęte prace nad przygotowaniem analogicznego systemu dla współpracy w sprawach karnych).

3.4 Wiarygodna i bezpieczna UE, zdolna zapewnić bezpieczeństwo i stabilność w swoim sąsiedztwie

3.4.1 Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania strefy Schengen

Pandemia COVID-19, obawy dotyczące bezpieczeństwa, problemy z zarządzaniem migracją oraz atak hybrydowy polegający na instrumentalnym użyciu migracji do celów politycznych przez reżim białoruski to wyzwania, przed którymi stanęła strefa Schengen i dlatego wskazano na konieczność pogłębionej reformy obszaru Schengen, która została zapoczątkowana przez prezydencję portugalską.

Prace podczas prezydencji słoweńskiej koncentrowały się wokół reformy mechanizmu ewaluacji SEMM, tj. prac nad projektem rozporządzenia Rady w sprawie ustanowienia i funkcjonowania mechanizmu oceny i monitorowania w celu weryfikacji stosowania dorobku Schengen oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 1053/2013, w których Polska brała aktywny udział. Kompromisowy tekst projektu rozporządzenia prezydencji słoweńskiej uwzględnił w sposób wyważony stanowiska państw członkowskich, w tym Polski. Większość jego elementów wymaga jedynie niewielkich dostosowań technicznych. Odnośnie do kilku kwestii, takich jak podział obowiązków pomiędzy Komisją a Radą, nie znaleziono jeszcze kompromisu, który zadowoliliby wszystkie strony, dlatego konieczna jest dalsza dyskusja.

W kontekście dyskusji na forum UE w zakresie zarządzania granicami zewnętrznymi podczas prezydencji słoweńskiej trwały prace nad projektem rozporządzenia wprowadzającego kontrolę przesiewową obywateli państw trzecich na granicach zewnętrznych. Nadrzędnym celem przedmiotowego projektu jest wzmocnienie granic zewnętrznych i uszczelnienie procedur azylowych poprzez wprowadzenie kontroli przesiewowej dla wszystkich obywateli państw trzecich nielegalnie przekraczających granicę zewnętrzną lub zatrzymanych w związku z nielegalnym pobytem. Kontrola przesiewowa, jako element nowego kompleksowego podejścia do migracji i przepływów mieszanych, ma przyczynić się do szybkiego ustalania tożsamości osób oraz identyfikowania wszelkich zagrożeń dla zdrowia i bezpieczeństwa, a także do szybkiego kierowania wszystkich obywateli państw trzecich, którzy znajdują się na granicy zewnętrznej i nie spełniają warunków wjazdu albo zostali sprowadzeni na ląd w następstwie operacji poszukiwawczo-ratowniczej, na właściwą ścieżkę proceduralną. Celem procedur poprzedzających wjazd jest zatem niedopuszczenie do wjazdu na terytorium UE tych migrantów, którzy nie mają podstaw do pobytu lub stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa wewnętrznego, porządku publicznego lub zdrowia publicznego.

Podczas prezydencji słoweńskiej na nieformalnym spotkaniu ministrów sprawiedliwości i spraw wewnętrznych w lipcu 2021 r. omówiono dalsze działania związane z Nowym paktem o migracji i azylu, w tym rozporządzenie w sprawie kontroli przesiewowej. Dokładniej wyzwania związane z kontrolą przesiewową i zatrzymaniem na granicy zostały omówione na posiedzeniu Strategicznego Komitetu ds. Imigracji, Granic i Azylu (SCIFA) we wrześniu 2021 r. W oparciu o tę wymianę poglądów Komitet Mieszany na szczeblu ministerialnym omówił dalsze działania w zakresie zwiększonych wyzwań w zakresie bezpieczeństwa, zharmonizowanych kontroli bezpieczeństwa i zdrowia na granicach oraz omówił możliwe rozwiązania na posiedzeniu Rady WSISW w październiku 2021 r. W tym czasie

prezydencja zapoznała się z obawami zgłoszonymi przez niektóre delegacje i stwierdziła, że nadal istnieją ważne kwestie polityczne, które należy rozwiązać, zanim negocjacje w sprawie wniosku dotyczącego przeglądu mogą zostać potraktowane priorytetowo.

Podczas ostatniego posiedzenia grupy ds. granic zorganizowanego przez prezydencję słoweńską Komisja Europejska przedstawiła projekt dot. wzmocnienia zarządzania strefą Schengen tj. projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) 2016/399 w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice. Ukierunkowane zmiany zapewnią lepszą koordynację UE i lepsze wyposażenie państw członkowskich do radzenia sobie z pojawiającymi się wyzwaniami podczas zarządzania zarówno wspólną granicą zewnętrzną, jak i granicami wewnętrznymi UE w strefie Schengen. Nowe przepisy wprowadzają wspólne narzędzia do skutecznego zarządzania granicami zewnętrznymi w przypadku kryzysu zdrowia publicznego, w oparciu o wnioski wyciągnięte z pandemii COVID-19. Instrumentalizacja migrantów jest również poruszana w aktualizacji przepisów Schengen, a także poprzez równoległą propozycję środków, które państwa członkowskie mogą podjąć w dziedzinie azylu i powrotów w takiej sytuacji. Dalsze prace nad wnioskiem będą prowadzone w ramach prezydencji francuskiej.

W trakcie półrocznego sprawowania prezydencji przez Słowenię, trwały nadal prace implementacyjne mające na celu pełne wdrożenie wzmocnionego mandatu Agencji Frontex. Główne wyzwania związane były z zapewnieniem w pełni przeszkolonego i operacyjnego personelu kat. 1 (personel statutowy Agencji). Polska oraz inne państwa członkowskie apelowały do Agencji o podjęcie zwiększonych wysiłków w celu umożliwienia rozmieszczenia zespołów Agencji, co znacznie odciąży państwa członkowskie, które zmagają się ze skutkami kryzysu wywołanego pandemią oraz ataku hybrydowego ze strony reżimu białoruskiego.

3.4.1.1 Wzmocnienie bezpieczeństwa UE, w tym granic zewnętrznych UE

Wzmocnienie bezpieczeństwa wewnętrznego UE

W związku z ofensywą Talibów i przejściem władzy w Afganistanie, Polska aktywnie uczestniczyła w działaniach podejmowanych na poziomie politycznym w ramach UE, ukierunkowanych na zapobieganie eskalacji zagrożeń w zakresie terroryzmu, przestępczości zorganizowanej i nielegalnej migracji. Z inicjatywy Polski między innymi, w oświadczeniu Ministrów po specjalnej Radzie WSISW poświęconej sytuacji w Afganistanie w dn. 31 sierpnia 2021 r., uwypuklono potrzebę przeciwdziałania instrumentalizacji migracji i innych zagrożeń hybrydowych, jak również konieczność zapobiegania, aby Afganistan ponownie stał się bezpieczną przystanią dla zorganizowanych grup przestępczych i organizacji terrorystycznych. Uzgodniono również potrzebę przygotowania Planu Działania w sprawie Afganistanu, w pracach nad którym Polska brała aktywny udział w ramach Stałego Komitetu Współpracy Operacyjnej w zakresie Bezpieczeństwa Wewnętrznego (COSI). Jednym z elementów Planu działania było opracowanie Procedury wzmocnionych kontroli osób przekraczających granicę zewnętrzną UE, przyjętej przez Komitet COSI w listopadzie 2021 r. Na wniosek Polski dokonano zmian w tekście, zakładających fakultatywność pomocy ze strony agencji UE w przypadku znaczącego przekroczenia zdolności organów krajowych w zakresie kontroli granicznych i kontroli bezpieczeństwa.

Jednym z priorytetów prezydencji słoweńskiej w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego była kwestia poszukiwania osób zaginionych. Polska brała aktywny udział zarówno w kierunkowej debacie politycznej na forum COSI, jak i w pracach nad projektem konkluzji Rady, przyjętymi ostatecznie w listopadzie 2021 r. W dokumencie uwypuklono potrzebę wzmocnienia unijnej współpracy policyjnej poprzez m.in. wdrożenie SIS Recast, wykorzystanie dostępnych narzędzi, w tym Interpolu, ustanowienie na poziomie krajowym centralnych jednostek odpowiedzialnych za poszukiwanie osób zaginionych, wykorzystanie doświadczeń i sugestii grup eksperckich w pracach legislacyjnych w tym obszarze.

Zwiększenie cyberbezpieczeństwa

Istotnym wątkiem na forum UE podczas prezydencji słoweńskiej była także problematyka cyberprzestępczości, wykorzystania nowych technologii i obszar szyfrowania. Polska uczestniczyła w tych dyskusjach podkreślając m.in. takie aspekty jak bezpieczeństwo dzięki szyfrowaniu i bezpieczeństwo pomimo szyfrowania czy kwestie dotyczące innowacyjnych zdolności śledczych dla organów ścigania.

Podczas prezydencji słoweńskiej kontynuowane były przygotowania do opracowania systemu Prüm nowej generacji. Polska aktywnie włączyła się w te prace dostrzegając możliwość rewizji przepisów i wytycznych z uwagi na fakt pojawiania się na rynku informatycznym coraz nowszych i sprawniejszych technologii (zwłaszcza biometrycznych) oraz budowania kolejnych systemów informatycznych przetwarzających dane daktyloskopijne. Komisja Europejska opublikowała projekt rozporządzenia Prüm nowej generacji (Prüm II) 8 grudnia 2021 r., a Polska niezwłocznie przystąpiła do intensywnej analizy tej propozycji legislacyjnej.

Wielkoskalowe systemy informacyjne UE oraz interoperacyjność

Komisja Europejska, w wyniku przeprowadzonej analizy funkcjonowania wielkoskalowych systemów informacyjnych UE, zaplanowała wprowadzenie w nich istotnych zmian (SIS, VIS, Eurodac) oraz zbudowanie nowych systemów (EES, ETIAS, ECRIS-TCN) i zapewnienie między nimi interoperacyjności do końca 2023 r. Kluczowym, a zarazem najbardziej złożonym elementem zaplanowanej transformacji jest interoperacyjność. W ramach KE zostały stworzone dwa gremia, w ramach których wypracowywane są m.in. przepisy czy dokumenty o charakterze wyjaśniającym w zakresie interoperacyjności: Komitet ds. Interoperacyjności (Komitet) i Grupa ekspertów ds. Interoperacyjności (Grupa). Przedstawiciele Polski od momentu powstania Komitetu i Grupy są zaangażowani w ich prace.

Wzmocnienie roli Europolu

Po półrocznych pracach na poziomie Grupy Roboczej ds. Egzekwowania Prawa (LEWP) dotyczących zmiany rozporządzenia o Europolu, w dniu 30.06.2021 r. przyjęty został przez COREPER mandat Rady do negocjacji z PE. W dniu 21.10.2021 r. PE również przedstawił swoje stanowisko i podjął decyzję o przystąpieniu do negocjacji. Prace kontynuowane są do chwili obecnej w ramach grupy LEWP w formacie Radców JHA. Punktami budzącymi wciąż najwięcej kontrowersji i rozbieżności są obszar współpracy Europolu z EPPO oraz możliwość wprowadzania przez Europol alertów do SIS. Polska aktywnie uczestniczyła w dyskusji, akcentując konieczność każdorazowego zachowania zasady poszanowania własności danych, którymi dysponuje Europol. W obliczu impasu i braku ogólnego porozumienia w kwestii zwiększonych kompetencji Europolu w środowisku SIS, Polska w duchu kompromisu wyraziła gotowość do poparcia każdej opcji dającej Europolowi możliwość wprowadzania wpisów do SIS, z jednoczesną dbałością o odpowiedni poziom wiarygodności wprowadzanych danych, postrzegając to rozwiązanie jako kluczowe dla skutecznej likwidacji istniejącej luki informacyjnej w zakresie danych pochodzących z krajów trzecich i zwiększające tym samym poziom bezpieczeństwa UE.

Nowy kodeks współpracy policyjnej

W dniu 8 grudnia 2021 r. Komisja opublikowała trzy propozycje legislacyjne stanowiące Europejski Kodeks Współpracy Policyjnej, tj. projekt dyrektywy w sprawie wymiany informacji między organami ścigania państw członkowskich, projekt rozporządzenia w sprawie zautomatyzowanej wymiany danych w ramach współpracy policyjnej (Prüm II) oraz projekt zalecenia Rady w sprawie operacyjnej współpracy policyjnej. Wnioski legislacyjne zostały dotychczas zaprezentowane na posiedzeniu Rady WSiSW oraz na poziomie grup roboczych.

Przeciwdziałanie handlowi ludźmi

W dniu 6 grudnia 2021 r. odbyło się spotkanie sprawozdawców krajowych i/lub mechanizmów równoważnych przeciwko handlowi ludźmi (*EU Network of National Rapporteurs and/or Equivalent Mechanisms against trafficking in human beings - „NREM”*). Celem posiedzenia było zainicjowanie ewaluacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar.

Przemyt migrantów

Przemyt migrantów stanowi dla UE poważne wyzwanie humanitarne, związane z zarządzaniem migracją i bezpieczeństwem, ponieważ znaczna większość osób, które nielegalnie wjeżdżają do UE i podróżują po jej terytorium, jest wspierana przez przemytników migrantów podczas części lub całej podróży. Polska z zadowoleniem przyjęła odnowiony unijny plan działania na rzecz zwalczania przemytu migrantów na lata 2021-2025, który ma na celu ciągłą realizację i odnawianie skutecznych działań, które podjęto w ramach unijnego planu działania na lata 2015–2020, wraz z jednoczesnym wzmocnieniem reakcji UE na nowe i zmieniające się realia i praktyki, które pojawiają się na szlakach migracyjnych, we współpracy z krajami pochodzenia i tranzytu, w duchu partnerstwa i wzajemnej odpowiedzialności.

3.4.1.2 Polityka migracyjno-azylowa

W okresie prezydencji słoweńskiej aktywnie kontynuowane były prace nad nowym Paktem w sprawie Migracji i Azylu. Prezydencja słoweńska skupiła się głównie na aspekcie technicznym, unikając wymiaru politycznego omawianych propozycji legislacyjnych:

- projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zarządzania azylem i migracją oraz zmieniającego dyrektywę Rady 2003/109/WE i proponowane rozporządzenie (UE) XXX/XXX [Fundusz Azylu i Migracji] (AMMR);
- projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające wspólną procedurę ubiegania się o ochronę międzynarodową w Unii i uchylającego dyrektywę 2013/32/UE (APR);
- projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia systemu Eurodac do porównywania danych biometrycznych w celu skutecznego stosowania rozporządzenia (UE) XXX/XXX [rozporządzenie w sprawie zarządzania azylem i migracją] i rozporządzenia (UE) XXX/XXX [rozporządzenie w sprawie przesiedleń] na potrzeby identyfikowania nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców oraz w sprawie występowania o porównanie z danymi Eurodac przez organy ścigania państw członkowskich i Europol na potrzeby ochrony porządku publicznego oraz zmieniające rozporządzenia (UE) 2018/1240 i (UE) 2019/818 (EURODAC).

Celem było osiągnięcie pozytywnego i konstruktywnego podejścia w głównych obszarach, w tym w wymiarze zewnętrznym, ochronie granic zewnętrznych UE i solidarności.

Powyższe propozycje omawiano na forum Grupy Roboczej ds. Azylu, w której Polska brała aktywny udział.

Sfinalizowano drugie czytanie projektu rozporządzenia w sprawie zarządzania azylem i migracją (AMMR) oraz powrócono do niektórych aspektów rozporządzenia proceduralnego (APR).

Techniczne prace na forum grupy roboczej ds. azylu zostały sformułowane w oparciu o wynik trzech spotkań SCIFA z 07-08 lipca, 27 września oraz 16 listopada 2021 r., w trakcie których omawiano: procedury graniczne, zastosowanie dźwigni wizowej w odniesieniu do państw trzecich niewspółpracujących w aspekcie powrotów (art. 25 wspólnotowego kodeksu wizowego i art. 7 AMMR), kwestie detencji na granicy, unijną politykę powrotową, wyzwania związane ze screeningiem i detencją na granicy oraz ruchy wtórne w kontekście zapobiegania im, jak również podejmowania działań na rzecz skuteczniejszych postępowań dublińskich.

W zakresie APR prezydencja słoweńska skupiła się na omówieniu procedury granicznej mającej na celu rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej oraz procedury granicznej mającej na celu przeprowadzenie powrotu, jak również prawa do skutecznego środka zaskarżenia oraz skutku zawieszającego odwołanie. Jednym z najbardziej dzielących państwa członkowskie elementów omawianych artykułów jest kwestia obowiązkowej procedury granicznej. Pominięto dyskusję na temat samej natury procedury granicznej uznając ją za nazbyt polityczną.

Polska, która jest żywo zainteresowana wprowadzeniem procedur granicznych, podtrzymała swoje stanowisko wyrażane uprzednio dotyczące sprzeciwienia się wykluczeniu z procedury granicznej dzieci poniżej 12 roku życia wraz z towarzyszącymi im członkami rodzin, bowiem biorąc pod uwagę kategorie osób wnioskujących o ochronę międzynarodową na granicy (gdzie są to głównie rodziny z małymi dziećmi) w 90% przypadków wykluczyłoby możliwość zastosowania procedury granicznej w warunkach polskich. Polska niezmiennie opowiadała za oparciem powrotowych procedur granicznych o element detencji, jako jedyny dający gwarancję skutecznemu przeciwdziałaniu możliwym ruchom wtórnym. Ponadto podnosiła kwestię podwyższenia progu uznawalności wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej od obywateli państw trzecich, dla których wynosi on 20% i mniej do poziomu min. 40%. Pozytywnie również ustosunkowała się do kwestii tworzenia fikcji prawnej braku wjazdu.

W zakresie AMMR prezydencja słoweńska przeprowadziła 8 spotkań grupy roboczej ds. azylu, w trakcie których zakończyła drugie czytanie AMMR. W trakcie prac dyskutowano cz. III (procedury dublińskie), IV (solidarność) oraz II (wspólne ramy zarządzania azylem i migracją). Także w przypadku tego wniosku unikano dyskusji politycznej - kwestii balansu między odpowiedzialnością a solidarnością. Głównie skoncentrowano się na omawianiu przepisów dotyczących postępowań dublińskich - możliwości usprawnienia systemu określania odpowiedzialnego państwa członkowskiego i przeciwdziałaniu wtórnym ruchom migracyjnym.

W ramach postępowań dublińskich kwestiami o szczególnym znaczeniu pozostają: terminy; kryteria określania odpowiedzialnego państwa członkowskiego; ograniczone możliwości wpływu aplikanta na określanie odpowiedzialnego państwa członkowskiego lub zmianę odpowiedzialnego państwa członkowskiego; włączenie beneficjentów ochrony międzynarodowej i osób relokowanych w zakres AMMR; uproszczona procedura take back – take back notification.

Niezmiennie pogłębionej dyskusji, w tym na poziomie politycznym wymaga kwestia solidarności (elastyczność mechanizmu solidarności, katalog środków wsparcia, odrębny mechanizm SAR, czy koncepcja powrotów sponsorowanych, relokacje). Polska konsekwentnie podkreślała w Radzie potrzebę wypracowania równowagi między odpowiedzialnością i solidarnością, a także nieproporcjonalną rolę Komisji Europejskiej w całym mechanizmie. Polska wielokrotnie sygnalizowała, że odejście od paradygmatu przymusowej relokacji jest warunkiem koniecznym, by osiągnąć konsensus względem Nowego Paktu w sprawie migracji i azylu.

Polska niezmiennie poparła te propozycje z zakresu zarządzania migracjami, które zmierzają do ograniczenia niekontrolowanego napływu migrantów, zwalczania ruchów wtórnym poprzez uszczelnienie procedur azylowych, wzmocnienia sankcji wobec migrantów oraz które są powiązane z zarządzaniem ochroną granic, w tym z polityką powrotową. Polska podtrzymała sprzeciw w odniesieniu do propozycji zarządzania migracjami, które opierałyby się na mechanizmie obowiązkowej relokacji migrantów. W ocenie Polski, kluczem do stworzenia trwałych rozwiązań zapewniających stabilizację sytuacji migracyjnej i odporność na ewentualne przyszłe sytuacje kryzysowe jest przede wszystkim wzmocnienie ochrony granic zewnętrznych i działania prowadzone poza Unią, w państwach pochodzenia i tranzytu migrantów.

Polska na różnych forach Rady postulowała, by skupić się na zabiegach przeciwdziałających pierwotnym przyczynom migracji oraz wspieraniu zdolności systemów migracyjnych i azylowych w kluczowych krajach pochodzenia i tranzytu migrantów, w tym poprzez rozwijane ich możliwości poszukiwawczo-ratowniczych, a także poprzez wspólne przeciwdziałanie przemytowi migrantów i handlowi ludźmi.

Tak w zakresie APR jak i AMMR Polska domagała się także ustosunkowania Komisji Europejskiej do publikacji opinii Służb Prawnych Rady dotyczącej Paktu, a także wynikającego z niej prawno-proceduralnego sporu pomiędzy Służbami Prawnymi Rady a Komisją Europejską.

Prezydencja słoweńska wznowiła prace nad rozporządzeniem EURODAC i zaproponowała kilka wersji kompromisowych tekstu. Polskie postulaty zostały częściowo uwzględnione. Usunięto najbardziej

kontrowersyjne z polskiego punktu widzenia elementy i podkreślono dobrowolny charakter relokacji. Państwa członkowskie nie osiągnęły jeszcze porozumienia politycznego względem Eurodac. Będzie to jeden z priorytetów prezydencji francuskiej.

Na grupie wizowej podczas prezydencji słoweńskiej rozpatrywane były trzy projekty decyzji wykonawczych Rady dotyczące wprowadzenia środków wizowych na podstawie art. 25a Kodeksu w odniesieniu do Bangladeszu, Gambii oraz Iraku. Ze względu na poprawę współpracy Bangladeszu, zaniechano dalszych prac względem tego kraju. Wobec Iraku zabrakło woli politycznej państw członkowskich na efektywne użycie dźwigni wizowej, prace wstrzymano. Dalsze kroki podjęto jedynie wobec Gambii.

Polska brała aktywny udział w pracach grupy roboczej Rady UE ds. integracji, migracji i wydaleń w komponencie wydalenia, gdzie również omawiane były poszczególne elementy Paktu. W trakcie prezydencji słoweńskiej Polska wyrażała swoje pozytywne stanowisko wobec inicjatyw zmierzających do zwiększenia efektywności powrotów przymusowych, jak i dobrowolnych oraz wsparcia Agencji Frontex w tym zakresie.

Polska była na arenie europejskiej orędowniczką polepszenia współpracy z krajami trzecimi w zakresie readmisji i powrotów z użyciem wszelkich dostępnych dźwigni i zachęt. Apelowala też o aktywniejszą działalność Komisji Europejskiej i ESDZ w tym zakresie.

W odpowiedzi na hybrydowy atak skierowany przez reżim Aleksandra Łukaszenki Komisja Europejska w dn. 1 grudnia 2021 r. zaproponowała projekt decyzji Rady w sprawie tymczasowych środków nadzwyczajnych na rzecz Łotwy, Litwy i Polski, którego celem jest zaproponowanie zmian w unijnych ramach prawnych i konkretnych środków wraz z odpowiednim wsparciem finansowym w celu zapewnienia natychmiastowej reakcji na atak hybrydowy białoruskiego reżimu na całą Unię Europejską, której trzy kraje członkowskie bezpośrednio graniczące z Republiką Białorusi – Łotwa, Litwa i Polska mierzą się z bezprecedensowym wzrostem liczby nielegalnych przekroczeń granicy z Białorusi. Projekt decyzji Rady został oparty o art. 78 ust. 3 TFUE będący odpowiedzią na instrumentalizację migrantów na granicach zewnętrznych. Wniosek uwzględnia: nadzwyczajną procedurę zarządzania migracją i azyłem na granicach zewnętrznych opartą o azyłową procedurę graniczną; możliwość pokrycia jedynie podstawowych potrzeb w ramach recepcyjnych świadczeń materialnych; powrotową procedurę graniczną oraz wsparcie operacyjne ze strony agencji UE.

Polska, doceniając wysiłki Komisji Europejskiej, ustosunkowała się do wniosku dość krytycznie, wyrażając jednak wolę poparcia poprzedzoną pracą nad tekstem dokumentu nienakładającym obowiązków na zainteresowane państwa członkowskie, ale uwzględniającym dobrowolność stosowania zaproponowanych narzędzi.

W dniu 14 grudnia 2021 r. Komisja Europejska zaproponowała projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego instrumentalizacji w dziedzinie migracji i azyłu. Projekt rozporządzenia bazuje na treści propozycji decyzji Rady dot. środków tymczasowych wprowadzanych w oparciu o art. 78 ust. 3 TFUE. Propozycja ma stanowić trwałe rozwiązanie wobec instrumentalnego traktowania migrantów. Pობodnie jak w przypadku projektu decyzji Rady prace prezydencji słoweńskiej będą kontynuowane przez prezydencję francuską. Aktualnie trwają prace nad stanowiskiem Polski w zakresie nowej propozycji legislacyjnej Komisji.

3.4.1.3 Wymiar zewnętrzny polityki migracyjnej

Podczas prezydencji słoweńskiej Polska podkreślała konieczność realizowania priorytetów w zewnętrznym wymiarze migracji poprzez rozwijanie wszechstronnych, zrównoważonych i dostosowanych do potrzeb obu stron partnerstw z kluczowymi krajami pochodzenia i tranzytu migrantów. Podkreślaliśmy, że skuteczne partnerstwa z krajami trzecimi mają zasadnicze znaczenie dla powodzenia polityki migracyjnej UE, a drogą do jej realizacji jest pogłębiony dialog polityczny i

praktyczna współpraca z naszymi partnerami, zwłaszcza w kwestiach zwalczania źródłowych przyczyn migracji oraz zarządzania i ochroną granic.

Polska uczestniczyła w procedurach dot. gruntownych zmian w funduszach powierniczych UE i monitorowała postępy prac. Ponadto Polska, podobnie jak inne państwa członkowskie UE, dokonała wpłat na rzecz Unijnego Instrumentu Pomocy dla Uchodźców w Turcji (FRIT) na łączną kwotę 5,18 mln EUR. Suma Polski zobowiązań na ten cel w latach 2016–2023 wyniesie 86,68 mln EUR. Polska uczestniczyła też w pracach nad finansowaniem dalszego wsparcia na rzecz uchodźców syryjskich znajdujących się poza granicami UE: w Turcji, Jordanii, Libanie i Iraku.

W ramach prezydencji słoweńskiej przedstawiciele Polski uczestniczyli w pracach Grupy Roboczej ds. Zewnętrznych Aspektów Azylu i Migracji (EMWP). W drugim półroczu odbyło się 5 spotkań, w ramach których podjęto prace nad działaniami na rzecz operacjonalizacji Nowego Paktu na rzecz Migracji i Azylu. W ramach tych działań grupa podjęła prace nad przygotowaniem planów działania na rzecz krajów, które są stanowią główne źródła migracji do UE:

- Afganistanu (pomoc humanitarna dla ludności oraz ew. wsparcie państw sąsiadujących)
- Iraku (działania na rzecz demokratyzacji kraju, wsparcie reform)
- Bośni i Hercegowiny (wsparcie wobec masowego napływu migrantów z kierunku południowego oraz aspiracji tego kraju do członkostwa w UE)
- Libii (zbudowanie wszechstronnej współpracy w sferze migracji w kraju objętym kryzysem)
- Tunezji (działania na rzecz wsparcia reform, w tym stworzenia spójnego systemu)
- Maroka (działania na rzecz wsparcia reform, współpraca z Agencją Frontex)
- Nigru (wsparcie reform zwłaszcza w sferze kontroli migracji)
- Nigerii (wsparcie rozwojowe i humanitarne)

Polska, podobnie jak inne państwa członkowskie w zakresie wymiaru zewnętrznego polityki migracyjnej UE wyznaczyła kierunki geograficzne, w ramach których będzie wspierać poszczególne kraje. Dlatego PL zadeklarowała wsparcie dla:

- planów kierowanych do Bośni i Hercegowiny, Iraku i Afganistanu (i jego bezpośredniego sąsiedztwa).

- ze względu na dotychczasowe zobowiązania (Partnerstwo na rzecz Mobilności z Tunezją) oraz znaczenie szlaku centralno-śródziemnomorskiego (Libia) w skali całej UE z potencjalnymi transferami na ten szlak z priorytetowych dla Polski szlaków: Jedwabnego i wschodniośródziemnomorskiego, zasadne jest pozostanie częścią dialogu dotyczącego tych państw. Decyzje o ewentualnym zaangażowaniu powinny być podejmowane po oszacowaniu aktualnej zdolności służb migracyjnych Polski pod warunkiem wypełnienia zobowiązań w kierunkach priorytetowych.

- wobec zapowiedzi wprowadzania nowych państw priorytetowych na listę EMWP należy konsekwentnie proponować partnerom z UE rozszerzenie jej o kolejne państwa ze szlaków priorytetowych z punktu widzenia sytuacji migracyjnej Polski (szlaki: wschodni, Jedwabny i wschodniośródziemnomorski).

3.4.2 Proces rozszerzenia UE, w tym relacje z państwami Bałkanów Zachodnich

Polska aktywnie wspierała prezydencję słoweńską w realizacji agendy polityki rozszerzenia UE. Rada do Spraw Ogólnych 14 grudnia 2021 r., po trwających do ostatniej chwili negocjacjach, przyjęła konkluzje dot. procesów rozszerzenia oraz stabilizacji i stowarzyszenia. Konkluzje co do zasady przyjmowane są corocznie w odniesieniu do pakietu rozszerzeniowego, tj. komunikatu KE ws. polityki rozszerzenia UE oraz szczegółowych raportów krajowych. Jednak w 2020 r. ze względów politycznych (m.in. zaostrenie konfliktu części państw członkowskich UE z Turcją, żądania Bułgarii, by umieścić w tekście kontrowersyjne zapisy dot. błędnej interpretacji historii) nie udało się ich przyjąć. Chęć uniknięcia sytuacji, w której Rada nie przyjąłaby konkluzji dwa lata z rzędu umożliwiła ostatecznie akceptację zaproponowanych przez prezydencję słoweńską zapisów kompromisowych. W trakcie

negocjacji Polska wykazywała konstruktywne podejście. Zachowano oczekiwane przez nas zapisy, m.in. dotyczące statusu Turcji jako państwa kandydującego.

Podczas prezydencji słoweńskiej nie udało się przełamać impasu w sprawie przyjęcia ram negocjacyjnych dla Albanii i Macedonii Północnej. Ze względu na kilkukrotne przedterminowe wybory i problemy z powołaniem nowego rządu w Bułgarii osiągnięcie konsensu w tej sprawie było utrudnione, (zmiana stanowiska Bułgarii wstrzymującej rozpoczęcie negocjacji z Macedonią Północną wymaga podjęcia negocjacji na najwyższym szczeblu politycznym). Polska, podobnie jak większość państw członkowskich UE, w pracach Rady oraz w kontaktach dwustronnych postuluje jak najszybsze rozpoczęcie negocjacji akcesyjnych z tymi państwami, biorąc pod uwagę, że decyzja polityczna w tej sprawie została podjęta już w marcu 2020 r.

Na konferencji międzyrządowej z Serbią 14 grudnia 2021 r. otwarto pierwszy klastr negocjacyjny – nr 4 (zielona agenda i zrównoważona konektywność), który obejmuje cztery rozdziały negocjacyjne: polityka transportowa, energia, sieci transeuropejskie oraz środowisko i zmiana klimatu). Początkowo Polska wyrażała preferencję dla otwarcia klastra nr 3 (konkurencyjność i wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu), jednak prace w Radzie zostały ukierunkowane na otwarcie klastra nr 4. Pomimo wrażliwości politycznej dot. rynku energii w Serbii, Polska poparła tę propozycję prezydencji słoweńskiej, ponieważ dokonanie wymiernych postępów w negocjacjach akcesyjnych z Serbią stało się priorytetem w kontekście utrzymania wysiłków Serbii i jej widocznego w 2021 r. politycznego zbliżenia z UE.

We wrześniu 2021 r. przyjęto rozporządzenie PE i Rady ws. Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej na lata 2021-27 (ang. *Instrument for Pre-Accession Assistance, IPA III*), adresowane do państw Bałkanów Zachodnich i Turcji. Weszło ono w życie z mocą wsteczną od 1 stycznia 2021 r., jednak ze względów proceduralnych pierwsze plany działań finansowanych z IPA III zatwierdzono w grudniu 2021 r. Około 9 mld z 14,16 mld euro łącznego planowanego budżetu IPA III ma zostać przeznaczona na implementację Planu Gospodarczego i Inwestycyjnego dla Bałkanów Zachodnich.

Bałkany Zachodnie

Podczas prezydencji słoweńskiej odbył się kolejny Szczyt UE-Bałkany Zachodnie (Brdo, 6 października 2021 r.), który koncentrował się na wzmocnieniu współpracy, w tym w zakresie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, oraz odbudowy gospodarczej po pandemii COVID-19 m.in. poprzez implementację Planu Gospodarczego i Inwestycyjnego dla Bałkanów Zachodnich. We wspólnej deklaracji ze szczytu przywódcy UE i Bałkanów Zachodnich po raz kolejny potwierdzili jednoznaczne poparcie dla europejskiej perspektywy państw regionu.

Turcja

Podczas prezydencji słoweńskiej nie były prowadzone negocjacje akcesyjne z Turcją – pozostają one faktycznie zamrożone od 2016 r. Raport KE z 19 października 2021 r. wskazuje na dalsze oddalanie się Turcji od UE i kolejne poważne regresy w wielu obszarach, w szczególności demokracji, praworządności i praw podstawowych. W drugiej połowie 2021 r. Polska nadal jednak postulowała utrzymywanie otwartych kanałów komunikacji i współpracy z Turcją jako państwem kandydującym do UE oraz strategicznym parterem UE w wielu obszarach, w szczególności zarządzania migracjami, zdrowia publicznego oraz transportu. Skala napięć w relacjach Turcji z UE była mniejsza niż w 2020 r., choć nadal dochodziło do incydentów w relacjach z Grecją (np. naruszenia przestrzeni powietrznej przez tureckie samoloty), a głównym problemem pozostają napięcia turecko-cyprijskie, czego przykładem jest zapowiedź prezydenta R.T. Erdoğan z lipca 2021 r. dotycząca demilitaryzacji 3,5% obszaru Waroszy. Władze Cypru podkreślają, że jest to niezgodne z rezolucjami RB ONZ nr 550/1984 i 789/1992, które nakazują zwrócić własność jej legalnym posiadaczom oraz objąć obszar nadzorem ONZ. Zdrażnienia wokół statusu Waroszy spowodowały presję rządu cyprijskiego na wznowienie dyskusji wewnątrz UE ws. wzmocnienia reżimu sankcyjnego wobec Turcji oraz zaniechania pozytywnej agendy w relacjach UE-Turcja, jak zorganizowane w ostatnim czasie dialogi na wysokim szczeblu w sprawie klimatu, zdrowia publicznego, zwalczania terroryzmu, migracji i kwestii regionalnych.

3.4.3 Polityka sąsiedztwa

Finansowanie Europejskiej Polityki Sąsiedztwa

Prezydencja słoweńska przypadła na okres finalizacji programowania współpracy UE z państwami sąsiedztwa w ramach nowego (ustanowionego w czerwcu 2021 r.) Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – Globalny Wymiar Europy (NDICI-GE). W grudniu 2021 r. akceptację państw członkowskich UE otrzymały m.in. Wieloletnie Programy Orientacyjne 2021-27 dla regionu wschodniego sąsiedztwa i Ukrainy. Państwa członkowskie UE wyraziły również pozytywną opinię nt. rocznych dokumentów programowych UE dla Mołdawii i Białorusi (w przypadku tej ostatniej: z poszanowaniem uzgodnionej przez Radę Europejską w październiku 2020 r. zasady rekalkulacji wsparcia). Założenia programowo-finansowe współpracy UE ze wschodnim sąsiedztwem zawierają liczne polskie postulaty, jak np. nacisk na zachęcanie partnerów do dalszej realizacji niezbędnych reform, inwestycje UE w konektywność (w tym fizyczną infrastrukturę), wsparcie dla społeczeństw obywatelskich, czy też zwalczanie dezinformacji. Utrzymano zasadę finansowania współpracy UE z sąsiedztwem wg proporcji 1/3 dla wschodu, 2/3 dla południa.

Partnerstwo Wschodnie

W okresie prezydencji słoweńskiej Polska wspierała przygotowania do szczytu Partnerstwa Wschodniego, kilkakrotnie przekładanego z powodu pandemii COVID-19. Szósty szczyt PW, zakończony deklaracją uwzględniającą szereg polskich postulatów, odbył się 15 grudnia 2021 r. w Brukseli.

Przed szczytem Polska brała aktywny udział w dyskusji na forum unijnym nt. przyszłości tej polityki, postulując uwzględnienie aspiracji państw, które utworzyły w ramach PW Stowarzyszone Trio (Gruzja, Republika Mołdawii, Ukraina), włączenie kwestii bezpieczeństwa do nowej perspektywy PW, kontynuację współpracy z białoruskim społeczeństwem obywatelskim oraz opozycją demokratyczną. W kontekście zawieszenia przez władze białoruskie udziału w PW Polska optowała za polityką „pustego krzesła” na szczycie i organizacją spotkania z opozycją białoruską (spotkanie odbyło się 12 grudnia 2021 r.). 15 listopada 2021 r. odbyło się w Brukseli spotkanie ministrów spraw zagranicznych w formule UE + PW. 30 listopada 2021 r. odbyła się w Warszawie – przy wsparciu MSZ – międzynarodowa debata ekspercka nt. PW.

W toku przygotowań do szczytu Polska opowiadała się za potrzebą wzmocnienia odporności państw PW (główna oś PW po 2020 r.) i pozytywnie oceniła jego priorytety: „odbudowa, odporność i reformy”. Polska promowała swoje propozycje dot. przyszłości PW: wzmocnienie stosunków gospodarczych ze wschodnimi sąsiadami, wspieranie krajów PW w ich stopniowym zbliżaniu się do Wspólnego Rynku, rozwój współpracy sektorowej, budowa profesjonalnej służby cywilnej i wzmocnienie zdolności administracji publicznej, rozwój kontaktów międzyludzkich, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży, utworzenie obszaru ujednoczonych stawek roamingowych na obszarze PW.

Polska została koordynatorem unijnego projektu dystrybucji szczepionek do państw PW. W uroczystej inauguracji projektu 13 grudnia 2021 r. wziął udział minister Z. Rau wraz z komisarzem ds. sąsiedztwa i rozszerzenia O. Várhelyim. W ramach współpracy bilateralnej Polska przekazała szczepionki dla Ukrainy, Gruzji i Armenii.

Południowe sąsiedztwo

Polska uczestniczyła w posiedzeniu VI Forum Regionalnego Unii dla Śródziemnomorza w Barcelonie 29 listopada 2021 r. Celem spotkania było omówienie bieżących wyzwań i wydarzeń w obszarze śródziemnomorskim. Odrębnie odbyło się spotkanie ministerialne UE-południowe sąsiedztwo, którego celem było przedyskutowanie perspektyw pogłębionej współpracy unijnej z południowymi sąsiadami oraz implementacja Nowej Agendy dla Śródziemnomorza. Podczas obu spotkań nie przyjęto nowych dokumentów/deklaracji.

3.4.4 Region Indo-Pacyfiku

W trakcie prezydencji słożeńskiej, 15 września 2021 r., opublikowano wspólny komunikat KE i WP ws. Strategii współpracy Unii w regionie Indo-Pacyfiku. Polska z zadowoleniem przyjęła ogłoszenie dokumentu, będąc od 2020 r. aktywnie zaangażowana w prace koncepcyjne nad tą nową unijną strategią. Zgodnie z jej zapisami podejście UE wobec obszaru Indo-Pacyfiku ma być otwarte, transparentne, inkluzywne, oparte na zasadach multilateralizmu przy jednoczesnym promowaniu takich wartości jak rządy prawa, poszanowanie praw człowieka i prawa międzynarodowego. Szczególną rolę przypisano zapewnieniu wolności handlu, bezpieczeństwu dostaw i postępom w negocjacjach handlowych (finalizacja umów handlowych z Australią, Indonezją i Nową Zelandią; wznowienie negocjacji umów z Indiami, Filipinami, Malezją i Tajlandią; zawieranie międzyregionalnych porozumień handlowych). Ponadto wskazano na potrzebę rozwoju partnerstw cyfrowych, zawierania tzw. zielonych sojuszy z wybranymi krajami regionu, większe zaangażowanie w budowanie szeroko pojętej konektywności między Europą a Indo-Pacyfikiem, a także wspieranie współpracy badawczej oraz systemów ochrony zdrowia. Strategia zapowiada również zwiększanie obecności sił morskich państw UE na obszarze Indo-Pacyfiku i tworzenia „morskich obszarów interesu” UE, w tym poprzez ćwiczenia z partnerami. Polska zwracała uwagę, że strategia jest wyrazem nowego geopolitycznego myślenia UE i szansą na odgrywanie przez nią większej niż dotychczas roli na obszarze, który stał się nowym centrum światowej gospodarki. Podkreślano także niekonfrontacyjny charakter strategii, zwłaszcza wobec Chin. Z polskiej perspektywy za pozytywne należy uznać jasne zdefiniowanie celów UE w odniesieniu do porozumień handlowych z krajami Indo-Pacyfiku, co może wpłynąć pozytywnie na proces ich finalizacji, a tym samym na otwarcie nowych rynków.

3.4.5 Relacje transatlantyczne

Podczas prezydencji Słowenii Polska pozostawała aktywnie zaangażowana w prace UE dot. kwestii transatlantycznych. Postulowaliśmy konieczność proaktywnego podejścia do USA oraz podtrzymywania ożywionego dialogu z Waszyngtonem, dla którego nowy asumpt dał czerwcowy szczyt UE-USA. Polska wniosowała o wzmocnienie partnerstwa UE-USA, dalszy rozwój współpracy gospodarczej oraz w zakresie bezpieczeństwa energetycznego, podkreślając, że leży to we wspólnym interesie państw członkowskich UE. Polska zwracała uwagę, że bliska współpraca UE-USA jest szczególnie istotna w kontekście przezwyciężenia pandemii COVID-19, odbudowania gospodarek, stworzenia dodatkowych miejsc pracy oraz zahamowania kryzysu energetycznego. Istotne znaczenie w osiągnięciu tych celów ma Inicjatywa Trójmorza, o poparcie której konsekwentnie zabiegaliśmy w rozmowach z USA i z europejskimi partnerami.

Rośnie waga energetyki we współpracy transatlantycznej. We wrześniu 2021 r. Polska była gospodarzem 3. szczytu Partnerstwa na rzecz transatlantycznej współpracy energetyczno-klimatycznej (*P-TECC*). Polska podkreślała konieczność deeskalacji sporów handlowych, które częściowo udało się przezwyciężyć. Zgoda USA na zawieszenie stosowania taryf w sporze Airbus-Boeing oraz ogłoszony w październiku 2021 r. dialog celem wspólnego rozwiązania problemu nadpodaży oraz ceł na stal i aluminium są oznakami zahamowania negatywnego trendu w sferze sporów handlowych UE-USA. Polska z dużym zadowoleniem przyjęła też inaugurację prac Rady UE-USA ds. Handlu i Technologii (*TTC*), która miała miejsce we wrześniu 2021 r. Wydarzenie to stanowiło pozytywną odpowiedź na wnoszone przez Polskę postulaty bezzwłocznego wcielenia w życie konkretnych rozwiązań diskutowanych podczas szczytu w czerwcu 2021 r.

Wśród wspólnoty transatlantycznej panuje zgodne przekonanie o konieczności wspólnego stawienia czoła wyzwaniom stojącym przed systemem i wartościami demokratycznymi we współczesnym świecie. W tym kontekście Polska wraz państwami członkowskimi UE pozytywnie odpowiedziała na inicjatywę organizacji przez USA Szczytu na rzecz Demokracji 9-10 grudnia 2021 r., w którym uczestniczył prezydent A. Duda. Była to dobra okazja do wystosowania apelu o pan-demokratyczną, a

zwłaszcza transatlantycką solidarność z narodem białoruskim w obliczu autorytarnych działań A. Łukaszenki oraz wojny hybrydowej inspirowanej przez Kreml.

Polska wyrażała konsekwentnie stanowisko, by otwarcie dialogu dot. bezpieczeństwa i obrony UE i USA, planowane na 2022 r. miało charakter wyłącznie komplementarny wobec współpracy prowadzonej w NATO. Polska podkreślała, że to Sojusz stanowi i powinien stanowić podstawę bezpieczeństwa dla wszystkich państw UE.

Polska angażowała się w działania dotyczące realizacji postanowień szczytu Kanada-UE, który odbył się 14 czerwca 2021 r. i wyznaczył priorytety dla prezydencji słoweńskiej. Dotyczyły one przede wszystkim wspólnych działań w walce z pandemią COVID-19 oraz jej skutkami poprzez prowadzenie skoncentrowanej na ludziach odbudowie gospodarek. Jedną z kwestii priorytetowych dla Polski było znalezienie zrozumienia i poparcia Kanady dla naszego stanowiska wobec kryzysu na granicy polsko-białoruskiej oraz agresywnej polityki Białorusi i Rosji. Dobre relacje polsko-kanadyjskie oraz nasza współpraca w ramach wschodniej flanki NATO znalazły odzwierciedlenie w kanadyjskim stanowisku wobec tych kwestii. Kanada przyłączyła się do sankcji, które UE nałożyła na Rosję i Białoruś. Podzieliła także stanowisko UE ws. sytuacji na Białorusi oraz na granicach Polski, Litwy i Łotwy z Białorusią. Ottawa podziela obawy Polski i UE dot. zagrożenia ze strony Rosji, zwłaszcza dla Ukrainy.

3.4.6. Współpraca z kluczowymi aktorami globalnymi w ramach Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa

Rosja

Podczas prezydencji Słowenii stosunki z Rosją uległy dalszemu pogorszeniu z uwagi na intensyfikację agresywnych działań tego kraju – szczególnie eskalację spowodowaną koncentracją wojsk rosyjskich u granic Ukrainy. Towarzyszyło temu ciągłe zaangażowanie rosyjskich wojsk w Donbasie oraz brak postępu w realizacji porozumień mińskich. Ponadto Rosja udzielała politycznego i propagandowego wsparcia rządowi A. Łukaszenki w kontekście sztucznie wywołanego kryzysu migracyjnego na granicy Białorusi z Polską, Litwą i Łotwą. Władze rosyjskie używały też Grupy Wagnera do osiągnięcia swoich politycznych celów m.in. w Afryce.

Polska pozostawała jednym z najaktywniejszych uczestników debaty o polityce UE wobec Rosji. Naszym priorytetem było utrzymanie jednolitego i spójnego stanowiska UE wobec Rosji. Konkluzje Rady Europejskiej z czerwca 2021 r. w sposób istotny wzmocniły pięć zasad przewodnich polityki UE wobec Rosji (ang. *five guiding principles*) i stanowiły silny sygnał jedności państw członkowskich UE wobec Moskwy. W trakcie prezydencji Słowenii trwały prace nad ich operacjonalizacją (tj. przedstawieniem przez ESDZ i KE opcji w zakresie środków ograniczających, selektywnego zaangażowania oraz stosunków międzyludzkich i wsparcia dla społeczeństwa obywatelskiego). W tym kontekście Polska przekazała na początku grudnia 2021 r. ESDZ, KE, Radzie oraz państwom członkowskim UE propozycje potencjalnych sankcji, które mogłyby być przyjęte w przypadku eskalacji agresywnych działań Rosji. Polska zabiegała także, by UE zaangażowała się w ścisłą koordynację z naszymi najbliższymi sojusznikami (USA, Zjednoczone Królestwo). Podczas Rady Europejskiej 16-17 grudnia 2021 r. Polska i jej partnerzy z grupy tzw. państw podobnie myślących uzyskała korzystne zapisy konkluzji, w których zapowiedziano dotkliwe konsekwencje ew. agresji Rosji na Ukrainę, w tym środki ograniczające przyjęte w koordynacji z sojusznikami.

11 października 2021 r. Rada przyjęła środki ograniczające wobec 8 osób w związku z działaniami podważającymi integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy. Wpis na listę sankcyjną dotyczył rosyjskich sędziów, prokuratorów i pracowników służb odpowiedzialnych za wydawanie nielegalnych i politycznie motywowanych decyzji wobec przeciwników nielegalnej aneksji Krymu i Sewastopola przez Rosję – głównie przedstawiciele mniejszości krymskotatarskiej. Była to desygnacja sankcyjna przygotowana przez Polskę.

13 grudnia 2021 r. Rada do Spraw Zagranicznych objęła sankcjami Grupę Wagnera oraz 3 podmioty i 8 osób z nią związanych. Desygnacje przyjęto w ramach czterech różnych reżimów sankcyjnych UE (dot. Syrii, Libii, integralności terytorialnej Ukrainy oraz łamania praw człowieka). Dzięki zaangażowaniu Polski, Rumunii i Estonii przy okazji tego listingu sankcyjnego podkreślono kwestię zaangażowania Grupy Wagnera w konflikt w Donbasie.

W kontekście pogarszającej się sytuacji w zakresie praw człowieka i społeczeństwa obywatelskiego w Rosji po niedemokratycznych wrześniowych wyborach do Dumy, Polska postulowała ograniczenie współpracy parlamentarnej z Rosją, znaczne wzmocnienie wsparcia UE dla społeczeństwa obywatelskiego w tym kraju oraz zacieśnienie współpracy z samorządami lokalnymi, regionami, młodym pokoleniem oraz nową polityczną diasporą z Rosji w UE.

Ukraina

Konflikt rosyjsko-ukraiński był ważnym i powracającym punktem agendy posiedzeń Komitetu Politycznego i Bezpieczeństwa oraz spotkań grupy roboczej COSCE. Polska konsekwentnie wykorzystywała dyskusję dot. rosyjskiej agresji przeciw Ukrainie do wskazywania zagrożeń, jakie zachowanie Rosji niesie dla bezpieczeństwa europejskiego oraz do inspirowania działań UE na rzecz deeskalacji napięcia i humanitarnego wsparcia dotkniętej konfliktem ludności. Polska promowała współpracę z OBWE, która jest wiodącą organizacją międzynarodową zaangażowaną w proces uregulowania konfliktu we wschodniej Ukrainie. Ponadto na forum grupy roboczej COEST Polska zwracała uwagę, że konflikt-rosyjsko ukraiński stanowi trwały kontekst wpływający na sytuację wewnętrzną Ukrainy. Przekonywała także partnerów do wsparcia euroatlantyckich aspiracji Kijowa oraz popierała dalsze zbliżenie Ukrainy z UE.

Białoruś

W drugiej połowie 2021 r. Polska aktywnie działała na forum instytucji unijnych w związku z atakiem hybrydowym Białorusi na wschodnią granicę UE. Reakcja na działania reżimu białoruskiego była – m.in. z polskiej inicjatywy – tematem posiedzeń Rady Europejskiej (21-21 października 2021 r. oraz 16 grudnia 2021 r.) oraz Rady do Spraw Zagranicznych (18 października, 15 listopada oraz 13 grudnia 2021 r.). Została także uwzględniana w konkluzjach Rady Europejskiej z października i grudnia 2021 r.

30 lipca 2021 r. oraz 10 listopada 2021 r. Wysoki Przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa J. Borrell wydał w imieniu UE oświadczenia w sprawie instrumentalnego wykorzystywania migrantów i uchodźców przez reżim białoruski, o co szczególnie zabiegała Polska i Litwa. 8 listopada 2021 r. przewodnicząca Komisji Europejskiej U. von der Leyen wydała oświadczenie w sprawie sytuacji na granicy między Polską a Białorusią, wskazując na polskie zaangażowanie w działania na rzecz ochrony wschodniej granicy UE.

W odpowiedzi na postulaty Polski oraz Litwy ESDZ oraz KE podjęły skuteczne działania, na poziomie centrali oraz delegatur UE, wobec państw pochodzenia i tranzytu migrantów na rzecz ograniczenia ich napływu na Białoruś. Ponadto, 23 listopada 2021 r. KE oraz WP J. Borrell przedstawili pakiet propozycji dot. przeciwdziałania instrumentalizacji migracji na granicy zewnętrznej UE, którego najważniejszym elementem jest projekt rozporządzenia umożliwiającego podejmowanie działań przeciwko przewoźnikom zaangażowanym w proceder nielegalnego przetrzutu migrantów i handel ludźmi (tzw. *blacklisting*).

Przy bardzo dużym zaangażowaniu Polski udało się poszerzyć kryteria reżimu sankcyjnego w odniesieniu do Białorusi o kwestie związane z instrumentalizacją migracji (15 listopada 2021 r.), a następnie przyjąć piąty pakiet sankcji (2 grudnia 2021 r.) wymierzony przede wszystkim w osoby i podmioty uczestniczące w tym procederze.

Polska prowadziła regularny dialog z instytucjami UE i państwami członkowskimi w celu bieżącego informowania o sytuacji na granicy polsko-białoruskiej oraz przedstawiania postulatów dot. oczekiwanych przez nas działań instytucji i partnerów z UE, który przyniósł wymierne, ww. rezultaty.

Azja Centralna

Stosunki UE z państwami Azji Centralnej (AC) podczas prezydencji słoweńskiej były zdominowane przez zmienione uwarunkowania wynikające z jednej strony z pandemii COVID-19, a z drugiej – z sytuacji w sąsiadującym z regionem Afganistanem po wycofaniu się z niego sił amerykańskich i społeczności międzynarodowej oraz przejścia władzy w kraju przez talibów. W czasie nasilenia się kryzysu w Afganistanie strona polska w koordynacji z innymi państwami UE i przy współpracy z Uzbekistanem ewakuowała z Kabulu 1232 osoby. Polska aktywnie wspierała pomoc UE dla państw AC w kontekście COVID-19, sama oferując przekazanie bezpłatnych szczepionek dla tych krajów.

Polska stała na stanowisku, że w obliczu nowych zagrożeń dla regionu Azji Centralnej konieczne jest wzmocnienie działań UE, mające na celu zapobieganie napływowi nielegalnych migrantów oraz przemytowi narkotyków i broni. W tym kontekście strona polska wspierała prace finansowanego przez UE programu zarządzania granicami w Azji Centralnej (*Border Management Programme in Central Asia, BOMCA*) promującego współpracę między agencjami zarządzania granicami w ramach koncepcji „zintegrowanego zarządzania granicami”, a także pomoc krajom regionu w zbliżaniu praktyk kontroli granic do standardów międzynarodowych i UE. Strona polska podejmowała także wraz z UE działania mające na celu minimalizowanie ryzyka migracyjnego z wykorzystaniem szlaków wiodących przez kraje Azji Centralnej w kontekście hybrydowego ataku Białorusi na granice UE – m.in. na skutek tych działań Uzbekistan postanowił o niewpuszczaniu na pokłady samolotów latających do Mińska osób z krajów będących źródłem nielegalnej migracji.

Równie istotnym zadaniem UE, podkreślanym przez Polskę, jest zapobieganie zakrojonym na dużą skalę działaniom Rosji i Chin mającym na celu budowanie silnych wpływów w państwach Azji Centralnej, tak gospodarczych, jak i politycznych.

W czasie prezydencji słoweńskiej zorganizowane zostały: spotkanie na szczepku ministrów spraw zagranicznych UE-AC (Duszanbe, 22 listopada 2021 r.), Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Azji Centralnej (*Central Asia Civil Society Forum* 6 października 2021 r. w Ałmaty), I Forum Gospodarcze UE-AC (5 listopada 2021 r. w Biszkeku) oraz Rada Współpracy UE-Uzbekistan (16 listopada 2021 r.). W przygotowaniach do tych spotkań strona polska brała aktywny udział.

UE-Afryka i Kraje Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP)

Podczas prezydencji Słowenii kontynuowano dyskusję nad przystąpieniem Angoli (na jej wniosek) do unijnego porozumienia o współpracy gospodarczej *Southern African Development Community EPA*. Zgodnie z art. 119 EPA rozpoczęcie negocjacji wymaga decyzji Wspólnej Rady UE-SADC EPA, która dotychczas nie została jeszcze podjęta. Równoległe do tych rozmów kontynuowano negocjacje nad zawarciem umowy o ułatwieniu inwestycji między UE a Angolą. Umowa stanowić będzie pierwsze tego typu unijne porozumienie.

Afryka Subsaharyjska

W trakcie prezydencji słoweńskiej nie doszło do szczytu UE-Unia Afrykańska (UAfr.) – pierwotnie planowanego na II połowę 2021 r. – głównie z powodu pandemii COVID-19, ale również ze względu na niedostateczne postępy w przygotowaniach. Udało się natomiast zorganizować spotkanie ministrów spraw zagranicznych UE i UAfr. w Kigali, które zakończyło się przyjęciem wspólnego oświadczenia. Najważniejszymi zagadnieniami podnoszonymi na spotkaniu oraz w procesie przygotowań do szczytu (obecnie planowane na luty 2022 r.) i opracowania dokumentu strategicznego są: kwestie migracyjne, polityka klimatyczna, agenda gospodarcza, walka z COVID-19. Polska zwraca uwagę, że w perspektywie długofalowej należy skupić się na tworzeniu możliwości rozwoju dla młodych pokoleń Afrykańczyków, tak aby zachęcać ich do pozostawania w ojczyznach. Zacieśnianie stosunków między UAfr. a UE powinno odbywać się poprzez kompleksowe podejście do rozwoju i priorytetyzację współpracy w obszarach takich jak: opieka zdrowotna, infrastruktura, zarządzanie wodą, energia, zielone technologie, sektor prywatny i przedsiębiorczość, technologie finansowe, bezpieczeństwo cyfrowe, „niebieska gospodarka” oraz uczciwy handel. Ponadto Polska podnosi

kwesie wzrastającej obecności nowych graczy w Afryce, stanowiących wyzwanie, a nierzadko zagrożenie geostrategiczne dla UE. Działania prezydencji słoweńskiej obejmowały koordynację aktywności państw członkowskich UE związanych z przeciwdziałaniem rozwojowi i skutkom pandemii COVID-19 w Afryce Subsaharyjskiej, także w ramach inicjatywy *Team Europe*. Z racji członkostwa w Radzie Praw Człowieka ONZ Polska była szczególnie wyczulona na wyzwania związane z kwestią praw mniejszości religijnych i grup etnicznych. Polska aktywnie brała udział w pracach UE dotyczących sankcji wobec niektórych państw regionu, które łamią podstawowe prawa człowieka.

Istotne znaczenie miało także śledzenie oraz reagowanie na pojawiające się w przestrzeni publicznej działania dezinformacyjne zmierzające do podważania zasad solidarności europejskiej i tworzenia w Afryce niekorzystnego wizerunku UE oraz państw członkowskich UE, zwłaszcza w obszarze migracji.

Polska uczestniczyła w dyskusjach i pracach nad przyjętymi w trakcie prezydencji słoweńskiej dokumentami dotyczącymi współpracy UE z państwami Rogu Afryki oraz Sahelu. Szczególną uwagę poświęcono konfliktowi w etiopskiej prowincji Tigray, który trwa od 4 listopada 2020 r. oraz sytuacji w Sudanie, Mali, Czadzie, Republice Środkowoafrykańskiej i północnym Mozambiku. Kontynuowano prace nad wsparciem wdrażania podpisanej przez państwa członkowskie UAfr. umowy o utworzeniu Afrykańskiej Kontynentalnej Strefy Wolnego Handlu (AfCFTA), która będzie miała znaczący wpływ na relacje handlowe UE z państwami afrykańskimi.

Iran/JCPOA

Druga połowa 2021 r. upłynęła pod znakiem oczekiwania na zmianę sytuacji wokół porozumienia nuklearnego (ang. *Joint Comprehensive Plan of Action*, JCPOA) i obniżenia poziomu antagonizmu amerykańsko-irańskiego, po zmianie administracji w Iranie w wyniku wyborów prezydenckich w czerwcu 2021 r. Jednocześnie Iran kontynuował ryzykowną strategię kontrolowanej eskalacji (naruszanie postanowień JCPOA, ograniczanie współpracy z Międzynarodową Agencją Energii Atomowej, wspieranie sił destabilizujących sytuację w Jemenie i Iraku), wywierając presję na rzecz zniesienia sankcji i powrotu do JCPOA. Wznowione 29 listopada 2021 r. w Wiedniu negocjacje dają nadzieję na stopniową normalizację sytuacji wokół Iranu, a w konsekwencji na zwiększenie regionalnej stabilności. Polska udzielała poparcia działaniom mającym na celu zachowanie JCPOA, w tym negocjacom w Wiedniu; zachęcała ESDZ oraz prezydencję słoweńską do odgrywania aktywnej roli w tym procesie. Podczas posiedzeń Rady Gubernatorów MAEA, której jesteśmy członkiem w kadencji w latach 2020-2022, Polska przedstawiała swoje stanowisko ws. irańskiego programu nuklearnego w oświadczeniach narodowych, a także brała aktywny udział w przygotowywaniu oświadczeń UE. Wspólnie z pozostałymi państwami członkowskimi UE wyrażaliśmy poparcie dla zachowania porozumienia JCPOA, licząc na pozytywne zakończenie negocjacji ws. jego rewitalizacji. Jednocześnie wzywaliśmy Iran do zaprzestania działań łamiących postanowienia JCPOA oraz do powrotu do implementacji Protokołu Dodatkowego i zapisów JCPOA dot. przejrzystości, umożliwiających MAEA podejmowanie niezbędnych działań weryfikacyjnych w odniesieniu do irańskiego programu nuklearnego.

Zatoka Perska

We wrześniu 2021 r. przeprowadzono pierwsze spotkanie w ramach dialogu UE-Arabia Saudyjska w dziedzinie praw człowieka. Strony omówiły najważniejsze zagadnienia w obszarze praw człowieka oraz podstawowych wolności. Wyraziły również nadzieję na drugą rundę rozmów. W okresie sprawozdawczym Polska angażowała się w dyskusje nad perspektywą zwiększenia obecności dyplomatycznej UE w regionie Zatoki Perskiej.

Irak

Podczas prezydencji słoweńskiej sytuacja bezpieczeństwa w Republice Iraku pozostawała niestabilna. W drugiej połowie 2021 r. doszło do intensyfikacji działań Da'esh na terytoriach spornych między Regionem Kurdystanu a Irakiem federalnym. Wybory parlamentarne przeprowadzone 8 i 10 października 2021 r. przebiegały w sposób pokojowy, wolny i uczciwy oraz z poszanowaniem

podstawowych zasad demokracji. Zdecydowanym zwycięzcą wyborów pod względem zdobytych mandatów okazała się szyicka koalicja Sairoun M. al-Sadra. Jednak w związku z długotrwałym procesem rozpatrywania protestów wyborczych nadal nie wyłoniono nowego rządu. Polska podkreślała na forach UE wsparcie dla irackiej suwerenności i nienaruszalności irackiego terytorium oraz wysiłków rządu M. al-Kazimiego na rzecz stabilizacji regionu. Stosunki Iraku z UE, w tym z Polską, zdominowały w ostatnich tygodniach 2021 r. kwestie przeciwdziałania nieuregulowanej migracji. Wyzwaniem w relacjach UE z Irakiem stała się także współpraca w zakresie readmisji.

Syria

Polska podtrzymuje swoje poparcie dla wysiłków społeczności międzynarodowej na rzecz wypracowania porozumienia politycznego w oparciu o proces nakreślony w rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2254, którego filarem pozostają prace tzw. Komitetu Konstytucyjnego.

Libia

W II połowie 2021 r. w Libii utrzymywało się napięcie polityczne przy względnej stabilizacji sytuacji militarnej (nie doszło do wznowienia regularnych walk). W wyniku prowadzonego pod egidą ONZ dialogu pokojowego, kalendarz wydarzeń zdominowały przygotowania do przeprowadzenia wyborów ustalonych na 24 grudnia 2021 r. Narastające napięcia polityczne i wojskowe oraz argumenty dot. niedostatecznej podstawy prawnej planowanych wyborów mogą wpłynąć na ostateczne przesunięcie ich terminu o kilka tygodni, co wydaje się być akceptowalne zarówno dla Rady Bezpieczeństwa ONZ, jak i UE.

Jednym z najpoważniejszych, nierozwiązanych nadal problemów pozostaje obecność obcych sił zbrojnych na terenie Libii, zarówno jednostek regularnych (Turcja), jak i najemników (Rosja i Turcja). Do ich niezwłocznego wycofania wzywa zarówno ONZ, jak i UE oraz państwa regionu.

21 października 2021 r. Rząd Jedności Narodowej zorganizował w Trypolisie konferencję poświęconą libijskiej inicjatywie stabilizacji (ang. *Libya Stabilization Initiative*, LSI). W konferencji udział wzięło ok. 30 delegacji, w tym przedstawiciele ONZ, UE, Unii Afrykańskiej i Ligi Państw Arabskich. 12 listopada 2021 r. w Paryżu odbyła się konferencja poświęcona wsparciu procesu politycznego w Libii. Deklaracja, przyjęta przez uczestników, zawiera zapowiedź sankcji wobec tzw. *spoilerów*, czyli tych osób i organizacji, które będą próbowały utrudniać, podważać czy fałszować proces wyborczy w Libii.

W II półroczu 2021 r. Polska utrzymywała obecność w morskiej operacji wojskowej UE EUNAVFOR „IRINI”, której mandat obejmuje kontrolę przestrzegania embarga na dostawy broni do Libii, nałożonego rezolucjami Rady Bezpieczeństwa ONZ. W misji bierze udział do 80 żołnierzy i pracowników Wojska Polskiego, wyposażonych w samolot patrolowo-rozpoznawczy.

Proces pokojowy na Bliskim Wschodzie

Podczas prezydencji słoweńskiej Polska wspierała wysiłki na rzecz rozwiązania konfliktu bliskowschodniego oraz utrzymania międzynarodowego konsensusu wokół parametrów przyszłego porozumienia pokojowego, czego wyrazem było m.in. złożenie 8 grudnia 2021 r. w MSZ Izraela przez 14 państw europejskich (w tym Polskę) oraz ESDZ *démarche* dot. wyburzeń w Jerozolimie Wschodniej oraz przemocy osadników. Polska była także jednym z 12 państw europejskich, które 29 października 2021 r. wydały wspólne oświadczenie wzywające Izrael do cofnięcia decyzji o przyspieszeniu planów budowy ok. 3000 jednostek osadniczych na Zachodnim Brzegu. W tym okresie Polska jednoznacznie podkreślała swoje przywiązanie do rozwiązania dwupaństwowego, w wyniku którego powstałaby niepodległa Palestyna, żyjąca w pokoju i bezpieczeństwie z Izraelem.

AUKUS

Ogłoszenie 15 września 2021 r. zawarcia przez Australię, USA i Zjednoczone Królestwo paktu obronnego AUKUS oraz wycofanie się Australii z kontraktu z Francją na sprzedaż okrętów podwodnych wywołało krótkotrwały kryzys w relacjach Paryża z sygnatariuszami paktu, który stał się również przedmiotem dyskusji na forum UE. Unijni przywódcy opowiedzieli się jednoznacznie po stronie

Francji, podkreślając, że sposób, w jaki ogłoszono AUKUS, podważa zaufanie do państw, które go zawarły. Polska zwracała uwagę, że ogłoszenie powołania AUKUS zbiegło się niekorzystnie z ogłoszeniem unijnej strategii UE o współpracy wobec Indo-Pacyfiku, co miało wpływ na osłabienie wydźwięku samej strategii. Polska podkreślała, że spór Francji z krajami AUKUS powinien zostać rozwiązany jak najszybciej, tak aby nie doszło do osłabienia relacji transatlantycznych. Negatywnym efektem sporu jest zamrożenie *de facto* negocjacji umowy o wolnym handlu UE-Australia (negocjacje przekładane były dwukrotnie). Strona polska liczy na to, że w 2022 r. dojdzie do ich wznowienia.

Afganistan

W trakcie prezydencji słoweńskiej doszło do poważnego kryzysu wewnętrznego w Afganistanie spowodowanego nagłym i siłowym przejęciem władzy w kraju przez talibów. Wydarzenia z sierpnia 2021 r. i ich następstwa w wymiarze politycznym, bezpieczeństwa, ekonomicznym i humanitarnym zdeterminowały kształt działań UE, w wypracowaniu których Polska brała aktywny udział. Jednym z głównych priorytetów i największych wyzwań było przeprowadzenie skutecznej akcji ewakuacyjnej byłych afgańskich współpracowników placówek dyplomatycznych państw członkowskich UE i delegatury UE, kontyngentów wojskowych i Misji Politycznej UE (EUPOL).

15 sierpnia 2021 r. Polska w odpowiedzi na apel Sekretarza Generalnego ESDZ S. Sannino, zadeklarowała gotowość udzielenia wiz humanitarnych i przyjęcia 45 pracowników delegatury UE w Kabulu wraz z rodzinami. Ostatecznie Polska udzieliła wiz humanitarnych 14 afgańskim współpracownikom UE w Kabulu i ich rodzinom. Polska udzielała też wsparcia w działaniach ewakuacyjnych innym państwom członkowskim UE (Niderlandy, Litwa, Estonia).

Bieżąca sytuacja w Afganistanie, w tym adekwatna odpowiedź na pogłębiający się kryzys humanitarny, jak również parametry przyszłych relacji UE z nowym afgańskimi władzami, były przedmiotem dyskusji państw członkowskich na wszystkich szczeblach roboczych i decyzyjnych UE. Podczas prac nad konkluzjami Rady, które zostały przyjęte 21 września 2021 r., Polska wspierała umieszczenie w nich zapisów odnoszących się do konieczności przestrzegania przez talibów prawa międzynarodowego i praw człowieka, jak również powołania w Afganistanie inkluzywnego rządu, reprezentującego główne mniejszości etniczne, religijne i społeczne. Opowiadaliśmy się również za utworzeniem korytarzy humanitarnych oraz powołaniem Regionalnej Platformy Politycznej dla państw sąsiadujących z Afganistanem w celu lepszej koordynacji działań regionalnych na rzecz stabilizacji kraju. Polska wspierała również dyplomatyczne wysiłki Specjalnego Wysłannika UE ds. Afganistanu, Tomasa Niklassona, mające na celu wznowienie funkcjonowania Delegatury UE w Kabulu, jak również utrzymanie dialogu politycznego z państwami regionu Azji Środkowej i Południowej oraz roboczego kanału komunikacji z nieuznanym oficjalnie afgańskim rządem.

Chiny

W czasie prezydencji Słowenii Polska regularnie wskazywała na aktualność przyjętej w marcu 2019 r. definicji Chin jako „partnera, konkurenta i systemowego rywala” UE. Jednocześnie obserwując pogłębianie się podziałów ideologicznych między Chinami a UE, Polska wskazywała na potrzebę poszukiwania rozwiązań na rzecz pragmatycznej współpracy w obszarach wspólnego zainteresowania.

Drugie półrocze 2021 r. stało pod znakiem kryzysu dyplomatycznego na linii Litwa-Chiny w kontekście decyzji o otwarciu biur przedstawicielskich Litwy na Tajwanie i Tajwanu (nie Tajpej, jak to jest praktykowane) na Litwie. Polska, szanując suwerenne decyzje litewskiego rządu, wyraziła solidarność z Litwą i zaapelowała o obniżenie temperatury sporu.

W obszarze współpracy gospodarczej UE-Chiny, Polska niezmiennie podnosiła egzekwowanie zasady wzajemności, także w dostępie do chińskiego rynku dla polskich produktów, oraz wyrównywanie warunków konkurencji. 16 września 2021 r. Polska zaprezentowała *non-paper* ws. autonomii strategicznej UE, wskazując na potrzebę wzmocnienia jednolitego rynku UE i redukcji uzależnienia gospodarczego od partnerów spoza UE, którzy nie podzielają unijnych standardów i wartości.

6 grudnia 2021 r. Rada Unii Europejskiej dokonała dorocznego przeglądu systemu sankcji i zdecydowała o przedłużeniu przyjętych w marcu 2021 r. sankcji wobec czterech urzędników i jednej instytucji państwowej z Chin – wszystkich aktywnych w Ujgurskim Regionie Autonomicznym Xinjiang – do 8 grudnia 2022 r.

Indie

19-20 października 2021 r. miał miejsce przegląd partnerstwa strategicznego UE-Indie oraz konsultacje ws. polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. Rozmowy wpisywały się w przygotowania do szczytu UE-Indie w 2022 r. Polska z zadowoleniem odnotowała wysoką dynamikę kontaktów politycznych z Indiami.

Japonia i Półwysep Koreański

Polska była zaangażowana w wypracowywanie stanowiska UE ws. ew. modernizacji umowy o wolnym handlu z Republiką Korei oraz wobec barier handlowych stosowanych przez to państwo na import z UE. Uczestniczyliśmy także w dyskusji na forum UE nt. problemów związanych z utrudnieniami w podróżowaniu obywateli państw UE do Japonii i Republiki Korei i w kwestii nieuznawania przez Republikę Korei „paszportów szczepionkowych” wystawionych w UE. Planowane na 2021 r. szczyty UE-Japonia i UE-Republika Korei zostały przełożone z uwagi na utrudnienia związane z podróżowaniem.

Polska uczestniczyła w dyskusjach dotyczących Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej na forum UE, zwracając uwagę na konieczność dążenia do pełnej denuklearyzacji Półwyspu Koreańskiego i utrzymywania presji na reżim w Pjongjangu, podkreślając jednocześnie zasadność utrzymania otwartych kanałów komunikacji. Uczestniczyła także w dyskusji na temat reżimu sankcyjnego związanego z łamaniem praw człowieka przez KRLD.

ASEAN

W trakcie prezydencji słoweńskiej Polska włączyła się w działania wobec krajów ASEAN, w tym przede wszystkim wobec Mjanmy, gdzie w lutym 2021 r. dokonano wojskowego zamachu stanu. Polska angażowała się w wypracowywanie deklaracji i oświadczeń dotyczących sytuacji w tym kraju. W okresie prezydencji słoweńskiej UE wydała oświadczenia/deklaracje dotyczące: 1) poparcia dla Specjalnego Wysłannika ASEAN ds. Mjanmy i jego roli w zakresie rozwiązania kryzysu w Mjanmie, 2) sytuacji w Mjanmie – w związku z rocznicą przeprowadzonych 8 listopada 2020 r. demokratycznych wyborów, 3) sytuacji w Mjanmie, w tym wyroków na demokratycznych liderów: Prezydenta Win Myint, Rady Państwowego Aung San Suu Kyi i Burmistrza Nay Pyi Taw Myo Aung. UE wielokrotnie potępiała zamach dokonany przez birmańskie wojsko, wzywając do: powrotu na ścieżkę demokracji poprzez dialog z udziałem wszystkich sił politycznych i etnicznych w Mjanmie; uwolnienia więźniów politycznych i zaprzestania stosowania przemocy; realizacji 5-punktowego porozumienia, jakie junta zawarła z ASEAN; zapewnienia możliwości udzielania niczym nieograniczonej pomocy humanitarnej dla obywateli Mjanmy. Wszystkie wydane oświadczenia zostały wypracowane przez UE w duchu konsensusu z udziałem wszystkich państw członkowskich UE i oprócz nieznaczących uzupełnień nie było kwestii różniących państwa członkowskie w podejściu do ww. zagadnień.

W odniesieniu do umów o wolnym handlu negocjowanych przez UE z wybranymi krajami ASEAN, obecnie toczą się negocjacje z Indonezją (ostatnia, 11. runda odbyła się w listopadzie 2021 r.). Negocjacje z Tajlandią, Malezją i Filipinami są w dalszym ciągu wstrzymane.

Kraje Ameryki Łacińskiej i Karaibów

W trakcie prezydencji słoweńskiej największą uwagę UE zajmowały Wenezuela, Nikaragua i Kuba. W odniesieniu do Wenezueli, przy utrzymaniu i akcentowaniu polityki dwutorowości i konieczności zachowania presji sankcyjnej na reżim N. Maduro, Polska wspierała działania UE wobec toczących się od sierpnia do października 2021 r. rozmów między wenezuelskim rządem a opozycją, prowadzonych w Meksyku pod auspicjami Norwegii. Przy zabiegach ESDZ ws. wysłania europejskiej misji obserwacyjnej (ang. *European Observation Mission, EOM*) Polska podkreślała konieczność wypełniania

zobowiązań zarówno przez władze wenezuelskie, jak i UE. Wsparliśmy EOM na miejscu (dwóch dyplomatów podczas wyborów). W przypadku Nikaragui wspieraliśmy przygotowanie krytycznego oświadczenia UE-27 w sprawie wyborów powszechnych z 7 listopada 2021 r. Włączaliśmy się w dyskusję nt. dalszych sankcji w związku z brakiem demokratycznej legitymacji nowego rządu i utrzymującymi się represjami wobec społeczeństwa obywatelskiego i opozycji. W odniesieniu do Kuby, Polska wsparła wspólną reakcję UE na lipcowe protesty społeczne (oświadczenie UE-27 z 29 lipca 2021 r.), zabiegając o bardziej asertywną postawę UE w kwestii przestrzegania praw człowieka na Kubie.

Ponadto, Polska czynnie uczestniczyła w wypracowaniu unijnej oceny procesów wyborczych w Argentynie, Hondurasie i Chile.

Nadal prowadzone były prace nad modernizacją umów stowarzyszeniowych UE z Chile i Meksykiem oraz negocjacje umowy z Mercosur. Polska wypowiadała się na rzecz przyspieszenia prac nad nową umową UE-Meksyk, a w odniesieniu do Mercosur wspiera postulaty dot. zabezpieczenia przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju i przeciwdziałania wylesianiu, jednocześnie podnosząc kwestię potrzeby zwiększenia ochrony unijnego sektora rolnego w kontekście spodziewanego importu produktów żywnościowych z państw południowoamerykańskich.

Polska wspierała prezydencję słoweńską w działaniach na rzecz dialogu międzyregionalnego. Istotną rolę odgrywała w tym kontekście Fundacja UE-LAC. Polska po raz pierwszy wpłaciła dobrowolną składkę na rzecz tego podmiotu w wysokości 10 tys. USD.

3.4.7 Współpraca z NATO, Wspólna Polityka Bezpieczeństwa i Obrony, zapobieganie konfliktom międzynarodowym, przemysł obronny, zagrożenia hybrydowe, dezinformacja

Współpraca UE-NATO

Podczas prezydencji słoweńskiej, Polska – podobnie jak większość państw członkowskich – zabiegała o przyjęcie jeszcze w 2021 r. trzeciej deklaracji o współpracy UE-NATO⁴ – jak najszybsze przyjęcie deklaracji stanowiłoby sygnał skoordynowanego podejścia obu organizacji do zagrożeń bezpieczeństwa, a także ożywionego partnerstwa i wzmocnionej więzi transatlantyckiej. Postulowaliśmy, że deklaracja powinna podkreślać dobry stan współpracy obu organizacji i nadać nową dynamikę do dalszych działań, szczególnie w kontekście prowadzonych przez UE i NATO prac nad ich dokumentami strategicznymi – Kompasem Strategicznym UE i NATO 2030. Polska wskazywała, że deklaracja powinna być ambitna i spowodować zdynamizowanie kooperacji w celu pełnej realizacji uzgodnionych obszarów współpracy, ze szczególnym naciskiem na rozwój mobilności wojskowej, zwiększenie odporności na zagrożenia hybrydowe, cybernetyczne i z zakresu dezinformacji; poprawianie interoperacyjności dowództw i sił zbrojnych oraz zwiększanie zdolności i odporności państw trzecich (zwłaszcza Ukrainy, Gruzji i Mołdawii). Z racji wolnego tempa prac nad deklaracją na poziomie liderów UE i NATO, zakończenie prac nad dokumentem nastąpi w 2022 r.

Jednocześnie, w czasie prac koncepcyjnych nad Kompasem Strategicznym UE, oraz po prezentacji jego pierwszego projektu (listopad 2021 r.), Polska postulowała adekwatne odzwierciedlenie w treści dokumentu roli więzi transatlantyckich dla bezpieczeństwa i obrony Europy. Podkreślaliśmy także potrzebę intensyfikacji dialogu politycznego obu organizacji na temat Rosji i reżimu Łukaszenki, jako głównych zagrożeń dla UE i NATO oraz stworzenia spójnego systemu odporności, obrony i odstraszania przestrzeni euroatlantyckiej, zwłaszcza przeciwko zagrożeniom nowego typu.

Wspólna Polityka Bezpieczeństwa i Obrony (WPBiO)

W trakcie prezydencji Słowenii w Radzie UE Polska kontynuowała zaangażowanie na rzecz realizacji inicjatyw Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony, koncentrując się na pracach nad założeniami

⁴ Pierwsza deklaracja o współpracy UE-NATO została podpisana w lipcu 2016 r. na marginesie szczytu NATO w Warszawie; druga – w lipcu 2018 r. na marginesie szczytu NATO w Brukseli.

Kompasu Strategicznego i ocenie jego projektu. Polska uczestniczyła w przygotowaniu projektów wsparcia dla państw Partnerstwa Wschodniego (Ukraina, Gruzja i Mołdawia) w ramach środków z Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju (*ang. European Peace Facility, EPF*) na 2021 r. na łączną kwotę ponad 50 mln EUR oraz wynegocjowała korzystny zapis rekomendacji Rady nt. sprawiedliwego udziału (*fair share*) w misjach i operacjach UE. Polska przystąpiła także do 6 z 14 nowych projektów Stałej Współpracy Strukturalnej PESCO (*ang. Permanent Structured Cooperation*). Polska kontynuowała wdrażanie zobowiązań wynikających z Cywilnego Kompaktu WPBiO w oparciu o Narodowy Plan Implementacyjny Cywilnego Kompaktu WPBiO (NIP-Polska) przyjęty przez Radę Ministrów w lipcu 2020 r.

Podczas prezydencji Słowenii w Radzie UE Polska kontynuowała pragmatyczne podejście do rozwoju inicjatyw obronnych UE. Zależało nam, aby udział w unijnych projektach w sferze obronnej z jednej strony wzmacniał efektywność rozwoju zdolności UE, z drugiej pozostawał spójny z wymogami NATO. Ponadto, Podczas Prezydencji Słoweńskiej, również dzięki aktywności Polski, udało się uzgodnić mandat do negocjacji Porozumienia Administracyjnego między Europejską Agencją Obrony (*European Defence Agency, EDA*) i Stanami Zjednoczonymi Ameryki, które rozpoczną się na początku 2022 r.

Zagrożenia hybrydowe

W II półroczu 2021 r. celem Polski było zbudowanie wspólnej świadomości sytuacyjnej państw członkowskich UE i skuteczne przeciwstawienie się atakom hybrydowym. Polska opowiadała się za potrzebą wyciągnięcia konsekwencji wobec sprawców, tj. nałożenia sankcji. Wysiłki skupione były na zagrożeniach wynikających z hybrydowych działań ze strony Białorusi, wykorzystującej migrantów do ataku na wschodnią granicę UE.

W wymiarze geograficznym prezydencja słoweńska koncentrowała prace na zagrożeniach hybrydowych na obszarze Bałkanów Zachodnich. Jednak w obliczu sytuacji na wschodniej granicy UE prezydencja włączyła zagadnienie instrumentalizacji migracji do agendy horyzontalnej grupy ds. odporności i zagrożeń hybrydowych (*HWP ERCHT*). Bieżące zagrożenia hybrydowe w Europie Wschodniej były dyskutowane przez państwa członkowskie UE przede wszystkim z inicjatywy Polski i Litwy. Polska podnosiła sprawy dotyczące zagrożeń hybrydowych związanych m.in. z instrumentalizacją migracji i ruchami wojsk (w tym ćwiczenia ZAPAD). Poparła prace zainicjowane przez prezydencję dot. ustanowienia mechanizmu odpowiedzi UE na zagrożenia hybrydowe (tzw. *Hybrid Toolbox*), który znalazł się w projekcie Kompasu Strategicznego.

W drugim półroczu 2021 r. zakończone zostały prace nad drugą edycją unijnego kwestionariusza nt. zagrożeń hybrydowych (*Hybrid Risk Survey*). Przedstawiony został cykliczny raport na temat bieżących zagrożeń hybrydowych wobec UE (*Hybrid Trends Analysis*). W obu dokumentach wykorzystano informacje przekazane przez Polskę. Dzięki temu, na koniec 2021 r. UE dysponuje aktualną i pogłębioną wiedzą na temat charakteru i skali zagrożeń hybrydowych.

Europejski Fundusz Obronny

Podczas prezydencji słoweńskiej śledziliśmy prace nad umowami dotacyjnymi dot. wybranych do realizacji w 2021 r. projektów programu pilotażowego Europejskiego Funduszu Obronnego (EDF)⁵. Polskie podmioty uczestniczą w 9 z 26 wybranych konsorcjów. Łączna suma dotacji to 158 mln EUR na projekty kładące nacisk na zdolności w zakresie nadzoru (w przestrzeni kosmicznej i na morzu), odporności oraz zaawansowanych zdolności (uderzenia precyzyjne, walka lądowa i powietrzna). Jeden polski podmiot znalazł się w projekcie, który otrzymał dotację poza konkursem w wysokości 37 mln euro, a którego celem jest poprawa zdolności do współdziałania w operacjach koalicyjnych poprzez standaryzację technologii komunikacyjnych. Z 26 projektów 15 jest powiązanych ze Stałą Współpracą Strukturalną (*ang. Permanent Structured Cooperation, PESCO*), co jest zgodne z polskim postulatem

⁵ Dot. Europejskiego Programu Rozwoju Przemysłu Obronnego (*European Defence Industrial Development Programme – EDIDP*).

definiowania projektów EDF w oparciu o priorytety rozwoju zdolności uzgodnione wspólnie przez państwa członkowskie oraz w synergii z pozostałymi inicjatywami obronnymi UE.

Temat EDF był ważny podczas prezydencji słoweńskiej. W dniu 30 czerwca 2021 r. weszła w życie pierwsza decyzja finansowa Komisji Europejskiej dotycząca finansowania EDF w roku 2021 i 2022. Ogłoszony został program prac EDF na rok 2021 z budżetem prawie 1,2 mld euro, zorganizowany wokół 15 kategorii, które objęły 23 zaproszenia i 37 tematów. Zaproszenia do składania wniosków w ramach EDF 2021 były dostępne na portalu unijnym od dnia 9 września do 9 grudnia 2021 r.

Rok 2021 rozpoczął działanie wieloletniego programu jakim jest EDF, w perspektywie do 2027. Celem jest wzmacnianie konkurencyjności, wydajności i maksymalizacji innowacyjności na forum europejskiej bazy technologiczno-przemysłowej sektora obronnego, której częścią jest polski przemysł. Inwestycje w sektorze specjalnym umożliwiają postęp technologiczny i zwiększają otwarcie rynku na współpracę transgraniczną między państwami członkowskimi, a także współpracę między przedsiębiorstwami (w szczególności MŚP), ośrodkami badawczymi, uczelniami. Zwrot z inwestycji jest postrzegany nie tylko w kategoriach rozwoju zdolności obronnych, ale głównie ekonomicznych, technologicznych. Sektor obronny i bezpieczeństwa tworzy ekosystem zaawansowanych technologii o strategicznym znaczeniu dla Europy. Wiele przedsiębiorstw funkcjonujących w tym ekosystemie prowadzi działalność związaną z obronnością, jak również działalność o charakterze cywilnym, i jest częścią złożonych transgranicznych łańcuchów dostaw obejmujących innowacyjne MŚP. Ekosystem ten ma długą historię synergii między różnymi sektorami, które go tworzą oraz z innymi sektorami cywilnego przemysłu zaawansowanych technologii.

Należy podkreślić, że podczas prezydencji słoweńskiej znaczące były tematy ukierunkowane na szanse dla MŚP w EDF oraz perspektywy strategii przemysłowej UE z uwzględnieniem innowacyjności sektora obrony.

Podczas posiedzenia Rady Sterującej Europejskiej Agencji Obrony (*ang. European Defence Agency, EDA*) 16 listopada 2021 r. ministrowie obrony przyjęli mandat w sprawie negocjacji porozumienia administracyjnego Europejskiej Agencji Obrony ze Stanami Zjednoczonymi. Zawarcie powyższego porozumienia, wykonujące postanowienia ze szczytu UE–USA w czerwcu 2021 r., umożliwi bliższą i wzajemnie korzystną współpracę w ramach rozwoju zdolności obronnych oraz wzmocni strategiczne partnerstwo UE z USA. W pracach dotyczących porozumienia są zaangażowane MON, MSZ i MRIT.

Operacje wojskowe i misje cywilne WPBiO

W czasie prezydencji słoweńskiej Polska utrzymała zaangażowanie w operacjach wojskowych i misjach cywilnych WPBiO. Polscy żołnierze brali udział w operacjach wojskowych: EUFOR Althea w Bośni i Hercegowinie (do 50 os.), EUNAVFOR Irini na Morzu Śródziemnym (do 80 osób oraz samolot rozpoznawczo-patrołowy), EUNAVFOR Atalanta (4 oficerów w dowództwie) oraz w EUTM CAR w Republice Środkowoafrykańskiej (2 żołnierzy). W ramach misji cywilnych Polska kontynuowała zaangażowanie w EULEX Kosovo, do której wnosi największy wkład ze wszystkich państw członkowskich (ponad 100 policjantów, oraz wiceszef misji), w misję monitorującą w Gruzji (EUMM Gruzja, 17 osób i szef misji) oraz doradcą na Ukrainie (EUAM Ukraina, 4 osoby). Mimo istotnego miejsca Bałkanów Zachodnich w polityce prezydencji słoweńskiej, jej działania nie były nakierowane na wprowadzanie modyfikacji w realizowanych tam misjach.

Polska, wraz z kilkoma innymi państwami z naszego regionu (Litwą, Estonią, Łotwą, Słowacją, Rumunią i przy wsparciu Szwecji i Czech), aktywnie zabiegała o zwiększanie wsparcia w ramach WPBiO dla Ukrainy. Celem jest uruchomienie wojskowej misji szkoleniowo-doradczej, która wsparłaby reformę szkolnictwa wojskowego. Dotychczasowa debata pokazała, że istnieje zgoda wśród państw członkowskich UE w sprawie zasadności udzielenia Ukrainie wsparcia, jednak istnieją rozbieżności co do jego zakresu. Dyskusja będzie kontynuowana w 2022 r.

W kontekście stabilizacji sytuacji w Afryce niepokojącym zjawiskiem była zwiększająca się obecność rosyjskich oddziałów paramilitarnych (głównie Grupy Wagnera) w wybranych państwach. Polska

popierała działania UE mające na celu zniechęcenie lokalnych władz do współpracy z Grupą i tym samym ograniczenie jej destrukcyjnego wpływu na sytuację bezpieczeństwa w regionie oraz realizację operacji międzynarodowych. Podkreśliliśmy zasadność dalszego wzmacniania zdolności misji UE do reagowania na zagrożenia hybrydowe.

Dezinformacja

W trakcie prezydencji słoweńskiej Polska popierała inicjatywy legislacyjne i regulacyjne mające na celu zwiększenie odporności UE na działania o charakterze dezinformacyjnym, takie jak np. Akt o usługach cyfrowych (ang. *Digital Services Act, DSA*), Europejski plan działania na rzecz demokracji (ang. *European Democracy Action Plan, EDAP*). Polska brała również czynny udział w dyskusji zainicjowanej w czerwcu 2021 r. przez ESDZ nt. zastąpienia i ujednoczenia terminu dezinformacji bardziej kompleksowym pojęciem „zewnętrznej manipulacji i ingerencji informacyjnej” (ang. *foreign information manipulation and interference, FIMI*). Dyskusja ta stanowi punkt wyjścia do utworzenia specjalnego mechanizmu reakcji na wrogie działania w przestrzeni informacyjnej określanego jako *FIMI Toolbox*, który jest częścią Kompas Strategicznego.

W ramach spotkań punktów kontaktowych Systemu Wczesnego Ostrzegania (ang. *Rapid Alert System, RAS*) oraz horyzontalnej grupy ds. odporności i zagrożeń hybrydowych (*HWP ERCHT*) Polska inicjowała dyskusje poprzez prezentowanie trendów i najczęściej pojawiających się fałszywych narracji o charakterze dezinformacyjnym, w szczególności w odniesieniu do kryzysu migracyjnego na wschodniej granicy UE, ćwiczeń ZAPAD 2021 oraz pandemii COVID-19. Na potrzeby platformy RAS Polska przygotowała także raport podsumowujący działania dezinformacyjne wokół kryzysu na wschodniej granicy.

Kompas Strategiczny

W trakcie prezydencji słoweńskiej kontynuowano prace nad Kompasem Strategicznym UE. 9 listopada 2021 r. Europejska Służba Działań Zewnętrznych przedstawiła projekt dokumentu, który był następnie przedmiotem dyskusji ministrów spraw zagranicznych i ministrów obrony (wspólne posiedzenie 15 listopada) a później na szczeblu właściwych komitetów i grup roboczych Rady UE (19 listopada – 6 grudnia 2021 r.) oraz dyrektorów ds. polityki obronnej ministerstw obrony państw UE (1-2 grudnia 2021 r.). 14 grudnia 2021 r. wytyczne do dalszych prac nad Kompasem Strategicznym znalazły się w konkluzjach Rady Europejskiej. Rada Europejska ma ostatecznie przyjąć Kompas w marcu 2022 r. (planuje się, że będzie to jedno z ważniejszych wydarzeń w trakcie prezydencji francuskiej).

W pracach nad Kompasem Polska dąży do osiągnięcia następujących zasadniczych celów:

1. Adekwatne odzwierciedlenie roli więzi transatlantyckiej oraz partnerstwa UE-NATO dla bezpieczeństwa i obrony Europy;
2. Ograniczenie zapisów mogących prowadzić do zbędnego dublowania przez UE zdolności NATO;
3. Wskazanie, że inicjatywy obronne UE powinny kompleksowo wspierać rozwój zdolności państw członkowskich, włącznie z tymi, które są potrzebne do realizacji zobowiązań w ramach NATO, w tym w zakresie kolektywnej obrony;
4. Właściwe uwzględnienie zagrożeń dla UE ze strony Rosji i jej sojuszników, w tym obecnego kryzysu wywołanego działaniami reżimu w Mińsku;
5. Właściwe odzwierciedlenie potrzeby wsparcia przez UE (także rzeczowego i finansowego) w zakresie bezpieczeństwa i obrony dla Ukrainy, Mołdawii i Gruzji.

Stała Współpraca Strukturalna (ang. *Permanent Structural Cooperation, PESCO*)

Podczas prezydencji słoweńskiej państwa UE uczestniczące w Stałej Współpracy Strukturalnej (PESCO) przyjęły czwartą transzę projektów PESCO, zwiększając ich liczbę z 46 do 60. Polska przystąpiła do 6 nowych projektów: jako uczestnik do francuskiego projektu domeny kosmicznej (*Defence of Space Assets*) oraz jako obserwator do projektów domeny powietrznej, morskiej i cybernetycznej (francuski *Future Medium-size Tactical Cargo*, dwa niemieckie: *Strategic Air Transport for Outsized Cargo* oraz

Common Hub for Governmental Imagery oraz dwa estońskie: *Medium-size Semi-Autonomous Surface Vehicle* oraz *Cyber Ranges Federation*). Tym samym zaangażowanie Polski w realizację projektów PESCO wzrosło do 30: koordynujemy 1 projekt, uczestniczymy w 12 i obserwujemy 17.

Mobilność Wojskowa

Na okres prezydencji słoweńskiej przypada także uruchomienie nowego instrumentu UE finansującego poprawę mobilności wojskowej, która dla Polski ma strategiczne znaczenie. Komponent wojskowy instrumentu *Łącząc Europę* (ang. *Connecting Europe Facility – CEF*) będzie wspierał projekty infrastrukturalne adaptujące części sieci Transeuropejskiej Sieci Transportowej (TEN-T) do standardów umożliwiających ich podwójne, cywilno-wojskowe wykorzystanie. 16 września 2021 r. Komisja Europejska ogłosiła pierwszy nabór wniosków z sektora transportu w ramach komponentu wojskowego CEF, z terminem składania do 19 stycznia 2022 r. W Polsce od dłuższego czasu trwają przygotowania cywilno-wojskowych projektów ubiegających się o przyszłe dofinansowanie z CEF, a międzyresortowym pracem przewodzi Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, koordynator CEF.

Operacje wojskowe WPBiO

W czasie prezydencji słoweńskiej Polska utrzymała zaangażowanie w operacjach wojskowych i misjach cywilnych WPBiO na podobnym poziomie jak poprzednio. Polskie Siły Zbrojne brały udział w następujących operacjach wojskowych: EUFOR Althea w Bośni i Hercegowinie (do 50 os.), EUNAVFOR Irini na Morzu Śródziemnym (do 80 osób oraz samolot rozpoznawczo-patrolowy), EUNAVFOR Atalanta (4 oficerów w dowództwie) oraz w EUTM CAR w Republice Środkowoafrykańskiej (2 żołnierzy).

W czasie prezydencji słoweńskiej Polska wspólnie z innymi państwami UE z naszego regionu (Litwa, Łotwa, Estonia, Słowacja i Rumunia) podejmuje starania o uruchomienie wojskowej misji szkoleniowo-doradczej UE na Ukrainie (ang. *EU Advisory and Training Mission, EUATM*). Celem misji miałyby być wsparcie reformy ukraińskiego systemu szkolnictwa wojskowego (ang. *Professional Military Education, PME*), nie wykluczając prowadzenia innych działań, także z wykorzystaniem środków z Europejskiego Instrumentu na Rzecz Pokoju (ang. *European Peace Facility, EPF*). Dyskusja będzie kontynuowana w 2022 r.

Europejski Fundusz Obrony

W 2021 r. Unia Europejska uruchomiła Europejski Fundusz Obrony (ang. *European Defence Fund, EDF*), który służyć będzie finansowaniu wspólnych prac badawczych i rozwojowych w zakresie sprzętu wojskowego i technologii obronnych.⁶ EDF, wraz z fazami pilotażowymi, które są osobnymi programami, stanowi pierwszy przypadek w historii UE przyznania wsparcia ze wspólnego budżetu na działania w zakresie prac badawczych i rozwojowych związanych z obronnością.

W drugim półroczu 2021 r. Polska kontynuowała aktywny udział w pracach związanych z zarządzaniem oraz wdrażaniem EDF, w ramach Komitetu Programowego EDF i innych gremiów przy Komisji Europejskiej oraz Europejskiej Agencji Obrony. 30 czerwca 2021 r. został ogłoszony nabór na propozycje projektów zgłaszanych przez europejskie konsorcja przemysłowo-naukowe, z terminem do 9 grudnia 2021 r. W drugim półroczu Polska brała także udział w przygotowaniu Programu Prac na 2022 r. oraz kwestii horyzontalnych związanych z implementacją Funduszu. Działania narodowe, prowadzone przez MON, koncentrowały się na oddziaływaniu na EDF zgodnie z potrzebami i priorytetami Sił Zbrojnych RP, także z uwzględnieniem perspektywy przemysłowej i naukowej, aby efektywnie wykorzystać Fundusz do budowy krajowych kompetencji technologicznych i przemysłowych na potrzeby Sił Zbrojnych RP.

⁶ W latach 2021-2027 budżet EDF wyniesie 7,95 mld EUR (w tym 2,65 mld EUR na badania naukowe oraz 5,30 mld EUR na prace rozwojowe).

W czasie prezydencji słoweńskiej, Polska prowadziła aktywne działania informacyjne związane z EDF skierowane do polskiego przemysłu oraz ośrodków naukowo-badawczych. Jednocześnie w ramach resortu obrony narodowej wdrażane były rozwiązania systemowe dotyczące udziału resortu w EDF.

Projekty badawcze w ramach Funduszu będą w całości finansowane przez Unię Europejską i nie wymagają oficjalnego wsparcia ministerstw obrony poszczególnych państw, niemniej na wniosek polskich podmiotów w aplikujących konsorcjach, MON poparło 12 projektów badawczych z udziałem polskich podmiotów, które są zgodne z *Priorytetowymi kierunkami badań w resorcie obrony narodowej na lata 2017-2026*. W przypadku projektów rozwojowych co najmniej dwa państwa muszą poprzeć projekt w formie listu intencyjnego podpisywanego pomiędzy państwami oraz przedstawić uzgodnione wspólne wstępne wymagania dla projektu. MON uczestniczył w pracach nad przygotowaniem projektów rozwojowych. Na etapie składania propozycji projektu do konkursu resort poparł 8 projektów z udziałem polskich podmiotów. Wyniki konkursów będą znane w połowie 2022 r.

3.4.8. Polityka sankcyjna

Środki restrykcyjne (sankcje) pozostawały istotnym elementem reagowania UE na naruszenia przez państwa trzecie oraz podmioty pozapaństwowe podstawowych norm i wartości międzynarodowych. Podczas prezydencji słoweńskiej Polska uczestniczyła w opracowaniu i przyjęciu 5. pakietu sankcji wobec podmiotów białoruskich odpowiedzialnych za instrumentalizację migracji oraz represje wobec społeczeństwa obywatelskiego. Dodatkowymi sankcjami zostali objęci przedstawiciele Grupy Wagnera, paramilitarnej organizacji działającej m.in. na terenie Donbasu i państw afrykańskich. Polska uczestniczyła też w dyskusjach na temat stosowania przez UE sankcji horyzontalnych. W ramach ustanowionego w 2020 r. reżimu sankcyjnego UE dot. praw człowieka Polska poparła dokonanie faktograficznej aktualizacji uzasadnień i danych w przypadku 6 wpisów. Polska poparła również zainicjowanie na forum UE dyskusji w kwestii stosowania sankcji w odpowiedzi na korupcję transgraniczną.

IV. Pozostałe obszary funkcjonowania UE

4.1 Budżet UE

Prace nad budżetem UE w cyklu rocznym podzielone są na powtarzalne bloki tematyczne:

- prace implementacyjne dotyczące budżetu roku bieżącego (Komisja Europejska – KE, przedstawia m.in. transfery i budżety korygujące),
- procedura przyjmowania budżetu na kolejny rok,
- praca nad absolutorium z wykonania budżetu za rok n-2.

Ad. 1)

Do najważniejszych tematów w II połowie 2021 r. dotyczących budżetu roku 2021 należały prace nad projektami budżetów korygujących (ang. *Draft Amending Budget – DAB*). Korekty te pozwalają dostosowywać budżet UE do dodatkowych potrzeb pojawiających się w trakcie roku). Korekta może być także konieczna, by zmniejszyć środki budżetowe i w ten sposób uwzględnić fakt, że wykonanie budżetu jest niższe, niż zakładano. Projekty budżetów korygujących przyjmowane są przez Radę UE i Parlament Europejski na wniosek KE.

Podczas prezydencji słoweńskiej trwały prace nad projektami budżetów korygujących nr 1, 3, 5 i 6.

a) Projekt budżetu korygującego nr 1 (DAB 1/2021) – został ogłoszony przez KE 21 stycznia. Jest on technicznym przełożeniem zapisów rozporządzenia dot. Brexit Adjustment Reserve (BAR) na budżet UE w roku 2021. Jego celem było wpisanie do rocznego budżetu Unii na 2021 r. kwoty 4,245 mld EUR, zarówno w środkach na zobowiązania, jak i środkach na płatności, w celu zaspokojenia potrzeb w

zakresie prefinansowania wynikających z wdrożenia pobrexitowej rezerwy dostosowawczej BAR w 2021 r.

Ww. uregulowania w DAB 1/2021 zostały zmodyfikowane po uzgodnieniu przez PE i RUE ostatecznego kształtu rozporządzenia BAR, poprzez obniżenie zaliczki na rok 2021 do 1,698 mld EUR. Stanowisko Rady zostało przyjęte 19 lipca, a przez Parlament we wrześniu. Został opublikowany we wrześniu, jako budżet korygujący nr 3 na rok 2021.

b) Projekt budżetu korygującego nr 3 (DAB 3/2021) – został ogłoszony przez KE 15 kwietnia. Dotyczył standardowego, corocznego ujęcia w budżecie UE rozliczenia finansowego za rok poprzedni (tzw. surplus). Nadwyżka z wykonania budżetu za 2020 rok wyniosła łącznie 1 mld 768 mln EUR, z czego po stronie dochodowej wyniosła 1 mld 647 mln EUR, a wydatki były niższe od planowanych o 121 mln EUR. Nadwyżka po stronie dochodowej wynika przede wszystkim z wyższego niż oczekiwano poboru ceł oraz wpływów z tytułu kar i grzywien oraz odsetek z nimi związanych, natomiast nadwyżka w zakresie wydatków budżetu UE związana jest z niewykonaniem zaplanowanych wydatków w Komisji i innych instytucjach, głównie administracyjnych, z powodu ograniczenia wyjazdów i spotkań w efekcie pandemii COVID-19. Nadwyżka ograniczy odpowiednio składkę państw do UE w roku 2021. Przyjęcie dokumentu przez Radę UE nastąpiło 21 czerwca, natomiast przez PE w lipcu 2021 r. Został opublikowany we wrześniu, jako budżet korygujący nr 2 na rok 2021.

c) Projekt budżetu korygującego nr 4 (DAB 4/2021) został ogłoszony przez KE 2 lipca. Obejmował następujące elementy:

- konieczność dokonania aktualizacji danych makroekonomicznych (podstaw VAT i DNB) oraz opłat celnych, uzgodnionych między KE a państwami członkowskimi na posiedzeniu ACOR 26 maja 2021 r.;
- wejście w życie 1 czerwca 2021 r. decyzji Rady (UE, Euratom) 2020/2053 z 14 grudnia 2020 r. w sprawie systemu zasobów własnych Unii Europejskiej po ich zatwierdzeniu przez wszystkie państwa członkowskie do końca maja 2021 roku;
- zwiększenia kwoty pozostałych dochodów o ok. 56 mln (jako rezultat zwiększenia dochodów z grzywien i kar finansowych oraz zmniejszenia wpłaty Zjednoczonego Królestwa), oznaczającą redukcje składek państw członkowskich o tożsamą kwotę.

Przyjęcie dokumentu przez Radę UE nastąpiło 15 września, natomiast przez PE podczas sesji plenarnej w październiku. Został opublikowany w grudniu, jako budżet korygujący nr 4 na rok 2021.

d) Projekt Budżet korygujący nr 5 (DAB 5/2021) - został ogłoszony przez KE 9 lipca. Dotyczył zapewnienia stałego wsparcia tym osobom spośród około 3,7 mln uchodźców przebywających w Turcji w wyniku kryzysu w Syrii, które znajdują się w najtrudniejszej sytuacji. DAB 5/2021 stanowił pierwszy element formalnych wniosków KE dotyczących dalszego finansowania syryjskich uchodźców oraz przyjmujących ich społeczności w Turcji, Jordanii, Libanie i innych częściach regionu w kontekście ogólnej polityki migracyjnej UE. W ramach działu 6 budżetu UE („Sąsiedztwo i świat”) wnioskowano o środki na zobowiązania w wysokości 149,6 mln EUR, aby zapewnić kontynuację wsparcia humanitarnego dla uchodźców. Nie wnioskowano o dodatkowe środki na płatności na ten cel w 2021 r. Przyjęcie dokumentu przez Radę UE nastąpiło 5 października, natomiast przez PE podczas sesji plenarnej 22-25 listopada. Został opublikowany w grudniu 2021 r. jako budżet korygujący nr 5 na rok 2021.

e) Budżet korygujący nr 6 (DAB 6/2021) – został ogłoszony przez KE 8 października. Zakładał przede wszystkim zapewnienie dodatkowych środków na przyspieszenie szczepień dla państw o niskim i średnim dochodzie (głównie afrykańskich) oraz pokrycie środków uruchomionych w ramach Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności.

Ogółem wpływ netto na wydatki wiązał się ze wzrostem środków na zobowiązania o 473,5 mln EUR. Nie wnioskowano o dodatkowe środki na płatności.

Przyjęcie dokumentu przez Radę UE nastąpiło 23 listopada, natomiast przez PE podczas sesji plenarnej 22-25 listopada 2021 r. Został opublikowany w grudniu 2021 jako budżet korygujący nr 6 na rok 2021.

Projekty budżetów korygujących 5/2021 i 6/2021 były częścią całościowego porozumienia dotyczącego przyjęcia budżetu UE na 2022 rok.

Ad. 2)

Równocześnie prezydencja słoweńska prowadziła prace nad budżetem UE na rok 2022. Prace rozpoczęły się po opublikowaniu przez KE 8 czerwca projektu budżetu UE (zgodnie z regulacjami budżetowymi całość procedury uchwalania budżetu UE na kolejny rok prowadzi prezydencja z drugiej połowy roku).

Najważniejsze elementy projektu:

- wysokość środków na zobowiązania wynosiła 167 793,3 mld EUR;
- wysokość środków na płatności wynosiła 169 391,9 mld EUR.

Projekt budżetu UE omawiany był na posiedzeniach Komitetu Budżetowego Rady UE (KB) w okresie od czerwca do lipca. Na posiedzeniu COREPER 14 lipca podjęto decyzję o uruchomieniu procedury pisemnej z terminem odpowiedzi upływającym 6 września 2021 r.

Stanowisko Rady UE zakładało (względem projektu przedstawionego przez Komisję Europejską):

- ograniczenie zobowiązań o 1 430 mln EUR;
- ograniczenie płatności o 724 mln EUR.

Jednocześnie Rada uwzględniła Pobrewitową Rezerwę Dostosowawczą (BAR) w wysokości 1 mld 298 mln EUR, który Komisja Europejska przedstawiła w autopoprawce do DB 2022 (Liście korygującym nr 1/2022).

22 października PE przegłosował poprawki do budżetu UE. W zdecydowanej większości odrzucił poprawki Rady i przywrócił kwoty zaproponowane przez KE lub je podwyższył.

W związku z faktem, że Rada nie zaakceptowała poprawek PE, 24 października powołany został Komitet Pojednawczy RUE i PE, którego prace trwały 21 dni – do 15 listopada i w tym dniu zakończyły się przyjęciem budżetu UE na rok 2022. Rada UE przyjęła formalne porozumienie w sprawie budżetu na rok 2022 – 23 listopada, natomiast PE zatwierdził dokument 24 listopada podczas sesji plenarnej. Co zakończyło procedurę uchwalania budżetu UE na rok 2022.

Przyjęty budżet zapewni zachowanie właściwej równowagi pomiędzy realizacją bieżących programów, a zapewnieniem środków na nowe wyzwania, m.in. dzięki dostępnym instrumentom elastyczności. Polskim sukcesem w negocjacjach było zapewnienie środków na finansowanie polityki spójności i Wspólnej Polityki Rolnej, tj. działów budżetowych o szczególnym znaczeniu dla Polski, w sposób, który umożliwi ich skuteczną realizację w przyszłym roku. Przyszłoroczny budżet unijny będzie wspierać także inne ważne dla Polski priorytety, czyli np. wymianę młodzieży i studentów poprzez program Erasmus+ oraz wsparcie dla wschodniego sąsiedztwa, jak i ochronę zewnętrznej granicy UE z Białorusią. Zobowiązania w 2022 roku wyniosą 169,5 mld euro. To więcej o 2,68 mld euro, czyli o 1,58% w porównaniu do 2021 r. Płatności mają wynieść 170,6 mld euro, tj. zwiększą się o 2,74 mld euro, czyli ok. 1,52% w porównaniu do 2021 r.

Ad. 3)

Prezydencja słoweńska koordynowała także rozpoczęcie prac w zakresie absolutorium z wykonania budżetu za rok 2020.

26 października 2021 r. Europejski Trybunał Obrachunkowy opublikował sprawozdanie roczne z wykonania budżetu UE za 2020 r. Kontrolerzy Trybunału zwrócili uwagę na zagrożenia i wyzwania związane z wykorzystaniem środków UE udostępnianych w reakcji na kryzys wywołany przez pandemię koronawirusa.

Dalsze prace nad raportem zostały przeniesione na poziom techniczny (na forum Komitetu Budżetowego), gdzie w styczniu i lutym 2022 r. wypracowane zostaną rekomendacje Rady dla PE odnośnie do udzielenia absolutorium KE z wykonania budżetu UE za 2020 r.

Strona dochodowa budżetu UE

Zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej z lipca 2020 r. oraz porozumieniem międzyinstytucjonalnym z grudnia 2021 r. Komisja Europejska (KE) została zobowiązana do przedstawienia w pierwszej połowie 2021 r. propozycji nowych źródeł dochodów budżetu UE (zasobów własnych UE). Opóźnienie spowodowane było oczekiwaniem na ustalenia OECD w zakresie opodatkowania przedsiębiorstw cyfrowych. Prezentacja projektu zmian do decyzji w sprawie systemu zasobów własnych (tj. decyzji nr 2020/2053) nastąpiła w dniu 22 grudnia 2021 r.

KE przedstawiła koszyk trzech zasobów własnych, które miałyby bazować na:

- dochodach z systemu ETS, z uwzględnieniem wycofywania darmowych uprawnień dla transportu lotniczego oraz rozszerzenia systemu na transport morski, drogowy oraz sektor budownictwa. W celu zmniejszenia nierówności w zakresie obciążenia zasobem własnym ETS zastosowany ma być mechanizm wyrównawczy;
- dochodach ze sprzedaży certyfikatów CBAM, tj. opłat ponoszonych przez importerów w odniesieniu do wybranych towarów produkowanych w państwach trzecich niestosujących mechanizmów ograniczających emisję CO₂ na poziomie odpowiadającym systemowi UE ETS;
- udziale w zyskach przedsiębiorstw międzynarodowych przydzielonych danemu państwu członkowskiemu zgodnie z dyrektywą implementującą globalne porozumienie w sprawie realokacji prawa do opodatkowania (I filar OECD).

Pierwsze dyskusje odnośnie do zaproponowanych rozwiązań odbędą się podczas prezydencji francuskiej. Proponowany koszyk nowych zasobów własnych odzwierciedla wcześniejsze ustalenia w tym zakresie. Polska od początku sprzeciwiała się utworzeniu zasobu własnego opartego na wpływach z ETS, który w nieproporcjonalnym stopniu obciążałby państwa mniej zamożne. Nowa propozycja rozszerzona o transport drogowy i budownictwo jeszcze pogłębi tę dysproporcję. Zachęty w postaci mechanizmu wyrównawczego oraz Społecznego Funduszu Klimatycznego w jego obecnym kształcie nie zmieniają negatywnego stanowiska Polski.

Polska jest otwarta na propozycje utworzenia zasobów własnych na bazie CBAM, natomiast propozycja zasobu własnego powiązanego z opodatkowaniem dużych przedsiębiorstw międzynarodowych wymaga dalszych analiz.

W trakcie prezydencji słoweńskiej trwały intensywne negocjacje wniosku Komisji ws. projektu rewizji rozporządzenia (UE, Euratom) nr 609/2014 w celu zwiększenia przewidywalności dla państw członkowskich oraz uściślenia procedur rozstrzygania sporów przy udostępnianiu tradycyjnych zasobów własnych oraz zasobów własnych opartych na VAT i na DNB, na forum grupy roboczej Rady ds. zasobów własnych. Odbyły się 4 posiedzenia, na których omówione zostały dwie kompromisowe propozycje prezydencji, opinia ETO do ww. projektu rewizji oraz prezentacje stanowiska Komisji.

Rewizja rozporządzenia nr 609/2014 ma na celu wprowadzenie ukierunkowanych zmian w systemie udostępniania zasobów własnych UE przez państwa członkowskie oraz uzupełnienie luk prawnych. Komisja przedstawiła propozycję w efekcie wielokrotnie zgłaszanych przez państwa członkowskie, w tym przez Polskę, kwestii problematycznych w funkcjonowaniu systemu.

Dla Polski najważniejsze jest wypełnienie obecnych luk prawnych, które powodują skutki finansowe dla państw, przy jednoczesnym zapewnieniu stabilności i pewności finansowania budżetu UE. Projekt wprowadza te przepisy, ale ich zakres jest niezadowolający. Chodzi przede wszystkim o wprowadzenie skutecznej i przewidywalnej procedury rozstrzygania spraw spornych z Komisją dotyczących TZW obejmującej przepisy o płatnościach warunkowych – tzw. procedura przeglądu. Procedura powinna uwzględniać środki ochrony sądowej dla państw. Polska zgłaszała propozycje poprawek samodzielnie,

poprzez wspólny non-paper oraz zbudowała koalicję państw w celu ograniczenia ryzyka stosowania w przyszłości kontrowersyjnej metody szacowania strat w TZW.

Odnosnie do przepisów dot. ograniczenia narastania odsetek od kwot udostępnionych z opóźnieniem, Polska popiera propozycje, które w efekcie zmniejszą kwoty odsetek, przy zachowaniu pewności finansowania budżetu UE.

W odniesieniu do propozycji utworzenia rachunku centralnego Komisji, Polska nie jest zainteresowana zmianą obecnego systemu, nie identyfikuje trudności operacyjnych związanych z obsługą płatności składki. Polska będzie dążyła do usunięcia ww. zapisu lub zapewnienia dobrowolności dla państw co do stosowania do zapłaty składek rachunku centralnego Komisji.

4.2 Polityka finansowa i podatki

Unia Bankowa

W oświadczeniu ze Szczytu strefy euro 25 czerwca 2021 r. zwrócono się do Eurogrupy, aby „niezwłocznie i w drodze konsensusu uzgodniła etapowy plan prac wraz z harmonogramem dotyczącym wszystkich pozostałych elementów niezbędnych do ukończenia budowy unii bankowej”. Elementy te obejmują usprawnienie ram zarządzania kryzysowego (ang. *crisis management framework*), Europejski System Gwarantowania Depozytów (EDIS), wzmocnienie integracji transgranicznej (ang. *cross-border integration*), zmiany w regulacyjnym podejściu do traktowania państwowych ekspozycji banków (ang. *regulatory treatment of sovereign exposures*) oraz związane z nimi bardziej szczegółowe aspekty.

W okresie prezydencji słoweńskiej odbyły się 4 posiedzenia Grupy Roboczej Wysokiego Szczebla (ang. *High Level Working Group, HLWG*), w ramach których dyskutowano m.in. niektóre aspekty związane z reformą ram zarządzania kryzysowego, w tym poszukiwanie rozwiązań dla sygnalizowanych już wcześniej przez Polskę problemów identyfikowanych w przypadku konieczności stosowania restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (ang. *resolution*) w odniesieniu do małych i średnich banków zagrożonych upadłością. Wymiana opinii odbywała się w kontekście dokumentów oraz prezentacji od zaproszonych instytucji – Komisji Europejskiej (KE), Europejskiego Banku Centralnego oraz Jednolitej Rady ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (ang. *Single Resolution Board*).

Problematyką usprawnienia ram *resolution* w odniesieniu do małych i średnich banków zagrożonych upadłością, które mają znaczenie także dla dalszych prac i ukształtowania EDIS, w okresie prezydencji słoweńskiej bardziej szczegółowo zajmowano się w ramach prac grupy roboczej w Radzie. Dostrzegane i sygnalizowane przez Polskę na wcześniejszych etapach dyskusji w gremiach UE problemy w tym zakresie zostały trafnie i szczegółowo odzwierciedlone w opracowanym przez prezydentkę słoweńską dokumencie, który zawierał także potencjalne kierunki rozwiązań. Zasadnicze problemy dotyczą ograniczonego dostępu do finansowania z funduszy *resolution*, zbyt restrykcyjnych warunków, jakie muszą zostać spełnione aby skorzystanie z takiego finansowania było możliwe oraz w tym kontekście trudności mniejszych podmiotów związanych z emisją instrumentów MREL (tj. instrumentów podlegających umorzeniu i zapewniających pokrycie strat w przypadku *resolution*). Ponadto dyskutowano także nt. problematyki zapewnienia ochrony deponentom posiadającym środki powyżej limitu gwarancyjnego w procesach *resolution*. Dyskusja ujawniła różnicowanie stanowisk i percepcji ze strony państw członkowskich co do skali rozważanych problemów i faktycznej konieczności poszukiwania rozwiązań. Podsumowano, że omawiane sprawy wymagają dalszych analiz w celu pełniejszej diagnozy oraz ewentualnego wypracowania optymalnej ścieżki działania.

Pomimo iż Polska aktualnie nie należy do unii bankowej, wobec tego, że dyskutowane w drugiej połowie 2021 r. sprawy i propozycje działań mogą mieć wpływ także na państwa spoza unii bankowej, Polska aktywnie uczestniczyła w negocjacjach prowadzonych w ramach HLWG oraz grupy roboczej Rady. Głos ws. prac w unii bankowej Polska zabrała także w ramach Szczytu strefy euro w rozszerzonym składzie. Polska będzie kontynuowała aktywne uczestnictwo w pracach i dyskusjach dotyczących spraw unii bankowej. Takie też stanowisko Polska potwierdziła na Radzie Europejskiej 16 grudnia 2021 roku.

Projekt rozporządzenia ws. europejskich zielonych obligacji

Projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskich zielonych obligacji opublikowany przez Komisję Europejską 6 lipca 2021 r. zakłada stworzenie podstaw oznakowania „europejskich zielonych obligacji” (*European green bonds, EuGB*), tj. obligacji przyjaznych dla środowiska w świetle rozporządzenia (UE) 2020/825. (unijnej taksonomii) i najlepszych praktyk rynkowych oraz stworzenie systemu rejestracji i nadzoru w stosowaniu EuGB przez audytorów zewnętrznych. Rozporządzenie to ma ułatwić dalszy rozwój rynku zielonych obligacji w UE i zminimalizować potencjalne zakłócenia rynkowe, zwiększyć przepływ środków pieniężnych na finansowanie zielonych i zrównoważonych inwestycji (zgodnych z zapisami unijnej taksonomii) oraz zmniejszyć ryzyko „*greenwashingu*”. Stosowanie oznakowania EuGB ma być dostępne dla wszystkich emitentów zielonych obligacji, również tych emitentów spoza UE, jeżeli będą spełniać wymagania wskazane w rozporządzeniu.

Przedłożona przez Komisję Europejską propozycja rozporządzenia w sprawie zielonych obligacji UE stanowi część szerszej agendy Komisji dotyczącej zrównoważonego finansowania, wpisując się w realizację Planu Działania z 2018 r. dotyczącego finansowania zrównoważonego wzrostu oraz Europejskiego Zielonego Ładu. Opiera się także na zaleceniach Technicznej Grupy Ekspertów ds. Zrównoważonego Finansowania.

Co do zasady, Polska popiera rozwiązania przewidziane w tym wniosku legislacyjnym. Zdaniem Polski, przewidziane rozwiązania pozwolą na zwiększenie wolumenu europejskich zielonych obligacji, a przez to przyczynią się do wypełnienia zamierzeń Porozumienia paryskiego. Na uwagę zasługuje przede wszystkim fakt, iż zaproponowany standard jest fakultatywny, tj. będzie stosowany wyłącznie przez tych emitentów, którzy będą chcieli z niego skorzystać. W opinii Polski pozwoli to na harmonizację standardów dla zielonych obligacji, zwiększenie transparentności tego segmentu rynku oraz zmniejszenie asymetrii informacji. Najważniejszymi obszarami zdaniem Polski w toku prac nad wnioskiem w sprawie rozporządzenia w sprawie zielonych obligacji są:

- podtrzymanie dobrowolności standardu europejskich zielonych obligacji;
- wprowadzenie innych kryteriów oceny dla sektora MŚP oraz rozwiązań sprzyjających korzystaniu ze standardu przez MŚP;
- wprowadzenie opcji wyjątków od rozporządzenia ws. systematyki w odniesieniu do emitentów długu państwowego (tzw. *flexibility pocket*);
- doprecyzowanie przepisów dotyczących organów kontroli państwowej;
- zapewnienie wymogu publikacji dokumentów związanych z emisją EuGB zawsze w języku narodowym.

Prace nad rozporządzeniem EuGB będą nadal toczyć się na szczeblu grupy roboczej ds. usług finansowych i Unii Bankowej (usługi finansowe) – zrównoważone finansowanie – Europejskie Zielone Obligacje w pierwszym półroczu 2022 r. Stan prac w tym zakresie został zatwierdzony na posiedzeniu COREPER II – 21 grudnia 2021 r.

Projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie systemu pilotażowego na potrzeby infrastruktur rynkowych opartych na technologii rozproszonego rejestru

W czasie prezydencji słoweńskiej prace nad projektem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie systemu pilotażowego na potrzeby infrastruktur rynkowych opartych na technologii rozproszonego rejestru toczyły się na poziomie trilogów politycznych oraz dodatkowo grup technicznych. Na czwartym trilogu, który miał miejsce 24 listopada 2021 r. osiągnięto porozumienie z Parlamentem Europejskim. Osiągnięty kompromis jest zgodny z najważniejszymi postulatami Polski m. in. w zakresie limitów kapitałowych (thresholdów), wiodącej roli właściwych organów krajowych w tym systemie pilotażowym czy rodzajów infrastruktur rynkowych wchodzących w jego skład. Z uwagi na to, że żadne z państw członkowskich nie zgłosiło sprzeciwu wobec zawartego porozumienia, prezydencja słoweńska planuje skierowanie tekstu do dalszych prac do Parlamentu Europejskiego w

ramach pierwszego czytania. Stan prac w tym zakresie został zatwierdzony na posiedzeniu COREPER II – 21 grudnia 2021 r.

Pakiet dotyczący rynków kapitałowych (CMU legislative package)

Komisja Europejska 25 listopada 2021 r. opublikowała komunikat do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów *Unia rynków kapitałowych-realizacja rok po realizacji Planu Działania*, a także cztery pierwsze wnioski legislacyjne wynikające z tego komunikatu.

Zgodnie z komunikatem KE wyszła z założenia, że wyzwania w postaci zapewnienia wzrostu gospodarczego po pandemii COVID-19, zapewnienia zielonej i cyfrowej transformacji oraz otwartej autonomii strategicznej uzasadniają konieczność dalszego rozwoju Unii rynków kapitałowych (CMU). Cele CMU w postaci: (1) zwiększenia dostępności do finansowania przedsięwzięć dla przedsiębiorców z UE; (2) stworzenia dla inwestorów indywidualnych z UE miejsca jeszcze bezpieczniejszego do oszczędzania i inwestycji długoterminowych oraz (3) integracji rynków kapitałowych państw członkowskich w prawdziwy jednolity rynek kapitałowy uzasadniają przyjęcie nowego rozporządzenia i nowelizacji niektórych z najważniejszych aktów prawa UE z zakresu rynku kapitałowego. Regulacje te mają być ważnym krokiem w realizacji CMU Action Plan z 2020 r. i przyczynić się do zwalczania problemów z zakresu usług na rynku kapitałowym, a także osiągnięcia głównych celów CMU.

Na pakiet legislacyjny składają się:

1. projekt rozporządzenia ESAP: *projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego europejski pojedynczy punkt dostępu (ESAP) zapewniający scentralizowany dostęp do informacji, które są publicznie dostępne, mających znaczenie dla usług finansowych, rynków kapitałowych i zrównoważonego rozwoju* ;
2. projekt rozporządzenia nowelizującego ELTIF: *projekt zmiany rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/760 z 29 kwietnia 2015 r. w sprawie europejskich długoterminowych funduszy inwestycyjnych* ;
3. projekt dyrektywy nowelizującej dyrektywę AIFMD/UCITS: *projekt zmiany dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE z 8 czerwca 2011 r. w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi i zmiany dyrektyw 2003/41/WE i 2009/65/WE oraz rozporządzeń (WE) nr 1060/2009 i (UE) nr 1095/2010* ;
4. projekt regulacji nowelizujących MiFIR/MiFID: *projekt zmiany rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 600/2014 z 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniającego rozporządzenie (EU) nr 648/2012 i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE.*

Dotychczas odbyły się pojedyncze posiedzenia grupy roboczej ds. usług finansowych i Unii Bankowej (CMU package), na którym Komisja Europejska zaprezentowała główne założenia tego wniosku legislacyjnego.

Pakiet CRDVI/CRRIII

Podczas prezydencji słoweńskiej rozpoczęły się także prace nad pakietem składającym się z:

- dyrektywy zmieniającej (wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2013/36/UE w odniesieniu do uprawnień nadzorczych, sankcji, oddziałów państw trzecich oraz zagrożeń środowiskowych, społecznych i związanych z zarządzaniem oraz zmieniającej dyrektywę 2014/59/UE (dalej: "CRDVI"));
- rozporządzenia zmieniającego (wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogów dotyczących ryzyka kredytowego, ryzyka korekty wyceny kredytowej, ryzyka operacyjnego, ryzyka rynkowego i prognozy produkcji (dalej: "CRRIII"));

- rozporządzenia zmieniającego (wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 575/2013 i dyrektywę 2014/59/UE w odniesieniu do ostrożnościowego traktowania globalnych grup instytucji o znaczeniu systemowym ze strategią restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji z wieloma punktami wejścia oraz metodologią pośredniego subskrypcji instrumentów kwalifikujących się do spełnienia minimalnego wymogu w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych (ang. *Daisy Chain* - robocza nazwa)).

Pakiet ostrożnościowy został opublikowany przez KE 27 października 2021 r. Pakiet CRDVI/CRRIII uwzględnia między innymi rozwiązania zawarte w Bazylei III dotyczące kwestii, które dotychczas nie zawierały się w zakresie regulacji ostrożnościowych. Jedną z nich jest objęcie nadzorem oddziałów instytucji kredytowych z państw trzecich i stworzenie dla nich ram ostrożnościowych oraz wprowadzenie tzw. *output floor*, czyli mechanizmu pozwalającego ograniczyć niedoszacowanie wymogów kapitałowych kalkulowanych z wykorzystaniem metody wewnętrznych ratingów (ang. *internal ratings-based approach*). Projektowane regulacje uwzględniają także kwestie ryzyk środowiskowych, społecznych i dotyczących ładu korporacyjnego (ang. *ESG*), na jakie narażone są instytucje kredytowe.

Treść propozycji KE była przedmiotem debaty politycznej na posiedzeniu Rady ECOFIN 9 listopada 2021 r. Prezydencja słoweńska prowadziła także dwa spotkania grupy roboczej 3 listopada oraz 3 grudnia 2021 r., podczas których dyskutowano nad opublikowanym pakietem ostrożnościowym CRDVI/CRRIII. Prace te będą kontynuowane przez prezydencję francuską.

Polska aktywnie uczestniczyła w pracach grupy roboczej i w toku prowadzonych dyskusji co do zasady poparła zaproponowane rozwiązania, które mają na celu wzmocnienie odporności systemu finansowego na ewentualne przyszłe wstrząsy. Istotne dla Polski jest również to, aby wniosek legislacyjny przygotowany w oparciu o rozwiązania wypracowane przez Komitet Bazylejski był jak najbardziej zbliżony do rozwiązań zawartych w Bazylei III oraz zachowywał równowagę *home-host*. Stan prac w tym zakresie został zatwierdzony na posiedzeniu COREPER II – 21 grudnia 2021 r.

Daisy Chain, stanowi natomiast odrębną propozycję legislacyjną – związaną z zagadnieniami *resolution*. Zmiany przewidziane we wniosku ustawodawczym KE nie stanowią fundamentalnej zmiany ogólnych ram prawnych *resolution* instytucji finansowych, mają natomiast za zadanie zapewnienie właściwego stosowania wymogów MREL i TLAC (odpowiednik MREL dla globalnych instytucji o znaczeniu systemowym).

Wniosek legislacyjny *Daisy Chain* to techniczne uregulowania, w których KE proponuje w szczególności: wprowadzenie specjalnego traktowania pośredniej subskrypcji instrumentów kwalifikujących się do wewnętrznego MREL, dalsze dostosowanie traktowania grup globalnych instytucji o znaczeniu systemowym realizujących strategię *resolution* wielokrotnego punktu kontaktowego z traktowaniem określonym w standardzie TLAC Rady Stabilności Finansowej (ang. *Financial Stability Board*) oraz doprecyzowanie zasad kwalifikowalności instrumentów w kontekście wewnętrznego TLAC.

Polska, wraz z innymi państwami goszczącymi instytucje finansowe (ang. *host country*), co do zasady z zadowoleniem przyjęła publikację wniosku. Dla Polski szczególnie ważne jest, że przedstawiony przez KE wniosek w sposób bezpośredni uwzględnia podejście wypracowane przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego w trakcie prac nad regulacyjnymi standardami technicznymi oraz jest zgodny z intencją wyrażoną w art. 45f ust. 6 dyrektywy 2014/59/UE, co zapewnia pełną ekwiwalentność pośredniej subskrypcji instrumentów emitowanych przez spółkę zależną na potrzeby wewnętrznego MREL z ich bezpośrednim nabyciem lub objęciem przez podmiot podlegający *resolution*.

W drugiej połowie 2021 r. prezydencja słoweńska zorganizowała trzy spotkania grupy roboczej Rady oraz przygotowała trzy kompromisowe propozycje zmieniające wniosek *Daisy Chain*. Dwie z nich zostały zaprezentowane i przeanalizowane na spotkaniach grupy roboczej. Polska brała aktywny udział w dyskusjach zgłaszając uwagi i komentarze do wniosku oraz pozostawała w kontakcie z państwami członkowskimi o wspólnych z Polską interesach, przedstawicielami KE oraz prezydencji słoweńskiej.

Zgłaszane przez Polskę uwagi i komentarze zostały w toku prac uwzględnione lub wyjaśnione w satysfakcjonujący sposób.

Na podstawie trzeciej kompromisowej propozycji, prezydencja słoweńska w ramach nieformalnych konsultacji z państwami członkowskimi ustaliła, że znaczna kwalifikowana większość państw popiera to rozwiązanie. Na tej podstawie ten projekt został przedstawiony na posiedzeniu COREPER II (21.12.2021), celem uzyskania mandatu negocjacyjnego z Parlamentem Europejskim.

Kredyty zagrożone w UE

W trakcie prezydencji słoweńskiej zakończyły się negocjacje i proces legislacyjny związany z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2167 z 24 listopada 2021 r. w sprawie podmiotów obsługujących kredyty i nabywców kredytów oraz w sprawie zmiany dyrektyw 2008/48/WE i 2014/17/UE. W grudniu dyrektywa została opublikowana.

DORA - operacyjna odporności cyfrowa sektora finansowego

W okresie prezydencji słoweńskiej kontynuowane były prace nad projektem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie operacyjnej odporności cyfrowej sektora finansowego i zmieniające rozporządzenia (WE) nr 1060/2009, (UE) nr 648/2012, (UE) nr 600/2014 oraz (UE) nr 909/2014 (DORA), zakładającym ustanowienie zbioru kluczowych zasad kierujących zarządzaniem ryzykiem dot. Technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) w zakresie m.in. procedur zarządzania ryzykiem (prewencja, identyfikacja, detekcja, reakcja i odbudowa, nauka i rozwój, komunikacja), raportowania o naruszeniach, testowania systemów, ryzyka osób trzecich czy dzielenia się informacjami.

29 września 2021 r. prezydencja słoweńska przedstawiła kolejny tekst kompromisowy po tym jak część państw członkowskich zdecydowała się na przerwanie procedury ciszy w stosunku do tekstu kompromisowego prezydencji portugalskiej z 9 czerwca 2021 r., podnosząc wówczas wątpliwości odnośnie do m.in. powierzenia roli Single Lead Overseer EBA czy też zakresu podmiotowego projektu. Polska po raz kolejny nie zdecydowała się na przerwanie procedury ciszy, przedstawiając jedynie stanowisko wskazujące na konieczność zachowania spójności pomiędzy DORA, a projektowaną dyrektywą ws. bezpieczeństwa sieci i informacji (NIS2) w odniesieniu do regulacji sektorowych (zasady *lex specialis*). Polska podkreśliła, że niespójności w tym zakresie mogą zachwiać relację pomiędzy DORA a NIS oraz potencjalnie podważyć skuteczność obsługi incydentów. W tym zakresie Polska złożyła również oświadczenie do protokołu na posiedzeniu COREPER II 24.11.2021 r.

IRRD - działania naprawcze oraz restrukturyzacja i uporządkowana likwidacja w odniesieniu do zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji

22 września 2021 r. Komisja Europejska przedstawiła projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji oraz zmieniającej dyrektywy 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2009/138/WE, (UE) 2017/1132 i rozporządzenia nr 1094/2010 i (UE) nr 648/2012 (IRRD). Projekt ten stanowi część pakietu przedstawionego w ramach przeglądu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II). Projekt ma na celu zapewnienie skutecznej restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji będących na progu upadłości poprzez zapewnienie odpowiednim organom wiarygodnego zestawu instrumentów restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, umożliwiającego możliwie wczesną i szybką interwencję, aby zapewnić skuteczną ochronę ubezpieczającym przy jednoczesnym ograniczeniu do minimum potencjalnych negatywnych konsekwencji dla gospodarki, systemu finansowego i ewentualnego wykorzystania pieniędzy podatników.

Podczas pierwszej fazy prac nad projektem dyrektywy IRR Polska wyrażała poparcie dla podstawowych celów wniosku, podkreślając, że zaproponowane rozwiązania jednoznacznie pozytywnie wpłyną na

bezpieczeństwo i stabilność całego sektora finansowego, a także na zaufanie klientów do instytucji finansowych, w szczególności z branży ubezpieczeniowej. Określone we wniosku instrumenty restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji powinny być jednak stosowane tylko wtedy, gdy jest to konieczne do osiągnięcia celów restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w interesie publicznym. Jakkolwiek Polska, co do zasady, z aprobatą przyjęła propozycję KE to w ramach prowadzonych negocjacji w pierwszej kolejności akcentowała potrzebę pełniejszego zaadresowania rozwiązań w zakresie finansowania procesu restrukturyzacji lub uporządkowanej likwidacji. Projekt dyrektywy nie przewiduje bowiem zewnętrznych mechanizmów finansowania w postaci funduszy restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (tzw. funduszy resolution) lub ubezpieczeniowych systemów gwarancyjnych (ang. Insurance Guarantee Schemes). Polska podkreślała, że wobec faktu, iż wewnętrzne zasoby finansowe zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji nie zawsze będą wystarczające do pokrycia kosztów restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, uzasadnionym rozwiązaniem mogłoby być wyraźne uwzględnienie koncepcji funduszy resolution w ramach przedmiotowej dyrektywy. Ponadto, Polska przedstawiała swoje stanowisko m.in. w zakresie prewencyjnych planów naprawczych i planów restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji wskazując na wątpliwości odnośnie podstaw ustalenia progów pokrycia sektora takimi planami, a także potrzebę rozłożenia w czasie dochodzenia do ustalonych progów pokrycia sektora. Stan prac został zatwierdzony na posiedzeniu COREPER II 21.12.2021.

Dyrektywa zmieniająca dyrektywę Wyłatalność II

22 września 2021 r. Komisja Europejska przedstawiła projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2009/138/WE w odniesieniu do proporcjonalności, jakości nadzoru, sprawozdawczości, środków dotyczących gwarancji długoterminowych, narzędzi makroostrożnościowych, ryzyka dla zrównoważonego rozwoju, nadzoru nad grupą i nadzoru transgranicznego. W okresie prezydencji słoweńskiej odbyło się pięć nieformalnych wideokonferencji grupy roboczej Rady ds. Usług Finansowych i Unii Bankowej (ubezpieczenia).

Polska co do zasady popiera proponowane rozwiązania w zakresie proporcjonalności, w tym wyodrębnienie zakładów o niskim profilu ryzyka, które w przypadku spełnienia określonych kryteriów i braku sprzeciwu organu nadzoru będą mogły automatycznie stosować określone w dyrektywie środki dotyczące proporcjonalności. Środki dotyczące proporcjonalności będą mogły stosować także inne zakłady nie będące zakładami o niskim profilu ryzyka po uzyskaniu zgody organu nadzoru. W toku dyskusji na poszczególnych wideokonferencjach, a także na piśmie przedstawiciele Polski, wraz z przedstawicielami innych państw, zwracali uwagę na konieczność pozostawienia państwom członkowskim możliwości audytu sprawozdań o wyłatalności i kondycji finansowej zakładów o niskim profilu ryzyka. Propozycja została uwzględniona w tekście kompromisowym.

Kwestią nierozstrzygniętą jest warunek dotyczący wielkości działalności transgranicznej, stosowany przy określaniu zakładów o niskim profilu ryzyka, który budzi kontrowersje wśród zainteresowanych państw członkowskich.

Polska co do zasady popiera proponowane rozwiązania w zakresie raportowania i ujawniania oraz jakości nadzoru. Zgodnie z pierwotnym projektem dyrektywy celem zagwarantowania najwyższego stopnia dokładności informacji ujawnianych publicznie, bilans ekonomiczny w sprawozdaniu o wyłatalności i kondycji finansowej na poziomie solo powinien podlegać audytowi. Dotychczas wymóg audytu sprawozdania o wyłatalności i kondycji finansowej obowiązywał w niektórych państwach członkowskich i nie wynikał bezpośrednio z dyrektywy. Zakres audytu sprawozdań o wyłatalności i kondycji finansowej w wielu z tych państw członkowskich, w tym w Polsce, jest znacznie szerszy. W toku dyskusji na poszczególnych wideokonferencjach przedstawiciele Polski, wraz z przedstawicielami innych państw zwracali uwagę na konieczność przyjęcia opcji pozwalającej państwom członkowskim na szerszy zakres audytu. Uwaga została uwzględniona w tekście kompromisowym.

W tekście kompromisowym uwzględniono także propozycję Polski dotyczącą częstotliwości dokonywania obliczeń oszacowania kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) według formuły standardowej, jeżeli zakład oblicza SCR przy zastosowaniu modelu wewnętrznego.

Prezydencja słoweńska nie przygotowała propozycji tekstu kompromisowego dotyczącego nadzoru nad działalnością transgraniczną i temat będzie omawiany za prezydencji francuskiej.

Polska popiera zdecydowaną większość proponowanych w projekcie dyrektywy rozwiązań mających na celu wzmocnienie nadzoru nad działalnością transgraniczną, w tym wzmocnienia współpracy między organem nadzoru państwa siedziby zakładu i organem nadzoru państwa przyjmującego. Należy zwiększyć także zakres obowiązków sprawozdawczych zakładów ubezpieczeń wykonujących znaczącą działalność transgraniczną wobec takich organów nadzoru.

W toku wideokonferencji i na piśmie przedstawiciele Polski zgłaszali zastrzeżenia dotyczące zakresu zwiększenia uprawnień EIOPA w ramach platform współpracy organów nadzoru w stosunku do obowiązujących obecnie przepisów dyrektywy Wypłacalność II. Zastrzeżenia i wątpliwości budzi uprawnienie EIOPA do wiążącej mediacji z urzędu oraz inicjowania i przeprowadzania kontroli na miejscu z urzędu. Przedstawiciele Polski zwracali także uwagę, że przy ocenie istotności działalności transgranicznej danego zakładu ubezpieczeń albo zakładu reasekuracji należy uwzględnić także udział tego zakładu w rynku przyjmującego państwa członkowskiego. Analogiczne uwagi i zastrzeżenia były zgłaszane także przez przedstawicieli innych państw członkowskich.

Pakiet dotyczący przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (AML)

20 lipca 2021 r. Komisja przyjęła pakiety wniosków ustawodawczych dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (*anti-money laundering and countering financing of terrorism* - AML/CFT), mających na celu kompleksową regulację tego obszaru. W jego skład wchodziły projekty:

- rozporządzenia w sprawie AML/CFT (AMLR) – mającego zapewnić jednakowość wymagań wobec instytucji obowiązanych na terenie UE;
- dyrektywy w sprawie AML/CFT (AMLD6) – mającej przeprowadzić dalszą harmonizację zadań i uprawnień instytucji publicznych;
- rozporządzenia ustanawiającego nowy unijny Urząd ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu (AMLA) – tworzącego centralny element unijnego systemu AML/CFT, zapewniający jednolity nadzór nad instytucjami obowiązany i wspierający współpracę pomiędzy jednostkami analityki finansowej;
- zmiany rozporządzenia w sprawie transferu środków pieniężnych w celu śledzenia transferu kryptoaktywów (TFR) – mającego na celu rozszerzenie wymagań informacyjnych dla instytucji finansowych na transfery kryptoaktywów.

22 lipca 2021 r. prezydencja słoweńska rozpoczęła negocjacje w Radzie w sprawie tego pakietu. Największe postępy poczyniono w odniesieniu do wniosku dotyczącego TFR. Podczas prowadzonych negocjacji przedstawiciele Polski aktywnie uczestniczyli w pracach i konsekwentnie podnosili aspekty priorytetowe dla Polski. Pakiet AML, a w raz z nim ogólny kierunek zmian, oceniane są pozytywnie. Jednolity zbiór przepisów oraz nowy organ unijny w ocenie Polski przyczynią się do zwiększenia efektywności unijnego systemu AML/CFT oraz do poprawy jakości współpracy między państwami członkowskimi.

W trakcie spotkań grup roboczych Polska podnosiła natomiast pojedyncze zastrzeżenia co do konkretnych propozycji. Przykładowo, Polska postuluje wydłużenie terminów przewidzianych na wykonanie określonych czynności faktycznych związanych ze współpracą krajową i transgraniczną, by respektować praktyczne ograniczenia funkcjonowania instytucji. Kolejną propozycją Polski jest dostosowanie przepisów dotyczących rejestru beneficjentów rzeczywistych do wymogów rozporządzenia 2016/679 (tak zwane RODO). Polska podniosła również potrzebę kilku zmian w

rozporządzeniu ustanawiającym nowy Urząd ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu, mających na celu zapewnienie partnerskich stosunków pomiędzy Urzędem a organami krajowymi.

Przegląd zarządzania gospodarczego

19 października 2021 r. KE opublikowała komunikat dotyczący gospodarki UE po pandemii COVID-19: wpływ na zarządzanie gospodarcze. Tym samym KE wznowiła publiczne konsultacje dotyczące zarządzania gospodarczego w UE, zawieszona w I kwartale 2020 r. z uwagi na wybuch pandemii COVID-19. Podczas debaty orientacyjnej na forum Rady do Spraw Gospodarczych i Finansowych (ECOFIN) Polska pozytywnie oceniła powrót do przeglądu zarządzania gospodarczego. Debata o regulacjach fiskalnych w UE powinna zdaniem Polski dotyczyć ich uproszczenia i poprawy skuteczności egzekwowania. Zarazem powrót do stosowania reguł fiskalnych sprzed pandemii nie byłby uzasadniony. Rodziłby ryzyko spowolnienia aktualnego ożywienia oraz zmniejszenia inwestycji publicznych, niezbędnych wobec wyzwań wynikających np. z zielonej transformacji. Mając na uwadze aktualne wyzwania, szczególną uwagę należy też poświęcić innym kategoriom inwestycji. Takim jak wydatki na cyfrową transformację i inne poprawiające międzynarodową konkurencyjność danego kraju, a przez to jego stabilność makro-fiskalną w długim okresie.

W opinii Polski, zadbanie o dobro wspólne, jakim jest szeroko pojęte bezpieczeństwo, wymaga szczególnego traktowania wydatków na obronność krajów członkowskich. W UE występują znaczące różnice w ponoszeniu finansowego ciężaru odpowiedzialności w tym zakresie, przekraczające nawet 2% PKB. W związku z tym Polska zaproponowała wyłączenie wydatków na cele militarne ze wskaźników zadłużenia i deficytu wykorzystywanych na potrzeby unijnych reguł fiskalnych. To pozwoliłoby na częściowe wyeliminowanie nierównowagi, jaka wytworzyła się w UE przy obecnych ramach fiskalnych, które nie uwzględniają geopolitycznych wyzwań stojących przed UE. Dyskusja na ten temat będzie kontynuowana w 2022 r.

Podatki

Pomimo utrzymujących się trudności spowodowanych pandemią COVID-19 podczas prezydencji słoweńskiej kontynuowano dyskusje nad kluczowymi dossier w dziedzinie opodatkowania, dotyczącymi m.in. wyzwań wynikających z cyfryzacji gospodarki, reformy stawek VAT, nowelizacji Kodeksu postępowania (opodatkowanie działalności gospodarczej) i aktualizacji unijnej listy jurysdykcji niechętnych współpracy do celów podatkowych (dalej: unijna lista), a także – w ramach Europejskiego Zielonego Ładu – rozpoczęto prace nad zmianą dyrektywy w sprawie opodatkowania energii⁷.

VAT

Dzięki niezwykle aktywnym i konsekwentnym staraniom Polski oraz konstruktywnemu i intensywnemu prowadzeniu dyskusji przez prezydentkę słoweńską Rada do Spraw Gospodarczych i Finansowych (ECOFIN), na posiedzeniu 7 grudnia 2021 r., przyjęła podejście ogólne wobec wniosku Komisji Europejskiej w sprawie reformy stawek VAT⁸.

Uzgodniony projekt dyrektywy wprowadza możliwość, po zakończeniu procedury legislacyjnej na forum UE i formalnym wejściu w życie dyrektywy, zastosowania:

- 0% lub super obniżonej (tj. niższej niż 5%) stawki VAT do 7 określonych kategorii towarów i usług wymienionych w zaktualizowanym załączniku III do dyrektywy VAT (m.in. żywność, książki, przewóz osób, panele solarne);
- obniżonych stawek VAT w wysokości nie niższej niż 5% do 24 kategorii towarów i usług wymienionych w zmodyfikowanym załączniku III do dyrektywy VAT (w tym m.in. do odzieży i obuwia dziecięcego, wyrobów higienicznych oraz dzieł sztuki).

⁷ Projekt dyrektywy Rady w sprawie restrukturyzacji unijnych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (wersja przekształcona).

⁸ Projekt dyrektywy Rady zmieniającej dyrektywę 2006/112/WE w zakresie stawek podatku od wartości dodanej.

Po wydaniu opinii przez Parlament Europejski projekt dyrektywy zostanie przedłożony do formalnego przyjęcia Radzie UE, a następnie opublikowany w Dzienniku Urzędowym UE. Przewiduje się, że co do zasady dyrektywa wejdzie w życie nie wcześniej niż w czerwcu albo lipcu 2022 r.

Ponadto w trakcie prezydencji słoweńskiej w lipcu 2021 r. Rada przyjęła dyrektywę⁹ przewidującą zwolnienia z VAT umożliwiające podmiotom UE (np. Komisji Europejskiej, agencjom i innym ciałom UE) nabywanie bez VAT towarów i usług, które są przeznaczone do nieodpłatnej dystrybucji wśród państw członkowskich w celu zwalczania skutków pandemii COVID-19.

W II semestrze 2021 r. na forum Komisji Europejskiej prowadzone były również prace zmierzające do przygotowania wniosków legislacyjnych w kwestiach zapowiedzianych w Planie działania na rzecz sprawiedliwego i prostego opodatkowania wspierającego odbudowę gospodarczą, mających na celu modernizację unijnego systemu VAT i jego dostosowanie do ery cyfrowej. Działania te dotyczą m.in. cyfryzacji obowiązków sprawozdawczych i fakturowania elektronicznego oraz gospodarki platform.

Podatek akcyzowy

Na forum Rady, w omawianym okresie rozpoczęto dyskusję nad projektem dyrektywy w sprawie restrukturyzacji unijnych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (przekształcenie).

Projekt dyrektywy stanowi integralną część pakietu *Fit for 55* i ma na celu dostosowanie opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej do unijnej polityki energetycznej, środowiskowej i klimatycznej przy utrzymaniu zdolności państw członkowskich do generowania dochodów z podatku akcyzowego. Dla wszystkich wyrobów ustalono stawki podatku w oparciu o ich wartość energetyczną. Opodatkowanie ma być tym większe im wyrób bardziej zanieczyszcza środowisko. Dodatkowo wprowadzono: nowe kategorie wyrobów energetycznych do katalogu wyrobów opodatkowanych akcyzą, powiązanie stawek podatku akcyzowego (pogrupowanie stawek akcyzy by odzwierciedlić wpływ wyrobów na środowisko) oraz cykliczną indeksację minimalnych poziomów opodatkowania. Ograniczono zwolnienia i obniżki podatku akcyzowego.

W ramach prac koncentrowano się na dyskusji technicznej dotyczącej poszczególnych zapisów projektu. Z końcem 2021 r. brak było porozumienia co do kluczowych rozwiązań określonych w projektowanej dyrektywie i prace nad projektem będą kontynuowane w pierwszej połowie 2022 r. przez prezydencję francuską.

Ponadto przyjęto decyzję wykonawczą Rady (UE) 2021/2058 z 23 listopada 2021 r. w sprawie upoważnienia Włoch do stosowania obniżonej stawki opodatkowania energii elektrycznej dostarczanej bezpośrednio na statki zacumowane w porcie, z wyłączeniem prywatnej żeglugi niehandlowej. Polska nie wносиła uwag do ww. decyzji wykonawczej Rady.

Podatki lokalne

W okresie lipiec-grudzień 2021 r. przedstawiciele Polski brali udział w procedowaniu projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2006/1/WE w sprawie użytkowania pojazdów najmowanych bez kierowców w celu przewozu drogowego rzeczy, w grupach roboczych Rady UE ds. transportu lądowego.

Konsultacje dotyczyły skutków podatkowych projektowanych zmian, polegających na liberalizacji rynku wynajmu pojazdów w UE w celu optymalnej alokacji zasobów (tj. najbardziej efektywnego wykorzystywania pojazdów) oraz poprawy elastyczności i produktywności przedsiębiorstw, w odniesieniu do zachowania wpływów z podatków od posiadania pojazdów (podatek od środków transportowych).

⁹ Projekt dyrektywy Rady zmieniającej dyrektywę 2006/112/WE w zakresie zwolnień w imporcie i niektórych dostawach, w odniesieniu do środków unijnych przyjmowanych w interesie publicznym.

Zwalczanie tzw. podmiotów fasadowych

W maju 2021 r. Komisja Europejska opublikowała informacje o inicjatywie: „Unikanie opodatkowania – zwalczanie wykorzystywania do celów podatkowych fasadowych podmiotów i porozumień”¹⁰. W drugiej połowie 2021 r. prace dotyczące problemu *shell entities* w państwach członkowskich były kontynuowane. Zainicjowana została dyskusja mająca na celu analizę skali i ewolucji zjawiska *shell entities* w państwach członkowskich, w tym w zakresie prawodawstwa podatkowego, egzekucji i monitoringu. Polska zgadza się z Komisją Europejską, że brak spełniania przez tzw. podmioty fasadowe przesłanki „rzeczywistej działalności” można uznać za problematyczne z punktu widzenia potencjalnych niepożądanych zjawisk agresywnego planowania podatkowego. Podmioty i porozumienia prawne, które nie prowadzą działalności gospodarczej lub prowadzą ją na niewielką skalę, nadal stwarzają ryzyko stosowania struktur o nieuczciwym lub agresywnym charakterze. Projekt dyrektywy w tym zakresie został opublikowany 22 grudnia 2021 r.¹¹

Koordinacja unijnej polityki podatkowej

W okresie prezydencji słoweńskiej przedstawiciele Polski aktywnie uczestniczyli w pracach związanych z koordynacją unijnej polityki podatkowej na forum grupy ds. kodeksu postępowania (opodatkowanie działalności gospodarczej) (*Code of Conduct Group*, dalej: COCG) oraz grupy roboczej wysokiego szczebla do spraw podatkowych (*High Level Working Party*, dalej: HLWP). Odbłyło się w sumie siedemnaście posiedzeń COCG, w tym osiem spotkań fizycznych w formacie *fiscal attaché* oraz pięć posiedzeń HLWP.

W drugiej połowie 2021 r. COCG prowadziła intensywne prace nad reformą Kodeksu postępowania (opodatkowanie działalności gospodarczej), tak aby obejmował on także elementy systemów podatkowych, które mają zasięg ogólny i mogą mieć szkodliwe skutki. Polska popierała ten kierunek zmian, aktywnie uczestnicząc w dyskusjach w celu wypracowania jak najbardziej optymalnych z punktu widzenia interesów Polski zapisów mandatu. Ostatecznie państwom członkowskim nie udało się jednak osiągnąć konsensusu co do kompromisowej wersji zrewidowanego Kodeksu, tak więc można się spodziewać, że prace w tym zakresie będą kontynuowane.

COCG przeprowadziła także rutynowe oceny regulacji państw członkowskich w dziedzinie opodatkowania działalności gospodarczej w ramach procedury *standstill* oraz dokonała przeglądu efektów poszczególnych reżimów objętych corocznym monitoringiem. Polska przekazała informacje o pracach nad reformą tych elementów reżimu PL013 (Polska Strefa Inwestycji), które wymagały zmian na podstawie procedury *rollback*.

W omawianym okresie, przedstawiciele Polski uczestniczyli w licznych posiedzeniach grupy, zarówno w formie wideokonferencji, jak i z fizycznym udziałem *fiscal attaché*, poświęconych cyklicznej aktualizacji unijnej listy, w tym ewaluacji zobowiązań podjętych przez jurysdykcje współpracujące do wdrożenia zasad dobrego zarządzania w kwestiach podatkowych (tzw. szara lista). Zaktualizowana unijna lista została przyjęta przez Radę 5 października 2021 r.¹².

W trakcie prezydencji słoweńskiej Polska kontynuowała swoje zaangażowanie w prowadzoną na forum HLWP dyskusję nad opodatkowaniem gospodarki podlegającej procesowi cyfryzacji, która uwarunkowana była pracami Inclusive Framework OECD w zakresie erozji bazy podatkowej i przenoszenia zysków (tzw. projekt BEPS 2.0). W ramach HLWP, przedstawiciele Polski brali także aktywny udział m.in. w negocjacjach nad wypracowaniem podejścia do reformy stawek VAT, aktualizacji unijnej listy i rewizji mandatu COCG. Wnieśliśmy także swój wkład do dyskusji nad zagadnieniami związanymi z międzynarodową współpracą administracyjną w sprawach podatkowych. W związku z opublikowaniem pakietu *Fit for 55*, HLWP odnosiła się również do zmiany dyrektywy

¹⁰ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12999-Unikanie-opodatkowania-zwalczanie-wykorzystywania-do-celow-podatkowych-fasadowych-podmiotow-i-porozumien_pl [dostęp: 17.12.2021 r.].

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021PC0565>.

¹² Dz.U. C 413I z 12.10.2021, str. 1—4.

w sprawie opodatkowania energii, przedmiotem obrad Grupy była także rola opodatkowania w zielonej transformacji.

Opodatkowanie gospodarki podlegającej procesowi cyfryzacji – odniesienie do prac na forum OECD

W trakcie prezydencji słoweńskiej Polska aktywnie prezentowała stanowisko dot. opodatkowania gospodarki podlegającej procesowi cyfryzacji. Głównym przedmiotem prac na forum UE była analiza propozycji rozważanych na forum OECD.

8 października 2021 r. Inclusive Framework OECD (około 140 państw i jurysdykcji, w tym Polska) przyjęło *Statement on a Two-Pillar Solution* wraz ze Szczegółowym Planem Implementacji. Filar I porozumienia zakłada dodatkowe opodatkowanie ok. 100 największych globalnych korporacji (w tym spółek cyfrowych), na rzecz państw, gdzie znajdują się użytkownicy oraz konsumenci towarów i usług sprzedawanych przez te przedsiębiorstwa. Filar II obejmuje wprowadzenie globalnego minimalnego podatku (GloBE), z minimalną efektywną stawką podatkową w wysokości co najmniej 15%. Oświadczenie określa najważniejsze elementy konstrukcyjne przyszłego porozumienia oraz ramy do dalszych prac.

Ww. wyzwania pozostają kluczowe dla Unii Europejskiej w zakresie polityki podatkowej. Prace OECD w tym zakresie są uważnie śledzone. Aktualnie Unia Europejska przygotowuje się do wprowadzenia Filaru II. Zagadnienia te były poruszane w szczególności podczas spotkań Rady do Spraw Gospodarczych i Finansowych (ECOFIN) 9 listopada 2021 r. oraz podczas spotkań HLWP, które odbyły się 28 października i 25 listopada 2021 r. Na wskazanych spotkaniach Polska wielokrotnie podkreślała, że sprawiedliwe opodatkowanie gospodarki cyfrowej jest jednym z priorytetów Polski. Zaznaczaliśmy jednak, że porozumienie międzynarodowe musi uwzględniać zróżnicowane problemy z jakimi borykają się różne gospodarki. Między innymi dlatego Polska zwracała uwagę partnerów na to, aby propozycja w zakresie minimalnego globalnego podatku zawierała tzw. wyłączenie *substance carve-out*, które umożliwi Polsce zachowanie ulg podatkowych wspierających innowacje.

Oba Filary procedowane są niezależnie od siebie. Filar I wymaga Konwencji Wielostronnej oraz osiągnięcia „masy krytycznej” zdefiniowanej w tej konwencji. Filar II będzie natomiast wdrożony dyrektywą. 22 grudnia 2021, w czasie prezydencji słoweńskiej, KE przedstawiła projekt dyrektywy implementującej Filar II.

Rachunkowość

Podczas prezydencji słoweńskiej pracowano nad następującymi projektami legislacyjnymi, które były przedmiotem negocjacji podczas spotkań organów przygotowawczych Rady Unii Europejskiej zajmujących się kwestiami z zakresu rachunkowości/prawa spółek:

1) Ujawnianie informacji podatkowych w podziale na kraje

Prezydencja słoweńska zakończyła proces formalnego przyjęcia dyrektywy zmieniającej dyrektywę 2013/34/UE w odniesieniu do ujawniania informacji o podatku dochodowym przez niektóre jednostki i oddziały (tzw. tax Country-by-Country Reporting) i dyrektywa została opublikowana w Dzienniku Urzędowym UE – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2101 z 24 listopada 2021 r. zmieniająca dyrektywę 2013/34/UE w odniesieniu do ujawniania informacji o podatku dochodowym przez niektóre jednostki i oddziały. Kraje członkowskie powinny implementować ww. dyrektywę do 22 czerwca 2023 r. Publiczne ujawnianie informacji podatkowych w podziale na kraje ma mieć formę odrębnych raportów. Będzie dotyczyć największych międzynarodowych koncernów mających w UE swoją siedzibę lub spółki zależne bądź oddziały, w przypadku gdy ich roczne skonsolidowane przychody netto samodzielnych jednostek lub grupy przekroczą 750 mln EUR. Ww. dyrektywa ma być jednym z instrumentów skłaniających największe koncerny do zaprzestania praktyk polegających na tzw. agresywnym planowaniu podatkowym i wyprowadzaniu zysków do korzystnego opodatkowania w rajach podatkowych.

2) Projekt dyrektywy ws. sprawozdawczości przedsiębiorstw na temat zrównoważonego rozwoju

Propozycja legislacyjna KE ws. raportowania przedsiębiorstw informacji na temat zrównoważonego rozwoju (Corporate Sustainability Reporting Directive - CSRD) wprowadza obowiązek raportowania informacji na temat zrównoważonego rozwoju dla znacznie szerszej grupy jednostek w stosunku do tych, które obecnie raportują informacje niefinansowe (jest to zmiana z około 11 tys. jednostek na około 49 tys. jednostek w UE). Wszystkie duże jednostki (notowane i nienotowane) oraz małe i średnie jednostki notowane będą obowiązkowo raportować informacje dotyczące kwestii środowiskowych, społecznych, praw człowieka oraz ładu korporacyjnego. Bardziej szczegółowe wymogi raportowania na temat zrównoważonego rozwoju zastąpią obecne ogólne wymogi zawarte w dyrektywie ws. rachunkowości. Celem propozycji CSRD jest dostarczenie inwestorom i innym użytkownikom informacji niefinansowych znacznie bardziej porównywalnych, wiarygodnych i wysokiej jakości danych na temat zrównoważonego rozwoju. Z tego względu projekt dyrektywy przewiduje wymóg raportowania na podstawie wspólnych europejskich standardów raportowania informacji na temat zrównoważonego rozwoju, a dla małych i średnich spółek notowanych – na podstawie ich uproszczonej wersji. Ponadto projekt wprowadza obowiązkową weryfikację informacji na temat zrównoważonego rozwoju przez biegłych rewidentów lub niezależnych dostawców usług poświadczających, a także digitalizację i otagowanie tych informacji, co pozwoli na ich maszynową analizę.

Prezydencja słoweńska pod koniec listopada 2021 r. przedstawiła pierwszą wersję tekstu kompromisowego CSRD. Wiele zmian zaproponowanych przez prezydencję słoweńską idzie w kierunku postulowanym przez Polskę, dlatego Polska generalnie poparła w wielu kwestiach proponowane modyfikacje rozwiązań prawnych, zgłaszając przy tym zastrzeżenie analityczne do całego tekstu podobnie jak inne kraje. W zakresie kluczowych dla Polski kwestii problematycznych prezydencja słoweńska zaadresowała w dobrym kierunku kilka z nich dotyczących m.in.:

- wydłużenia okresu na transpozycję oraz stopniowego zastosowania wymogów przez jednostki (w tym duże jednostki nienotowane, które dotychczas nie miały obowiązku tzw. raportowania niefinansowego - w Polsce liczba takich jednostek wynosi około 3 tys.);
- możliwości wymagania innego elektronicznego formatu sprawozdań finansowych dużych spółek nienotowanych - PL zależy na zachowaniu formatu XML pozwalającego na maszynową analizę;
- opcji specjalizacji dla biegłych rewidentów w zakresie weryfikacji informacji na temat zrównoważonego rozwoju zamiast obowiązku dla wszystkich biegłych rewidentów jak proponowała KE;
- uwzględnienia potrzeby części krajów zachowania dotychczasowego systemu sankcji karnych i nie wprowadzania obowiązkowego systemu sankcji administracyjnych za naruszenia wymogów raportowania na temat zrównoważonego rozwoju.

CSRD ma na celu poprzez obowiązkowe ujawnienia zwiększyć odpowiedzialność przedsiębiorstw za wpływ na zmiany klimatyczne, przyspieszyć transformację w kierunku zeroemisyjnej gospodarki oraz wesprzeć politykę dotyczącą tzw. zrównoważonego finansowania, tj. dostarczyć rzetelnych, wiarygodnych i porównywalnych danych nt. czynników zrównoważonego rozwoju, które ułatwią rynkom kapitałowym i instytucjom finansowym przekierowanie finansowania na podmioty i inwestycje przyczyniające się do zrównoważonego rozwoju.

4.3 Unia celna

Podczas prezydencji słoweńskiej pracowano nad szeregiem kluczowych projektów legislacyjnych, które były przedmiotem negocjacji podczas spotkań organów przygotowawczych Rady Unii Europejskiej zajmujących się kwestiami celnymi, m.in. grup roboczych *Customs Union Group (CUG)* i *Law Enforcement Working Party (LEWP-Customs)*.

Najważniejsze prace dotyczyły kontynuacji prac nad rozporządzeniem ws. unijnego środowiska jednego okienka w dziedzinie cel (EU Single Window for Customs).

Przedstawiciele Polski na bieżąco uczestniczyli w procedowaniu projektu rozporządzenia poprzez opiniowanie ww. dokumentu, zgłaszanie polskich postulatów oraz przygotowywanie wkładów do instrukcji dla przedstawicieli Polski biorących udział w posiedzeniach grup roboczych Rady UE.

Polska generalnie popierała wniosek dotyczący przedmiotowego rozporządzenia i działania dla ustanowienia na poziomie unijnym koniecznych ram prawnych dla potrzeb celnych, zapewnienia wymiany informacji pomiędzy administracjami celnymi i właściwymi organami administracji państwowej w zakresie weryfikacji dokumentów towarzyszących (różnego rodzaju zezwolenia) zgłoszeniu celnemu oraz a także potrzebę harmonizacji i standaryzacji danych.

Spotkania pod przewodnictwem prezydencji słoweńskiej miały na celu przygotowanie mandatu do negocjacji z Parlamentem Europejskim. Negocjacje w ramach trilogu rozpoczną się za prezydencji francuskiej. Rozporządzenie powinno być przyjęte w drugiej połowie 2022 r.

W trakcie prezydencji słoweńskiej Polska aktywnie uczestniczyła także w debacie na temat priorytetów przewidzianych w komunikacie Komisji o Planie Działania dla Podniesienia Unii Celnej na Wyższy Poziom (*Action Plan „Taking Customs Union to the Next Level (CAP) ”*) - Plan działania na rzecz dalszego wspierania organów celnych UE w ich kluczowej roli, jaką jest ochrona dochodów, dobrobytu i bezpieczeństwa UE, określa szereg środków mających na celu uczynienie w ciągu czterech lat unijnych służb celnych bardziej inteligentnymi, innowacyjnymi i sprawniejszymi.

Plan określa 13 priorytetów oraz przypisanych do nich szeregu działań. Priorytety ocenione przez Polskę jako istotniejsze (np. wzmocnienie zarządzania Unią Celną, kontrola celna handlu elektronicznego, wsparcie służb celnych w wyposażeniu w nowoczesny sprzęt kontrolny) zyskały również poparcie większości państw członkowskich.

Ponadto warto zwrócić uwagę, na prace w zakresie Instrumentu finansowania sprzętu do kontroli celnej – *Regulation of the European Parliament and of the Council establishing, as part of the Integrated Border Management Fund, the instrument for financial support for customs control equipment*). Najważniejszym zadaniem jest tu przygotowanie do realizacji ww. regulacji przez Służby Celne, w tym dokonywanie wspólnych zakupów sprzętu kontrolnego.

W kontekście priorytetu dot. wzmocnienia Unii Celnej, stopniowo konkretyzuje się debata nt. utworzenia mechanizmu koordynacji działań kontrolnych i operacyjnych służb celnych. Analiza utworzenia takiej struktury jest przewidziana w *Customs Action Plan* (działanie nr 17).

Istotny wkład do tej debaty wnosi realizowany od kilku lat w ramach programu *Customs* projekt CELBET, którego Polska była jednym z inicjatorów (Grupa Ekspercka ds. Wschodniej i Południowo-wschodniej Granicy Lądowej UE). W czasie prezydencji Słowenii przedstawiono *feasibility study* na temat rozwoju tego projektu.

Pod przewodnictwem prezydencji słoweńskiej Polska, dzięki ścisłej współpracy z polskimi producentami, podejmowała na forum UE działania mające na celu obniżenie kosztów importu zaopatrzeniowego surowców i komponentów (poprzez zawieszenie ceł albo wprowadzenie preferencyjnych kontyngentów taryfowych) z krajów pozaunijnych do dalszego przerobu i produkcji wyrobów gotowych. Od 1 lipca 2021 r. weszły w życie nowe, dodatkowe zawieszenia poboru ceł oraz autonomiczne kontyngenty. W ramach tzw. rundy 1 lipiec 2021, Polska złożyła 20 wniosków o uzyskanie zawiesznień poboru ceł. 13 wniosków zostało zaakceptowanych (dot. surowców i komponentów importowanych na potrzeby przemysłu motoryzacyjnego, chemicznego i produkcji sprzętu AGD). W tym czasie finalizowane były też prace w ramach rundy 1 stycznia 2022r. W ramach tej rundy, Polska złożyła 13 wniosków i dotyczyły one komponentów dla przemysłu motoryzacyjnego oraz do produkcji sprzętu AGD. Wszystkie wnioski zostały zaakceptowane.

W okresie prezydencji słoweńskiej Polska złożyła 4 sprzeciwy do propozycji ustanowienia zawiesznień poboru ceł na baterie do samochodów elektrycznych oraz surowca wykorzystywanego w produkcji baterii litowych do pojazdów elektrycznych. Sprzeciwy te są obecnie wyjaśniane pod kątem dostępności towarów na rynku UE. Pozostałe wnioski, złożone przez kraje członkowskie UE, nie

budziły zastrzeżeń polskich producentów. Oznacza to, że będą mogli oni w przyszłości również korzystać z bezcłowego importu towarów, które zostaną objęte preferencjami celnymi, na równi z innymi producentami unijnymi.

Prezydencja słoweńska kontynuowała ponadto temat dotyczący modernizacji Światowej Organizacji Celnej. Komisja Europejska już w czerwcu 2021 r. na sesji Rady WCO podjęła powyższy temat, a następnie został przygotowany przez KE dokument w tej sprawie.

Temat reformy WCO został przedyskutowany w czasie prezydencji słoweńskiej, w tym na spotkaniu Regionu Europy, w którym Polska uczestniczyła w październiku 2021 r. Propozycja reorganizacji WCO przedstawiona przez Komisję została pozytywnie przyjęta przez kraje członkowskie Regionu Europy.

W okresie prezydencji słoweńskiej podjęto również prace nad 11. Planem Działania, który został opracowany na podstawie kwestionariusza rozesłanego do państw członkowskich w lipcu 2021 r. oraz dokumentu pt. *Situational Awareness Paper*, który opisuje ryzyka i wyzwania, które występują w otoczeniu w jakim funkcjonuje S.C.

Plan, przedstawiony przez prezydentę Słowenii, składa się z 11 działań, które dot. m. in. takich obszarów ryzyka jak: przestępczość przeciwko środowisku naturalnemu, zaniżanie wartości celnej, nadużycia w transporcie morskim i nielegalny przewóz środków pieniężnych. Plan będzie realizowany w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2023 r.

Warto także zwrócić uwagę na kwestie relacji międzynarodowych, zwłaszcza z państwami należącymi do Partnerstwa Wschodniego. W czasie prezydencji słoweńskiej odbyły się trzy posiedzenia Podkomitetów Współpracy Celnej, z aktywnym udziałem przedstawicieli Krajowej Administracji Skarbowej. W trakcie spotkań z Armenią, Ukrainą i Mołdawią prezentowano postęp w harmonizacji regulacji celnych oraz dzielono się najlepszymi przykładami dobrych praktyk w pracy organów celnych.

4.4 Polityka energetyczna

Dominującym tematem w trakcie prezydencji słoweńskiej w zakresie polityki energetycznej był problem rosnących cen energii w Unii Europejskiej, któremu poświęcono nadzwyczajne posiedzenie Rady UE ds. Energii 26 października 2021 r. oraz posiedzenie Rady UE ds. Energii 2 grudnia 2021 r., a także posiedzenie Rady Europejskiej 22 października 2021 r. Kontekst ww. debat stanowił komunikat Komisji Europejskiej z dnia 13 października 2021 r. pt. *Reakcja na rosnące ceny energii: zestaw działań i środków wsparcia, zaprezentowane zostały środki będące odpowiedzią na obserwowany obecnie wzrost cen energii w UE w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw*. Od początku dyskusji na forum UE o problemie wysokich cen energii, Polska konsekwentnie wskazywała na jego dwie kluczowe przyczyny, czyli negatywną rolę dominującego dostawcy na rynku gazu ziemnego oraz problem nadmiernych wzrostów cen uprawnień ETS. W tym kontekście Polska przedstawiła non-paper ws. cen energii, który został przekazany do państw członkowskich jako wkład Polski do dyskusji na posiedzeniu Rady Europejskiej w październiku 2021 r. Dla zapewnienia stabilnego otoczenia dla rozwoju wewnętrznego rynku gazu oraz dla transformacji energetycznej, koniecznym jest zapewnienie i wykorzystywanie odpowiednich środków zniechęcających przedsiębiorstwa do podejmowania działań niezgodnych z prawem konkurencji czy zasadami rynku wewnętrznego.

Mając na uwadze, że Komisja Europejska zapowiedziała w ramach ww. komunikatu przedstawienie uzupełniającego aktu delegowanego w taksonomii, który powinien umożliwiać zrównoważone inwestycje w gaz ziemny i energię jądrową, Polska przy każdej możliwej okazji postulowała jego rychłą prezentację przez Komisję. 10 października 2021 r. Polska poparła wystąpienie 10 państw członkowskich dot. konieczności objęcia energetyki jądrowej taksonomią zrównoważonego finansowania. 18 listopada 2021 r. Polska poparła wspólne stanowisko grupy wyszehradzkiej w sprawie roli energetyki jądrowej w polityce klimatyczno-energetycznej UE, w tym taksonomii. Zławszcza w obliczu obecnego kryzysu, koniecznym wydaje się być wysłanie jasnego sygnału dla inwestorów,

zapewniającego możliwość planowania projektów niezbędnych dla transformacji energetycznej. W odpowiedzi na postulaty Rządu RP i innych państw członkowskich KE przedstawiła w dniu 31.12.2021 r. projekt dodatkowego aktu delegowanego w ramach taksonomii, obejmującego energetykę jądrową oraz gaz ziemny. Jest on obecnie przedmiotem analizy Państw Członkowskich.

Ponadto kluczowe znaczenie w trakcie prac prezydencji słoweńskiej miało także rozpoczęcie negocjacji energetycznych aspektów pakietu Fit for 55, tj. nowelizacji dyrektywy w odniesieniu do promowania energii ze źródeł odnawialnych (OZE) oraz zmiany dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej.

Przegląd dyrektywy ws. odnawialnych źródeł energii jak wskazuje Komisja, nie jest pełną rewizją, a jedynie zmianą (*amendment*). Względnie krótki okres, który pozostanie między datą opublikowania ostatecznej wersji dyrektywy, a planowaną redukcją emisji GHG o 55% (najpewniej jedynie 6-7 lat) nie pozwala na obszerną rewizję. Dotychczas dyrektywa w sprawie OZE określała cel udziału OZE w końcowym zużyciu energii brutto na poziomie UE na minimum 32% do roku 2030. W projekcie zmiany ww. dyrektywy Komisja zaproponowała zwiększenie kolektywnego celu do 40% oraz jego wiążący charakter na poziomie UE z kontrybucjami państw członkowskich. We wrześniu i październiku 2021 r. na forum grupy roboczej Rady UE ds. energii prezentowane były wstępne stanowiska państw członkowskich (w większości były to pytania i wątpliwości zgłaszane przedstawicielom Komisji Europejskiej) dotyczące poszczególnych artykułów rewizji dyrektywy RED II. W trakcie posiedzeń Polska przedstawiała uwagi dotyczące:

- poszczególnych celów rewizji dyrektywy,
- metodologii zastosowanej w ocenie wpływu (ang. *Impact Assessment*), odnoszącej się do niespójności pomiędzy aktami pakietu Fit for 55, niespójności wewnętrznej oceny wpływu oraz wątpliwości dotyczących użytych w niej danych,
- dostępności biomasy w ilościach wystarczających na realizację celów,
- przepisów i celów w sektorze ciepłownictwa,
- celów w sektorze transportu (obaw o ich wykonalność i wysokie koszty gospodarcze i społeczne osiągnięcia podwyższonego celu), zmiany metodologii liczenia celów w transporcie,
- „benchmarku” 49% dla budynków, oraz „benchmarku” OZE w przemyśle, a także obawy o wzrost cen dla odbiorców wrażliwych,
- poszerzenia definicji paliw odnawialnych pochodzenia niebiologicznego o biometan, biogaz, biowodór, paliwa syntetyczne,
- obowiązku realizacji wspólnych projektów (sprzeciw Polski),
- indykatywnego celu 49% w budownictwie na benchmark,
- celów cząstkowych w ciepłownictwie i transporcie (sprzeciw Polski), oraz rozszerzenia przepisów dot. systemu kredytowego (poparcie Polski).

W dniu 2 grudnia 2021 r. odbyło się posiedzenie Rady UE ds. Energii, podczas którego omówiono postęp negocjacji ww. dyrektywy. W trakcie spotkania Polska podtrzymała swoje główne postulaty m.in. w zakresie udziału odnawialnych źródeł w ciepłownictwie czy sektorze transportu.

Z kolei negocjacje zmiany dyrektywy ws. efektywności energetycznej rozpoczęły się we wrześniu 2021 r. na grupie roboczej Rady ds. UE energii. Polska przekazała uwagi pisemne i zapytania dotyczące oceny skutków dyrektywy 10 września 2021 r. oraz uwagi pisemne do propozycji legislacyjnej 4 listopada 2021 r. Najbardziej newralgiczne kwestie dla Polski dotyczą art. 8 i załącznika V (tj. zaostrzenie zasad liczenia oszczędności energii i całkowite wykluczenie z realizacji celu oszczędności energii powstałych w wyniku bezpośredniego spalania paliw kopalnych, do których zaliczany jest np. gaz ziemny) oraz art. 24 (tj. zmiana definicji efektywnego systemu ciepłowniczego oraz nowe kryteria dla wysokosprawnej kogeneracji). W dniu 2 grudnia 2021 r. odbyło się posiedzenie Rady UE ds. Energii, podczas którego omówiono postęp negocjacji ww. dyrektywy. Polska wyraziła wówczas zaniepokojenie poziomem ambicji proponowanych celów oraz brakiem wystarczającej elastyczności dla państw członkowskich w zakresie proponowanych środków poprawy efektywności energetycznej oraz oczekiwała wyjaśnienia, w jaki sposób Komisja uwzględniła efektywność kosztową oraz techniczny

i ekonomiczny potencjał państw członkowskich przy określaniu celów i proponowaniu konkretnych środków poprawy efektywności energetycznej, zwłaszcza w odniesieniu do art. 8 (i załącznik 5) oraz art. 24. Istotnym punktem, który budzi zaniepokojenie jest zmiana sposobu określania celu UE w zakresie efektywności energetycznej na 2030 r., tj. wyrażenie go zarówno w zużyciu energii pierwotnej, jak i zużyciu energii finalnej, co jest istotną zmianą w stosunku do obowiązującej dyrektywy. Zgodnie z obowiązującymi przepisami art. 3 ust. 6 dyrektywy 2018/2002: „Komisja oceni główne cele w dziedzinie efektywności energetycznej Unii na 2030 r. określone w ust. 1 art. 1, tak aby do 2023 r. przekazać wniosek ustawodawczy służący podniesieniu tych celów (...)”. Przytoczony przepis odnosi się tylko do kwestii zwiększenia celów, a nie zmiany metod ich wyznaczania. Mając na względzie dotychczasowe wysiłki państw członkowskich w zakresie osiągania celów w obszarze efektywności energetycznej oraz fakt, iż realizacja tych celów na 2030 rok została już rozpoczęta, nie wydaje się zasadnym wprowadzanie tak radykalnej i zbyt daleko idącej zmiany metod wyznaczania celów.

W trakcie prezydencji Słowenii zainicjowano także prace nad projektem dyrektywy w sprawie restrukturyzacji unijnych ramowych przepisów dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (tzw. dyrektywa ETD), który także jest częścią pakietu Fit for 55. Projekt ten realizuje *m.in.* cele polityki energetycznej (np. poprzez promocję OZE – za pomocą zwolnień z akcyzy), ale przede wszystkim realizuje cele polityki fiskalnej. Projekt był omawiany w II połowie 2021 r. w ramach grupy roboczej Rady UE.

Istotnym tematem programu prac słoweńskiej prezydencji w obszarze energii był także projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej i uchylające rozporządzenie (UE) nr 347/2013. Prezydencja prowadziła prace na podstawie podejścia ogólnego przyjętego przez Radę UE w czerwcu 2021 r. W grudniu 2021 r. prezydencja i negocjatorzy z Parlamentu Europejskiego osiągnęli wstępne porozumienie polityczne co do zmiany rozporządzenia o transeuropejskich sieciach energetycznych (TEN-E), które następnie zostało zatwierdzone po stronie państw członkowskich na poziomie posiedzenia Coreper I. Tekst porozumienia zachowuje większość najistotniejszych elementów podejścia ogólnego i jest akceptowalny w priorytetowych z punktu widzenia Polski kwestiach. W toku prac nad rewizją rozporządzenia (UE) nr 347/2013 Polska konsekwentnie podtrzymywała swoje stanowisko, że rewizja rozporządzenia TEN-E powinna charakteryzować się możliwie dużą elastycznością i umożliwiać wsparcie realizacji jak najszerszego katalogu inwestycji. Polska wspierała prezydencję w negocjacjach i przekonywała, że poszanowanie zasady neutralności technologicznej jest niezbędne do skutecznego przeprowadzenia transformacji energetycznej obejmującej wszystkie państwa członkowskie. Z tego powodu Polska opowiadała się za stworzeniem zasad wsparcia budowy infrastruktury energetycznej, w tym tej o oddziaływaniu transgranicznym, dostosowanych do specyfiki poszczególnych państw członkowskich. Obszary tematyczne w rozporządzeniu szczególnie istotne dla Polski to: inteligentne sieci gazowe, przesył energii elektrycznej, inteligentne sieci elektroenergetyczne, sieci wodorowe i elektrolizery, morska energetyka wiatrowa. W ostatecznym tekście znalazły się korzystne dla Polski zapisy dotyczące:

- inteligentnych sieci gazowych (smart gas grids) tj. sformułowania umożliwiające „physical upgrades” jeśli są one niezbędne do funkcjonowania urządzeń i instalacji do integracji gazów niskoemisyjnych, a zwłaszcza odnawialnych;
- połączeń radialnych (radial connections), które będą mogły ubiegać się o status PCI i finansowanie (pod warunkiem, że projekt będzie miał na celu przesyłanie energii elektrycznej z morskich elektrowni o mocy co najmniej 500 MW);
- kategorii inteligentnych sieci elektroenergetycznych (smart electricity grids), w której uelastyczniono przepisy dot. kryteriów uzyskania statusu PCI przez projekty z kategorii inteligentnych sieci elektroenergetycznych;

- planowania rozwoju sieci morskich, gdyż państwa członkowskie będą mogły je kształtować w oparciu o krajowe polityki i plany, a porozumienia nt. ilości mocy offshore planowanych w ramach basenu morskiego, będą miały ściśle niewiążący charakter.

Ponadto do sukcesów Polski w trakcie prezydencji słoweńskiej należy wybór Pana Artura Lorkowskiego (były zastępca prezesa Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej) na nowego Dyrektora Generalnego Sekretariatu Wspólnoty Energetycznej (WE), co zostało potwierdzone na szczycie WE, który odbył się w Belgradzie na przełomie listopada i grudnia 2021 r.

4.5 Polityka transportowa

Transport drogowy

Nowelizacja dyrektywy 2006/1/WE w sprawie użytkowania pojazdów najmowanych bez kierowców w celu przewozu drogowego rzeczy

Podczas prezydencji słoweńskiej Polska brała aktywny udział w pracach nad rewizją dyrektywy 2006/1/WE. Porozumienie międzyinstytucjonalne między Parlamentem i Radą do projektu zostało przyjęte przez Radę, przy poparciu Polski, w dniu 20 grudnia 2021 r.

Kompromisowy projekt dyrektywy spełnia postulaty Polski dotyczące m.in. ograniczenia czasu użytkowania wynajętego pojazdu na swoim terytorium, wprowadzenia wymagania aby wynajmowane pojazdy były rejestrowane zgodnie z krajowymi przepisami rejestracyjnymi po okresie nie krótszym niż 30 dni, ograniczenia liczby najmowanych pojazdów, które mogą być używane przez przedsiębiorstwo, ograniczenia wykorzystania takich pojazdów do operacji transportowych na własny rachunek (na potrzeby własne przedsiębiorstwa). W opinii Polski, przyjęte rozwiązania godzą liberalne podejście do spraw najmu pojazdów z koniecznością zachowania dochodów podatkowych w budżetach gmin.

Pakiet Mobilności I

Polska podejmowała aktywne starania na rzecz przygotowania przez Komisję Europejską korygującego wniosku legislacyjnego dot. Pakietu Mobilności I, w związku z wynikami studiów KE z lutego 2021 r., które wykazały, że przyjęte przepisy będą niezgodne z ambicjami Europejskiego Zielonego Ładu oraz Strategii Zrównoważonej i Inteligentnej Mobilności (SZIM). W kolegium komisarzy nie było jednak zgody na przedstawienie takiego wniosku.

Polska apelowała o podjęcie pilnych działań z uwagi na to, że przepisy pakietu będą stosowane już w lutym 2022 r., a Trybunał Sprawiedliwości UE opublikuje wyroki ws. skarg na przepisy Pakietu Mobilności I, złożonych przez 10 państw (Bułgarię, Cypr, Litwę, Maltę, Polskę, Rumunię, Węgry, Łotwę, Estonię, Belgię), prawdopodobnie dopiero pod koniec 2022 r.

Podczas posiedzenia Rady ds. Środowiska (ENVI) w dniu 20 grudnia 2021 r. państwa *like-minded* (Litwa, Bułgaria, Cypr, Estonia, Łotwa, Malta, Polska, Rumunia, Węgry) przedstawiły notę, przypominającą o stanie prac z pytaniem do Komisji Europejskiej o planowane dalsze działania w związku ze zbliżającym się terminem stosowania przepisów, które są sprzeczne z celami polityki klimatycznej UE. Ustosunkowując się do wypowiedzi państw *like-minded*, Frans Timmermans, wiceprzewodniczący KE ds. Europejskiego Zielonego Ładu, zapowiedział, że KE rozważy najlepsze podejście, aby zapewnić brak negatywnych skutków w zakresie emisji. Wskazał jednakże, że prawo UE powinno uwzględniać jak najlepsze warunki pracy dla kierowców.

Transport morski

Podczas prezydencji słoweńskiej rozpoczęto prace nad projektem rozporządzenia ws. stosowania paliw odnawialnych i niskoemisyjnych w transporcie morskim (FuelEU Maritime), który jest jednym z elementów pakietu *Fit for 55*.

W pracach w organach przygotowawczych Rady Polska podkreślała, że preferowane jest przyjęcie środków na poziomie globalnym, w tym m.in. w ramach Międzynarodowej Organizacji Morskiej (IMO). Polska zwracała uwagę, że w związku z globalnym charakterem żeglugi morskiej, konieczne jest uwzględnienie stanowisk państw trzecich w celu zachowania dobrych relacji z nimi oraz jednoczesnego utrzymania konkurencyjności podmiotów UE. W tym kontekście Polska wskazywała na ryzyko ucieczki emisji, w szczególności w odniesieniu do Morza Bałtyckiego, które jest dla Polski akwenem kluczowym.

Polska zaproponowała poddanie ocenie wpływu zmiany preferencji w wyborze portów w ramach UE i przesunięcia międzygałęziowe, w tym na transport drogowy i kolejowy dla Morza Bałtyckiego, podobnie jak ocenie wpływu poddano regiony Morza Śródziemnego i Morza Północnego.

Polska podkreślała, że obecnie jedynym paliwem alternatywnym z odpowiednio rozwiniętymi systemami napędu oraz infrastrukturą, zapewniającym ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, jest LNG, które powinno zostać uznane za tzw. paliwo przejściowe do czasu kiedy inne rodzaje paliw nisko- i zeroemisyjnych będą odpowiednio rozwinięte.

Polska zaznaczała również, że wypracowanie nowych efektywnych technologii możliwe będzie jedynie przy przeznaczeniu odpowiednich środków finansowych UE na ten cel, np. poprzez Fundusz Innowacyjności, aby zapewnić przedsiębiorstwom transportu morskiego przygotowanie się do nowych wymogów.

Podczas posiedzenia Rady ds. Transportu w dniu 9 grudnia odbyła się debata polityczna, a także przyjęto sprawozdanie z postępów prac w zakresie projektu FuelEU Maritime.

Transport lotniczy

Projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zapewnienia równych warunków działania dla zrównoważonego transportu lotniczego

Projekt wniosku legislacyjnego został opublikowany przez KE w ramach pakietu *Fit for 55* i procedowany przez Radę pod przewodnictwem prezydencji słoweńskiej. Pomimo intensywnych prac prezydencji nie udało się doprowadzić do przyjęcia podejścia ogólnego w grudniu 2021 r. Podczas posiedzenia Rady ds. Transportu w dniu 9 grudnia odbyła się debata polityczna, a także przyjęto sprawozdanie z postępów prac w zakresie projektu Refuel Aviation.

Według Polski rezygnacja z przyjęcia podejścia ogólnego była uzasadniona. Dalszych prac wymagają kwestie tak istotne jak definicji zrównoważonych paliw lotniczych (SAF), a także cele i terminy dotyczące dostarczania tych paliw, jak również zasady dotyczące dotankowania paliwa na trasach wewnątrz UE. Prace będą kontynuowane przez prezydencję francuską.

Należy też odnotować, że Polska, wspólnie z V4 pod przewodnictwem HU, wypracowała stanowisko, które wskazuje na konieczność określenia realistycznych celów w projekcie rozporządzenia.

Reforma Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej – Pakiet SES2+ (*Single European Sky*)¹³

Prezydencja słoweńska prowadziła, w imieniu Rady, negocjacje międzyinstytucjonalne z PE nad Pakietem. Podczas tych rozmów, Polska jak większość państw członkowskich UE postulowała utrzymanie w jak największym stopniu podejścia ogólnego Rady UE z czerwca 2021 r. Należy jednakże zauważyć, że podejście Rady znacząco różni się od propozycji Komisji Europejskiej i Parlamentu Europejskiego.

¹³ Pakiet SES2+ składa się z dwóch inicjatyw legislacyjnych:

1. Projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1139 w odniesieniu do zdolności Agencji Unii Europejskiej ds. Bezpieczeństwa Lotniczego do działania jako organ weryfikujący skuteczność działania jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej.
2. Projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wdrożenia jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej (wersja przekształcona).

Obie instytucje kładą większy nacisk na potrzebę koordynacji i wykorzystywanie ogólnounijnych mechanizmów zarządzania przestrzenią powietrzną, co w wielu przypadkach, według Rady, UE może przynosić uszczerbek dla suwerenności państw członkowskich. Dlatego rozmowy prowadzone przez prezydencję słoweńską z Parlamentem Europejskim były bardzo trudne.

Odbyły się dwa trilogi, które wykazały brak chęci ze strony Parlamentu Europejskiego do ustępstw. Rozmowy będą kontynuowane w pierwszej połowie 2022 r. przez prezydencję francuską.

Projekt decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2003/87/WE w odniesieniu do powiadamiania o kompensacji w ramach globalnego środka rynkowego dla operatorów statków powietrznych z siedzibą w Unii

Prezydencja rozpoczęła również prace nad projektem decyzji, która jest powiązana z dyrektywą dot. lotnictwa/ETS. Polska popiera projekt decyzji w tej sprawie.

Kwestie horyzontalne

Polska podejmowała aktywne działania mające na celu włączenie priorytetowych elementów polskiej infrastruktury transportowej do sieci TEN-T w ramach procesu jej rewizji. Należy także podkreślić, że państwa Grupy Wyszehradzkiej przygotowały Wspólne Oświadczenie ws. scenariuszy rozwoju Transeuropejskiej Sieci Transportowej TEN-T, które zostało przedstawione w dniu 23 września 2021 r. na nieformalnym spotkaniu ministrów ds. transportu w Brdzie (Słowenia). Działania podejmowane przez Polskę we współpracy z innymi państwami miały na celu wpłynięcie na kształt wniosku legislacyjnego Komisji Europejskiej i ukształtowanie go możliwie w jak największym stopniu zgodnie z interesami RP.

Projekt rozporządzenia ws. unijnych wytycznych dotyczących rozwoju TEN-T został opublikowany przez Komisję Europejską w dniu 14 grudnia 2021 r., a formalne prace nad nim rozpoczną się na początku 2022 r. podczas prezydencji francuskiej.

W ramach grupy roboczej Rady do spraw morskich - Europejska Strategia Bezpieczeństwa na Morzu (*Working Party on Maritime Issues – European Maritime Security Strategy - WP EUMSS*) Polska brała udział w dyskusjach na temat aktualizacji Europejskiej Strategii Bezpieczeństwa na Morzu oraz jej Planu Działań, zalegających w europejskich basenach morskich materiałów niebezpiecznych oraz niewybuchów oraz wpływu zmian klimatycznych na bezpieczeństwo morskie UE w związku z wzrastającymi napięciami wywołanymi zmianami klimatu w strategicznych z punktu widzenia interesów UE regionach świata.

Natomiast w ramach grupy roboczej Rady do spraw morskich – Zintegrowana Polityka Morska (*Working Party on Maritime Issues – Integrated Maritime Policy – WP IMP*) Polska uczestniczyła w pracach nad aktualizacją listy dobrowolnych zobowiązań KE na konferencję oceaniczną „Our Ocean” i dyskusjach nt. rocznego raportu dotyczącego niebieskiej gospodarki w 2021 r.

W trakcie prezydencji słoweńskiej istotnym elementem dyskusji o przyszłości polityki transportowej było rozpoczęcie negocjacji projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych i uchylającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/94/UE, stanowiącego część pakietu *Fit for 55*.

Dla Polski najważniejszym pożądanym rezultatem negocjacji jest przesunięcie w czasie wiążących celów rozbudowy infrastruktury ładowania oraz zwiększenie dystansu w km pomiędzy strefami ładowania (miejsce lokalizacji kilku stacji ładowania) na sieci TEN-T. W okresie przejściowym do roku 2030 Komisja Europejska powinna dopuścić elastyczność lub pewne wyłączenia dla poszczególnych państw członkowskich. Powinny one umożliwić krajom na różnym etapie rozwoju krajowego rynku elektromobilności swobodę w drodze do osiągnięcia celu jakim jest wybudowanie infrastruktury ładowania dużej mocy na sieci bazowej i kompleksowej TEN-T oraz zapewnienie wystarczającej infrastruktury ładowania na pozostałym obszarze kraju. Postulat ten ma zastosowanie szczególnie w przypadku infrastruktury ładowania dla ciężkich pojazdów samochodowych, jako że obecnie cele AFIR nie są skorelowane z rozwojem technologii i rynku HDV.

Podczas posiedzenia Rady UE ds. Transportu w dniu 9 grudnia 2021 r. omawiany był raport z postępu prac, ponieważ prezydencji słoweńskiej nie udało się uzgodnić podejścia ogólnego. W opinii Polski, brak zgody w zakresie celów AFIR wskazuje na duże niedopasowanie celów AFIR do różnorodności uwarunkowań sieci TEN-T poszczególnych państw członkowskich UE i tym bardziej domaga się dalszego wypracowania rozwiązań, które umożliwią pełną mobilność zeroemisyjną na sieci TEN-T na terenie całej UE, a z drugiej strony będą realne do wdrożenia w warunkach gospodarki wolnorynkowej.

4.6 Polityka rolna

Reforma WPR

W wyniku osiągniętego pod koniec prezydencji portugalskiej kompromisu politycznego w sprawie reformy Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) (przyjęty w dniu 28 czerwca 2021 r., podczas posiedzenia Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa) do priorytetowych zadań prezydencji słoweńskiej należała finalizacja tekstów prawnych i przyjęcie pakietu reformy WPR.

Polska wspierała prace prezydencji słoweńskiej nad szybkim sfinalizowaniem aktów bazowych pakietu reformy WPR. Polska zwracała uwagę, że przedłużający się proces negocjacji reformy znacznie ograniczył państwom członkowskim ilość czasu, jaki będą miały na zakończenie przygotowań krajowych planów strategicznych WPR i ich złożenie w terminie do 1 stycznia 2022 r. Polska sugerowała wydłużenie tego terminu do końca I kwartału 2022 r., jednak mimo powszechnej świadomości wśród państw członkowskich wspomnianej presji czasowej sugestia ta nie znalazła wystarczającego poparcia w Radzie.

Ostatecznie teksty prawne pakietu reformy WPR zostały dopracowane i uzgodnione, a Polska poparła ich przyjęcie. Parlament Europejski zaakceptował je w dniu 23 listopada 2021 r., a Rada – 2 grudnia 2021 r. Reforma weszła w życie w dniu 7 grudnia 2021 r.

Polska aktywnie przedstawiała swoje stanowisko na forum UE nt. procesu przygotowań planów strategicznych, zwracając uwagę, że finalizację tych dokumentów utrudnia brak aktów niższego rzędu do reformy (Komisja Europejska rozpoczęła prace nad najpilniejszymi przepisami delegowanymi i wykonawczymi równoległe do procesu uzgadniania ostatecznych zapisów prawnych aktów bazowych). Polska apelowała, aby w pracach nad aktami delegowanymi i wykonawczymi Komisja Europejska unikała nadinterpretacji przepisów oraz aby przyszłą ocenę planów oparła wyłącznie o zobowiązania dla państw wynikające z aktów prawnych. Polska apelowała też do Komisji o realizm w ocenie proponowanego przez państwa członkowskie w projektach planów podejścia do realizacji celów Strategii „Od pola do stołu” i na rzecz bioróżnorodności i wzięcie pod uwagę zróżnicowanej sytuacji w każdym z państw członkowskich w kwestiach takich jak możliwości rozwoju rolnictwa ekologicznego, stosowanie pestycydów czy nawozów. Podobne uwagi zgłaszała także większość delegacji.

Sytuacja na rynkach rolnych

Polska aktywnie uczestniczyła w dyskusji dotyczącej sytuacji na rynkach rolnych i wzywała Komisję do podjęcia zdecydowanych działań przede wszystkim w sprawie wzrostu cen środków produkcji, trudności na rynku wieprzowiny i jabłek.

Na posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniu 19 lipca 2021 r. Polska poparła informację Chorwacji dotyczącą sytuacji w sektorze produkcji zwierzęcej w odniesieniu do kosztów pasz, podkreślając niekorzystny wpływ rosnących cen pasz na produkcję zwierzęcą, konieczność monitorowania problemu przez Komisję i w razie potrzeby podejmowania przez Komisję odpowiednich działań w tym zakresie.

W trakcie trwania prezydencji słoweńskiej Polska zabiegała o uzyskanie nadzwyczajnej pomocy finansowej dla producentów świń w Polsce prowadzących produkcję na obszarach objętych

ograniczeniami II lub III, o których mowa w załączniku I do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2021/605 (wniosek skierowano do Komisarza ds. Rolnictwa Janusza Wojciechowskiego w dniu 20 września 2021 r.). Polska wskazywała problem spadku opłacalności produkcji świń oraz sprzedaży świń po cenach niższych niż średnie ceny rynkowe oraz ponoszenia przez rolników konsekwencji ograniczeń weterynaryjnych wprowadzanych w związku z koniecznością zwalczania i zapobiegania rozprzestrzenianiu się afrykańskiego pomoru świń. Podkreślono również, że na rynku wieprzowiny zbiegły się w czasie niekorzystne czynniki związane ze skutkami COVID-19 oraz presją cenową powstałą w następstwie ograniczeń eksportowych dla unijnej wieprzowiny na rynek Chin. Wskazywano również na zauważalny spadek liczby gospodarstw zajmujących się produkcją wieprzowiny i zagrożenie rezygnacją z produkcji kolejnych stad w przypadku dalszego pogarszania się marż producentów świń. Polska popierała także inne państwa członkowskie m.in. Belgię, Czechy i Litwę, które także wskazywały na kryzys w sektorze wieprzowiny postulując uruchomienie wsparcia finansowego.

Ponadto Polska wskazywała na forum UE na trudną sytuację na rynkach rolnych w wyniku rosnących cen nawozów apelując o podjęcie przez Komisję Europejską stanowczych i konkretnych działań, które ustabilizują bądź czasowo zrekompensują wysokie koszty nawozów, co powinno przełożyć się na ustabilizowanie cen środków produkcji dla rolników i cen żywności.

Polska poparła także wniosek Hiszpanii dotyczący rosnących kosztów nawozów i surowców do pasz dla zwierząt. Postulowano w nim, aby Komisja ściśle monitorowała rozwój sytuacji na rynkach rolnych związany ze środkami produkcji rolnej, zwłaszcza w odniesieniu do nawozów, energii i surowców na paszę dla zwierząt, ze względu na wpływ, jaki mają one na koszty produkcji rolników i hodowców zwierząt gospodarskich oraz na dostępność zbiorów.

Plan awaryjny na rzecz zapewnienia zaopatrzenia w żywność i bezpieczeństwa żywnościowego w czasach kryzysu.

W dniu 12 listopada 2021 r. Komisja Europejska opublikowała komunikat ws. planu awaryjnego w celu zapewnienia dostaw żywności i bezpieczeństwa żywnościowego w czasach kryzysów. Założeniem planu jest poprawa stanu gotowości na wszelkie rodzaje kryzysu, które mogłyby istotnie wpłynąć na bezpieczeństwo żywnościowe w UE oraz na koordynację działań w różnych obszarach mających wpływ na system żywnościowy (takich jak rolnictwo, rybołówstwo, bezpieczeństwo żywnościowe, siła robocza, zdrowie, kwestie transportu itd.). W dokumencie zawarto zestaw ogólnych wytycznych i zaleceń mających na celu poprawę koordynacji na szczeblu UE i państw członkowskich.

W trakcie prezydencji Słowenii zostały opracowane i przyjęte, na posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniach 12–13 grudnia 2021 r., *konkluzje Rady w sprawie planu awaryjnego na rzecz zapewnienia zaopatrzenia w żywność i bezpieczeństwa żywnościowego w czasach kryzysu*. Polska aktywnie uczestniczyła w pracach nad tekstem konkluzji, a ostateczna wersja konkluzji uwzględniła uwagi zgłoszone przez Polskę, dotyczące m.in. podkreślenia kompetencji państw członkowskich w zakresie ustanowienia krajowych planów zarządzania kryzysowego, w tym tworzenia i utrzymania rezerw strategicznych. W konkluzjach zawarte są najważniejsze aspekty, dotyczące zaprezentowanego przez KE planu awaryjnego, który koncentruje się na mechanizmie gotowości i ma na celu poprawę zarządzania w sytuacjach pojawienia się różnych ekstremalnych zdarzeń kryzysowych lub zagrożeń. Ustanowienie takiego planu kryzysowego jest bardzo ważne dla prawidłowego funkcjonowania całego łańcucha żywnościowego, obejmującego wszystkie ogniwa dostaw żywności.

Nieuczciwe praktyki handlowe w relacjach między przedsiębiorstwami w łańcuchu dostaw żywności

Prezydencja słoweńska przeprowadziła na posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniach 12–13 grudnia 2021 r., dyskusję na temat doświadczeń państw członkowskich z transpozycją *dyrektywy 2019/633 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między przedsiębiorstwami w łańcuchu dostaw żywności*, w tym wyzwań w zakresie egzekwowania krajowych przepisów dotyczących nieuczciwych praktyk handlowych oraz oceny wpływu wdrożonych przepisów.

W dyskusji Polska poinformowała o wprowadzonych kompleksowych rozwiązaniach legislacyjnych, mających na celu wzmocnienie pozycji producentów rolnych względem firm handlowych i przetwórczych oraz poprawę relacji w łańcuchu dostaw produktów rolno-spożywczych, w tym m.in. o przyjętej już w grudniu 2016 r. *ustawie o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi* oraz wprowadzeniu w 2015 r. obowiązku zawarcia pisemnej umowy pomiędzy producentem produktów rolnych a pierwszym nabywcą.

W dyskusji Polska podkreśliła, że unijne przepisy są bardzo istotne dla poprawy pozycji rolników w łańcuchu dostaw żywności, niemniej jednak jest za wcześnie na ocenę wpływu dyrektywy na relacje w łańcuchu dostaw oraz decyzje o dalszych krokach.

Transformacja łańcucha dostaw żywności w kierunku zrównoważonego rozwoju

Na posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniach 12–13 grudnia 2021 r. prezydencja słoweńska przeprowadziła dyskusję o wzmocnieniu pozycji producentów rolnych w łańcuchu dostaw, Polska poparła wraz z Bułgarią, Czechami, Grecją, Węgrami, Portugalią i Hiszpanią, przygotowaną przez Słowację informację: *Transformacja łańcucha dostaw żywności w kierunku zrównoważonego rozwoju – wnioski wyciągnięte z kodeksu postępowania UE*. Słowacja wskazała w niej na nierówne obciążenia dotyczące transformacji łańcucha dostaw – liczne nowe obowiązki dla rolników w ramach Strategii „Od pola do stołu” w stosunku do dobrowolnych zobowiązań dla innych uczestników łańcucha żywności w ramach unijnego kodeksu postępowania w zakresie odpowiedzialnego prowadzenia działalności spożywczej i praktyk handlowych, opublikowanego w lipcu 2021 r.

W informacji wskazano również na potrzebę ponownej analizy przez KE struktury obciążeń i bardziej sprawiedliwe ich rozłożenie na wszystkich uczestników tego łańcucha.

Polska w dyskusji podkreśliła, że transformacja na rzecz stworzenia sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego środowiska systemu żywnościowego powinna dotyczyć każdego ogniwa łańcucha dostaw żywności. Wszystkie podmioty uczestniczące w tym systemie powinny wnieść odpowiedni wkład w ten proces. Zatem wyznaczone cele i zadania wynikające ze Strategii „Od pola do stołu” muszą być równomiernie rozłożone na wszystkie podmioty w łańcuchu dostaw, tak, aby nie osłabiać pozycji negocjacyjnej rolników, którzy powinni funkcjonować na równych zasadach z innymi uczestnikami rynku.

Przegląd norm handlowych UE dla produktów rolnych

W październiku 2021 r. Polska wzięła udział w zorganizowanych przez KE „Konsultacjach z państwami członkowskimi, dotyczących przeglądu norm handlowych UE dla produktów rolnych”.

Kwestia przeglądu norm handlowych była również podjęta przez Radę UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniach 11-12 października 2021 r. W tym zakresie Polska proponowała rozważenie liberalizacji norm handlowych w sektorze owoców i warzyw. Zdaniem Polski umożliwiłoby to wszystkim konsumentom, także tym mniej zamożnym, dostęp do tych produktów, a jednocześnie mogłaby wpłynąć pozytywnie na realizację celów zrównoważonego rozwoju w ramach Strategii „Od pola do stołu”. Polska zwracała jednak uwagę, że niezbędna jest pogłębiona analiza tej kwestii przez ekspertów.

Polska proponowała także rozważenie, czy certyfikacja chmielu jest niezbędna do funkcjonowania tego sektora. Zwracała uwagę, że obecnie proces certyfikacji chmielu jest uciążliwy i kosztowny dla wszystkich podmiotów biorących w nim udział. W opinii Polski wymogi jakościowe dla chmielu mogą być określane w umowach handlowych.

W przypadku tzw. „dyrektyw śniadaniowych”, działania w zakresie ewentualnego rozszerzenia wymagań, zdaniem Polski, powinny być ostrożne, tj. poprzedzone dogłębną analizą i dyskusją w gronie ekspertów. Przykładowo w regulacji odnoszącej się do przetworów owocowych, warto rozważyć dodanie nowych przepisów, dotyczących choćby używania soków owocowych do słodzenia przetworów, czy możliwości zrezygnowania ze słodzenia w ogóle. Jednakże zmiany nie powinny skutkować znacznym skróceniem okresu przechowywania, czy nadmiernym stosowaniem

konserwantów i słodzików. Ważne są zatem spodziewane efekty dla konsumentów, uwzględniające zrównoważoną dietę, opartą o produkty naturalne, modyfikowane w jak najmniejszym stopniu.

W kwestii, istotnej z perspektywy prezydencji Słowenii, zmiany przepisów UE dotyczących etykietowania miodu, Polska wyraziła opinię, że aby zachować istotną z punktu widzenia konsumenta informację o kraju pochodzenia miodu, w przypadku pochodzenia miodu z wielu krajów, należałoby rozważyć możliwość wprowadzenia obowiązku umieszczania na etykiecie nazw krajów w kolejności, poczynawszy od kraju o największej procentowej zawartości miodu w opakowaniu.

Strategia Leśna UE do 2030 r.

Polska wzięła aktywny udział w dyskusji dotyczącej opublikowanej w dniu 16 lipca 2021 r. Strategii Leśnej UE do 2030 r., zaznaczając, że Strategia nie jest dokumentem odpowiednio wyważonym, który uwzględniałby równowagę między społecznymi, gospodarczymi i środowiskowymi funkcjami lasów, zgodnie z zasadą zrównoważonej gospodarki leśnej. Razem z innymi państwami członkowskimi o znacznej lesistości Polska apelowała, aby podczas implementacji Strategii leśnej zachowane zostały kompetencje państw członkowskich w zakresie leśnictwa, z uwagi na indywidualną specyfikę kompleksów leśnych w poszczególnych państwach, a także aby zastosowane było indywidualne podejście do prowadzonej gospodarki leśnej. Jako kluczowy aspekt Polska wskazywała, że Strategia leśna powinna gwarantować państwom członkowskim ciągłość prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.

W ramach działań realizowanych w zakresie współpracy w obszarze leśnictwa na forum grupy roboczej Rady UE ds. leśnictwa Polska aktywnie uczestniczyła w pracach nad Konkluzjami Rady do nowej Strategii leśnej UE 2030 r., które zostały przyjęte na Radzie ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniu 15 listopada 2021 r. Państwa członkowskie przyjęły w konkluzjach fakt publikacji Strategii leśnej, zaznaczając jednak znajdujące się w niej kwestie problematyczne. Zawarty w nich także oczekiwania co do sposobu wdrażania Strategii i konieczności zaangażowania w ten proces przedstawicieli wszystkich państw członkowskich. Konkluzje odzwierciedlają dwie kluczowe dla Polski kwestie: potrzebę zachowania równowagi pomiędzy różnymi wyzwaniami w zakresie leśnictwa dotyczącymi kwestii środowiskowych, społecznych i gospodarczych, konieczność zdefiniowania nowo wprowadzonych pojęć i terminów, a także określenia jasnych kroków na rzecz przyszłej współpracy Komisji i państw członkowskich.

4.7 Polityka rybołówstwa

Podczas prezydencji Słowenii prowadzone były prace nad *rozporządzeniem Rady ustalającym uprawnienia do połowów na 2022 rok w odniesieniu do niektórych stad ryb i grup stad ryb w Morzu Bałtyckim*, które sfinalizowano podczas posiedzenia Rady Ministrów UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniach 11-12 października 2021 r. Odnośnie poszczególnych stad eksploatowanych przez Polskę, Rada przyjęła następujące ustalenia na 2022 rok (w porównaniu do kwot połowowych obowiązujących na rok 2021):

- dorsz stada zachodniego (podrejon 22-24 Morza Bałtyckiego) – zmniejszono kwotę o 88%,
- dorsz stada wschodniego (podrejon 25-32 Morza Bałtyckiego) – utrzymano wysokość kwoty połowowej z 2021 r.

W celu ochrony tarła dorsza utrzymano zakaz połowów przy użyciu dowolnego rodzaju narzędzi połowowych w podrejonach 22 i 23 od dnia 15 stycznia do dnia 31 marca, a w podrejonie 24 od dnia 15 maja do dnia 15 sierpnia. Zakaz połowów przy użyciu dowolnego rodzaju narzędzi połowowych obowiązuje również w podrejonach 25 i 26 od dnia 1 maja do dnia 31 sierpnia. Dla przedmiotowych zakazów określono jednak wyjątki.

Rada zdecydowała o wprowadzeniu zakazu ukierunkowanych połowów śledzia stada zachodniego i łososia z podrejonów 22-31. Dla tych dwóch gatunków ustanowiono kwoty połowowe, które mogą zostać wykorzystane wyłącznie jako przyłów.

Natomiast dla:

- szprota z podobszarów 22-32 Morza Bałtyckiego – zwiększono kwotę o 13%,
- śledzia stada centralnego z podobszarów 25–27, 28.2, 29 i 32 Morza Bałtyckiego – zmniejszono kwotę o 45%,
- gładzicy z podobszarów 22-32 Morza Bałtyckiego – zwiększono kwotę o 25%.

Ponadto Rada utrzymała zakaz połowów rekreacyjnych dorsza atlantyckiego w podobszarach 24 w odległości powyżej 6 mil morskich mierzonych od linii podstawowej oraz w podobszarach 25 i 26 i wprowadziła zakaz połowów rekreacyjnych łososia, ustanawiając jednak pewne wyjątki.

W zakresie realizacji polityki rybołówstwa poza obszarem Morza Bałtyckiego najistotniejsze były prace nad *rozporządzeniem Rady ustalającym uprawnienia do połowów na rok 2022 w odniesieniu do niektórych stad ryb i grup stad ryb, mające zastosowanie w wodach Unii oraz dla unijnych statków rybackich w niektórych wodach nienależących do UE*.

Ostateczna dyskusja nad wnioskiem odbyła się na posiedzeniu Rady Ministrów UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniach 12-13 grudnia 2021 r. Ze względu na trudne konsultacje Unii Europejskiej ze Zjednoczonym Królestwem w sprawie uprawnień do połowów między UE a Zjednoczonym Królestwem w ramach umowy o handlu i współpracy między UE a Zjednoczonym Królestwem (TCA) i brakiem możliwości ustalenia kwot połowowych na 2022 r. dla stad wspólnie eksploatowanych przez obie strony, Rada ustanowiła tymczasowe kwoty połowowe na pierwszy kwartał 2022 r.

Jednakże, w dniu 21 grudnia 2021 r., UE i Zjednoczone Królestwo osiągnęły porozumienie w sprawie uprawnień do połowów na 2022 r. Porozumienie obejmuje wszystkie wspólne i wspólnie zarządzane zasoby ryb na wodach UE i Zjednoczonego Królestwa. Osiągnięcie porozumienia zabezpiecza prawa połowowe flot państw członkowskich UE, a także Zjednoczonego Królestwa, zarówno na wodach UE, jak i UK, do końca 2022 r.

4.8 Relacje pomiędzy UE a Zjednoczonym Królestwem

Relacje między Zjednoczonym Królestwem a Unią Europejską były skoncentrowane wokół poszukiwania rozwiązań usprawniających funkcjonowanie Protokołu Irlandzkiego (PI). Zjednoczone Królestwo zarzucało, że PI ma negatywny wpływ na sytuację ekonomiczną (utrudnienia w handlu), społeczną (konfliktowanie społeczności lokalnych) i polityczną (zagrożenie dla integralności terytorialnej) Irlandii Północnej.

W lipcu 2021 r. brytyjski rząd przedstawił szereg propozycji zmian w PI (*Command paper Northern Ireland Protocol: the way forward*) wskazując na potrzebę jego renegocjacji oraz zapowiadając możliwość zawieszenia stosowania protokołu (uruchomienie art. 16).

Jesienią 2021 r., po serii rozmów technicznych z rządem brytyjskim oraz konsultacjach w Irlandii Północnej, KE zaproponowała Zjednoczonemu Królestwu szereg praktycznych rozwiązań poprawiających implementację PI (*Commission non-papers on the implementation of the protocol on Ireland and Northern Ireland*).

Podczas prezydencji słoweńskiej toczyły się rozmowy Komisji Europejskiej z rządem brytyjskim, które początkowo nie rokowały pozytywnie – strona brytyjska konsekwentnie domagała się realizacji własnych postulatów i odrzucała propozycje unijne. Na początku grudnia 2021 r. negocjacje stały się bardziej konstruktywne.

Polska udzieliła wsparcia propozycji unijnej, postulowała maksymalną elastyczność ze strony KE w ramach PI, oraz wyraziła gotowość do rozważenia działań odwetowych ze strony UE w przypadku

uruchomienia przez Zjednoczone Królestwo art. 16. W opinii KE zmiana stanowiska Zjednoczonego Królestwa wynikała w dużej mierze ze stanowczego stanowiska UE.

Dotychczas osiągnięto następujące postępy: KE opublikowała pakiet propozycji legislacyjnych, który zapewnia kontynuację dostaw leków do Irlandii Północnej. Zjednoczone Królestwo zaakceptowało, że zgłaszane pierwotnie problemy dot. dostępności leków w Irlandii Płn. zostaną zaadresowane poprzez działania jednostronne UE. W odniesieniu do kontroli celnych i środków sanitarnych i fitosanitarnych widoczna jest zmiana punktu odniesienia. Zjednoczone Królestwo nie mówi już o potrzebie całkowitego zniesienia kontroli. Po grudniowym cyklu rozmów technicznych uwidoczniła się także nowa dynamika w dyskusjach dot. kwestii celnych. Zjednoczone Królestwo gotowe jest zaangażować się w rozmowy nad tzw. warunkami wstępnymi określonymi przez Komisję w non-paperze. Widoczna jest przestrzeń do dalszych dyskusji o pozostałych kwestiach implementacyjnych (np. VAT) czy doprecyzowanie zasad pomocy publicznej). Ewolucja stanowiska Zjednoczonego Królestwa widoczna jest także w odniesieniu do roli Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Zjednoczone Królestwo nie oczekuje już całkowitej rezygnacji z roli przyznanej TSUE, a jedynie zawężenia roli Trybunału w ramach mechanizmu zarządzania protokołem.

W kwestii środków sanitarnych i fitosanitarnych rozmowy nie przyniosły nadal pożądaných rezultatów; wszelkie próby poszukiwania elastyczności po stronie KE są blokowane brakiem gotowości Zjednoczonego Królestwa do zapewnienia zbieżności legislacyjnej. W dalszym ciągu stanowisko brytyjskie zawiera elementy nieakceptowalne przez stronę unijną m.in. wskazanie na poszukiwania uzgodnienia wspólnego instrumentu/porozumienia, który sankcjonowałby jednostronnie przyznane przez UK okresy karencji od stosowania wymogów PI, utrzymanie oczekiwania, że względem Irlandii Płn. zastosowanie równoległe dwa systemy regulacyjne. Dodatkowo Zjednoczone Królestwo postuluje zawarcie tymczasowego porozumienia, co stoi w sprzeczności do podejścia KE, które zakłada poszukiwanie trwałych, długofalowych rozwiązań.

4.9 Polityka rozwojowa

W okresie prezydencji słoweńskiej Polska brała aktywny udział w pracach poświęconych współpracy na rzecz rozwoju. W ramach grupy roboczej ds. współpracy rozwojowej i partnerstw międzynarodowych (CODEV-PI) do najważniejszych zadań należało wypracowanie konkluzji Rady dot. wody w działaniach zewnętrznych UE oraz dot. ekspertyzy sektora publicznego w działaniach zewnętrznych UE. W trakcie negocjacji Polska zabiegała o stosowanie w dokumentach UE sformułowań zgodnych z traktatami.

Polska aktywnie uczestniczyła w pracach grupy roboczej Rady ds. Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP), która finalizowała prace nad zawarciem przyszłego porozumienia o partnerstwie między UE i jej państwami członkowskimi a Organizacją Państw AKP (tzw. Umowa post-Kotonu). Po trwających ponad 2 lata dyskusjach nad treścią umowy, zakończonych parafowaniem projektu przez głównych negocjatorów w kwietniu 2021 r., prace w grupie AKP w okresie prezydencji słoweńskiej skupiły się na przygotowaniu projektu decyzji Rady dot. podpisania i tymczasowego stosowania umowy post-Kotonu. W trakcie dyskusji nad tekstem Polska zabiegała o umieszczenie zapisów wskazujących na mieszany charakter porozumienia. Podpisanie umowy planowane jest na początek 2022 r.

Polska aktywnie uczestniczyła w pracach UE w obszarze pomocy humanitarnej, m.in. przez uczestnictwo w grupie roboczej Rady ds. pomocy humanitarnej i pomocy żywnościowej (COHAFA). Dwa główne priorytety, na których skupiała się prezydencja Słowenii to: 1) woda i pomoc humanitarna; 2) osoby najbardziej narażone (kobiety, osoby przymusowo przesiedlone). W związku z przygotowaniem KE do Europejskiego Forum Humanitarnego, prezydencja słoweńska poświęciła dużo uwagi kwestiom przestrzegania międzynarodowego prawa humanitarnego i rozszerzenia bazy darczyńców pomocy humanitarnej (główne tematy Forum).

Słowenia zorganizowała sześć spotkań w ramach grupy roboczej ds. Agendy 2030. W centrum uwagi grupy zawsze znajdowało się kompleksowe podejście do realizacji celów zrównoważonego rozwoju, jednak podnoszone kwestie ogniskowały się wokół różnorodnej tematyki skupiającej się w trzech obszarach: społeczeństwo, środowisko, gospodarka.

Prace grupy skupiały się na dyskusowaniu i określaniu roli Celów Zrównoważonego Rozwoju (ang. *Sustainable Growth Goals-SDGs*) w procesie odbudowy UE po pandemii COVID-19. W poszukiwaniu rozwiązań pomocne okazały się doświadczenia *Sustainable Development Solution Network* (SDSN) oraz najnowszy raport SDSN, będący dobrym punktem wyjścia dla wielu przemysłów dotyczących implementacji idei zrównoważonego rozwoju na różnych poziomach.

Podczas spotkań grupy omówiono również ważną kwestię jaką jest narzędzie do mapowania polityk SDGs. Jest ono istotne z punktu widzenia spójności polityk na rzecz zrównoważonego rozwoju na poziomie UE. Podkreślano konieczność lepszego stanowienia prawa. Propozycje przedstawiane przez KE, w tym poprawę w zakresie badania wpływu regulacji na realizację SDGs i funkcjonowanie MŚP oraz wprowadzenie nowych instrumentów w polityce upraszczania, a także ograniczania obciążeń administracyjnych uznano za ważne i potrzebne, szczególnie w kontekście Agendy 2030.

Przedmiot prac grupy charakteryzował się aktualnością dobieranych tematów. Zatem szeroko omówiono Programu prac Komisji na rok 2022. Prezydencja słoweńska podjęła ważną inicjatywę przygotowując *Podsumowanie* zawierające najistotniejsze komentarze państw członkowskich dot. Programu prac Komisji na 2022 rok. Omówiono też Roczną analizę zrównoważonego wzrostu gospodarczego (*Annual Sustainable Growth Survey 2022,-ASGS 2022*), która przedstawia priorytety polityki na nadchodzący rok, a także wytyczne dotyczące ich wdrażania w cyklu Semestru europejskiego 2022.

Licznie adresowano tematykę aktualnych wydarzeń. Omówiono przebieg oraz wyniki dwóch ważnych tej jesieni wydarzeń: COP15.1 oraz COP26 oraz adresowano bieżące tematy wynikające z prezentowanych przez KE projektów i inicjatyw: sprawozdanie z prognozowania strategicznego, czy Pakiet bankowy 2021, zagadnienia związane z gospodarką o obiegu zamkniętym.

Słoweńska prezydencja była również współorganizatorem konferencji ESDN. To wartościowe wydarzenie stworzyło przestrzeń do dialogu, a przede wszystkim wymiany dobrych praktyk w blokach tematycznych związanych z aktualnymi zagadnieniami poruszonymi w UE takimi jak: GOZ (*circural economy*), dobre zarządzanie (*good governance*), czy adaptacja do zmian klimatu (*climate change adaptation*) etc.

4.10 Prawa człowieka

Głównymi obszarami tematycznymi zaangażowania Polski w dziedzinie praw człowieka były: promocja demokracji oraz dobrego rządzenia (ang. *good governance*), ochrona i promocja praw grup szczególnie wrażliwych, w tym praw dzieci, osób z niepełnosprawnościami oraz osób należących do mniejszości religijnych. Polska angażowała się w działania priorytetowe dla UE, m.in. w globalną abolicję kary śmierci, ochronę obrońców praw człowieka oraz przestrzeganie praw człowieka podczas zwalczania pandemii COVID-19. W odniesieniu do obszarów geograficznych przedmiotem szczególnej aktywności Polski była kwestia praw człowieka w Europie Wschodniej i na Kaukazie Południowym, a także w innych, priorytetowych z punktu widzenia UE państwach Azji (Chiny, Korea Północna, Mjanma), Afryki i Bliskiego Wschodu (Burundi, Etiopia, Iran, Syria).

Do osiągnięć Polski w dziedzinie praw człowieka w II połowie 2021 r., realizowanych wspólnie z UE, zaliczyć należy: (i) przedstawienie przez Polskę międzyregionalnego wspólnego oświadczenia odnoszącego się do sytuacji praw człowieka na Białorusi w kontekście zatrzymania R. Pratasiewicza i okoliczności tego zdarzenia (5 lipca 2021 r.). Dokument uzyskał poparcie 46 państw należących do czterech grup regionalnych ONZ (w tym wszystkich państw członkowskich UE); (ii) zorganizowanie przez Polskę (7 lipca 2021 r.) współsponsorowanego przez m.in. przez delegaturę UE wydarzenia

towarzyszącego na marginesie 47. sesji Rady Praw Człowieka nt. ograniczenia przestrzeni działania społeczeństwa obywatelskiego w Rosji – z udziałem m.in. specjalnych sprawozdawców ONZ ds. wolności zgromadzeń i zrzeszania się oraz ds. sytuacji obrońców praw człowieka.

Aktywność na forum UE

Polska angażowała się w prace grupy roboczej UE ds. praw człowieka (COHOM), której głównym zadaniem jest opracowywanie polityki zewnętrznej UE w zakresie praw człowieka i przygotowywanie podstaw do decyzji Rady w tej dziedzinie. Polska angażowała się w prace nad unijnym stanowiskiem na 47. i 48. sesje Rady Praw Człowieka, sesję Trzeciego Komitetu Zgromadzenia Ogólnego ONZ, dokumentem wyznaczającym zobowiązania UE na Szczyt dla Demokracji, projektem stanowiska UE na 66. sesję Komisji ds. Statusu Kobiet, projektem konkluzji Rady ws. priorytetów UE na fora prawno-człowiecze w 2022 r. W toku negocjacji podnosiliśmy m.in. znaczenie problematyki wschodniej, wolności religii lub wyznania, ochrony praw osób należących do grup wrażliwych (dzieci, osób z niepełnosprawnościami) oraz zabezpieczaliśmy interesy RP w odniesieniu do kwestii wrażliwych (*gender*, zdrowia i praw seksualnych i reprodukcyjnych, edukacji seksualnej).

Rada Praw Człowieka (RPCz)

Dzięki intensywnym zabiegom Polski istotnym obszarem aktywności UE na forum RPCz podczas prezydencji słoweńskiej pozostawała sytuacja praw człowieka w Rosji i na Białorusi. Tematyka białoruska powracała podczas obu sesji Rady odbywających się w II półroczu 2021 r. Oprócz międzyregionalnego wspólnego oświadczenia odnoszącego się do sytuacji praw człowieka na Białorusi w kontekście zatrzymania R. Pratasiewicza (zob. wyżej), Polska aktywnie działała na rzecz mobilizacji społeczności międzynarodowej w sprawach naruszeń praw człowieka na Białorusi, m. in. podczas dialogów interaktywnych ze Specjalną Sprawozdawczynią ONZ ds. sytuacji praw człowieka na Białorusi (podczas 47. sesji Rady 5 lipca 2021 r.) i Wysoką Komisarz ONZ ds. Praw Człowieka (podczas 48. sesji Rady 24 września 2021 r.), w trakcie których wygłoszono również wystąpienia unijne. W związku z pogarszającą się sytuacją praw człowieka i podstawowych wolności w Rosji podczas 47. sesji RPCz Polska zorganizowała 7 lipca 2021 r. wraz z 14 państwami podobnie myślącymi (Australia, Czechy, Dania, Estonia, Francja, Niderlandy, Kanada, Litwa, Łotwa, Niemcy, Norwegia, Ukraina, USA, Zjednoczone Królestwo) i delegaturą UE oraz organizacjami pozarządowymi (Amnesty International, Human Rights House Foundation, Human Rights Watch, Civic Solidarity, Civicus) wydarzenie poświęcone dalszym ograniczeniom działania społeczeństwa obywatelskiego w Rosji pt. *Silenced rights, persecuted freedoms in Russia. Restricting fundamental freedoms and shrinking civil society space*. W wydarzeniu uczestniczyli Specjalni Sprawozdawcy ONZ: ds. sytuacji obrońców praw człowieka M. Lawlor i ds. wolności zgromadzeń i zrzeszania się C. Voule, jak również przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego i mediów z Rosji, w tym opozycyjny aktywista związany ze środowiskiem A. Nawalnego – W. Miłow. Inicjatywa ta stanowiła kontynuację aktywności Polski w zakresie zwiększania zainteresowania Rady Praw Człowieka sytuacją w Rosji (w ramach poprzedniej, 46. sesji RPCz Polska przedstawiła międzyregionalne wspólne oświadczenie dot. sytuacji praw człowieka w Rosji w kontekście sprawy A. Nawalnego, podpisane przez 45 państw z czterech grup regionalnych ONZ, w tym przez wszystkie państwa UE).

Podczas 48. sesji Rady Polska była szczególnie aktywnie zaangażowana w prace nad rezolucją *Mandate of the Special Rapporteur on the promotion and protection of human rights in the context of climate change*. ESDZ, reprezentując państwa członkowskie UE, weszła w skład *core group* rezolucji. Dzięki aktywnej postawie Polska uzyskiwała istotny wpływ na stanowisko prezentowane przez UE podczas negocjacji, w szczególności zabiegając o zapisy dot. odpowiedzialności biznesu (w tym podmiotów transnarodowych) za prawa człowieka w kontekście realizowanych przez nie projektów mających wpływ na środowisko. Rezolucja ustanowiła mandat nowej procedury specjalnej – specjalnego sprawozdawcy ds. promocji i ochrony praw człowieka w kontekście zmian klimatycznych – i została przyjęta 8 października 2021 r. w drodze głosowania.

Podczas 48. sesji Rady (7 października 2021 r.). UE zaprezentowała rezolucję własnego autorstwa, popartą przez PL, dot. ochrony praw człowieka w Afganistanie, ustanawiającą mechanizm badania naruszeń praw człowieka w Afganistanie i mandat specjalnego sprawozdawcy ds. monitorowania sytuacji praw człowieka w Afganistanie.

Zgromadzenie Ogólne ONZ/Trzeci Komitet

Podczas trwającej w październiku i listopadzie 2021 r. sesji Trzeciego Komitetu Zgromadzenia Ogólnego ONZ Polska zabiegała o realizację priorytetów narodowych podczas koordynacji unijnych i włączanie ich do wspólnego stanowiska. Ze względu na kwestie wrażliwe (*gender*, zdrowie i prawa seksualne i reprodukcyjne, edukacja seksualna) szczególna uwaga Polski została poświęcona rezolucjom odnoszącym się do problematyki praw kobiet, dziewczynek i dzieci.

Ponadto Polska kontynuowała prowadzenie uzgodnień stanowiska UE (tzw. *burdensharing*) w odniesieniu do rezolucji *Promotion of interreligious and intercultural dialogue, understanding and cooperation for peace*, której tematyka wpisuje się w jeden z priorytetów Polski w odniesieniu do praw człowieka – promocję wolności religii lub przekonań. W odróżnieniu do poprzedniego roku, w 2021 r. uwagi UE dot. wzmocnienia zapisów nt. prawa do opinii i wypowiedzi zostały w większej mierze uwzględnione przez autorów rezolucji, co pozwoliło wszystkim państwom członkowskim UE zagłosować za jej przyjęciem (w 2020 r. państwa UE wstrzymały się od głosu).

Przewodnicząc pracom Grupy Przyjaciół Ofiar Aktów Przemocy ze Względu na Religię lub Wyznanie na forum ZO ONZ, Polska wyszła z inicjatywą wspólnego oświadczenia Grupy z okazji Międzynarodowego Dnia Upamiętniającego Ofiary Aktów Przemocy ze Względu na Religię lub Wyznanie (22 sierpnia). Oświadczenie, nawiązujące m.in. do pogłębienia dyskryminacji wobec osób należących do mniejszości religijnych w dobie pandemii, zostało wystosowane w imieniu 23 państw – członków Grupy (w tym 13 członków z UE).

Polska, podobnie jak większość państw członkowskich UE, zdecydowała o nieuczestniczeniu w wydarzeniu wysokiego szczebla upamiętniającym 20-lecie przyjęcia Deklaracji z Durbanu oraz Programu Działania, które odbyło się w Nowym Jorku 22 września 2021 r. Wraz z 22 państwami członkowskimi UE Polska przystąpiła natomiast do międzyregionalnego wspólnego oświadczenia w imieniu 43 państw potępiającego Chiny za łamanie praw człowieka w prowincji Xinjiang, które zostało wygłoszone na forum Trzeciego Komitetu ZO ONZ 21 października 2021 r.

Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE)

Polska uczestniczyła w przygotowywaniu i uzgadnianiu na forum OBWE wystąpień UE dotyczących praw człowieka i demokratyzacji, m. in. podczas posiedzeń Stałej Rady OBWE. Szczególną uwagę UE poświęcała sytuacji praw człowieka na Białorusi oraz w Rosji. Polska była odpowiedzialna za przygotowywanie i koordynację inicjatyw UE dot. wolnych wyborów i instytucji demokratycznych oraz współpracy z Biurem Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE (ang. *OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, ODIHR*).

Polska gościła ponadto dwa wydarzenia wymiaru ludzkiego OBWE: konferencję rocznicową Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE (Warszawa, 14-15 października 2021 r.) oraz Seminarium Wymiaru Ludzkiego OBWE (Warszawa, 16-17 listopada 2021 r.), podkreślając tym samym znaczenie rozwoju współpracy w ramach organizacji, ukierunkowanego na ochronę i upowszechnienie praw człowieka i wartości demokratycznych, w tym rozwój instytucji autonomicznych OBWE, tj. kierunki aktywności organizacji zgodnie podzielane przez państwa określane mianem „na zachód od Wiednia”, w tym wszystkie państwa UE.

Rada Europy

Podczas prezydencji Słowenii Polska konsekwentnie działała na rzecz silnej i wiarygodnej Rady Europy, skutecznej w działaniach na rzecz wzmacniania praw człowieka, demokracji i praworządności w gronie jej 47 państw członkowskich. Współpracowaliśmy z Węgarami, które w okresie maj-listopad 2021 r.

przewodniczyły pracom Komitetu Ministrów Rady Europy. Polska – jako unijny *chef de file* w gronie przedstawicieli państw członkowskich UE w Strasburgu – mobilizowała UE oraz całą Radę Europy do przeciwdziałania trwającym na Białorusi represjom wobec opozycji, mediów i przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego. Na forum Rady Europy Polska kontynuowała swoje szczególne zaangażowanie na rzecz adekwatnej reakcji Organizacji na przypadki naruszania podstawowych zasad statutowych przez Rosję oraz działała na rzecz lepszej współpracy z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego.

4.11 Ochrona konsumentów

Projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie kredytów konsumenckich

Celem przedmiotowego wniosku jest zapewnienie wysokich standardów ochrony konsumentów i sprzyjanie rozwojowi wewnętrznego rynku kredytów. Cel ten jest zbieżny i aktualny z celami obecnie obowiązującej dyrektywą 2008/48/WE w sprawie umów o kredyt konsumencki¹⁴, która ustanowiła zharmonizowane ramy UE dotyczące kredytu konsumenckiego.

Wniosek legislacyjny zakłada rozszerzenie zakresu dyrektywy na pożyczki nieprzekraczające 200 EUR, kredyty nieoprocentowane, wszystkie kredyty w rachunku bieżącym i wszystkie umowy leasingu, a także umowy o kredyt zawierane za pośrednictwem platform pożyczek społecznościowych; zmianę definicji kilku kluczowych terminów; obowiązek udzielania konsumentom odpowiednich wyjaśnień; ograniczenie ilości informacji przekazywanych konsumentom w reklamie i koncentrowanie się na kluczowych informacjach w przypadku przekazywania za pośrednictwem niektórych kanałów komunikacyjnych; doprecyzowanie i aktualizacja kwestii sposobu i czasu udzielania konsumentom informacji przed zawarciem umowy w celu zapewnienia większej skuteczności; zakaz dorozumianej zgody konsumenta poprzez stosowanie w formularzach internetowych domyślnie zaznaczonych pól; zakaz sprzedaży wiązanej; standardy dotyczące usług doradczych; zakaz niezamówionej sprzedaży produktów kredytowych; nałożenie na państwa członkowskie obowiązku ustalania górnych pułapów stóp procentowych, rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania lub całkowitego kosztu kredytu; ustanowienie i określenie zasad prowadzenia działalności gospodarczej na rynku kredytów konsumenckich oraz zobowiązanie kredytodawców i pośredników kredytowych do zapewnienia, by członkowie personelu posiadali odpowiedni zestaw umiejętności i wiedzy; doprecyzowanie obowiązku dokonywania oceny zdolności kredytowej poprzez wskazanie, że ocena ta powinna być przeprowadzana na podstawie koniecznych, wystarczających i proporcjonalnych informacji o sytuacji finansowej i ekonomicznej; zapis dotyczący wykorzystywania alternatywnych źródeł danych do przeprowadzania oceny zdolności kredytowej odzwierciedlający zasady ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (UE) 2016/679; zobowiązanie państw członkowskich do promowania edukacji finansowej; zobowiązanie państw członkowskich do przyjęcia środków mających na celu zachęcenie kredytodawców do dokonania restrukturyzacji kredytów w rozsądnym zakresie; zwiększenie dostępności usług doradczych w zakresie zadłużenia; poprawę warunków egzekwowania przepisów poprzez wprowadzenie artykułu dotyczącego właściwych organów; w odniesieniu do kar w zakresie powszechnych naruszeń transgranicznych uwzględniono zasadę 4 % (minimalna maksymalna wysokość grzywny) określoną w tzw. dyrektywie zbiorczej (UE) 2019/2161.

W trakcie dotychczasowych prac legislacyjnych (wg stanu na dzień 14 grudnia 2021 r. odbyło się 11 posiedzeń grupy roboczej ds. ochrony konsumentów i informacji, zarówno w formule wideokonferencji jak i *attaché*) Polska zgadzała się z potrzebą dostosowania przepisów dyrektywy do zmieniających się realiów funkcjonowania rynku. Polska poparła korzystne z punktu widzenia konsumentów rozwiązania zakładające m.in. wprowadzenie szczegółowych zasad oceny zdolności kredytowej, uzależnienie

¹⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U. L 133 z 22.5.2008, str. 66–92) - zmieniana w latach 2011, 2014, 2016 i 2019 - dyrektywą 2011/90/UE, dyrektywą 2014/17/UE, rozporządzeniem (UE) 2016/1011 i rozporządzeniem (UE) 2019/1243.

dopuszczalności udzielenia kredytu od pozytywnego wyniku oceny zdolności kredytowej, wprowadzenie maksymalnych kosztów kredytu, wprowadzenie wymogów dla kredytodawców i pośredników. Zgłaszane uwagi dotyczyły m.in. potrzeby usunięcia bądź doprecyzowania wyjątku pozwalającego na udzielenie kredytu pomimo negatywnego wyniku oceny zdolności kredytowej, doprecyzowania przepisów dotyczących maksymalnych kosztów kredytu, wyjaśnienia relacji pomiędzy proponowanymi przepisami dotyczącymi platform *crowdfundingowych* oraz rozporządzeniem (UE) 2020/1503 w sprawie europejskich dostawców usług finansowania społecznościowego dla przedsięwzięć gospodarczych.

W trakcie wideokonferencji grupy roboczej ds. ochrony konsumentów i informacji w dniu 10 grudnia 2021 r. prezydencja słoweńska zaprezentowała kompromisowy tekst wybranych przepisów dyrektywy, który ma być punktem wyjścia do dalszych dyskusji nad projektowanymi rozwiązaniami.

Projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1025/2012 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylające dyrektywę Rady 87/357/EWG oraz dyrektywę 2001/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów (proponycja RODO), zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1025/2012 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylające dyrektywę Rady 87/357/EWG oraz dyrektywę 2001/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ma zastąpić prawie dwudziestoletnią dyrektywę 2001/95/WE z 3 grudnia 2001 r. w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów, która reguluje wymagania w zakresie bezpieczeństwa niezwywnościowych produktów konsumenckich, obowiązki producentów i dystrybutorów w zakresie bezpieczeństwa produktów oraz zasady i tryb sprawowania nadzoru w celu zapewnienia bezpieczeństwa produktów wprowadzanych na rynek.

Projekt nowego rozporządzenia został opublikowany przez Komisję Europejską w dniu 30 czerwca 2021 r. Celem nowej regulacji jest z jednej strony aktualizacja i dostosowanie przepisów prawa dotyczących niezharmonizowanych produktów konsumenckich do aktualnej sytuacji rynkowej, ze szczególnym uwzględnieniem transformacji cyfrowej, postępu technologicznego (w tym nowych technologii, takich jak sztuczna inteligencja [AI] czy tzw. „Internet rzeczy” [IoT]) oraz zależności w łańcuchu dostaw produktów dla konsumentów, z drugiej strony zapewnienie większej spójności systemu nadzoru rynku dla produktów zharmonizowanych i niezharmonizowanych. Doprecyzowuje również obowiązki podmiotów prowadzących sprzedaż produktów przez Internet oraz przyznaje uprawnienia organom nadzorczym w przypadku dostarczania w ten sposób niebezpiecznych produktów konsumentom. Rozwiązania zaproponowane w projekcie są zgodne z kierunkami działań wskazanymi w Nowym programie na rzecz konsumentów z 2020 r.¹⁵, którego celami są: (1) aktualizacja i unowocześnienie ogólnych ram bezpieczeństwa niezwywnościowych produktów konsumpcyjnych, (2) zachowanie ich roli jako zabezpieczenia dla konsumentów, (3) dostosowanie przepisów do wyzwań związanych z nowymi technologiami i sprzedażą przez internet oraz (4) zapewnienie równych warunków działania dla przedsiębiorstw.

Polska co do zasady popiera propozycję GPSR. Na chwilę obecną uważamy, że konkretne propozycje Komisji Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa produktów, w powiązaniu z innymi aktami prawnymi, które zostały już przyjęte lub są w toku, w istotny sposób przyczynią się do podniesienia poziomu bezpieczeństwa konsumentów. Ujednolicenie i wzmocnienie systemu nadzoru rynku poprzez stworzenie spójnego rynku wewnętrznego produktów zharmonizowanych i niezharmonizowanych, jak również zapewnienie całościowej ochrony interesów konsumentów i przejrzystości przepisów dla przedsiębiorców, powinno pozytywnie wpłynąć na rozwój gospodarczy jednolitego rynku.

¹⁵ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady „Nowy program na rzecz konsumentów – Poprawa odporności konsumentów na potrzeby trwałej odbudowy”.

Priorytetem Polski w pracach nad GPSR, poza uzyskaniem jak największej spójności systemu nadzoru rynku wyrobów zharmonizowanych i niezharmonizowanych, jest zapewnienie skutecznego i jednolitego systemu odzyskiwania produktów niebezpiecznych od konsumentów poprzez ustanowienie szybkich i jasnych procedur mających na celu realizację tego systemu, jak również wprowadzenie proporcjonalnych i odstraszających kar dla podmiotów gospodarczych za niewykonanie ich obowiązków wynikających z przepisów dotyczących bezpieczeństwa produktów.

W ramach 10 posiedzeń grupy roboczej ds. ochrony konsumentów i informacji (WP CONSOM), które odbyły się podczas prezydencji Słowenii udało się zakończyć pierwsze czytanie projektu ww. rozporządzenia..

4.12 Edukacja i młodzież

Edukacja

Priorytetem prezydencji słoweńskiej w obszarze kształcenia i szkolenia było wypracowanie i przyjęcie zasad i metod zarządzania europejskimi ramami strategicznej współpracy w obszarze kształcenia i szkolenia na lata 2021-2030 (tzw. ET 2030). Prezydencja w oparciu o dyskusje przeprowadzane z państwami członkowskimi w ramach różnych gremiów unijnych przygotowała wyjściową propozycję w formie rezolucji Rady w sprawie struktur zarządzania strategicznymi ramami europejskiej współpracy, w której zaproponowano wykorzystanie już istniejącej grupy wysokiego szczebla ds. kształcenia i szkolenia (HLG ET), przy zastosowaniu pewnych modyfikacji usprawniających działanie tej grupy i zapewniających jej większą operacyjność.

W toku negocjacji uzgodniono, że prezydencja, we współpracy z partnerami z trzech prezydencji i Komisją, powinna odgrywać wiodącą rolę w koordynowaniu prac grupy.

Polska opowiadała się za wzmocnieniem już istniejącej grupy wysokiego szczebla ds. kształcenia i szkolenia wraz z nowym mechanizmem wspierającym (sterującym), co zostało zapewnione przez ustanowienie komitetu koordynacyjnego oraz możliwość powołania sprawozdawcy. Dla Polski w trakcie prac nad rezolucją kluczowe było również wzmocnienie zapisów dotyczących powiązania grupy wysokiego szczebla z poziomem politycznym, tj. komitetem edukacji jako grupą roboczą Rady UE oraz samą Radą UE ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu, jednoznaczne wskazanie podległości komitetu koordynacyjnego grupie wysokiego szczebla oraz określenie wspierającej roli komitetu w pracach grupy. Oczekiwania Polski w tym zakresie zostały w pełni uwzględnione w końcowej wersji dokumentu.

Kolejnym kluczowym obszarem prac słoweńskiej prezydencji była cyfryzacja edukacji. Temat ten znalazł odzwierciedlenie w zaleceniu Rady w sprawie kształcenia mieszanego na rzecz wysokiej jakości szkolnictwa podstawowego i średniego sprzyjającego włączeniu społecznemu. Mając na uwadze wpływ pandemii COVID-19 na sposób realizacji kształcenia i szkolenia, w tym powszechne zastosowanie edukacji zdalnej, państwa członkowskie uznały, że istnieje potrzeba szerszego zastosowania tzw. kształcenia mieszanego w ramach edukacji formalnej rozumianego jako sytuację, w której szkoła, pedagog lub osoba ucząca się stosują więcej niż jedną metodę w procesie uczenia się; m.in. może to być łączenie nauki w szkole z nauką w innym środowisku lub łączenie różnych narzędzi edukacyjnych.

Doceniając rolę edukacji zdalnej w sytuacjach nagłych i kryzysowych dla Polski najważniejszym aspektem prac nad zaleceniem było uwzględnienie priorytetowego znaczenia kształcenia realizowanego w szkole, tj. edukacji stacjonarnej/bezpośredniej. Dzięki działaniom Polski w końcowej wersji dokumentu edukacja w szkole jest wprost wskazana jako pożądany model kształcenia, który może być wsparty lub uzupełniany przez mieszane podejścia.

Ostatnim tematem, nad którym pracowała słoweńska prezydencja był obszar uczenia się dorosłych. Prezydencja wystąpiła z inicjatywą wypracowania na poziomie Unii Europejskiej nowej europejskiej agendy na rzecz uczenia się dorosłych na lata 2021 -2030. Prezydencja przygotowała rezolucję, w której

uzgodniono, że ogólnym europejskim celem będzie wzmocnienie uczenia się dorosłych poprzez zapewnienie i promowanie możliwości uczenia się dla wszystkich, w tym poprzez zwiększenie i poprawę oferty, promocję i zapewnienie możliwości podjęcia różnych form uczenia się formalnego, pozaformalnego i nieformalnego. W rezolucji wskazano, że uczenie się dorosłych wymaga holistycznego podejścia obejmującego współpracę międzysektorową i wielostronną oraz skuteczną koordynację na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym, zaznaczając przy tym, że musi się to odbywać z poszanowaniem różnych modeli uczenia się dorosłych w Unii Europejskiej oraz kompetencji na poszczególnych poziomach.

Polska w trakcie prac nad dokumentem postulowała o wyraźne uwzględnienie znaczenia uczenia się osób dorosłych w miejscu pracy oraz w środowisku lokalnym oraz form uczenia się, które są oparte o faktyczne potrzeby osób dorosłych; wykorzystanie w projekcie najnowszych danych dotyczących uczenia się dorosłych z Eurostatu z 2020 r., a nie danych z Monitora Kształcenia i Szkolenia; usunięcie odwołania do mikro-kwalifikacji (ang. *microcredentials*), ponieważ brak stosownych uzgodnień z państwami członkowskimi w tym zakresie oraz odwołania do krajowych rozwiązań legislacyjnych do podjęcia w obszarze zatrudnienia. Większość uwag zgłoszonych przez Polskę została uwzględniona w ostatecznej wersji dokumentu.

Młodzież

Najważniejszą inicjatywą w obszarze młodzieży w ramach prezydencji Słowenii były prace nad projektem decyzji w sprawie ustanowienia roku 2022 Europejskim Rokiem Młodzieży. W ramach Europejskiego Roku Młodzieży Komisja Europejska, we współpracy z Parlamentem Europejskim, państwami członkowskimi, władzami regionalnymi i lokalnymi, zainteresowanymi stronami oraz samymi młodymi ludźmi, będzie działać na rzecz:

- wzmocnienia pozycji i wspierania młodych ludzi, w tym poprzez pracę z młodzieżą, zwłaszcza młodych ludzi o mniejszych szansach, aby zdobyli odpowiednią wiedzę i kompetencje, a tym samym stali się aktywnymi i zaangażowanymi obywatelami, a także inicjatorami zmian;
- promowania możliwości oferowanych młodym ludziom w ramach polityki Unii Europejskiej, a także na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym w celu wspierania ich rozwoju osobistego, społecznego i zawodowego;
- wzmocnienia uczestnictwa i zaangażowania obywatelskiego młodych ludzi poprzez włączanie ich w procesy konsultacji takie jak np. Konferencja w sprawie przyszłości Europy i unijny dialog młodzieżowy.

Aby osiągnąć założenia Europejskiego Roku Młodzieży 2022, będą organizowane różnego rodzaju konferencje, wydarzenia, kampanie informacyjne i promocyjne na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym.

W toku prac nad decyzją Polska zaproponowała złagodzenie zapisu mówiącego o tym, że należy organizować zajęcia w szkołach i klasach, aby dotrzeć do młodych ludzi i promować ich bezpośredni udział w działaniach Europejskiego Roku Młodzieży, gdyż działania realizowane w szkołach są regulowane wyłącznie przez przepisy krajowe zgodnie z podziałem kompetencji pomiędzy Unią a państwami członkowskimi. Uwaga ta została uwzględniona.

Ponadto priorytetem dla prezydencji słoweńskiej w obszarze młodzieży były przestrzenie obywatelskie dla młodych ludzi. Prezydencja przygotowała konkluzje w sprawie ochrony i tworzenia dla młodych ludzi przestrzeni obywatelskich, które ułatwiają merytoryczne uczestnictwo młodzieży. W dokumencie podkreślono znaczenie wolnych, bezpiecznych, otwartych, dostępnych, reprezentatywnych i włączających przestrzeni obywatelskich dla młodych ludzi, które umożliwią im zrzeszanie się, angażowanie w obszarach związanych z ich potrzebami i zainteresowaniami, wypowiedzanie się w sprawach publicznych oraz uczestnictwo w podejmowaniu decyzji publicznych. W konkluzjach państwa członkowskie oraz Komisja Europejska są zachęcane do ochrony i poszerzania przestrzeni obywatelskich dla wszystkich młodych ludzi, zwłaszcza tych najbardziej dotkniętych pandemią COVID-19 oraz wprowadzenia dodatkowych środków, aby zapewnić młodym ludziom o mniejszych szansach,

pochodzących z obszarów wiejskich i oddalonych oraz z niepełnosprawnościami dostęp do tych przestrzeni i możliwość uczestniczenia w nich.

Kolejnym priorytetem prac prezydencji słońskiej było zagwarantowanie, że wyniki 8. cyklu unijnego dialogu młodzieżowego zostaną uznane i będą wdrażane przez zainteresowane strony w obszarze krajowej i europejskiej polityki młodzieżowej, a także zapewnienie jakości i ciągłości procesu unijnego dialogu młodzieżowego i jego wyników. W tym celu prezydencja przygotowała rezolucję na temat wyników 8. cyklu unijnego dialogu młodzieżowego.

Z inicjatywy Polski w dokumencie uwzględniono specyfikę w zakresie funkcjonowania lub braku funkcjonowania krajowych rad młodzieży, gdyż np. w polskim systemie prawnym nie istnieje definicja tzw. krajowej rady młodzieży. Ponadto Polska nie poparła propozycji stworzenia odrębnego gremium w celu wdrożenia europejskiej strategii komunikacji unijnego dialogu młodzieżowego oraz zespołu w celu zachowania pamięci instytucjonalnej unijnego dialogu młodzieżowego. Uwagi Polski zostały uwzględnione.

4.13 Kultura

Posiedzenie Rady ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu w części dot. kultury i kwestii audiowizualnych 30 listopada 2021 r.

30 listopada 2021 r. odbyło się posiedzenie Rady ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu w sesji dot. kultury i kwestii audiowizualnych.

Jednym z punktów agendy posiedzenia była debata orientacyjna zatytułowana „*Dziedzictwo kulturowe i prawa do dziedzictwa w kontekście zrównoważonego rozwoju i przyszłości Europy*”. Polska odnosząc się do pytań kierunkowych zaznaczyła m.in., że należy wspierać inicjatywy, które zakładają budowanie społeczeństwa odpowiedzialnego i aktywnego we współdecydowaniu o dziedzictwie kulturowym. Prawa do dziedzictwa kulturowego i zrównoważonego zarządzania dziedzictwem kulturowym w Europie i poza nią powinny być chronione i promowane także z wykorzystaniem wszystkich dostępnych instrumentów finansowych i inicjatyw, takich jak np. Europejskie Dni Dziedzictwa, Znak Dziedzictwa Europejskiego czy Europejskie Szlaki Kulturowe. Wspierana przez Polskę nowa inicjatywa Komisji Europejskiej - Nowy Europejski Bauhaus, której celem jest wspólne zaprojektowanie zrównoważonej i inkluzywnej przestrzeni odpowiadającej wyzwaniom przyszłości, również może być postrzegana jako działanie na rzecz wzmocnienia praw do dziedzictwa w kontekście prawa do kształtowania otoczenia w którym żyjemy.

Zwrócono uwagę, że dzięki staraniom Polski, możliwości finansowania kultury zostały zapewnione w ramach Celu 4: Europa o silniejszym wymiarze społecznym w nowej perspektywie finansowej polityki spójności Unii Europejskiej na lata 2021-2027. W kwestii dot. roli, jaką powinny odgrywać prawa do dziedzictwa kulturowego w kontekście działań Unii Europejskiej zarówno w wymiarze wewnętrznym, jak i zewnętrznym UE, Polska wskazała, że prawa do dziedzictwa kulturowego powinny być brane pod uwagę przy podejmowaniu przez UE wszelkich działań, nie tylko w kontekście tych związanych z kulturą. Podkreślono także istotę wdrożenia myślenia ponadsektorowego o kulturze i dziedzictwie kulturowym. Dodatkowo jako jeden z priorytetów Polski wskazano szeroko pojętą ochronę polskich zabytków za granicą.

Konkluzje Rady w sprawie kultury, wysokiej jakości architektury i środowiska zurbanizowanego jako kluczowych elementów inicjatywy Nowy Europejski Bauhaus

Rada ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu przyjęła w dniu 30 listopada 2021 r. konkluzje Rady w sprawie kultury, wysokiej jakości architektury i środowiska zurbanizowanego jako kluczowych elementów inicjatywy Nowy Europejski Bauhaus.

Nowy Europejski Bauhaus (NEB) to interdyscyplinarna inicjatywa stworzona przez Komisję Europejską, której celem jest wspólne zaprojektowanie zrównoważonej przestrzeni, przyjaznej dla mieszkańców i odpowiadającej wyzwaniom przyszłości. Nowy Europejski Bauhaus to projekt ekologiczno-

gospodarczo-kulturalny, który ma łączyć design, ekologię, dostępność społeczną i cenową oraz inwestycje po to, by wesprzeć realizację Europejskiego Zielonego Ładu. Jego najważniejszymi wartościami są więc zrównoważony rozwój, estetyka i włączenie społeczne.

NEB jest inspirowany przez interdyscyplinarną szkołę rzemiosła i sztuki użytkowej, założoną sto lat temu przez Waltera Gropiusa, która w rewolucyjny sposób zmieniła podejście do projektowania przedmiotów codziennego użytku, stawiając mocny akcent na ich funkcjonalność i prostotę. Nowy Europejski Bauhaus jest oparty na trzech filarach: zrównoważonym rozwoju (w tym gospodarka obiegu zamkniętego), walorach użytkowych (w tym estetyka przestrzeni / produktów) oraz szeroko rozumianej dostępności.

Strona polska poparła cele inicjatywy, którymi są: ułatwienie kontaktów między mieszkańcami, ekspertami, przedsiębiorstwami i instytucjami oraz dyskusji na temat tworzenia przyszłych przestrzeni mieszkalnych, aby były bardziej przystępne cenowo i dostępne dla wszystkich; mobilizacja projektantów, architektów, inżynierów, naukowców, studentów w różnych dyscyplinach do nowego spojrzenia na zrównoważony styl życia w Europie i na świecie; dążenie do poprawy jakości codziennego życia i podkreślanie zalet prostoty, funkcjonalności i obiegu zamkniętego materiałów; zapewnienie pomocy finansowej na innowacyjne pomysły i produkty w drodze ogłaszanych ad hoc zaproszeń do składania wniosków oraz za pośrednictwem programów ujętych w wieloletnich ramach finansowych.

Konkluzje Rady w sprawie zwiększenia dostępności i konkurencyjności europejskich treści audiowizualnych i medialnych

W trakcie przewodnictwa Słowenii w Radzie UE grupa audiowizualna wypracowała projekt tekstu konkluzji Rady w sprawie zwiększenia dostępności i konkurencyjności europejskich treści audiowizualnych i medialnych, które zostały zatwierdzone przez Radę (ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu) na posiedzeniu w dniu 30 listopada 2021 r.

Przyjęte konkluzje skupiają się na budowaniu skutecznego dostępu do europejskich treści audiowizualnych i medialnych. W dokumencie zauważone zostało, iż europejskie treści audiowizualne i medialne mają coraz większe znaczenie dla zrównoważonego rozwoju europejskiego sektora medialnego i nieodłącznie wiążą się z promowaniem różnorodności kulturowej i językowej. Wskazano, że pandemia COVID-19 wywarła duży wpływ na poziom i strukturę finansowania europejskich treści audiowizualnych, przyspieszając trendy rynkowe w postaci zwiększonej podaży i popytu na treści od usługodawców internetowych w odniesieniu do udziału utworów kinematograficznych i innych utworów audiowizualnych pochodzących z różnych państw.

W celu zwiększenia podaży i konkurencyjności europejskich treści audiowizualnych i medialnych Rada UE dostrzegła konieczność podjęcia dalszych działań w następujących obszarach:

- a) różnorodność kulturowa;
- b) promowanie i eksponowanie treści europejskich;
- c) zrównoważony charakter.

Mianowanie czterech członków panelu europejskiego na potrzeby działania UE na rzecz Znak Dziedzictwa Europejskiego na lata 2022–2024

Podczas przewodnictwa Słowenii w Radzie Unii Europejskiej miało miejsce mianowanie czterech członków panelu europejskiego na potrzeby działania UE na rzecz Znak Dziedzictwa Europejskiego na lata 2022–2024.

Rada co trzy lata mianuje czterech członków europejskiego panelu niezależnych ekspertów działającego na rzecz Znak Dziedzictwa Europejskiego. Mandat dotychczasowych członków wygasa z końcem roku 2021.

Każde uprawnione państwo członkowskie mogło zgłosić swojego kandydata do udziału w losowaniu.

Polska przedłożyła kandydaturę Pani Pauliny Florjanowicz, która finalnie została wybrana na członka panelu w ramach *kategorii 3: zarządzanie kulturą, w tym w wymiarze dziedzictwa kulturowego*.

W ramach pozostałych kategorii wybrani zostali:

Heidemarie Uhl (Austria) – w ramach kategorii 1: historia i kultury Europy

Antoaneta L. Dimitrova (Niderlandy) – w ramach kategorii 2: edukacja i młodzież

Flavia Barca (Włochy) – w ramach kategorii 4: komunikacja i turystyka

Powyższe kandydatury zostały przyjęte przez Radę w listopadzie 2021 r.

Działanie na rzecz Europejskich Stolic Kultury na lata 2020–2033. Mianowanie przez Radę trzech ekspertów do zespołu wybierającego i monitorującego na lata 2022–2024

Podczas przewodnictwa Słowenii w Radzie Unii Europejskiej miało również miejsce mianowanie trzech ekspertek do zespołu wybierającego i monitorującego na lata 2022–2024 w zakresie działania na rzecz Europejskiej Stolicy Kultury 2020–2033.

Zarekomendowane do mianowania do zespołu zostały: Goda Giedraityte, Marilyn Gaughan Reddan i Rosa Tarantino.

Na posiedzeniu komitetu do spraw kultury (CAC) w dniu 25 października 2021 r. Komitet przeanalizował podania rekomendowanych ekspertów i wyraził zgodę na mianowanie ich przez Radę.

Powyższe kandydatury zostały przyjęte przez Radę w listopadzie 2021 roku.

Polska nie brała udziału w powyższym losowaniu, gdyż zgodnie z art. 1 ust. 1 decyzji 2014/353/UE i załącznikiem do tej decyzji, obok Węgier, Estonii, Austrii, Słowenii, Niemiec, Słowacji, Finlandii, Łotwy, Portugalii, Czech, Francji, Szwecji, Cypru i Belgii, była jednym z krajów wykluczonych z losowania ekspertów panelu na lata 2022–2024 (aby zminimalizować ryzyko konfliktu interesów, z losowania wyłącza się państwo członkowskie, którego miasto ma zostać wybrane lub ma być monitorowane podczas danej kadencji ekspertów zespołu - planuje się, iż Europejska Stolica Kultury będzie w 2029 r. w Polsce).

4.14 Sport i turystyka

Sport

W obszarze sportu prezydencja słoweńska realizowała priorytety wynikające z Planu Prac UE w dziedzinie sportu na lata 2021-2024, którymi były promocja aktywności fizycznej oraz europejski model sportu. Polska z zadowoleniem przyjęła oba priorytety i zaangażowała się w inicjatywy wpisujące się w ich realizację. Przedstawiciele Polski brali udział w spotkaniach organizowanych w trakcie prezydencji słoweńskiej, w tym odbywającym się 23-24 września 2021 r. w Bled (Słowenia) spotkaniu dyrektorów UE ds. sportu połączonym z inauguracją inicjatywy Komisji Europejskiej *Healthylifestyle4All* oraz uroczystym rozpoczęciem obchodów Europejskiego Tygodnia Sportu 2021.

Zarówno w obszarze promocji aktywności fizycznej, jak i europejskiego modelu sportu, prezydencja słoweńska zaproponowała przyjęcie dokumentów, które były opracowywane w ramach 8 spotkań grupy roboczej ds. sportu. Polska aktywnie uczestniczyła w negocjacjach treści obu dokumentów, podkreślając konieczność zachowania ich otwartego charakteru, a także wspierając zapisy dotyczące m. in. współpracy międzysektorowej, poszanowania praw człowieka oraz wspierania projektów sportowych z funduszy UE, w tym programu Erasmus+.

Rezolucja na temat kluczowych cech europejskiego modelu sportu oraz konkluzje na temat aktywności fizycznej przez całe życie zostały przyjęte podczas posiedzenia Rady ds. edukacji, młodzieży, kultury i sportu w formie sportu, które odbyło się 30 listopada 2021 r. . Podczas posiedzenia ministrowie ds. sportu wzięli udział także w debacie na temat dwutorowej kariery sportowców. Polska określa ten obszar jako priorytetowy dla dalszych działań polityki unijnej w obszarze sportu. Podkreśliła także, że stwarzanie warunków do łączenia kariery sportowej z edukacją i zdobywaniem kwalifikacji jest

konieczne i należy je wspierać na poziomie krajowym oraz UE. Jako przykłady działań skierowanych do młodych sportowców w Polsce przedstawiono założenia i rezultaty programu TEAM 100, a także przykłady inicjatyw międzysektorowych realizowanych przez resorty odpowiedzialne za szkolnictwo wyższe oraz obronę narodową.

Polska poparła także starania prezydencji dla określenia aktualnego stanowiska Unii Europejskiej oraz państw członkowskich w zakresie podpisania i ratyfikacji Konwencji Rady Europy w sprawie manipulacji rozgrywkami sportowymi. Polska poinformowała o podpisaniu ww. konwencji w dniu 7 lipca 2015 r. oraz o działaniach podjętych w celu realizacji jej zapisów. Polska wyraziła także opinię, że konieczne jest dalsze dążenie do podpisania i przyjęcia konwencji przez UE, od czego uzależnia jej ratyfikację.

Turystyka

Polska z zadowoleniem przyjęła działania podjęte przez słoweńską prezydencję na rzecz poprawy sytuacji w sektorze europejskiej turystyki. Turystyka jest ważną i stale rozwijającą się dziedziną gospodarki, która została najbardziej dotknięta przez pandemię COVID-19. Z tego względu prezydencja słoweńska prowadziła prace w celu przyspieszenia odbudowy i wzrostu odporności sektora.

Polska pozytywnie oceniła rozpoczęte prace nad ścieżką transformacji dla turystyki oraz fakt, że zostały one potraktowane priorytetowo i są prowadzone w bardzo szybkim tempie. Polska pozytywnie oceniła uwzględnienie w dokumencie wielu obszarów wymagających poprawy i wsparcia takich jak kwestie klimatyczne, cyfryzacja oraz dostępność i rozwój umiejętności w sektorze turystycznym. Bardzo ważną dla Polski kwestią jest zwiększanie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, które są podstawą sektora turystycznego. Ponadto Polska obserwuje i uczestniczy w pracach UE nad regulacją dla najmu krótkoterminowego.

16 listopada 2021 r. Polska uczestniczyła w zorganizowanym przez prezydencję słoweńską nieformalnym spotkaniu ministrów odpowiedzialnych za turystykę dot. ścieżki transformacji dla turystyki oraz nowej Agendy dla Turystyki. Polska popiera przygotowanie ścieżki transformacji stanowiącej podstawę do opracowania Agendy dla Turystyki – nowej strategii, która określi długoterminową wizję zrównoważonego rozwoju sektora turystyki.

V. Lista załączników

1. Rozliczenia finansowe pomiędzy RP a UE
2. Informacja o wykorzystaniu środków z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności oraz funduszy pozaunijnych
3. Plan prac nad projektami ustaw wykonujących prawo Unii Europejskiej (przygotowany na podstawie ust. 1a art. 125a Regulaminu Sejmu)
4. Wykaz stanowisk do aktów prawnych UE, przygotowanych przez Rząd zgodnie z ustawą z 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem RP w UE, przekazanych do Sejmu i Senatu RP w II poł. 2021 r.
5. Wykaz stanowisk do dokumentów pozalegislacyjnych UE, przygotowanych przez Rząd zgodnie z ustawą z 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem RP w UE, przekazanych do Sejmu i Senatu RP w II poł. 2021 r.

ZAŁĄCZNIK 1 – ROZLICZENIA FINANSOWE POMIĘDZY POLSKĄ A UNIĄ EUROPEJSKIĄ W OKRESIE LIPIEC-LISTOPAD 2021 r. (dane za pełny okres prezydencji, do grudnia 2021 r., będą znane dopiero na początku lutego 2022 r.).

1. Saldo

W ciągu 5 miesięcy (lipiec-listopad) prezydencji słoweńskiej odnotowano pozytywne saldo rozliczeń pomiędzy Unią Europejską a Rzeczpospolitą Polską, która osiągnęła pozycję beneficjenta netto w wysokości **+ 3,18 mld EUR**.

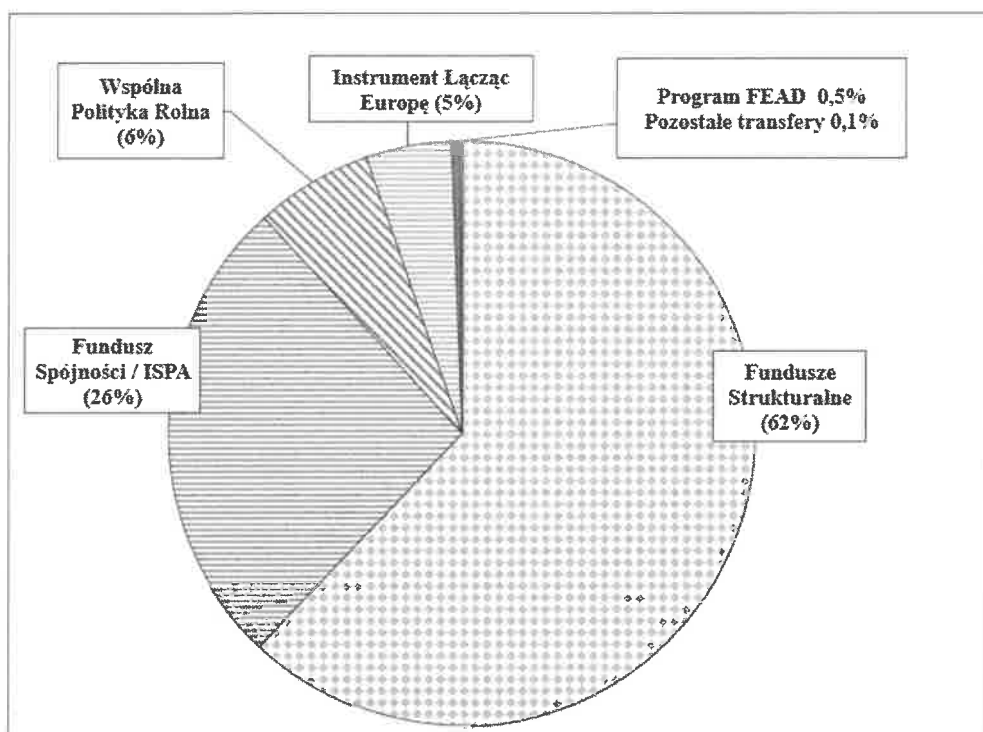
Tabela 1. Transfery finansowe Rzeczpospolita Polska – budżet Unii Europejskiej w okresie 1 VII – 30 XI 2021 (w EUR).

Fundusze Strukturalne	3 426 232 292
Fundusz Spójności / ISPA	1 442 631 837
Wspólna Polityka Rolna	356 669 821
Instrument Łącząc Europę (CEF)	260 560 694
Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD)	26 315 755
Pozostałe transfery*	7 291 157
Transfery razem	5 519 701 555
Składka członkowska	2 335 189 890
Zwrot środków do budżetu UE	370 790
Saldo	3 184 140 875

** W pozycji „Pozostałe transfery” dane na koniec października 2021 r.*

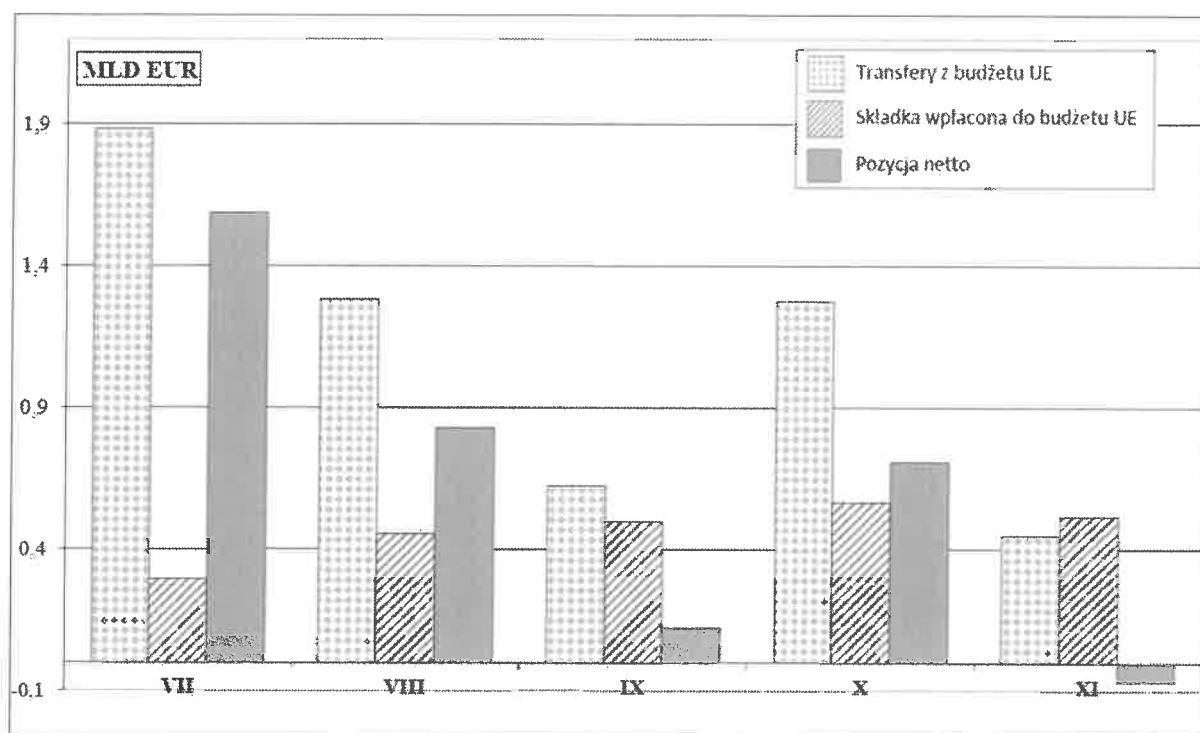
2. Transfery do Polski

Wykres 1. Struktura transferów finansowych z budżetu Unii Europejskiej w okresie 1 VII – 30 XI 2021.

W okresie 1 lipca – 30 listopada 2021 r. Rzeczpospolita Polska otrzymała z budżetu ogólnego Unii Europejskiej **5,52 mld EUR**. Najważniejsze pozycje wśród przepływów finansowych stanowiły transfery przeznaczone na finansowanie projektów realizowanych w ramach funduszy strukturalnych (**3,43 mld EUR**), na Fundusz Spójności/ISPA (**1,44 mld EUR**), Wspólną Politykę Rolną (**357 mln EUR**) oraz na rzecz instrumentu „łącząc Europę” (**260 mln EUR**). Transfery z budżetu UE obejmowały także środki z tytułu Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym FEAD (**26 mln EUR**). Do Rzeczypospolitej Polskiej wpływają także środki klasyfikowane jako „Pozostałe transfery”, których łączna kwota w omawianym okresie osiągnęła **7,3 mln EUR**.

Wykres 2. Transfery, składka członkowska oraz saldo rozliczeń finansowych Polska – budżet Unii Europejskiej w okresie 1 VII – 30 XI 2021 (w mln EUR).

3. Składka do budżetu UE

W okresie 1 lipca – 30 listopada 2021 r. Rzeczpospolita Polska wpłaciła do budżetu ogólnego UE składkę w wysokości **2,33 mld EUR**, w tym:

- z tytułu zasobu własnego opartego o DNB: 1,617 mld EUR,
- z tytułu tradycyjnych zasobów własnych: 439 mln EUR,
- z tytułu zasobu własnego opartego o VAT: 279 mln EUR.

ZAŁĄCZNIK 2 – INFORMACJA O WYKORZYSTANIU ŚRODKÓW Z FUNDUSZY STRUKTURALNYCH, FUNDUSZU SPÓJNOŚCI ORAZ FUNDUSZY POZAUNIJNYCH

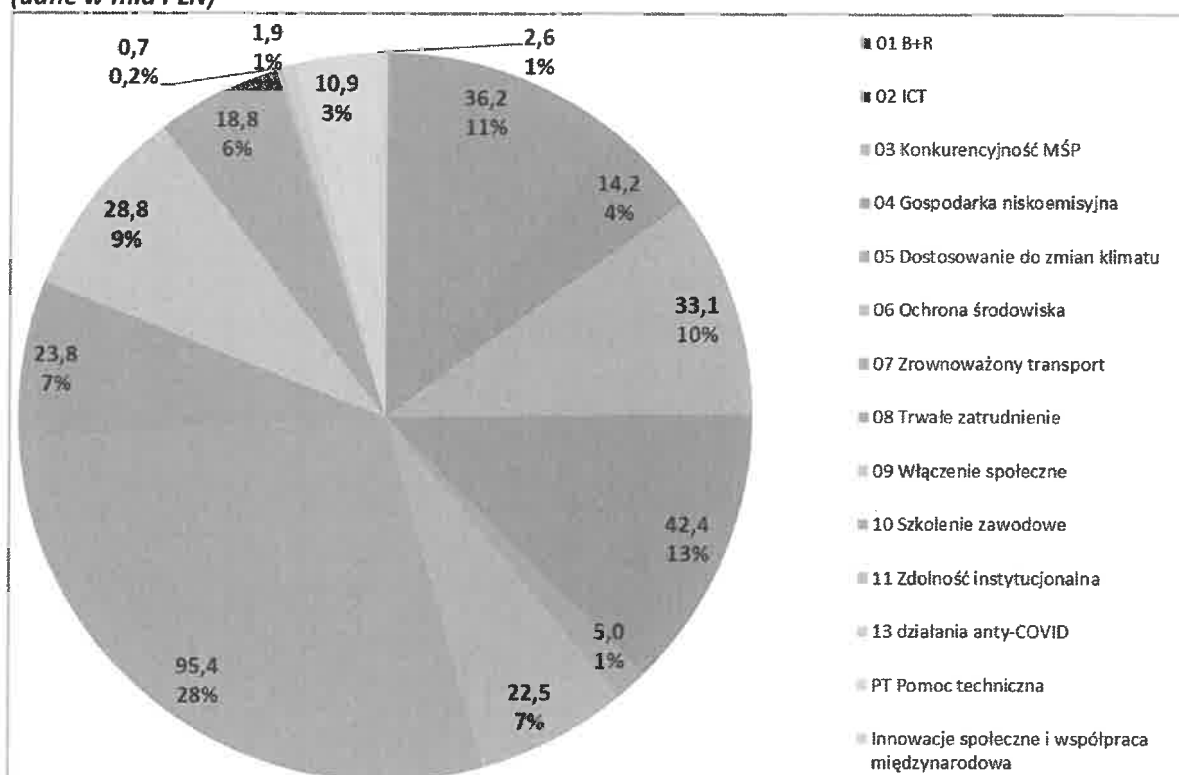
Perspektywa finansowa 2014-2020

Według danych wygenerowanych z systemu informatycznego SL2014, do 31 grudnia 2021 r. złożono 192 295 wniosków o dofinansowanie projektów na całkowitą kwotę 892,3 mld zł. Wartość dofinansowania UE we wnioskach o dofinansowanie wyniosła 554,7 mld zł, co stanowi 154%¹ alokacji. W ramach krajowych programów operacyjnych beneficjenci złożyli 72 726 wniosków o dofinansowanie projektów o wartości wkładu UE 351,1 mld zł (164% alokacji), natomiast dla regionalnych programów operacyjnych złożono 119 569 wniosków o dofinansowanie o wartości wkładu UE 203,6 mld zł (141% alokacji).

Od uruchomienia programów do 31 grudnia 2021 r. podpisano z beneficjentami 97 046 umów o dofinansowanie na całkowitą kwotę 553,1 mld zł. Kwota dofinansowania UE, na jaką opiewają podpisane umowy, wynosi 336,3 mld zł, co stanowi 94% alokacji. W ramach programów krajowych podpisano łącznie 28 407 umów o dofinansowanie, angażujących środki UE o wartości 201,8 mld zł (94% alokacji), natomiast w ramach programów regionalnych wsparciem objęto 68 639 projektów o wartości dofinansowania UE 134,5 mld zł (tj. 93% alokacji).

Najwięcej środków UE (95,4 mld zł, czyli 28% wartości podpisanych umów) przeznaczono na wsparcie zrównoważonego transportu. Znacząca pula środków zaangażowana została również w projekty z zakresu promowania gospodarki niskoemisyjnej (42,4 mld zł, czyli 13% wartości podpisanych umów), oraz wsparcia w zakresie B+R+I (36,2 mld zł, tj. 11% wartości podpisanych umów).

Wykres. Wartość dofinansowania UE w umowach o dofinansowanie w rozbiu na cele tematyczne (dane w mld PLN)

¹ Do wycięcia wartości alokacji środków UE zastosowano kurs 1 EUR = 4,5777 PLN.

Wartość środków UE rozliczonych na poziomie beneficjentów wyniosła 342,9 mld zł, w tym dofinansowanie UE – 224,0 mld zł (co stanowi 62% alokacji). W ramach krajowych programów operacyjnych rozliczono wydatki w części wkładu UE o wartości 130,9 mld zł (tj. 61% alokacji), natomiast w regionalnych programach operacyjnych – 93,1 mld zł (tj. 64% alokacji).

Poniżej przedstawiono szczegółowe dane finansowe w zakresie stanu wdrażania poszczególnych programów operacyjnych na lata 2014-2020.

PROGRAM OPERACYJNY	wnioski o dofinansowanie			umowy o dofinansowanie			Środki rozliczone z beneficjentami	
	liczba	wartość dofinansowania UE (mln PLN)	% wykorzystania alokacji	liczba	wartość dofinansowania UE (mln PLN)	% wykorzystania alokacji	wartość dofinansowania UE (mln PLN)	% wykorzystania alokacji
PO Inteligentny Rozwój	45 811	146 208	358%	14 062	45 451	111%	20 889	51%
PO Infrastruktura i Środowisko	4 215	131 718	102%	2 840	112 033	87%	81 872	64%
PO Polska Cyfrowa	1 886	22 015	201%	710	10 770	98%	5 802	53%
PO Pomoc Techniczna	395	3 287	102%	393	3 169	98%	2 428	75%
PO Polska Wschodnia	6 035	16 222	177%	2 988	8 509	93%	6 096	67%
PO Wiedza Edukacja Rozwój	14 384	31 621	144%	7 414	21 883	100%	13 810	63%
Krajowe programy operacyjne	72 726	351 070	164%	28 407	201 814	94%	130 897	61%
RPO Woj. Dolnośląskiego	9 945	13 933	134%	5 975	9 513	91%	7 057	68%
RPO Woj. Kujawsko-Pomorskiego	4 281	9 943	113%	3 234	8 279	94%	4 838	55%
RPO Woj. Lubuskiego	1 921	5 062	121%	1 266	3 762	90%	2 596	62%
RPO Woj. Łódzkiego	10 701	15 335	147%	5 916	9 385	90%	6 068	58%
RPO Woj. Lubelskiego	11 001	14 169	137%	8 129	9 913	96%	7 603	74%
RPO Woj. Mazowieckiego	10 477	14 341	148%	5 620	8 959	93%	6 467	67%
RPO Woj. Małopolskiego	7 679	19 370	145%	4 136	12 358	93%	8 630	65%
RPO Woj. Opolskiego	2 691	5 285	121%	1 716	4 185	96%	3 207	73%
RPO Woj. Podlaskiego	8 501	8 352	149%	5 181	5 331	95%	3 716	66%
RPO Woj. Podkarpackiego	6 732	14 291	146%	3 394	8 917	91%	6 883	70%
RPO Woj. Pomorskiego	4 403	11 022	128%	2 228	8 165	95%	5 371	62%
RPO Woj. Śląskiego	13 665	24 377	151%	6 502	15 155	94%	9 492	59%
RPO Woj. Świętokrzyskiego	8 252	10 382	164%	4 500	5 856	93%	3 918	62%
RPO Woj. Warmińsko-Mazurskiego	7 617	11 397	142%	4 768	7 319	91%	5 073	63%
RPO Woj. Wielkopolskiego	7 769	17 205	152%	3 608	10 500	93%	7 357	65%
RPO Woj. Zachodniopomorskiego	3 934	9 138	123%	2 466	6 883	93%	4 783	65%
Regionalne programy operacyjne	119 569	203 601	141%	68 639	134 481	93%	93 058	64%
RAZEM	192 295	554 671	154%	97 046	336 295	94%	223 956	62%
Programy EWT (w EUR)	506	621 070 004	187%	259	346 058 435	104%	241 954 086	73%

ZAŁĄCZNIK 3 – PLAN PRAC NAD PROJEKTAMI USTAW WYKONUJĄCYCH PRAWO UNII EUROPEJSKIEJ (PRZYGOTOWANY NA PODSTAWIE ART. 125A UST. 1A REGULAMINU SEJMU).

PROJEKTY USTAW PRZYJĘTE PRZEZ RADĘ MINISTRÓW W OKRESIE LIPIEC - GRUDZIEŃ 2021 R.

W okresie lipiec - grudzień 2021 r. Rada Ministrów przyjęła 16 projektów ustaw, które mają na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej, tj.:

- projekt ustawy o zmianie ustawy o transporcie drogowym, ustawy o czasie pracy kierowców oraz niektórych innych ustaw,
- projekt ustawy o zmianie ustawy o lasach oraz ustawy o ochronie przyrody,
- projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym,
- projekt ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ustawy - Prawo farmaceutyczne,
- projekt ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi,
- projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo lotnicze,
- projekt ustawy o zmianie ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych oraz niektórych innych ustaw,
- projekt ustawy o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji,
- projekt ustawy o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw,
- projekt ustawy o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji oraz ustawy o kinematografii,
- projekt ustawy o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi,
- projekt ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw,
- projekt ustawy o wyrobach medycznych,
- projekt ustawy o zmianie ustawy o transporcie drogowym oraz niektórych innych ustaw,
- projekt ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw,
- projekt ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw.

– Wykaz projektów ustaw wykonujących prawo Unii Europejskiej, które powinny zostać skierowane przez Radę Ministrów do Sejmu RP do końca I połowy 2022 r.

	Zmieniany/nowy akt prawny	Zakres zmian	Termin implementacji
	Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (UC31)	Transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/800 w sprawie gwarancji procesowych dla dzieci będących podejrzanymi lub oskarżonymi w postępowaniu karnym	11.06.2019
2.	Projekt ustawy o ogólnoeuropejskich indywidualnych produktach emerytalnych (UC67)	Wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1238 w sprawie ogólnoeuropejskiego indywidualnego produktu emerytalnego (OIPE)	14.08.2019 15.08.2020
3.	Projekt ustawy o Systemie Informacji Finansowej (UC66)	Transpozycja: <ul style="list-style-type: none"> dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/843 zmieniającej dyrektywę (UE) 2015/849 w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1153 ustanawiającej zasady ułatwiające korzystanie z informacji finansowych i innych informacji w celu zapobiegania niektórym przestępstwom, ich wykrywania, prowadzenia dochodzeń w ich sprawie lub ich ścigania 	10.01.2020 01.08.2021
4.	Projekt ustawy o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury na lata 2021–2027 (UC22)	Wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego	01.01.2014 31.08.2018
5.	Projekt ustawy o badaniach klinicznych produktów leczniczych stosowanych u ludzi (UC63)	Uzupełnienie wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 536/2014 w sprawie badań klinicznych produktów leczniczych stosowanych u ludzi	16.06.2014
6.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (UC15)	Wykonanie rozporządzenia 2017/2394 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów	16.01.2018 17.01.2020
7.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o zawodach pielęgniarzy i położnej (UC62)	Uzupełnienie transpozycji dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych	20.10.2007
8.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej oraz niektórych innych ustaw (UC59)	Wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin	14.12.2019 29.04.2022

9.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o prawach konsumenta oraz ustawy – Kodeks cywilny (UC53)	Transpozycja: <ul style="list-style-type: none"> • dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/770 w sprawie niektórych aspektów umów o dostarczanie treści cyfrowych i usług cyfrowych • dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/771 w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów 	01.07.2021 01.07.2021
10.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (UC52)	Uzupełnienie wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1938 dotyczącego środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego	01.11.2017 01.12.2018
11.	Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (UC48)	Uzupełnienie transpozycji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/45/UE w sprawie okresowych badań zdadności do ruchu drogowego pojazdów silnikowych i ich przyczep	20.05.2017
12.	Projekt ustawy – Prawo komunikacji elektronicznej (UC45)	Transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1972 ustanawiającej Europejski kodeks łączności elektronicznej	21.12.2020
13.	Projekt ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo komunikacji elektronicznej (UC46)		
14.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o bezpieczeństwie obrotu prekursorami materiałów wybuchowych oraz niektórych innych ustaw (UC38)	Wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1148 w sprawie wprowadzania do obrotu i stosowania prekursorów materiałów wybuchowych	01.02.2021 01.08.2020 02.02.2022
15.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych (UC35)	Uzupełnienie transpozycji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/63/UE w sprawie ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych	10.11.2012
16.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o obligacjach oraz niektórych innych ustaw (UC32)	Uzupełnienie wykonania: <ul style="list-style-type: none"> • rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych • rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 2015/35 uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej 	01.01.2016 18.01.2015
17.	Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo lotnicze oraz niektórych innych ustaw (UC89)	Wykonanie: <ul style="list-style-type: none"> • rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1139 w sprawie wspólnych zasad w dziedzinie lotnictwa cywilnego i utworzenia Agencji Unii Europejskiej ds. Bezpieczeństwa Lotniczego • rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2019/945 w sprawie systemów bezzałogowych statków powietrznych oraz operatorów systemów bezzałogowych statków powietrznych z państw trzecich • rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2019/947 w sprawie przepisów i procedur 	12.09.2021 12.09.2023 01.07.2019

		dotyczących eksploatacji bezzałogowych statków powietrznych	
18.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o drogach publicznych oraz niektórych innych ustaw (UC88)	Transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/520 w sprawie interoperacyjności systemów elektronicznego poboru opłat drogowych i ułatwiania transgranicznej wymiany informacji na temat przypadków nieuiszczenia opłat drogowych w Unii	19.10.2021
19.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw (UC87)	Uzupełnienie wykonania: <ul style="list-style-type: none"> rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1860 w sprawie użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen do celów powrotu nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1861 w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) w dziedzinie odpraw granicznych, zmiany konwencji wykonawczej do układu z Schengen 	27.12.2018 28.12.2020 28.12.2021
20.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o prawach konsumenta oraz niektórych innych ustaw (UC86)	Transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2161 zmieniającej dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 98/6/WE, 2005/29/WE oraz 2011/83/UE w odniesieniu do lepszego egzekwowania i unowocześnienia unijnych przepisów dotyczących ochrony konsumenta	28.11.2021
21.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o broni i amunicji (UC85)	Transpozycja Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/555 z dnia 24 marca 2021 r. w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni (tekst jednolity) (Dz.Urz.UE.L 2021 Nr 115, str. 1).	14.09.2018 14.12.2019
22.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o drogach publicznych oraz niektórych innych ustaw (UC84)	Transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1936 zmieniającej dyrektywę 2008/96/WE w sprawie zarządzania bezpieczeństwem infrastruktury drogowej	17.12.2021
23.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o charakterystyce energetycznej budynków oraz niektórych innych ustaw (UC82)	Transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/844 zmieniającej dyrektywę 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków i dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej	10.03.2020
24.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw (UC81)	Częściowa transpozycja: <ul style="list-style-type: none"> dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/851 zmieniającej dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko 	05.07.2020 03.07.2021
25.	Projekt ustawy o systemach homologacji pojazdów oraz ich wyposażenia (UC80)	Uzupełnienie wykonania:	01.01.2016

		<ul style="list-style-type: none"> rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 167/2013 w sprawie homologacji i nadzoru rynku pojazdów rolniczych i leśnych rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 168/2013 w sprawie homologacji i nadzoru rynku pojazdów dwu lub trzykołowych oraz czterokołowców rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/858 w sprawie homologacji i nadzoru rynku pojazdów silnikowych i ich przyczep oraz układów, komponentów i oddzielnych zespołów technicznych przeznaczonych do tych pojazdów 	01.01.2016 05.07.2022 01.09.2025
26.	Projekt ustawy o rolnictwie ekologicznym (UC79)	<p>Wykonanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin 	01.01.2022 14.12.2019 29.04.2022
27.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o wyrobie napojów spirytusowych oraz o rejestracji i ochronie oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych oraz niektórych innych ustaw (UC77)	Wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/787 w sprawie definicji, opisu, prezentacji i etykietowania napojów spirytusowych, stosowania nazw napojów spirytusowych w prezentacji i etykietowaniu środków spożywczych, ochrony oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych, wykorzystywania alkoholu etylowego i destylatów pochodzenia rolniczego w napojach alkoholowych	25.05.2021
28.	Projekt ustawy o nadzorze nad dostawcami usług finansowania społecznościowego dla przedsiębiorstw gospodarczych (UC76)	Transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1504 zmieniającej dyrektywę 2014/65/UE w sprawie rynków instrumentów finansowych	10.05.2021
29.	Projekt ustawy o portowych urządzeniach do odbioru odpadów ze statków (UC75)	Transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/883 w sprawie portowych urządzeń do odbioru odpadów ze statków	28.06.2021
30.	Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz ustawy o odnawialnych źródłach energii (UC74)	Częściowa transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej	31.12.2020
31.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz opłacie produktowej (UC73)	Częściowa transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko	03.07.2021
32.	Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (UC70)	Transpozycja dyrektywy Komisji (UE) 2020/367 zmieniającej załącznik III do dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady	31.12.2021

		w odniesieniu do ustalenia metod oceny szkodliwych skutków hałasu w środowisku Transpozycja dyrektywy delegowanej Komisji (UE) 2021/1226, z dnia 21 grudnia 2020 r. zmieniająca, w celu dostosowania do postępu naukowo-technicznego, załącznik II do dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wspólnych metod oceny hałasu (Dz. Urz. UE L 269 z 28.07.2021 r., str. 65)	
33.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (UC69)	Transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1 mającej na celu nadanie organom ochrony konkurencji państw członkowskich uprawnień w celu skuteczniejszego egzekwowania prawa i zapewnienia należytego funkcjonowania rynku wewnętrznego	04.02.2021
34.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych oraz niektórych innych ustaw (UC68)	Transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2162 w sprawie emisji obligacji zabezpieczonych i nadzoru publicznego nad obligacjami zabezpieczonymi oraz zmieniająca dyrektywy 2009/65/WE i 2014/59/UE	08.07.2021
35.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw (UC111)	Transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1151 zmieniającej dyrektywę (UE) 2017/1132 w odniesieniu do stosowania narzędzi i procesów cyfrowych w prawie spółek	01.08.2022
36.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw (UC110)	Częściowa transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych	30.06.2021
37.	Projekt ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym (UC108)	Wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/816 ustanawiającego scentralizowany system służący do ustalania państw członkowskich posiadających informacje o wyrokach skazujących wydanych wobec obywateli państw trzecich i bezpaństwowców (ECRIS-TCN) na potrzeby uzupełnienia europejskiego systemu przekazywania informacji z rejestrów karnych	12.12.2019
38.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (UC107)	Uzupełnienie transpozycji: <ul style="list-style-type: none"> • dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych • dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/958 w sprawie analizy proporcjonalności przed przyjęciem nowych regulacji dotyczących zawodów 	20.10.2007 30.07.2020
39.	Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (UC106)	Częściowa transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE	31.12.2020
40.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług (UC105)	Transpozycja dyrektywy Rady (UE) 2019/2235 zmieniającej dyrektywę 2006/112/WE w	30.06.2022

		sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej i dyrektywę 2008/118/WE w sprawie ogólnych zasad dotyczących podatku akcyzowego w odniesieniu do działań obronnych w ramach Unii	
41.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym (UC104)	Wykonanie: <ul style="list-style-type: none"> rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1860 w sprawie użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen do celów powrotu nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1861 w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) w dziedzinie odpraw granicznych, zmiany konwencji wykonawczej do układu z Schengen rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1862 w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) w dziedzinie współpracy policyjnej i współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych 	27.12.2018 27.12.2018 28.12.2020 27.12.2018 28.12.2020
42.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz niektórych innych ustaw (UC103)	Transpozycja: <ul style="list-style-type: none"> dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/789 ustanawiającej przepisy dotyczące wykonywania praw autorskich i praw pokrewnych mające zastosowanie do niektórych transmisji online prowadzonych przez organizacje radiowe i telewizyjne oraz do reemisji programów telewizyjnych i radiowych, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790 w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym 	07.06.2021 07.06.2021
43.	Projekt ustawy o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (UC102)	Wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniające i uchylające niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”)	21.04.2021
44.	Projekt ustawy o ochronie osób zgłaszających naruszenia prawa (UC101)	Transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii	17.12.2021
45.	Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/852 z dnia 17 maja 2017 r. w sprawie rtęci oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1102/2008 (UC100)	Wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/852 w sprawie rtęci	01.01.2018 13.09.2021
46.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (UC99)	Częściowa transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 w sprawie	30.06.2021

		promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych	
47.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (UC98)	Częściowa transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko	03.07.2021
48.	Projekt ustawy o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych, oznaczeń geograficznych win i napojów spirytusowych oraz o produktach tradycyjnych (UC97)	Wykonanie: <ul style="list-style-type: none"> rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/787 w sprawie definicji, opisu, prezentacji i etykietowania napojów spirytusowych, stosowania nazw napojów spirytusowych w prezentacji i etykietowaniu innych środków spożywczych, ochrony oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych, wykorzystywania alkoholu etylowego i destylatów pochodzenia rolniczego w napojach alkoholowych rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2019/34 ustanawiające zasady dotyczące stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do wniosków o objęcie ochroną nazw pochodzenia, oznaczeń geograficznych i określeń tradycyjnych w sektorze wina, procedury zgłaszania sprzeciwu, zmian w specyfikacji produktu, rejestru chronionych nazw, unieważnienia ochrony i stosowania symboli oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do odpowiedniego systemu kontroli 	25.05.2021 14.01.2019
49.	Projekt ustawy o wykonaniu Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony (UC96)	Zapewnienie stosowania Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony	30.12.2020
50.	Projekt ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (UC95)	Wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności	30.06.2022
51.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych (UC94)	Komunikat Komisji Wytyczne w sprawie niektórych środków pomocy państwa w kontekście systemu handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych po 2021 r. 2020/C 317/04	-
52.	Projekt ustawy o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (UC92)	Uzupełnienie transpozycji dyrektywy 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych	30.06.1991
53.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o produktach biobójczych (UC90)	Wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 528/2012 w sprawie udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych	01.09.2013
54.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej	Uzupełnienie transpozycji: <ul style="list-style-type: none"> Dyrektywy Rady 2011/70/Euratom z dnia 19 lipca 2011 r. ustanawiającej ramy 	23.08.2013 15.08.2017

	oraz inwestycji towarzyszących oraz niektórych innych ustaw (UD200)	wspólnotowe w zakresie odpowiedzialnego i bezpiecznego gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi <ul style="list-style-type: none">• Dyrektywy Rady 2009/71/Euratom z dnia 25 czerwca 2009 r. ustanawiającej wspólnotowe ramy bezpieczeństwa jądrowego obiektów jądrowych (w brzmieniu nadanym Dyrektywą Rady 2014/87/Euratom)	
--	---	--	--

WYKAZ STANOWISK DO AKTÓW PRAWNYCH UE, PRZYGOTOWANYCH PRZEZ RZĄD ZGODNIE Z USTAWĄ Z 8 PAŹDZIERNIKA 2010 R. O WSPÓŁPRACY RADY MINISTRÓW Z SEJMEM I SENATEM W SPRAWACH ZWIĄZANYCH Z CZŁONKOSTWEM RP W UE, PRZEKAZANYCH DO SEJMU I SENATU RP W II POŁ. 2021 R.

LP	Sygnatura COM	Tytuł dokumentu	Data przekazania Polsce dokumentu przez instytucje UE	Instytucja wiodąca	Data przyjęcia stanowiska przez KSE	Data przyjęcia przez KSE stanowiska przygotowanego na wniosek Sejmu lub Senatu RP
1	COM(2021)206 COM(2021)205	ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY USTANAWIAJĄCE ZHARMONIZOWANE PRZEPISY DOTYCZĄCE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI (AKT W SPRAWIE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI) I ZMIENIAJĄCE NIEKTÓRE AKTY USTAWODAWCZE UNII oraz Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Wspieranie europejskiego podejścia do sztucznej inteligencji	07.06.2021	KPRM	20.07.2021	-
2	COM(2021)278	Rozporządzenie Rady w sprawie ustanowienia i funkcjonowania mechanizmu oceny i monitorowania w celu weryfikacji stosowania dorobku Schengen oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 1053/2013	07.07.2021	MSWiA	21.07.2021	-
3	COM(2021)281	Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniające rozporządzenie (UE) nr 910/2014 w odniesieniu do ustanowienia europejskich ram tożsamości cyfrowej	07.07.2021	KPRM	27.09.2021	-
4	COM(2021)300	Projekt budżetu ogólnego Unii Europejskiej na rok budżetowy 2022	09.07.2021	MF	13.07.2021	
5	COM(2021)312	DECYZJA RADY w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, i tymczasowego stosowania Umowy o partnerstwie między Unią Europejską, z jednej strony, a	02.07.2021	MSZ	-	21.07.2021

		członkami Organizacji Państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (OACPS), z drugiej strony				
6	COM(2021)313	Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/216 w odniesieniu do unijnego kontyngentu taryfowego na wysokiej jakości wołowinę z Paragwaju	18.06.2021	MRiRW	02.07.2021	-
7	COM(2021)327	Wniosek ROZPORZĄDZENIE RADY zmieniające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 609/2014 w celu zwiększenia przewidywalności dla państw członkowskich oraz uściślenia procedur rozstrzygania sporów przy udostępnianiu tradycyjnych zasobów własnych oraz zasobów własnych opartych na VAT i na DNB	16.07.2021	MF	-	30.07.2021
8	COM(2021)346	Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów, zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1025/2012 oraz uchylające dyrektywę Rady 87/357/EWG i dyrektywę 2001/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady	09.08.2021	UOKiK	23.08.2021	-
9	COM(2021)347	Wniosek DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie kredytów konsumenckich	07.07.2021	UOKiK	21.07.2021	-
10	COM(2021)356	Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w odniesieniu do ograniczeń w dostępie do wód Unii	05.07.2021	MRiRW	19.07.2021	
11	COM(2021)388	Wniosek DECYZJA RADY w sprawie przystąpienia Unii Europejskiej do Konwencji o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych	27.08.2021	MS	-	16.09.2021
12	COM(2021)391	Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskich zielonych obligacji	02.08.2021	MF	16.08.2021	-

13	COM(2021)392	Wniosek ROZPORZĄDZENIE RADY czasowo zawieszające cła autonomiczne Wspólnej Taryfy Celnej na przywóz niektórych produktów przemysłowych na Wyspy Kanaryjskie	14.07.2021	MRPiT	28.07.2021	-
14	COM(2021)397	Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1286/2014 w odniesieniu do przedłużenia okresu obowiązywania przepisu przejściowego dla spółek zarządzających, spółek inwestycyjnych i osób doradzających w zakresie jednostek przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) i jednostek funduszy innych niż UCITS lub je sprzedających	15.07.2021	MF	29.07.2021	-
15	COM(2021)399	Wniosek DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniająca dyrektywę 2009/65/WE w odniesieniu do stosowania dokumentów zawierających kluczowe informacje przez spółki zarządzające przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS)	15.07.2021	MF	29.07.2021	-
16	COM(2021)402	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2222 w odniesieniu do infrastruktury transgranicznej łączącej Unię i Zjednoczone Królestwo stałym połączeniem przez kanał La Manche.	13.07.2021	MI	28.07.2021	-
17	COM(2021)420	Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie przeciwdziałania korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu	23.09.2021	MF	07.10.2021	-
18	COM(2021)421	Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY ustanawiające Urząd ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniądzy i Finansowaniu Terroryzmu i zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1093/2010, (UE) nr 1094/2010 i (UE) nr 1095/2010	01.10.2021	MF	19.10.2021	-
19	COM(2021)422	Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie informacji towarzyszących transferom	01.10.2021	MF	19.10.2021	-

		środków pieniężnych i niektórych kryptoaktywów (wersja przekształcona)				
20	COM(2021)423	Wniosek DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie mechanizmów, które państwa członkowskie powinny wprowadzić, mających na celu zapobieganie wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz uchylająca dyrektywę (UE) 2015/849	23.09.2021	MF	07.10.2021	
21	COM(2021)424	Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY ustanawiające środki ochrony i zarządzania dotyczące ochrony tuńczyka południowego	28.07.2021	MRiRW	11.08.2021	
22	COM(2021)429	Wniosek DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1153 w zakresie dostępu właściwych organów do scentralizowanych rejestrów rachunków bankowych za pośrednictwem pojedynczego punktu dostępu	26.07.2021	MF	09.08.2021	
23	COM(2021)434	Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie niektórych przepisów dotyczących połowów na obszarze objętym porozumieniem GFCM (Generalnej Komisji Rybołówstwa Morza Śródziemnego) (wersja przekształcona)	30.07.2021	MRiRW	13.08.2021	
24	COM(2021)477	Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające rozporządzenie (UE) 2018/1091 w odniesieniu do wkładu Unii na rzecz zintegrowanej statystyki dotyczącej gospodarstw rolnych na podstawie ram finansowych na lata 2021–2027	12.08.2021	GUS	26.08.2021	-
25	COM(2021)483	Wniosek DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie ujednoczonych procedur kontroli drogowego transportu towarów niebezpiecznych (tekst jednolity)	19.08.2021	MI	02.09.2021	-
26	COM(2021)547	Wniosek DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniająca dyrektywę 2014/53/UE w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich dotyczących udostępniania na rynku urządzeń radiowych	23.09.2021	KPRM	07.10.2021	-

27	COM(2021)552	DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE w odniesieniu do wkładu lotnictwa w unijny cel redukcji emisji w całej gospodarce i odpowiednio wdrażająca globalny środek rynkowy	10.09.2021	MKiŚ	14.10.2021	
28	COM(2021)554	Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniające rozporządzenie (UE) 2018/841 w odniesieniu do zakresu stosowania, uproszczenia przepisów dotyczących zgodności, określenia celów państw członkowskich na 2030 r. i zobowiązania do zbiorowego osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2035 r. w sektorze użytkowania gruntów, leśnictwa i rolnictwa oraz rozporządzenie (UE) 2018/1999 w odniesieniu do poprawy monitorowania, sprawozdawczości, śledzenia postępów i przeglądu	10.09.2021	MKiŚ	25.10.2021	-
29	COM(2021)555	ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniające rozporządzenie (UE) 2018/842 w sprawie wiążących rocznych redukcji emisji gazów cieplarnianych przez państwa członkowskie od 2021 r. do 2030 r. przyczyniających się do działań na rzecz klimatu w celu wywiązania się z zobowiązań wynikających z porozumienia paryskiego	10.09.2021	MKiŚ	14.10.2021	-
30	COM(2021)556	Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/631 w odniesieniu do wzmocnienia norm emisji CO2 dla nowych samochodów osobowych i dla nowych lekkich pojazdów użytkowych zgodnie z ambitniejszymi celami klimatycznymi Unii	10.09.2021	MKiŚ	18.10.2021	-
31	COM(2021)557	Wniosek Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 i dyrektywę 98/70/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do promowania energii ze źródeł odnawialnych oraz uchylająca dyrektywę Rady (UE) 2015/652	10.09.2021	MKiŚ	15.10.2021	

32	COM(2021)558	Wniosek DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie efektywności energetycznej (wersja przekształcona)	10.09.2021	MKiŚ	20.10.2021	-
33	COM(2021)559	Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych i uchylające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/94/UE	10.09.2021	MKiŚ	13.10.2021	-
34	COM(2021)561	Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie zapewnienia równych warunków działania dla zrównoważonego transportu lotniczego	09.09.2021	MI	13.10.2021	-
35	COM(2021)562	ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie stosowania paliw odnawialnych i niskoemisyjnych w transporcie morskim oraz zmieniające dyrektywę 2009/16/WE	14.07.2021	MI	27.09.2021	-
36	COM(2021)563	DYREKTYWA RADY w sprawie restrukturyzacji unijnych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (wersja przekształcona)	10.09.2021	MF	24.09.2021	-
37	COM(2021)567	DECYZJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE w odniesieniu do powiadamiania o kompensacji w ramach globalnego środka rynkowego dla operatorów statków powietrznych z siedzibą w Unii	10.09.2021	MI	01.10.2021	-
38	COM(2021)568	Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY ustanawiające Społeczny Fundusz Klimatyczny	10.09.2021	MKiŚ	15.10.2021	-
39	COM(2021)571	Wniosek DECYZJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniająca decyzję (UE) 2015/1814 w odniesieniu do liczby uprawnień, które mają zostać wprowadzone do rezerwy stabilności rynkowej na potrzeby unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych do 2030 r.	10.09.2021	MKiŚ	14.10.2021	-
40	COM(2021)574	Wniosek DECYZJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY ustanawiająca program polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r.	15.10.2021	KPRM	22.12.2021	-

41	COM(2021)577	Proposal for a COUNCIL REGULATION on a framework of measures for ensuring the supply of crisis-relevant medical countermeasures in the event of a public health emergency at Union level	08.10.2021	MZ	-	29.10.2021
42	COM(2021)579	ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) NR 978/2012 z dnia 25 października 2012 r. wprowadzające ogólny system preferencji taryfowych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 978/2008	23.09.2021	MRPiT	06.10.2021	-
43	COM(2021)581	Wniosek DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniająca dyrektywę 2009/138/WE w odniesieniu do proporcjonalności, jakości nadzoru, sprawozdawczości, środków dotyczących gwarancji długoterminowej, narzędzi makroostrożnościowych, ryzyka dla zrównoważonego rozwoju, nadzoru nad grupą i transgranicznego	17.11.2021	MF	01.12.2021	-
44	COM(2021)582	Wniosek DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY ustanawiająca ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji oraz zmieniająca dyrektywy 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2009/138/WE, (UE) 2017/1132 i rozporządzenia (UE) nr 1094/2010 i (UE) nr 648/2012 COM/2021/582 final	17.11.2021	MF	01.12.2021	-
45	COM(2021)627	Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniające rozporządzenie (UE) 2017/746 w odniesieniu do przepisów przejściowych dotyczących niektórych wyrobów medycznych do diagnostyki in vitro oraz odroczonego stosowania wymogów dotyczących wyrobów na własny użytek	15.10.2021	MZ	05.11.2021	-
46	COM(2021)634	Wniosek DECYZJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie Europejskiego Roku Młodzieży 2022	20.10.2021	MEiN	03.11.2021	-
47	COM(2021)656	Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniające załączniki IV i V do rozporządzenia	28.10.2021	MKiŚ	16.11.2021	-

		Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1021 dotyczącego trwałych zanieczyszczeń organicznych				
48	COM(2021)665	Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniające rozporządzenie (UE) nr 575/2013 i dyrektywę 2014/59/UE w odniesieniu do traktowania ostrożnościowego grup globalnych instytucji o znaczeniu systemowym stosujących strategię restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji wielokrotnego punktu kontaktowego oraz metodykę pośredniej subskrypcji instrumentów kwalifikujących się do spełnienia minimalnego wymogu w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych	18.11.2021	MF	02.12.2021	-
49	COM(2021)709	Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie przemieszczania odpadów oraz zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1257/2013 i (UE) nr 2020/1056	17.11.2021	MKiŚ	17.12.2021	-
50	COM(2021)752	Wniosek DECYZJA RADY w sprawie tymczasowych środków nadzwyczajnych na rzecz Łotwy, Litwy i Polski	08.12.2021	MSWiA	22.12.2021	-
51	COM(2021)753	Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie środków wobec przewoźników, którzy ułatwiają handel ludźmi lub przemyt migrantów w związku z nielegalnym wjazdem na terytorium Unii Europejskiej lub zajmują się takim handlem lub przemytem	23.11.2021	MSZ	22.12.2021	-
52	COM(2021)762	Wniosek DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie poprawy warunków pracy za pośrednictwem platform internetowych	17.12.2021	MRiPS	30.12.2021	-
53	COM(2021)769	Wniosek DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY ustanawiająca dla niektórych pojazdów drogowych poruszających się na terytorium Unii maksymalne dopuszczalne wymiary w ruchu krajowym i międzynarodowym oraz maksymalne dopuszczalne obciążenia w ruchu międzynarodowym (tekst jednolity)	08.12.2021	MI	22.12.2021	-

54	COM(2021)776	Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniające rozporządzenie (UE) nr 549/2013 oraz uchylające 11 aktów prawnych w dziedzinie rachunków narodowych	10.12.2021	GUS	27.12.2021	-
55	COM(2021)817	Wniosek DYREKTYWA RADY zmieniająca dyrektywę 2008/118/WE i dyrektywę (UE) 2020/262 (wersja przekształcona) w odniesieniu do sklepów wolnoctwowych znajdujących się we francuskim terminalu Eurotunelu	16.12.2021	MF	30.12.2021	-

WYKAZ STANOWISK DO DOKUMENTÓW POZALEGISLACYJNYCH UE, PRZYGOTOWANYCH PRZEZ RZĄD ZGODNIE Z USTAWĄ Z 8 PAŹDZIERNIKA 2010 R. O WSPÓŁPRACY RADY MINISTRÓW Z SEJMEM I SENATEM W SPRAWACH ZWIĄZANYCH Z CZŁONKOSTWEM RP W UE, PRZEKAZANYCH DO SEJMU I SENATU RP W II POŁ. 2021 R.

LP	Sygnatura COM	Tytuł dokumentu	Data wystąpienia Parlamentu z wnioskiem o przekazanie stanowiska	Instytucja wiodąca	Data przyjęcia stanowiska przez KSE
1	COM(2020)698	KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW Unia równości: strategia na rzecz równości osób LGBTIQ na lata 2020-2025	07.12.2020	MRiPS	07.07.2021
2	COM(2021)236	KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW EMPT Strategiczne wytyczne dotyczące bardziej zrównoważonej i konkurencyjnej akwakultury w UE na lata 2021-2030	09.06.2021	MRiRW	14.07.2021
3	COM(2021)345	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE – W kierunku silniejszych, lepiej skomunikowanych, odpornych i zamożnych obszarów wiejskich do 2040 r.	23.07.2021	MRiRW	31.08.2021
4	COM(2021)366	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ram wykonania na potrzeby budżetu UE w obrębie WRF na lata 2021-2027	25.06.2021	KPRM	30.07.2021
5	COM(2021)400	KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW EMPT Droga do zdrowej planety dla wszystkich	11.06.2021	MKiŚ	27.08.2021
6	COM(2021)432	Sprawozdanie Komisji: Kontrola stosowania prawa Unii Europejskiej. Sprawozdanie roczne za 2020 r.	27.08.2021	KPRM	30.09.2021

7	COM(2021)572	KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW Nowa strategia leśna UE 2030	27.08.2021	MKiŚ	18.10.2021
8	COM(2021)576	COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN COUNCIL, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS Introducing HERA, the European Health Emergency preparedness and Response Authority, the next step towards completing the European Health Union	08.10.2021	MZ	10.11.2021
9	COM(2021)590	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów dotyczący sprawozdania w sprawie migracji i azylu	22.10.2021	MSWiA	26.11.2021
10	COM(2021)591	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Odnowiony unijny plan działania na rzecz zwalczania przemytu migrantów na lata 2021-2025	22.10.2021	MSWiA	26.11.2021
11	COM(2021)596	SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, KOMITETU EKONOMICZNO-FINANSOWEGO I KOMITETU DS. ZATRUDNIENIA Sprawozdanie dotyczące europejskiego instrumentu tymczasowego wsparcia w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej (SURE) w następstwie pandemii COVID-19 na podstawie art. 14 rozporządzenia Rady (UE) 2020/672 SURE: rok później	15.10.2021	MF	16.11.2021
12	COM(2021)644	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Komunikat w sprawie polityki rozszerzenia UE w 2021 r.	05.11.2021	MSZ	07.12.2021
13	COM(2021)660	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego i Komitetu Regionów. Reakcja na rosnące ceny energii: zestaw działań i środków wsparcia	05.11.2021	MKiŚ	28.12.2021
14	COM(2021)662	KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO, EUROPEJSKIEGO	05.11.2021	MF	07.12.2021

		KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO, KOMITETU REGIONÓW Gospodarka UE po pandemii COVID-19: wpływ na zarządzanie gospodarcze			
15	COM(2021)700	KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW Sprawozdanie na temat praworządności z 2021 r. Sytuacja w zakresie praworządności w Unii Europejskiej	27.08.2021	KPRM	13.10.2021
16	COM(2021)750	KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY Sprawozdanie dotyczące prognozy strategicznej z 2021 r. Zdolność i swoboda UE w zakresie podejmowania działań	20.10.2021	KPRM	17.11.2021
17	COM(2021)960	Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Przyspieszenie działań na rzecz klimatu podejmowanych na szczeblu europejskim w kontekście dążenia do zapewnienia ekologicznej, sprawiedliwej i dostatniej przyszłości. Sprawozdanie z postępów działań UE na rzecz klimatu za 2021 r.	16.11.2021	MKiŚ	17.12.2021